

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

GENÇLİK ÇALIŞMALAR TARİHİ

Derleyenler Yörük Kurtaran ve Laden Yurttagüler

GENÇLİK ÇALIŞMALARINI TARİHİ

Derleyenler
Yörük Kurtaran
Laden Yurttagüler

Gençlik Çalışmaları Tarihi

Derleyenler Yörük Kurtaran ve Laden Yurttagüler

Çeviren: Emel Türker / **İngilizce Redaksiyon:** Eren Pultar

İstanbul Bilgi Üniversitesi

Sebeke Gençlerin Katılımı Projesi Kitapları – No: 4

İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 458

Birinci Baskı İstanbul, Ocak 2014

ISBN: 978-605-399-326-1

© İstanbul Bilgi Üniversitesi

Yazisma Adresi: İnönü Cad.No:6 34387 Kustepe / İstanbul

(0 212) 311 61 64 / 311 64 63

www.bilgiyay.com

e-posta: yayin@bilgiyay.com

Dağıtım: dagitim@bilgiyay.com

Yayına Hazırlayan: Nurhan Yentürk ve Devin Bahçeci

Tasarım ve Uygulama: Pelin Telyak

Düzeltili: Remzi Abbas

Baskı & Cilt: ER-AY Basım Hiz. Tic. Ltd. Sti. Mas Sit. No: 87 Bağcılar 34204 İstanbul Türkiye

Proje Koordinasyon Ekibi: Devin Bahçeci, Kenan Dursun, Özlem Ezgin

Proje Danışmanları: Nurhan Yentürk, Laden Yurttagüler, Yörük Kurtaran

Katalog Bilgileri:

İstanbul Bilgi University Library Cataloging-in-Publication Data

İstanbul Bilgi Üniversitesi Kütüphanesi Kataloglama Bölümü Tarafından Kataloglanmıştır.

Gençlik çalışmaları tarihi / derleyenler Yörük Kurtaran ve Laden Yurttagüler ; çeviren Emel Türker.

p. : ill., charts ; cm.

Includes bibliographical references.

ISBN 978-605-399-326-1

1. Social work with youth - Europe. 2. Social work with youth – Europe – History. 3. Youth - European Union countries - Social conditions - History. I. Kurtaran, Yörük. II. Yurttagüler, Laden. III. Türker, Emel.

HV749.G46 2014

© Avrupa Konseyi, Ağustos 2009, Eylül 2010, Kasım 2012

Bu doküman, Avrupa Konseyi'nin, üye ülkelerin ya da işbirliği yaptığı kuruluşların resmi görüşlerini yansıtmamaktadır. Bu çalışmanın tüm yayın hakları saklıdır. Aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz. Baskıdan kaynaklanabilecek hata ve eksiklikler için lütfen www.sebeke.org.tr adresini ziyaret ediniz. Bu yayının, İstanbul Bilgi Üniversitesi tarafından yürütülen ve Avrupa Birliği tarafından desteklenen Şebeke: Gençlerin Katılımı projesi kapsamında hazırlanmıştır. Bu yayının, Avrupa Birliği'nin resmi görüşlerini yansıttığı düşünülmemelidir.

İÇİNDEKİLER

Şebeke Projesi hakkında önsöz	3
Gençlik Çalışmaları Tarihi: Türkçe çeviri için önsöz	7
Bölüm 1: Avrupa Düzeyinde Gençlik Çalışmaları Tartışmaları – Konferans Yansımaları	13
1 – Avrupa gençlik çalışmaları tarihi ve bugünkü gençlik politikası ile ilgisi Griet Verschelden, Filip Coussée, Tineke Van de Walle ve Howard Williamson	15
2 - Gençlik çalışmalarının tarihi: Gençlik sorununu yeniden gündeme getirmek? Filip Coussée	33
3 - Gençlik çalışması, hizmet ve örgütlenme arasında tezat bir uygulama Filip Coussée, Howard Williamson ve Griet Verschelden	41
Bölüm 2: Gençlik Çalışmaları Tarihi: Günümüze ve Geleceğe Yönelik Perspektifler	53
4 - Gençlik çalışmasında tarihin önemi Tony Jeffs	55
5 - Avrupa düzeyinde gençlik çalışması ve politikası Pierre Mairesse	67
6 - Avrupa gençlik politikaları tarihi ve gelecek için sorular Lasse Siurala	75
Bölüm 3: Yatay Kesen Konular	87
7 - Avrupa'da "gençlerin bilgilendirilmesi" tarihi Mark Boes	89
8 - Toplum ve gençlik kültürleri - gençlik çalışması için yorumlar ve sonuçlar Christian Spatscheck	99
9- Sosyal hizmete yönelik tartışmalarda tarihin yeri Walter Lorenz	115
10- Avrupa'da gençlik çalışması, profesyonellik ve profesyonelleşme Maurice Devlin	127

ŞEBEKE PROJESİ HAKKINDA ÖNSÖZ

Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi'nin (ŞEBEKE) amacı, genç yurttaşların ve gençlerle çalışan sivil toplum kuruluşlarının (STK) kamusal tartışmalara ve karar alma mekanizmalarına katılımını güçlendirmektir. Aynı zamanda, gençlerin toplumsal katılımlarının desteklenmesi hedeflenmektedir.

Bu amaçlar doğrultusunda, gerçekleştirilen faaliyetler arasında, genç yurttaşların katılımının güçlendirilmesi için farklı alanlarda ihtiyaç duyulan bilginin ve tartışmanın geliştirilmesi ve ilgili öznelerle paylaşılması bulunmaktadır. Bu kapsamda, proje çerçevesinde iki yıl boyunca, bir adet saha araştırması, dört adet akademik araştırma gerçekleştirildi, konu hakkındaki uluslararası kaynaklar taranarak altı adet çeviri kitaplaştı ve gençlerin katılımı hakkında yeni tartışmalar açmak için üç adet çalıştay düzenlendi. Proje boyunca sürdürülen tüm çalışmalar, proje sonunda düzenlenen bir uluslararası konferansla genç yurttaşlar, ilgili STK'lar ve karar alıcılarla paylaşıldı.

Kavramsal Çerçeve

Demokrasiye ilişkin güncel tartışmaların başında “yurttaşlık ve katılım” ilişkisi gelmektedir. Bu ilişkinin önemsenmesinin arkasında, demokrasinin temel eksenini olarak yurttaşların aktif ve sürekli katılımına dayanan bir karar alma sürecinin esas olması yatmaktadır. Bu ilişkinin yaşama geçirilme biçimi toplumsal karar alma süreçlerini de belirlemektedir.

Katılım; yurttaşların, kamusal yaşamı ile ilgili olan kararlara dahil olma ve bu kararları etkileme süreci olarak tanımlanabilir. Bu açıdan katılım, demokrasinin vazgeçilmez taşlarının-

dan biridir. Yurttaşlık ise; devlet ile bireyler (yurttaşlar) arasında çok boyutlu ilişkisel bir bağ olarak tanımlanabilir. Yurttaşlık, sivil, siyasal ve sosyal hakları ve sorumlulukları üzerinden toplumu oluşturan bireylerin her birine eşit statü sağlama iddiasındadır.

Hakların biçimsel eşitliği, yurttaşlara eşit ve adil bir statü sağlama noktasında eksik kalabilir. Eşit statünün var olabilmesi için hakların biçimsel eşitliğinin yanında, kaynaklara erişim yollarının ve karar alma süreçlerine katılımın da adil ve eşitlikçi bir biçimde var olması gerekmektedir.

Bu noktada, yurttaşlığın haklar bağlamında soyut bir biçimsel eşitlik sağlayan statüsünü, ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal farklılıklar ve bu farklılıkların katılıma etkileri üzerinden sorgulamak gerekmektedir. Çünkü yurttaşlık bağı, yurttaşın kimliği üzerinden birçok değişken (cinsiyet, cinsel yönelim, din, dil, etnisite, sınıf, ekonomik ve sosyal statü vb.) etkileyebilmektedir. Yurttaşlık bağı, etkileyen, ancak az tartışılan etkenlerden biri de yaşdır. Ancak genç olma hali, yurttaşlık bağlamında, önemli eşitsizlikler içerirse de yeterince tartışılmamaktadır.

Bu bağlama uygun olarak, genç yurttaşların yurttaşlık bağı ve karar alma mekanizmalarına katılımı, ŞEBEKE kapsamında, siyasal, toplumsal ve ekonomik boyut olmak üzere üç alt kategoride ele alınmıştır.

ŞEBEKE çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalarda, siyasete katılım biçimleri, siyasal kurumlar ile yurttaşlar arasındaki ilişkiler, politika üretme süreçlerine ve politik karar alma mekanizmalarına genç yurttaşların katılımı siyasal boyut kategorisi altında ele alındı. Genç yurttaşların sivil alana katılımı ve STK'lar ile ilişkileri ise toplumsal boyut kategorisi altında ele alındı. Son olarak, ekonomik boyut, daha önce yapılmış olan birçok çalışmada ayrıntılı incelendiği için, ŞEBEKE kapsamında, temelde gençlik özerkliği bağlamında ele alındı.

Siyasal, toplumsal ve ekonomik katılım konularını birbirinden ayrı araştırmak ve tartışmak yerine, birbiri ile bağlantıları olan; farklı konular üzerinden birbirini etkileyen ve hatta keşif tartışma zeminleri olan başlıklar olarak görmek gerekmektedir. ŞEBEKE çerçevesinde yapılan araştırmalar, çevrilen metinler ve düzenlenen çalıştaylar ile konferans kapsamında yürütülen tartışmalar, yukarıda aktarılan üç kategorinin birbirini etkileyen yönleri dikkate alınarak yürütülmüştür.

Yukarıda tartıştığımız gibi, Türkiye'deki genç yurttaşların her düzeyde karar alma süreçlerine katılımını etkileyen konular üzerine olan bu proje kapsamındaki tartışmalara kavramsal zemin oluşturabilmek için "Yurttaşlığın Genç Hali" tanımlanmıştır.

Yurttaşlığın Genç Hali: Yurttaşlığın Genç Hali, gençlerin, "genç olmalarından dolayı" yurttaş olma hallerini etkileyen, avantajlı ve / veya dezavantajlı duruma düşüren siyasal, toplumsal ve ekonomik öğelerin bütünü olarak tanımlanabilir. Genç algısı, gençlerin toplumsal ilişkileri, genç olmaktan dolayı ortaya çıkan dezavantajlar ve ilgili dezavantajların sebep sonuç ilişkileri, yerel ve ulusal seviyede gençlerin yurttaş olarak ihtiyaçları, ekonomik ve sosyal haklara erişimi, kimlik ve aidiyet duyguları, kamusal karar alma süreçlerindeki durumları ve bu karar alma süreçlerine etkileri ve gençler ile yurttaşlık konusuna ilişkin diğer öğeler "Yurttaşlığın Genç Hali" başlığı altında toplanabilir.

Özetlemek gerekirse, ŞEBEKE kapsamında, Türkiye’de yurttaşlığın genç hali, yani genç yurttaşların yurttaşlık ilişkisi ve katılım konusu; toplumsal, siyasal ve ekonomik boyutlar çerçevesinde incelendi ve genç yurttaşların güçlendirilmesi için gerekli görülen politika önerileri oluşturuldu ve konu ile ilgili yabancı dilde yazılmış metinler Türkçeye çevrildi.

Araştırmalar

Yukarıda da belirtildiği üzere biri saha araştırması olmak üzere toplam beş adet araştırma yapılmıştır. Araştırmaların temel amacı; Türkiye’de genç yurttaşların karar alma mekanizmalarına katılımı ve yurttaş olarak var oluşlarını ayrıntılı olarak incelemektir. Araştırmalar ile genç yurttaşların toplumsal, siyasal ve ekonomik katılımının ayrıntılı olarak incelenmiş ve genç olmalarından dolayı katılımlarına engel olan unsurların ortaya konulmasına çalışılmıştır.

Toplumsal, siyasal ve ekonomik katılım boyutlarının üçünün birden de kesişim noktasına odaklanan ve genç yurttaşların toplumsal, siyasal ve ekonomik katılımına yönelik tartışma zeminini oluşturan bir saha araştırması; genç yurttaşların temsili demokrasi ile ilişkisinin ele alındığı meclis içi yapılan tartışmalar ve konuşmalarda gençliğin ve gençlerin nasıl ele alındığını inceleyen bir söylem analizi çalışması; karar alma ve hizmet mekanizmalarına genç yurttaşların erişimi ve katılımına yönelik uygulamaları inceleyen ve yorumlayan bir derleme; Avrupa’daki gençlik konseylerinin nasıl kurulduğu, genç yurttaşların Avrupa’daki karar alma süreçlerine katılımları için var olan mekanizmaları ülke deneyimleri çerçevesinde ele alan karşılaştırmalı bir çalışma; farklı sosyal ve ekonomik statülerdeki gençlerin siyaset algılarının farklılaşıp farklılaşmadığı ve siyasete katılım mekanizmaları arasında bir farklılaşma olup olmadığı sorularına cevap arayan bir araştırma yayınlanan beş araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır.

Çalıştaylar

Çalıştaylar, ŞEBEKE kapsamında yurttaşlık ve katılım ekseninde yeni tartışmaların yürütüleceği ve genç yurttaşların katılımı konusunun analitik bir biçimde irdeleneceği ve atılması gereken adımlara ilişkin politika önerilerinin çıkarılacağı akademik toplantılar olarak görülmektedir.

Proje kapsamında üç farklı çalıştay düzenlenmiştir. Bu çalıştaylardan birincisinde, genç yurttaşların siyasal partilere katılımı önündeki engeller ve siyasal partiler ile olan ilişkisi üzerine yeni tartışmalar yapıldı. İkinci çalıştayda genç yurttaşların, önemli katılım mekanizmalarından biri olan sivil toplum kuruluşları ile ilişkisi irdelenerek gençlik ve gönüllülük ile ilgili tartışmalar yürütülmüştür. Üçüncü çalıştayda karikatürler, sosyal medya araçları vb. alternatif katılım / iletişim yolları ile bu yolları etkin olarak kullanan genç yurttaşların arasındaki ilişki yurttaşlık ve bu araçların genç yurttaşların karar alma mekanizmalarındaki etkinliğini arttırmak için nasıl kullanılabileceği tartışıldı.

Çeviriler

Yurttaşlığın Genç Hali’nden dolayı ortaya çıkan dezavantajlar bağlamında genç yurttaşları güçlendirmek için sivil alandaki kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılacak olan altı

adet kitap çevrildi. Çevirisi yapılan ve yayınlanan metinler Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi başta olmak üzere uluslararası kurumlar tarafından yayınlanmış olan metinlerden seçildi.

Çevrilen kitapları belirlemek için bir anket çalışması yürütülmüştür. Türkiye'den 63 farklı birey ve 50 farklı kurum tarafından doldurulan anket ile çevrilen kitapların konuları belirlenmiştir. Bu anket ve projenin kavramsal çerçevesi bağlamında insan hakları, katılım ve toplumsal cinsiyet, gençlik politikaları, siyasal ve toplumsal katılım, yurttaşlık tartışmaları konularında altı kitap Türkçeye kazandırılmıştır. Çeviriler, araştırmalar, çalıştay sunum ve raporlarına www.sebeke.org.tr adresinden ulaşılabilir.

İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi; STK Eğitim ve Araştırma Birimi, Gençlik Çalışmaları Birimi ve Çocuk Çalışmaları Birimi olarak üç ayrı birim olarak yapılanmıştır. ŞEBEKE bu birimlerden ilk ikisi tarafından hayata geçirilmiştir. Türkiye'de ilk defa bir üniversite bünyesinde kurulan STK Eğitim ve Araştırma Birimi, çoğulcu demokraside STK'ların rolünün güçlendirilmesine ve STK'ların etkin çalışmalarına katkıda bulunmayı amaçlıyor. Bu amacın arkasında STK'ların ve özellikle taban örgütlenmelerinin katılımcı bir demokrasinin kurulmasında kilit aktörler oldukları görüşü yatıyor. İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi, Türkiye'de gençlerin ihtiyaçlarının ve gençlik çalışmalarının görünürlük kazanması ve katılımcılık temelinde daha demokratik bir gençlik politikasının geliştirilmesi için öneriler tasarlayıp buna yönelik çalışmalar yapmak amacını taşıyor. Çocuk Çalışmaları Birimi ise, Türkiye'de çocuk haklarının yaşama geçmesini ve çocuk politikasının gelişimine katkı sağlamayı hedefliyor.

Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi, hak temelli çalışan sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasitelerini ve örgütlenme yeteneklerini güçlendirme ve destekleme, artan eğitim ve yazılı ve görsel malzeme ihtiyaçlarına cevap vermenin yanı sıra, insan hakları, cinsiyet eşitliği, katılım, çokkültürlülük ve etik gibi konularda araştırmalar yapma, toplantılar düzenleme, STK'ların farkındalığını artırma, STK'lar arası ağların oluşturulması ve ağ çalışmalarının düzenlenmesi, AB müzakere sürecinde STK'ların etkisinin artırılması üzerine çalışıyor. Merkez, 2014 yılında sivil toplum çalışmalarına yönelik bir Yüksek Lisans Programı başlatıyor.

Şebeke projesi kapsamında yapılan yayınlar geniş bir ekibin kolektif çalışmalarının ürünüdür. Katkıda bulunan herkese teşekkür ederiz. En büyük teşekkürümüz, kurulduğumuzdan beri faaliyetlerimizde yer alan kişi ve kuruluşlara. Görüş ve önerileriyle, alan deneyimleri ve birikimleriyle çalışmalarımıza katkıda bulundular.

ŞEBEKE koordinasyon ekibi ve danışmanları

GENÇLİK ÇALIŞMALARI TARİHİ: TÜRKÇE ÇEVİRİ İÇİN ÖNSÖZ

Bireylerin toplumsal katılımları önünde hukuki, yapısal ya da kültürel engellerin olması, güçlü ve karşılıklı bir toplumsal diyalogun gerçekleşmesinin önündeki önemli sorunlardan biridir. Bireylerin topluma etkin katılımlarının önündeki engelleri tespit eden ve tanımlayan öncül tartışmalar 1960'ların sonu ve 1970'lerin başında yer almıştır. 1970'lerle beraber sosyal bilimler yazınında ve politika belgelerinde sıkça referans verilen sosyal dışlanma, bireylerin ya da grupların toplumsal ilişkilerden ve/ya bağlardan ve kurumlardan kopması; ve toplumsal alanlara ve faaliyetlere katılamamalarının çok katmanlı sürecidir.¹ Her ne kadar, ilk tartışılmaya başlandığında, sosyal dışlanmanın nedenleri olarak yoksulluk ve işsizlik gösterilse de, kavram süreç içinde, bireylerin ya da grupların, kabul görür normlara (yetişkin, iş sahibi, orta/üst-orta sınıf, erkek, heteroeksüel gibi) sahip ya da uygun olmaması sonucu toplumsal bağlarının zayıf olmasına kadar genişlemiştir. Sosyal dışlanma ile mücadele etmenin, devletin görevi olduğunun kabul edilmesi üzerine, mücadele politikalarını altında toplayan başlıkların "toplumsal entegrasyon"dan "sosyal içerme"ye doğru yol katettiği görülebilir. Nasıl sosyal dışlanma statik olmayan, her gün yeni bir yüzü ortaya çıkan bir kavramsa, sosyal dışlanmayla mücadele politikaları da aynı dinamizmi ve çok yüzlülüğü taşımaktadır. 1980'lerde, sosyal dışlanma ile mücadele politikalarının altında toplandığı ilk başlık "insertion" (ekleme) olarak ilgili yazına geçmiştir.² İkinci adımda, kavram "integration" a (bütünleştirme/entegrasyon) dönüşmüş, yakın zamanda ise "integration" ve "inclusion" (içerme) birlikte kullanılır hale gelmiştir. Mücadele politikalarının yalnızca kullandıkları kavramlar değil, kapsadığı alanlardan, uygulama metotlarına kadar sayısız değişiklik geçirdiği

¹ Silver, Hilary ve S.M. Miller (2006) "From Poverty to Social Exclusion: Lessons from Europe." [Yoksulluktan sosyal dışlanmaya: Avrupa'dan dersler], The Emerging Agenda: Poverty and Race in America," (der) [Yükselen gündem: Amerika'da yoksulluk ve ırk] içinde, s. 57-70, Chester Hartman. Lanham, MD: Lexington Books.

² Silver, Hilary (1994) "Social Exclusion and Social Solidarity." [Sosyal dışlanma ve sosyal dayanışma], International Labour Review 133, no. 5-6: 531-78.

tahmin edilebilir. Ancak sosyal dışlanma ile mücadele politikalarının doğrudan etkilediği özneler açısından, aradaki farklara kısaca değinmek, okuyacağınız derleme için de faydalı olacaktır. Sosyal dışlanma ile mücadelede, öznelerin toplumsal bağlarını ve toplumdaki bireyler arasındaki dayanışmayı güçlendirmek için geliştirilen politikalarda, öznenin temel insan haklarını ve fiziksel, psikolojik ve/ya manevi bütünlüğünü korumasına verilen öncelikteki değişim, politikada kullanılan ana başlıkların (kavramların) ve metodların değişmesine neden olmuştur. Başlangıçta, öznelerin emek piyasasına girişlerini kolaylaştırmak ya da sağlamak için geliştirilen politikalar, öznenin emek piyasasına uygun hale gelmesini amaçladığı için "ekleme" olarak adlandırılmıştır. Oysa zamanla, sosyal dışlanmanın, yalnızca işsizlik ve yoksullukla ilişkili olmadığı ve çok katmanlı olduğu ortaya çıkınca, toplumsal bağların güçlendirilmesi için ek desteklere ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. Ek desteklerin tanımlanması için "özel" ihtiyaç sahibi özneler belirlenmiş ve ilgili öznelerin toplumla ilişki kurmalarını sağlayacak ihtiyaçlarına uygun hizmetler üretilmiştir. Kabaca özetlenen durumdan da anlaşılacağı üzere, toplum değişmez ya da değişmesine gerek olmayan bir yapı olarak hayal edilmiş ve "özel" ihtiyaç sahibi bireylerin toplumla bütünleşmesine ilişkin yollar (hizmetler) kurulmaya çalışılmıştır. Yaklaşım yaygın eleştiriler alırken, "toplumsal entegrasyon" kavramı tartışmalardan beslenip, değişerek halen kullanılmaya devam edilmektedir. Son olarak "sosyal içerme" kavramı ilgili yazında yerini bulmuştur. Sosyal içermeyi, diğer kavramlardan ayıran temel özellik yaklaşımı olarak tanımlanabilir. Sosyal içerme, yaklaşım olarak, bir yandan öznelerin toplumla daha güçlü bağlar kurabilmeleri için güçlendirilmelerine önem verirken, öte yandan ilgili öznelerin haklarını ve taleplerini göz önünde bulundurarak yapısal değişimler de önermektedir. Gerek toplumsal entegrasyon, gerekse sosyal içerme tartışmalarında, önemli eleştiri konularından biri ortak uyulacak normların hangi özneler tarafından oluşturulduğu üzerinedir. Diğer bir deyişle, toplumdaki bireylerin, hangi koşullara uygun hareket ederlerse, topluma "entegre olmuş" ya da "sosyal olarak içerilmiş" varsayılacağı kim tarafından belirlendiği önemli bir tartışma konusudur.³

Gençlik çalışması, sosyal dışlanma tartışmalarında önemli bir alan oluşturmaktadır. Peter Lauritzen gençlik çalışmasını okul dışında, formel olmayan yöntemlerle, gençler için ve gençlerle beraber hayata geçirilen sosyal, kültürel, eğitsel ve politik çalışmaların tümü olarak özetlemektedir. Gençler, alt kültürleri, alışkanlıkları, ihtiyaçları ve talepleri ile, çoğu zaman, normun (norm olarak kabul edilenin) dışında kalmakta ya da norm olarak çizilen alanın yanı başında dolanmaktadır. Bu yüzden, topluma katılımlarının önünde hem hukuki, hem yapısal, hem de kültürel engellerle karşılaşmaktadırlar. Bu bağlamda, gençlik çalışması farklı dönemlerde, gençlerin toplumsal katılımı için önemli bir araç olarak tanımlanmıştır. Lauritzen'in tanımıyla, gençlik çalışmasının Avrupa'daki tarihi 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar gidebilmektedir. Gençlik çalışması, İkinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkan (sosyal) refah devletlerinin yurttaşlarına sağladığı temel sosyal hizmetlerden biri olarak görülmektedir. Ancak gençlik çalışması bir sosyal hizmet olarak, özellikle, 1980'li yılların sonuyla başlayan süreçte daha görünür olmaktadır. Sosyal dışlanma ile ilgili tartışmaların arttığı bir dönemde, gençlik çalışmasının da hem görünürlüğüne hem de etkisinin artmasına şaşırmak gerekir.

Gençlerin, Avrupa bağlamında, özellikle son yüzyılda, siyasi, toplumsal ya da ekonomik süreçlere katılımlarını sağlamak için kurgulanmış öncelikli mekanizmanın formel eğitim olduğu söylenebilir. Formel eğitim, devlet tarafından belirlenen resmi müfredata uyan, okullar

tarafından verilen ve sertifikalandırılan (diploma gibi) eğitimidir. Formel eğitimin ulaşılamaz, kısıtlı ya da eksik kaldığı durumlarda ise alternatif mekanizmalar, gençlik çalışması gibi, oluşturulmaya çalışılmıştır. İlgili mekanizmalar, gençlik çalışması, bir yandan gençlerin becerilerini arttırmaya çalışırken, öte yandan katılımları için donanımlarını arttırmayı amaçlamıştır.

Gençlik çalışmasının temelde iki ana eksen üzerinde geliştiğini söyleyebiliriz. Bunlardan ilki, kronolojik ve doğrusal bir tarih çizgisinde sıralamadan, gençlerin ekonomik hayata katılımını arttırmak için ek beceri ve yetkinliklere ulaşmasını sağlamayı amaçlamaktadır. İşgücüne katılım için formel eğitim sürecinde yeterli donanıma ulaşamayan gençleri desteklemeyi amaçlayan bu yaklaşım, formel olmayan öğrenme mekanizmalarıyla da zenginleştirilmiştir. Formel olmayan öğrenme (non-formal learning) kavramı, resmi ya da resmi olmayan bir müfredat aracılığıyla, kamu ve/ya sivil toplum kuruluşları tarafından "öğrencilere" planlanmış bir öğrenme programı çerçevesinde sunulan eğitimlerdir.⁴ Formel eğitimle ulaşılamayan gençlerin işgücüne katılma, iş ararken daha görünür olma ve istihdam edilebilirliği gençlik çalışmaları aracılığıyla ve formel olmayan eğitim yöntemleriyle arttırılmaya çalışılmıştır.

İkinci eksen ise, siyasi ve toplumsal katılım için daha fazla önemsenen ve tartışılan bir konudur. Gençlik çalışmasının ikinci eksenini, gençlerin yurttaşlık imgeleri üzerine odaklanmaktadır. Gerek gençlerin topluma "uyumsuzluğu", gerek genç olmalarından kaynaklanan dezavantajları yüzünden siyasi ya da toplumsal katılımlarının önündeki engeller, gerekse aktif yurttaşlar olarak karar verme ya da politika yapma mekanizmalarında özne olarak eksiklikleri, gençlik çalışmasına ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur. Avrupa bağlamında değerlendirildiğinde, göç ve kültürel farklılıklar da bu ihtiyacı giderek arttırmıştır. Dahası, gençler içindeki "daha dezavantajlı" gençler (engellilik durumu, kültürleri, etnisiteleri, cinsel yönelimleri, cinsiyetleri gibi özelliklerinden dolayı dezavantajlılık yaşayan gençler) süreç içinde görünür hale gelmiş ve toplumsal katılımlarının önündeki engeller için gençlik çalışması bir destek mekanizması olarak ortaya çıkmıştır.

Gençlik çalışmasının daha yaygın, bilinir ve ulaşılabilir olması artarken, gençlik çalışmasına eleştirel yaklaşım da gelişmiştir. Eleştirel yaklaşımın amaca, içeriğe ve yönetime ilişkin önemli değerlendirmeleri ve bu değerlendirmeler sonucu katkıları olmuştur. Gençlik çalışması, etkin bir araç olarak tanımlandığı ve kullanıldığı ölçüde de, yaklaşımının nasıl olması gerektiği konusunda tartışmaların odak noktası haline gelmiştir. Özellikle gençlik çalışmasının bir sosyal mühendislik mi, yoksa bir güçlendirme mekanizması mı olduğu konusundaki tartışma hem ulaşılmaya çalışılan amaca yönelik, hem de içeriğe yönelik değişimleri sağlamıştır. Gençlik çalışmasının, öznenin "özel" ihtiyaçlarını karşılamak üzere mi yapılandırılması gerektiği yoksa öznenin kendi taleplerini dillendirebilmesi için güçlendirici mi olacağı günümüzde de yaygın olarak tartışılan konulardan biridir. Gençlerin özne olma hali ile ilgili tartışma, "gençlerin toplumsal entegrasyonu" ile birlikte masaya gelen konulardan biridir. "Gençlerin toplumsal entegrasyonu" konusu, gençlik çalışmasının nasıl yapılması gerektiği, diğer bir deyişle metodu ve yaklaşımı üzerinedir. Karikatürize etmek gerekirse, gençlik çalışmasına ilişkin yaklaşım iki nokta arasındaki çekişmede, halihazırda, kendine yer aramaktadır. Yerel, ulusal ve uluslar üstü düzeyde, gençlerin öğrenen (ve nesne) ve uyum sağlayan

⁴ Bu kavramlar, eğitim alanında örgün (formel) eğitim ve yaygın (formel olmayan) eğitim olarak kullanılmaktadır. Ancak gençlik çalışmaları alanında formel ve formel olmayan öğrenme olarak kullanıldıkları için, kitapta bu kavramlar tercih edilmiştir. Son olarak kitapta "enformel öğrenme" ile kastedilen ise öğrenmenin planlanmış bir program aracılığıyla değil, "iş" yaparken gerçekleşmesidir. -e.n.

bireyler mi, yoksa katılımcı (ve özne) ve taleplerini dile getiren bireyler mi olmalarına katkıda bulunacak yöntemi (ya da yöntemleri) geliştirmek için önemli tartışmalar yapılmaktadır. Tüm bu değerlendirmeler ve katkılar gençlik çalışmasının dinamik, değiştirilebilir ve güncel; diğer bir deyişle gençlerin ihtiyaçlarını daha çok duyan ve ona daha uygun cevap verebilen bir mekanizma olmasını sağlamıştır. Ancak belirtmek gerekir ki, gençlik çalışması, özneler değiştiğçe, dolayısıyla dönem/kuşak değiştiğçe tekrar tekrar değişmeye ve yeniden yapılandırmaya ihtiyaç duyan bir süreçtir.

Bu çerçevede Avrupa'da ülke temelinde gençlerin tarihi farklılık gösterse de bu coğrafyanın genel özelliklerine bakıldığında, özellikle bu çalışmaların oturduğu değerler bütünü de dikkate alındığında, gençlik çalışmasının Avrupa temelli gençlik çalışması olarak kavramsallaştırılarak ortak yanlarını ön plana çıkartmanın kendisinin de bir seçim ve hatta bir gündem olduğunu söylemek mümkündür. Tam da bu çerçevede, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği'nin 1998'den beri gençlik alanındaki işbirliği Avrupa'daki gençlerin ve gençlerle ilgili çalışanların birbirlerinden öğrenmelerine yönelik önemli bir olanak sağlamakta olduğunu vurgulamak gerekir. Bu işbirliği ayrıca gençlik çalışmasının hem ülkeler içinde hem de Avrupa çapında görünür kılınmasını ve gençlere yönelik hizmetlerde gençlerin katılımının merkeze alınmasını sağlamaya yönelik bir gündemi de yaratmaktadır. Böylesine çoklu bir stratejinin doğal bir uzantısı, konunun tarihselliğindeki eksikliği de gündeme getirmiş, böylece yakın tarihte Avrupa coğrafyasında gençlik çalışmasının tarihiyle ilgili düzenlenen ve "Blankenberge" olarak adlandırılan atölyeler sonucu üç derleme kitap yayınlanmıştır.⁵

Bu kitaplardan derlenen makalelerle elinizdeki kitabın Türkçeye bugün kazandırılması da gündemi olan bir tercihtir. Türkiye'de özellikle 2000'li yılların başından itibaren Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nin katkılarıyla, ama onlarla sınırlı kalmadan hayata geçmeye başlayan gençlik projelerinin oturduğu zemin aslında sivil alanın gençlik çalışmasıyla tanışma sürecinin de doğal bir uzantısıdır. AB uyum yasaları sonucu nispeten kolaylaşan örgütlenme özgürlüğünün de katkısıyla sivil toplum daha çok gençlik örgütleriyle tanışmış, özellikle Gençlik Programı gibi finansal desteklerin katkısıyla gençlik çalışması yaygınlaşmıştır. Bu yıllarda kamunun gençlere -gençlik çalışması temelinde- sağladığı olanaklar, sivil alandaki yaygınlaşmanın gerisinde kalmıştır. 2011 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kurulması gençlere sunulan olanaklarda bir sıçrama yaratmış, böylece uzun yıllardan beri "gençlik politikalarının olmamasının kendisinin bir gençlik politikası" olduğu durumdan gençlik politikası olarak tanımlanabilecek politikalara geçilmiştir. Ancak bu politikalar da, kamu otoritesinin tanımladığı biçimiyle bir "ideal genç" yaratılmasına yönelik bir çerçeve içinde gelişerek farklı tartışmaları beraberinde getirmiştir.

Böyle bir arka plan çerçevesinde, Türkiye'deki gençlik örgütlerinin en fazla iletişimde bulunduğu Avrupa coğrafyası ile ilgili gençlik çalışması tarihini ele alan makaleler bütününlü Türkçeye çevrilmesi özellikle gençlik politikalarının "ne" olduğu ile değil "nasıl" olduğuyula ilgililenenleri hedeflemektedir. Tartışmalara ışık tutmak ve bir fikir alışverişinin hayata geçmesine katkı sağlamak amacıyla belirli kavramların bir tarihsellik içinde tartışıldığı metinlerin Türkçeleştirilmesi önem kazanmakta ve özellikle gençlik politikaları ve gençlik çalışmasını gençlerin özgürleşmesi perspektifiyle ele alanlara da önemli bilgi ve deneyimler sunmaktadır.

⁵ Bu kitaplar The History of youth work in Europe: Relevance for youth policy today [Avrupa'da gençlik çalışmasının tarihi: Günümüz gençlik politikasıyla ilgisi] başlığıyla birinci cildi 2009, ikinci cildi 2010 ve üçüncü cildi 2012 yıllarında Avrupa Konseyi tarafından yayınlanmıştır.

Avrupa'da gençlik çalışmalarının tarihine bir bakış atan bu kitaptaki makaleler üç ana bölümde toplanarak derlenmiştir. Kitabın birinci bölümünde Avrupa çapında gençlik çalışmaları hakkında yapılan tartışmalara ilişkin üç makale bulunmaktadır. Bu makaleler Avrupa'daki gençlik çalışmalarına ilişkin farklı perspektifleri tartışmakta ve gençlik politikalarına yönelik yaklaşımları ortaya koymaktadır. İkinci bölümde ise gençlik çalışmaları tarihi ele alınmakta ve gelecekte gençlik çalışmasının evrilebileceği yönü farklı perspektiflerle tartışan makaleler yer almaktadır. Bu makaleler arasında son makale gençlik çalışmasının yanı sıra gençlik politikalarının gelişimini, gelecekte nasıl bir gençlik politikası olması gerektiğini ve bu politikaların nasıl geliştirilmesi gerektiğini tartışmaktadır. Son bölümde ise özellikle gençlik çalışması konuşulurken gündeme gelen ve gençlik çalışmasını ilgilendiren konular derlenmeye çalışıldı. Üçüncü bölümdeki makalelerin hepsi doğrudan veya dolaylı olarak Avrupa'da gençlik politikaları kapsamında nelerin tartışıldığına yönelik bir resim sunmaktadır.

Yörük Kurtaran,
Danışman, Şebeke Projesi
Gençlik Çalışmaları Birimi

Laden Yurttagüler,
Danışman, Şebeke Projesi
STK Eğitim ve Araştırma Birimi

BÖLÜM 1 :
AVRUPA DÜZEYİNDE
GENÇLİK ÇALIŞMALARI
TARTIŞMALARI
- KONFERANS
YANSIMALARI

1

AVRUPA GENÇLİK ÇALIŞMALARI TARİHİ VE BUGÜNKÜ GENÇLİK POLİTİKASI İLE İLGİSİ

Griet Verschelden, Filip Coussée, Tineke Van de Walle ve Howard Williamson

Bu makale Avrupa'da gençlik çalışmasının tarihi ve çağdaş gençlik politikalarıyla ilgisi üzerine yapılan çalıştaydaki katkılarla ve tartışmalarla ortaya konan kilit soruları inceliyor. Bu çalıştay 26-29 Mayıs 2008 tarihleri arasında Belçika'nın Blankenberge kentinde gerçekleşti. Belçika Flaman Topluluğu'nun Genç ve Yetişkinler için Sosyo-Kültürel Çalışma Ajansı ve Avrupa Konseyi ile Avrupa Komisyonu arasındaki Gençlik Ortaklığı tarafından ortaklaşa gerçekleştirildi. Sözkonusu çalıştaya araştırmacılar, politikacılar ve gençlik çalışanları katıldı.

Çalıştay, ulusal ölçekte gençlik çalışmalarını inceleyip süregelen çelişkileri saptayarak, ulu-sötesi bakış açısını gençlik çalışmaları tarihi hakkında yeni ve daha geniş bir bakış açısıyla birleştirme amacıyla yola çıktı. Gençlik çalışmaları ve gençlik çalışmaları politikaları daha geniş sosyal, kültürel ve tarihsel eğilimlerin içine yerleştirildi. Gençlik çalışmalarına dayanak olan tarihsel kavramlar nelerdir? Bunlar gençlik çalışmalarının süregelen çelişkisiyle yani gençlik çalışmaları demokratik ve aktif yurttaşlar yetiştirmeye çalışırken sosyal olarak dışlanmış genç insanların bunlara ulaşmasının mümkün olmamasıyla nasıl ilişkilendirilebilir? Bir başka deyişle, işleyen, işe yarayan gençlik çalışmaları ulaşılabilir değil, ulaşılabilir olansa işe yaramıyor (Coussée, Roets ve Bouverne-De Bie, 2008). Gençlik çalışmalarının köklerini takip edip ülke içinde ve ülkeler arasındaki farklı oluşumları saptamak güncel gençlik çalışmaları hakkında bir tartışma başlatmaya yardımcı olabilir. Tarihsel gelişimleri ve kavramları daha iyi anlamak günümüzdeki gençlik çalışmalarını incelememizi kolaylaştırır.

Giriş sunumları

Üç giriş sunumunda çalıştayın amaçları açıkça belirtildi.

Jan Vanhee (Flaman Topluluğu) çalıştayın dört amacını şöyle tarif etti: Gençlik çalışmaları ve gençlik politikaları tarihine dikkat çekmek ve bu konuda düşünmek, gençlik çalışmaları ve gençlik politikaları ile sosyo-kültürel ve tarihsel eğilimler arasındaki bağları saptamak, uluslararası karşılaştırmalı bir bakış açısı kurmak ve gençlik çalışmaları ile gençlik politikalarının tarihini Avrupa gençlik gündemine dahil etmek.

Pierre Mairese (Avrupa Komisyonu) Avrupa'nın on yılının gençlik politikaları hakkındaki genel değerlendirmesine Avrupa ölçeğinde bir gençlik politikasının gelişiminde önümüzdeki ayların çok önemli olacağına yönelik teminat vererek başladı ve bu çalıştayda ele alınan hem tartışma konularına ilham verebileceğini hem de gençlik çalışmasının Avrupa düzeyinde itibar görmesinin önünü açabileceğini belirtti.

"Avrupa'daki sosyal hizmet meslekleri tartışmasında tarihin işlevi"ni tartışmaya açan Walter Lorenz (Bolzano Üniversitesi) toplumsal sorunlar ve kurumlar konusunda tarihsel bakış açısının önemini vurguladı. Hâkim değerler konusunda eleştirel bir konum aldığı ve tarihi, kültürel ve toplumsal bağlamda insan olmanın koşullarını sürekli olarak tekrar inşa ettiği için, geriye dönüp bakmanın geri bildirim için bir başlangıç noktası olduğunu ve sosyal hizmet meslekleri ve toplumsal olarak inşa edilmiş yapılar olarak çocukluk ve gençlik kavramlarını analiz etmek için fırsatlar sağladığını tartıştı. Bu, uygulamamızın çok açıkmiş gibi görünen taraflarını sorgulamak için alan yarattı.

Bu demektir ki, gençlik çalışmalarına ve politikalarına tarihsel yaklaşım kendi başına ilgi çekiciyken, mesleği anlamak için daha da önemlidir (Fisher ve Dybiczy, 1999: 117). Gençlik çalışmalarının tarihi yeterince profesyonelleşmemenin tarihidir. Tam profesyonelleşme sıklıkla tarihi arkada bırakmak ve güncel kriterlere göre kimlik belirlemek demektir. Şu halde gençlik çalışması uygulaması gençlik çalışanlarının gerçekleştirdiği "profesyonel bir projenin sonuçları"ndan başka bir şey değildir (Harris, 2008). Lorenz tarihle bağlantıyı iki yönlü, açık bir süreç olarak tanımladı: Bu bir taraftan geçmişin sorgulamasıydı ve gençlik çalışmaları uygulamamızın bir parçası olarak kendi öznelliğimizin farkına varmamızı sağladı. Diğer taraftan bugünün, şimdiki zamanın sorgulanmasıdır ve sözde doğru olan modelin varsayımlarını keşfetmemizi sağlayarak gençlik çalışması uygulaması ve politikası konusundaki ideal modeli sorgulamamız konusunda ilham verir. Tarihte geriye bakarken, şimdiki gençlik çalışmaları uygulama ve politikamızın gelecekte nasıl yargılanacağı şeklindeki ilginç soruyu sorarak ayrıca tarih de yapmış oluyoruz. Tarihte geriye bakmak profesyonel gençlik çalışanlarının ve gönüllülerinin işinin zorunlu bir parçasıdır ve doğal olarak eğitim ve öğretimleri için gereklidir.

Beş ana sorunun sunumları

İlk çalıştayda elde edilen katkılar yedi ayrı ulusal bağlama yerleştirildi: Belçika'nın Flandra bölgesi (Louis Vos ve Filip Coussée), Birleşik Krallık – İngiltere (Bernard Dewis), Malta (Miriam Teuma), Almanya (Christian Spatscheck), Polonya (Marcin Sińczuch), Finlandiya (Helena

Helve) ve Fransa (Patricia Loncle). Konuşmacılar gençlik çalışmaları tarihinin çeşitli yönlerinin izini sürdüler ve Avrupa'daki güncel ve gelecek gençlik çalışmalarının uygulamalarını ve politikalarını sorguladılar. Çalışmaya hazırlık sırasında *Gençlik çalışması politikasının bir yüzü* (Coussée, 2008) adlı kitap katılımcılara dağıtıldı.

Çalıştaydaki sunum ve tartışmalar beş ana konu çerçevesine yerleştirilebilir.

- i. Gençlik çalışması tarihi: Farklı yaklaşımlar ve perspektifler
- ii. Gençlik çalışmalarının kimliği: Gençlik çalışmalarının belirgin bir kimliği var mı? Ya da belli etkinlikler ve durumlara bağlı uygulamalar arasında bir gençlik çalışması mı var?
- iii. Gençlik çalışması politikaları ve siyaseti: Özerk bir alan mı? Ya da gençlik çalışmaları gündemini kim belirliyor?
- iv. Gençlik çalışmaları pedagojisi: Toplumsal beklentiler ve kişisel özelemler arasında. Ya da özgürleşme ve kontrol arasında gençlik çalışmaları
- v. Gençlik çalışmaları uygulaması: Gerçek dünya ve sistem/yapı arasında ya da formel olmayan yöntemlerin gittikçe formel hale getirilmesi

İlk olarak konuşmacıların bu beş konu hakkında ne söylediklerini rapor ediyoruz. Daha sonra ana konulara geri döneceğiz ve arkasından gelen tartışmaları aktaracağız.

i. Gençlik çalışmasının tarihi: Yaklaşımlar ve perspektifler

Stanford "olay olarak tarih" yani dünyada olan olaylar hakkındaki tarihle "kayıt olarak tarih" yani bu olaylarla ilgili sözlerin ve fikirlerin düzene sokulduğu ve az çok ahenkli kayıtların oluşturulduğu düzenlemeler olarak tarih arasında ayırım yapar (Stanford, 1994, Fisher ve Dybiczyk, 1999: 106). Çalıştayda bu ayrımı göz önünde bulunduran tüm katılımcılar bize tarihsel olgulardan daha fazlasını verdi: Farklı ulusların tarihleri, gençlik çalışmaları uygulamaları ve politikalarının farklı bakış açılarından incelenmesini vurguladı.

Gençlik sorunu ve toplumsal sorun

Bazı katılımcılar gençlik çalışması tarihi konusuna "toplumsal sorun" açısından yaklaştılar. Bu durumda gençlik çalışmasını refah devletlerinde ortaya çıkan bir uygulama olarak tanımladılar. Örneğin, Helena Helve (Finlandiya), Christian Spatscheck (Almanya) ve Miriam Teuma (Malta) gençlik çalışmalarının rolünü özgürlük ve eşitlik tartışmaları ve ikileminde incelediler. Diğer katılımcılar tarihi "gençlik sorununu" merkeze koyarak tanımladılar. Bu durumda da gençlik çalışmaları gençlerin statüsüyle doğrudan ilgili olan bir girişim olarak görüldü. Louis Vos (Flandra) ve Marcin Sińczuch (Polonya) öğrenci hareketlerinin tarihine odaklanarak, gençlik çalışmalarını gençlerin toplumda ayrı bir grup olduğu yönünde gittikçe artan bilince bir cevap olarak tanımladılar ve bunu yaparak özgürleşme kavramını yaşa bağladılar.

Tabii ki bu bakış açıları birbirinden ayrı görülemez ve aslında ikisi de bütün sunumlarda bir dereceye kadar vardı. Patricia Loncle (Fransa), Bernard Davies (Britanya) ve Filip Coussée'nin (Flandra) sunumlarında bunlar çok açıktı. Gençliğin toplumdaki statüsünün nasıl değiştiğini gençlik sorununun ortaya çıkışını ve bu sorundaki değişiklikleri işaret ederek gösterdiler.

Anlatılarında gençlik sorununun gençlik kavramına nasıl ikircikli bir yaklaşım gösterdiği de açık hale geldi. Müdahaleler, gençlerin bir anlamda ideal bir gençlik dönemi yaşayabilmelerini desteklemeyi amaçlıyordu. Özellikle belirsizlik dönemlerinde, işçi sınıfı gençliği sık sık müdahalelerin merkezinde duruyordu. Dahası, gençlik çalışmalarının özgürleştirici potansiyeli gençlerin sosyo-ekonomik konumuna bağlıydı. Daha yakın zamanlardaki değerlendirmelerde özgürleşme ve gençlik çalışmaları arasındaki ilişkinin şimdilerde etnisite ağırlıklı olduğunu görebiliriz. Walter Lorenz'e göre, toplumsal cinsiyetin yeterince kavramsallaştırılmamış olmasının ve sınıf meselesinin gizli bir mesele olarak kalmasının aksine, etnisite kavramı gençlik çalışmasında aşırı kavramsallaştırılmıştır. Lorenz, gençlik çalışmalarında çoklu kimlik sorunlarının yakın incelemesinin politik bir tutumla yapılması gerektiğini, çünkü bu sayede gençlik çalışması uygulamalarının ve politikalarının kimliklerin yeni üretimi hakkında mı yoksa tarihsel geri bildirimle dayalı devamlı dönüşüm hakkında mı olduğu sorusunun ortaya çıktığını savunuyor.

Sihirli Üçgen

Gençlik çalışması politikaları ve uygulamaları farklı bakış açılarından bakılarak yapı bozumu uğratıldı. Bazı analizler gençlik araştırmaları bakış açısından yola çıkarak gençlik araştırmalarının gençlik çalışmalarının uygulamalarının ve politikalarının oluşturulmasına nasıl yardımcı olduğu sorusunu ele aldı. Helena Helve Fin gençlik çalışmaları ve gençlik politikalarının temelinde yatan Fin gençlik araştırmaları tarihine işaret etti ve bu üçünün "sihirli üçgeni" oluşturduğunu belirtti.

Bazı katılımcılar analizlerine gençlik çalışmasının uygulamada nasıl gelişeceği sorusunu ayırtılandırarak ve genç insanların ve gençlik çalışanlarının aslında ne yaptığını tarihle birleştirerek analizlerine uygulama bakış açısından başladılar. Louis Vos Katolik Flaman Öğrenci Hareketi'nin bakış açısını aldı. Katoliklik de Miriam Teuma'nın Malta gençlik çalışmalarının evrimi hakkındaki anlatısında odak noktası idi. Marcin Si'nczuch Polonya gençlik çalışmalarında ideoloji ve gerçeklik arasındaki bağlantıyı görünür hale getirdi.

Diğer analizler gençlik politikası (hatta siyaseti) bakış açısından yola çıkarak politika yapmanın ve siyasetin (tarihlerinin) gençlik çalışması uygulamalarını nasıl inşa ettiği sorusunu ele aldı. Bernard Davies Birleşik Krallık'ta *New Labour*⁶ politikasının nasıl normatif sorulara teknik cevapların kullanımı üzerine inşa edildiğini gösterdi. Filip Coussée Flandra'da gençlik çalışmaları çelişmesini besleyen iki politika stratejisini tespit etti: Gençlik çalışmalarının kendisini bir araç olarak değil, insanların genç gönüllüler yardımıyla daha anaakım gençlik çalışmalarına yönlendirildiği bir platform olarak gören "yukarı doğru ilerleme" politikası ve profesyonel gençlik çalışmasının kendisinin kalitesini arttırmaya odaklanan "yükseltme" veya "iyileştirme" politikası bakış açıları.

Gençlik sorunu ve toplumsal sorun arasındaki ilişkiye gelince, çok açık ki burada farklı bakış açıları iç içe geçmiş. Konuşmacılar başlangıç noktası olarak genellikle kendi geçmişlerini aldılar ve sık sık ülkelerindeki politika, araştırma ve uygulama alanları arasındaki ilişkiden ve bunların öneminden bahsettiler. Bu üçü arasındaki ilişki sabit değildir. Bazı katılımcılar

6 New Labour (Yeni Emek) İngiltere İşçi Partisi tarihinde 1990'ların ortası ve 2000'lerin başları arasındaki Tony Blair ve Gordon Brown tarafından yürütülen zaman dilimini ifade eder. "New Labour" markası seçmenlerin güvenini yeniden kazanmak ve seçimlerde verilen sözlerin tutulmadığı ve sendikalar ve devlet arasındaki bağların koptuğu "Old Labour"dan ayrıştı betimleme için geliştirildi. http://en.wikipedia.org/wiki/New_Labour. – ç.n.

anlatımlarında bir bakış açısından diğerine geçtiler ve bunu yaparak ülkelerindeki “denge değişimini” göstermiş oldular. Patricia Loncle gençlik çalışmaları uygulamasındaki değişikliklerle başladı ve Fransa’daki devlet ve yerel otoritelerin etkisinin incelenmesine yavaş yavaş daha çok yer verdi. Christian Spatschek Almanya’daki gençlik çalışmalarının tarihindeki farklı dönemlerin özellikleri olan ve o dönemleri iyi açıklayan politik ve toplumsal bağlamları tarif etti. Daha yakın dönemler içinse dikkatini Almanya’daki modern gençlik çalışmaları teorisindeki eğilimlere ve gelişmelere yöneltti.

Süreklilik ve Süreksizlik

Gençlik çalışmaları tarihi genelde toplumsal ve pedagojik girişimlerde ve gençlere sağlananlarda hayati değişikliklerin belirlediği bir ilerleme tarihi olarak tanımlanır. Katılımcılar Avrupa genelinde gençlik çalışmaları tarihindeki sürekliliklere işaret ettiler. Malta ve Britanya’da gençlik çalışmaları tamamen farklı bir zaman sürecinde gelişmiş olmasına rağmen, kilisenin etkisi ve daha sonra gençlik çalışmalarındaki profesyonelleşme gibi bazı benzerlikler var. Bazı ülkelerde, daha geniş kapsamdaki toplumsal, kültürel ve tarihsel olguların sonucunda oluşan süreksizlikler, kesintiler çok belirgindir. Örneğin, Christian Spatschek, Alman bakış açısından bakarak, farklı dönemlerde var olan yapıların tamamen ortadan kaldırılmalarını ya da yerlerine başka yapılar konulmasını yorumlayarak gençlik çalışmaları tarihindeki önemli kırılmaları gösterdi: 19. yüzyıl sonlarında, ilk profesyonel girişimler resmi olmayan buluşmaların yerine geçtiği zaman; Weimar Cumhuriyeti zamanında, gençlik örgütlerinin gençlik çalışmaları alanına hâkim olduğu zaman; Nazi rejimi altında, bütün gençlerin Hitler Gençliği’ne katılmak zorunda olduğu zaman; İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Amerikalıların “Alman Gençlik Aktiviteleri”ni başlattığı zaman ve son olarak komünizm sonrası dönemde, Almanya’nın doğu bölgesindeki gençlik çalışmalarının birdenbire Batılaşığı zaman.

ii. Gençlik çalışmalarının kimliği: Açık ve net midir?

Genel olarak çalıştay katılımcıları gençlik çalışmalarının bir kimlik krizi yaşadığı konusunda hemfikirler (giriş bölümüne bakınız). Bu kriz kendini değişik biçimlerde gösteriyor ve gençlik çalışmalarına yönelik değişen -ve her zaman çelişik duyguların hâkim olduğu- tavırlardan besleniyor. Bu kimlik krizleriyle baş etmenin yollarını ararken, gençlik çalışmalarını açıklamak, tanınmasını sağlamak ve gençlik çalışmalarını eğitimden ve diğer toplumsal hizmetlerden ayrılabilme amacıyla bazı katılımcılar gençlik çalışmalarının bir tanımını ya da tarifini yapmaya çalıştı. Sunum yapanların hepsinin gençlik çalışmalarındaki değişimleri vurgulamasına rağmen, çoğu, açıkça olsun olmasın, gençlik çalışmalarının yıllar içinde aynı kalan kilit özelliklerine işaret ettiler. Bunları şöyle özetleyebiliriz:

- birlikte genç olmak,
- genellikle (ama her zaman değil) ortak bir ideolojiye ya da projeye sahip olmak,
- örgütsel yaşamı beslemek,
- sosyal bağlantı, eğitim ve eğlence için olanaklar sağlamak.

Gençlik çalışmalarını ayrı bir toplumsal pratik olarak en açık şekilde tarif eden Bernard Davies (Britanya) idi. Davies’in tanımı birkaç çekirdek özelliği birleştirdi. Merkezi üç değer:

- gönüllü olarak orada bulunmak,

- katılım,
- üyelerin kendi kendilerini yönetmeleri,

Ve bir ana amaç:

- eğlence ve eğitim arasındaki karşılıklı ilişki.

Ayrıca, Davies gençlik çalışmalarını bireysel ihtiyaçlara ve ilişkiler kurmaya odaklanan kişiselleştirilmiş bir uygulama olarak tarif etti. Gençlik çalışmaları genç insanlarla kendi arkadaş grupları içinde uzlaşmaya dayanır (Davies, 2005).

Davies gençlik çalışmalarının nasıl yaratıldıklarının, geliştikleri geniş kapsamlı siyasi, ekonomik ve toplumsal koşulların bağlamlarında anlaşılmasını gerektiğini ortaya koydu. Yine de, gençlik çalışmaları için net bir tanım veya kavram geliştirmek, bu çalışmaların görünür olmasını sağlamak ve yararını kanıtlamak açısından önemli görünüyor. Yoksa siyasi önceliklerin değişmesi, politikacıların gençlik çalışmaları uygulamalarının daraltmalarına, hatta hepten çökertmelerine yol açıyor. Şu soru ortaya atıldı: Gençlik çalışmalarının net bir tanımını yapmak hangi özelliklerini savunmak istediğimize ve gerektiğinde hangilerinden vazgeçebileceğimize karar vermemize yardımcı olabilir mi?

Ama kimlik sorusu her türlü toplumsal meslekte olduğu gibi gençlik çalışmalarında da nötr ve belli bir şey değil, değişken ve gençlik çalışmalarının siyasi doğasıyla yakından ilgili. Bu noktada, sunumlar gençlik çalışmalarının toplumsal işlevine ışık tuttu. Bazı katılımcılar amaç ve uygulama arasında bir ayırım yaptılar (Marcin Sińczuch bunları “yüzey” ve “gerçeklik” olarak adlandırıyor). Helena Helve (Finlandiya) gençlik çalışmalarının amacı (toplumsal eğitim) ve uygulaması (eğlence) arasındaki boşluğu gösterdi. Başka ülkelerden de gelen kanıtlar, gençlik çalışmalarındaki bu boşluğun gençlik çalışmalarını, bu çalışmaların genç insanların hayatlarındaki önemini her zaman başlangıç noktası olarak almayan ve dışarıdan dayatılan tanımlara açık hale getirdiğini netleştirdi.

Marcin Sińczuch (Polonya) gençlik çalışmalarını ideal modeline temel oluşturan inanç ve kavramlara göre tanımlamadı, onun yerine gençlik çalışmalarına yüklenmiş olan toplumsal misyonu sorguladı. Gençlik çalışmalarının çoğunlukla bir “sosyal politika” aracına indirgenildiğini gösterdi. Leh gençlik çalışmalarının etkinlikleri boş zamanları hedefliyordu, ama bu gençlik çalışmalarının misyonu ideolojikti ve milliyetçiliğe hitap ediyordu.

Filip Coussée (Flandra) gençlik çalışmasının yetki alanını kaybeden bir yöntemle indirgenmenin tehlikelerini gösterdi. Böyle bir yöntemleşme, katılımın nasıl artırılabilirliği gibi teknik ve pratik sorunlara odaklandığından gençlik çalışmasının misyonunu gizlemektedir. Coussée gençlik çalışması uygulamalarını genç insanların hayatlarını sürdürdükleri gerçek koşullarla ve daha geniş kapsamlı toplumsal, kültürel ve tarihsel eğilimlerle ilişkilendirilerek uygulamaların genellikle üst ve orta sınıf değerlere dayandırıldığını gösterdi. Louis Vos’un (Flandra) tanımladığı öğrenci hareketinin özellikleri, gençlik liderlerinin, politikacıların ve araştırmacıların etkisiyle, Flandra’da kısa sürede gençlik çalışmasının çekirdek özellikleri gibi görülmeye başladı. Birlikte genç olmak ve boş zamanlarda kendi kendini eğitmek, tüm

genç insanların arzu edilen toplumsal düzene pürüzsüz bir şekilde entegre olmasını amaçlayan gençlik çalışmaları yönteminin temeli olarak ortaya çıktı.

Christian Spatscheck'in (Almanya) anlattığı Alman vakasında ise, yöntemleşmenin gençlik çalışmaları uygulamalarını nasıl politikadan arındırdığı ve bu yüzden de gençlik çalışmalarının bütün hedefler için bir silaha dönüştüğü netleşti. Berlin Duvarı'nın yıkılışından sonra, Doğu Almanya'daki gençlik çalışmaları hızlıca Batılılaştırıldı, yani yöntemler aynı kalırken aleni olan ideolojik boyut gizlendi ve tartışılmaz hale geldi.

iii. Gençlik çalışmalarının siyaseti ve politikaları: Özerk mi?

Politika nedir? Belçika 1945'ten beri resmi bir gençlik çalışmaları politikasına sahiptir. Almanya için 1911'i başlangıç noktası olarak kabul edebiliriz. İngiltere için ise 1939'un başlangıç noktası olduğu iddia edilebilir. Malta'da ise Eğitim Bakanlığı dahilinde 1990'da kurulan ve daha sonra 1992 Gençlik ve Sanat Bakanlığı'na dönüşen Gençlik İşleri Sekreterliği'ni resmi gençlik politikasının başlangıç noktası olarak görebiliriz. Ama bir anlamda hiçbir konuşmacı gençlik çalışmaları politikasını hükümet girişimleriyle sınırlı tutmadı.

Walter Lorenz gençlik çalışmalarının her zaman siyasi olduğunu ve bu yüzden gençlik çalışmaları siyasetinin eleştirel bir şekilde incelenmesi gerektiğini belirtti. Gençlik çalışmaları bir araçtır ama kimin lehine kullanılan bir araç? Bazı katılımcılar gençlik çalışmalarının araçsallaştırdığını ve güçlü ekonomik, siyasi ve toplumsal güçlerin çerçevelediğini söyledi. Yukarıda bahsi geçen yöntemleşme, gençlik çalışmaları tartışmasını dâhili bir tartışma olarak sınırlıyor ve daha geniş ve altında yatan misyonu tartışmanın dışında bırakıyor. Bu da gençlik çalışmalarını bütün hedefler için yararlı bir silah haline getiriyor (Dewe ve Otto, 1996; Nörber, 2005; Coussée vd., 2008). Bu durum şu soruyu gündeme getirdi: Gençlik çalışmaları kendi gündemini nereye kadar belirleyebilir?

Bernard Davies'in anlattığı Britanya bakış açısı, *New Labour* altındaki gençlik çalışmalarının, genç insanların çeşitli sorularını ve ihtiyaçlarını yöneten, bir araya getirilmiş bir dizi hizmet olan "birleştirilmiş" hizmetler ve kusursuz hizmet sağlama fikrine dayanan ve devletin tanımladığı amaçlara odaklandığını gösterdi. Gençlik çalışmalarının gündemlerini bazı ülkelerde belli dönemlerde, Marcin Sińczuch (Polonya), Louis Vos (Flanders), Miriam Teuma (Malta) ve Helena Helve'nin (Finlandiya) ilettiği gibi kilise ya da Christian Spatscheck'in (Almanya) sunduğu gibi, ordu belirledi ya da düzenledi. Diğer ülkelerde ise, Patricia Loncle'un Fransa örneğinde ileri sürdüğü gibi, "sübvansede edilmiş özgürlük" ilkesi sayesinde kolektif özgür bir alan için çalışan örgütlere daha çok alan kalmıştı.

Birkaç ülkede ise, gençlik çalışmaları gündeminin dışarıdan belirlenmesi, ölçülebilir sonuçların (hatta istatistiksel olarak tanımlanmış hedeflerin ve hedef alanlarının) talep edilmesine neden oldu. Pedagojik uygulamalar gençlik çalışanlarına (ve genç insanlara) bırakılmış olsa da, arzu edilen sonuçlar açıkça tanımlanmış idi. Birkaç araştırmacı da gençlik çalışmaları müdahalesinde "özel" grupların hedeflenmesi eğiliminden bahsetti. "Özel" gruplardan kasdedilen, gençlik çalışmalarının değerli katkılarına en muhtaç olan genç insanlar (işçi sınıfı gençliği, kırılğan ve riskte olanlar, etnik azınlıklar vs.).

iv. Gençlik çalışmalarının pedagojisi: Bireysel ve toplumsal beklentiler

Pedagojinin özgürleştirme ve kontrol arasındaki yüzlerce yıllık ikileminin bu çalıştayda da tartışılması sürpriz değil. Gençlik çalışmaları genç insanların bağımsızlıklarını ve toplumsal kısıtlamalardan özgürleşmelerini destekler. Aynı zamanda, anlamlı eğlence zamanları sağlayarak onları ahlaki çöküşten korur. Bütün sunumlar bu gerginliğin gençlik çalışmalarında en başından beri var olduğunu gösterdi. Baden-Powell bunu bir tür “dikte etmeksizin kılavuzluk” olarak değerlendirdi. Bu tespitle, kendi kendine örgütlenen genç insanların gençlik çalışmalarıyla yetişkinlerin örgütledikleri arasındaki gerginliği belirlemiş oldu.

Tabii ki, gençlik çalışmaları tarihi, kontrol ve disiplinden özgürleşmeye ve özgürlüğe doğru ilerleyerek gelişen bir hikâye olarak görülemez. Gençlik çalışanları her zaman özgürleştirme ve disipline etme işlevlerinin her ikisine de sahip olmuşlardır, ama ne yazık ki görünen o ki gençlik çalışmalarının sonuçtaki amacı hep gençlerin ve gençlik çalışanlarının kendilerinin ilgilerini, endişelerini ve önceliklerini nasıl tanımladıklarından çok, toplumsal entegrasyon için bir güç haline geliveriyor. Gençlik çalışmaları aslen çocukların ve gençlerin var olan toplumsal düzene pürüzsüz bir şekilde entegre olmalarını kolaylaştırmak için kullanılıyor ve bu şekilde benimseniyor ve bu yüzden var olan iktidar ilişkilerini ve toplumdaki eşitsizliği pekiştiriyor.

Sonuç olarak, özgürleştirme ve kontrol arasındaki denge girişimin kimleri hedeflediğine ve özgürleşme ihtiyaçlarıyla ilgili ne tür varsayımlar yapıldığına bağlı olarak farklı bir şekilde çalışıyor. Filip Coussée (Flandra) gençlerin ihtiyaçlarının orta sınıf standartlarındaki özerkliğe ve toplumsal entegrasyona olan uzaklıklarına göre belirlendiğini gösterdi. Dolayısıyla sanki gençleri özgürleşmeye zorlayabilirdik gibi, özgürleşme ihtiyaçları arttıkça ironik bir şekilde girişimler daha disipline eder hale geliyor. Spatscheck (Almanya) özgürleşme kavramının anlamının toplumsal bağlamından koparılamayacağını gösterdi. Onlarca yıldır, gençler daha fazla özerklik için mücadele ettiler. Şimdi ise özerklik toplumsal bir beklenti haline aldı: Gençler sürekli olarak özerk bireyler olarak çalışmak ve davranmak için yükleniriliyor. Ve bu toplumsal beklentiler karşısında kırılğan olanlar yine aynı grup genç insanlar ve bu politikalarının daha kontrolcü tarafıyla karşı karşıya kalıyorlar.

Patricia Loncle 1960’lardan itibaren Fransa’da devletin gençleri gençlik çalışmaları aracılığıyla örgütlenme kapasitesi olduğu inancıyla farklı tipteki profesyoneller arasında bir ayırım yapıldığını gösterdi: Örgütlenmiş gençlerle gönüllülük sektöründe çalışan genç liderler; örgütlenmemiş ama örgütlenebilecek olan gençler için eğlence, kültür ve spor etkinlikleri düzenleyen sosyo-kültürel etkinlik koordinatörleri; dezavantajlı olan ya da örgütlenmemiş veya örgütlenemeyecek olan gençlerle çalışan, özel ihtiyaçları karşılayan eğitim çalışanları.

Özgürleştirme ve kontrol etme arasındaki ikilemi anlamak için pedagojik girişimlerin tek yönlü olmadığını aklımızda tutmamız gerekir. Politikacıların ve gençlik çalışanlarının özgürleştirici herhangi bir amacı olmasa bile, gençler kendilerini geliştirmek için fırsatlar bulabilir ya da “suç ortaklığında” buluşabilirler.

Fransa’da ve Flandra’da işçi sınıfı çocukları bu çalışmalara öğrenmek ve dua etmek için değil, arkadaşlarıyla buluşmak için giriyorlardı. Hitler Gençliği’nin zorunlu üyeliği bile gençlere

bazı özgürlükler vermişti. Annelerinin kanatları altından kaçabiliyorlardı. Davies (Britanya), Sińczuch (Polonya) ve Spatscheck (Almanya) bize ayrıca gençlik çalışmalarının bir modele ve ideolojiye kısıtlandığı zamanlarda bile gençlerin birlikte genç olmanın alternatif yollarını kullanarak örgütlenebilecek esnekliğe sahip olduklarını gösterdiler.

v. Gençlik çalışmalarının uygulamaları: Gerçek dünya ile düzen arasında

Tüm sunumlar gençlik çalışmasının (gençlik sorununun ya da toplumsal sorunun bir parçası olarak görülen) “entegrasyon sorunlarının” “pedagojik sorunlara” dönüşmesiyle yakından ilgili olduğunu gösterdi. Bu pedagojikleştirme gençlik çalışmasını gerçek dünya ile sistem arasında bir geçiş alanı haline getiriyor. Walter Lorenz’in açıkladığı gibi, gerçek dünya gençlik çalışmalarında önemli bir rol oynuyor çünkü örgütlerde ve hareketlerde görülebilecek olan sivil toplum ve gönüllülüğü içeriyor ve karşı-kültür fırsatları da dahil kültürel yeniden üretimin ve gençliğin yön veren, ivme yaratan bir güç olarak ciddiye alınmasının olasılıklarını içeriyor. Düzen ya da sistem toplumsal düzen, toplumsal entegrasyon ve eşitlik kaygılarını içeriyor. Bu analitik ayırmadaki her iki bakış açısının da zayıflıkları var. Gerçek dünya bakış açısı özgünlüğü, kimlik gelişimini ve gençlerin toplumda bir güç olarak ciddiye alınmasını sağlayabilir, ancak sistemsiz bir gerçek dünya çete alt kültürlerini de canlandırabilir ve ayrıca ayrımcılık, milliyetçilik, sömürgecilik ve ırkçılık da içerebilir. Bir sistem bakış açısı daha sonuç odaklıdır ve kolayca otoriterliğe, ideolojik sömürüye ve yaşam koşullarının eleştirel bir şekilde incelenmesi olasılıklarının ortadan kalkmasına neden olabilir. Gerçek dünya ve sistem iç içedir, biri olmadan diğeri yaşanılmaz.

Bazı konuşmacılar pedagojik endişelerin kaçınılmaz bir şekilde resmi olmayan süreçlerin resmileşmesine neden olacağını söyledi: Halka yönelik bir eğitimden gençliğe olanaklar sağlanmasına (Bernard Davies), gayri resmi buluşma yerlerinden kamusal gençlik çalışmalarına (Christian Spatscheck), gençlik hareketinden gençlik örgütlenmesine (Louis Vos ve Filip Coussée). Gençlik hareketi tartışmaları bize bu evrimi gösterdi. Vos ve Coussée “gençlik hareketi”nin iki anlamı arasında ayırım yaptı. Diğerleri ise ya gençlik derneklerinden ya da gençlik örgütlerinden söz etti.

Bernard Davies Britanya’daki gençlik hizmetini anlattı. Gerçek dünya ve sistem arasına yerleştirilen analitik gerginlikte gençlik örgütleri konunun merkezinde görünüyor. Bazı katılımcılar derneklerin bu konuyu netleştirmek çabasıyla sınırları açık tutup, toplumu sorgulamak ve ortaklaşa olarak tekrar inşa etmek için alan yarattığını ileri sürdü. Hareketlerdeki esas, toplumu protesto etmek, hatta terk etmekken, örgütler -Davies’in gösterdiği gibi özellikle Britanya’da şu anki gençlik servisi- bunun aksine önceden tanımlanmış bir topluma dâhil olmak içindir. Her çeşit gençlik çalışması uygulamasında “katılım” kilit kelimedir ancak anlamı gençlik çalışmaları uygulamasının gerçek dünya ve sistem arasındaki gerilimde aldığı pozisyona göre değişir. Eğer gençlik çalışanları bir sistem bakış açısı almışlarsa, katılım hedefi var olan topluma entegrasyon olan ve önceden tanımlanmış bir hizmetin parçası olmakla sınırlı kalır. Açık bir şekilde görünüyor ki, gençlik çalışmaları resmileşme riskine karşı son derece hassastır.

Rui Gomes (Avrupa Konseyi) kapanış konuşmasında resmileşme riskine değinen birkaç ikilemin altını çizdi: Evrensel olan karşısında özgül bakış açısı, formal olmayan eğitimin kalitesi

ve tanınırlığı karşısında yaratıcılık, uzman ve bilgi temelli olan karşısında katılım ve temsiliyet, ve eğitimsel deneyim karşısında politika yapma eğilimi. Özellikle “ikilem” sözcüğünü kullandı ve böylelikle gençlik çalışmalarının resmileşmeye karşı tavrının toplumla ilişkileri basitçe kesivermek olamayacağını gösterdi. Tartışmada birkaç katılımcı yine aynı noktaya dönerek eğer gençlik çalışanları sadece gerçek dünyalara odaklanırlarsa, o zaman katılımın toplumsal anlamından kopacağını iddia etti.

Tartışma

Yukarıdaki beş konu gençlik çalışmaları ve gençlik politikaları hakkında tarihsel, politik, pedagojik ve yöntemsel düşüncelerle ilgilidir. Bu konuların iç içe olduğu çok açık hale geldi. Gençlik çalışmasını diğer sosyal girişimlerden ve mesleklerden ayrı düşünmemizin ya da onu tarihsel ve toplumsal bağlamından ayırarak tanımlamamızın bir yolu yok, bu yüzden de gençlik çalışmalarının toplumsal bir aktör olarak “toplumsal olan”ın alanını düzenlemede nasıl işlev gördüğünü araştırmak zorundayız (Harris, 2008). Pedagojik bir etkinlik olarak gençlik çalışması, tarihsel olarak pedagojikleştirme süreciyle nitelendirilmiş olan daha geniş toplumun içine yerleştirilmiş ve bunun içinde inşa edilmiştir. Bu süreçlerde toplumsal olanı silmek, gençlik çalışmaları içinde ve gençlik grupları arasında ayrılan yolların belirginleşmesine yol açan ve gençlik çalışmalarının resmileşmesi ve araçsallaşması gibi riskleri taşıyan iki parçalı bir politikaya neden olur. Bunun ötesine geçebilmek için, toplumsal pedagojik bir bakış açısını geri getirmemiz gerekir.

i. Pedagojik bir kimlik: Gençlik çalışmasının içine ya da dışına (topluma) bakmak

Gençlik çalışmasının aktörleri, gençlik çalışmalarının yaygın olan ortak bazı pedagojik özelliklerini ayırt etmeyi denediler ama bu tanımlar çoğunlukla genç insanlarla gençlik çalışanları arasındaki pedagojik ilişkilerle sınırlanmış ve bunların içine gömülmüş durumda. Blankenberge semineri bize pedagojik bir eylem olarak gençlik çalışmalarını toplumsal bağlamından ayrı tutmanın imkânsız olduğunu gösterdi. Aslında, tarihsel bir bakış açısıyla ulusal sınırların ötesine geçmeyi bir araya getirince, gençlik çalışmalarını yeni bir gözle görebiliriz ve dikkatimizi sorunların ve bunların eğitimsel cevaplarının toplumsal düzeyde nasıl inşa edildiğine çeker.

Gillis (1973) Alman Wandervögel (1901) ve İngiliz Boy Scouts’u (1908) inceleyerek, eğer bağlamları dışında bakarsak ilk bakışta Alman ve İngiliz gençlik hareketlerinin iki farklı eğilim ortaya koyduğunu gösterdi: *Boy Scouting* (İzcilik - ç.n.) orta sınıf faydacılığı ve aristokrasinin spor yapma içgüdüleri arasındaki disiplinli uzlaşmasıyla oldukça tipik bir şekilde İngiliz ve bu tarzıyla, 19. yüzyıl başları Alman tarihinin bir parçası olan ve alışılmadık muhalif tutumları ve görünüşleriyle öğrenci radikalizminin yeniden canlanışını yansıtır görünen *Wandervögel*’le oldukça zıt görünüyor (Gillis, 1973: 249). Diğer taraftan, görünüşte çok farklı olan bu hareketler gençliğin 20. yüzyıl başlarında bütün Avrupa’da yaşadığı demografik, toplumsal ve ekonomik değişikliklerle ve gençlerin politik ve toplumsal düzendeki tarihsel pozisyonlarıyla ilişkilendirilerek analiz edildiğinde, Gillis izciler ve Wandervögel’ler arasındaki tarza dayalı farklılıkların toplumsal ve psikolojik benzerliklerine kıyasla daha önemsiz

olduğunu gösterdi: "Her ikisi de orta sınıf değerlere dayanır, gençlerin ekonomide, politika ve toplumsal düzendeki yeri hakkında belli bazı ortak tavırları paylaşırlar. Her ikisinde de gençlere düşen rol siyasi açıdan pasif ve toplumsal olarak bağımlı olmaktı ve ergenlik normu bu yüzyılın başında her zamankinden daha yaygın hale geliyordu" (Gillis, 1973: 251).

Gillis'e göre tarzdaki farklılıklar iki ülkenin gençleri arasındaki farklılıkların sonucu olmaktan çok, ergen kalabalığının ilk ortaya çıkışını yetişkinlerin nasıl idare ettiklerinin sonucudur. Bu iki hareket tarzda ve biçimde farklılaşıyor ancak içinde var oldukları bağlamlara bakmak, gençlerin gittikçe büyüyen bir kesimi için pasif ve bağımlı bir konumu kabul edip kurumsal-laştırmaları açısından nasıl benzer bir yol izlediklerini gösteriyor (Gillis, 1973: 258).

ii. Gençlik çalışmaları tarihi: Pedagojikleşmeden ayrımları güçlendirmeye

Gençlik çalışmalarının tarihini incelerken, güncel gençlik çalışmaları tanımlarını başlangıç noktası alıp oradan geri gelebiliriz ya da gençlere yönelik ilk toplumsal girişimlerinin izini takip edebiliriz. Gençlik çalışmalarının doğuşu olarak belli bir anı belirleyebilmenin olası olup olmadığı konusunda farklı fikirler olması sürpriz değildir. Davies (Britanya) endüstrileşme öncesi dönemdeki gençlik çalışması biçimlerinden bahsederken, gençlik çalışmalarının tarih öncesini anlatıyor. Aslında, konuşmacıların çoğu için, endüstriyel devrim gençlik çalışmaları tarihinin en belirgin başlangıç noktasıdır. Bu, hızlı toplumsal dönüşümlerin yaşandığı, bunların sonucunda toplumsal "sorunun" ortaya çıktığı ve ayrıca genel olarak gençlik sorununun ortaya çıkışından sorumlu olan dönemdir.

Bu iki soru pedagojik müdahalenin entegrasyon sorunlarını çözebileceğine ve çözmesi gerektiğine yönelik artan inancı ifade eden pedagojikleşme mekanizmasında bir araya geldi. Pedagojikleşme gençlik çalışmalarını gençlerin pürüzsüz bir şekilde entegre edilmelerine odaklanan sosyal politika için bir araç olarak inşa eder, ama gençlik çalışmaları aynı zamanda ne tür bir topluma entegre olmaktan bahsedildiği ve entegre olmanın ne demek olduğu konularındaki baskın söylemleri sorgulayan, toplumsal değişime yönelik de bir aktördür. Bu merkezi ve muğlak konum tüm gençlik çalışmaları uygulamalarında bulunmaktadır, ancak gençlik çalışmalarının kişisel olanı siyasi olana ya da siyasi olanı kişisel olana bağlaması, doğasının tamamen toplumsal olduğunu açıkça gösterir. Bu yüzden gençlik çalışmaları koşullara bağlı olan bir pratiktir ve gençlik çalışmalarını apolitik (ve tarihsel olmayan) bir aktiviteye indirgemenin ters tepen, zarar veren sonuçları vardır:

- iki parçalı bir politika,
- gençlik çalışmalarının resmileşmesi ve araçsallaşmasıyla son bulur
- ve gençlik çalışması içinde ve farklı genç insanlar arasında ayırım yapan çizgileri güçlendirir.

İki parçalı bir politika

Gençlik çalışması, bir uçta gençleri ahlaki çöküşten koruyan ve daha iyi bir yurttaş olmak için eğitimler veren oldukça disiplinli düzenlemelerden diğer bir uçta gençlerin çalışma ve hareketlerini destekleyerek katılımlarını arttıran daha özgürleştirici girişimlere kadar değişen çeşitli uygulamalara dayanır. Birkaç konuşmacı gençlik çalışmasının ne resmi bir düzen-

lemeye ne de yabancı bir harekete dönüşmemesi gerektiğini gösterdi.

Birçok ülkede, iki parçalı bir politika saptayabiliriz. Pedagojik bir eylem olarak gençlik çalışmaları bu eylemin toplumsal ilişkiler açısından ne anlama geldiği konusundan koparıldığı için, geriye kalan soru gençlik çalışmalarının belli bir amaca yönelik olarak en verimli hale nasıl getirilebileceğidir. Böylelikle gençlik çalışmaları alanı çeşitli yöntemlere bölünerek hedefteki grupların varsayılan ihtiyaçları tespit edilebilir. Yani, bir tarafta bazı gençlik örgütleri yetişkin örgütleriyle, okulla veya kiliseyle olan sıkı bağlarından yavaş yavaş kurtuldu, özgürleşti gibi ama bu sırada özerk alanları büyüdükçe daha büyük toplumsal sorunlarla ilgili endişelerini ve daha büyük toplumsal resmi etkileme güçlerini kaybetmiş görünüyorlar. Diğer tarafta da, örgütlenmemiş olan gençleri örgütlemek amacıyla kurulmuş olan ve çoğunlukla profesyonelleşmiş olan gençlik çalışmaları girişimleri, gençlik çalışmalarına katılımı arttırıyor ama aynı zamanda bu gençleri “düzensiz/başıbozuk” diye etiketleyip onları toplumsal bağlarından ayırıyor ve toplumsal bölünmeyi besliyorlar.

Gençlik çalışmalarının resmileşmesi ve araçsallaşması

Coussée (Flandra) iki parçalı politikaya neden olan ayırma yaklaşımını açıkça gençlik çalışmalarının resmileşmesi riskiyle bağdaştırdı. Gençlik çalışmasına ve gençlik çalışması politikasına resmi olmayan öğrenmenin üstün olduğu inancının yön verdiğini söyledi. Eğer gençlerin sosyalleştiği enformel ya da resmi olmayan iklim “pozitif ve hareketlendirici” bir ortam haline gelemiyorsa, resmileşmek kalan tek çare gibi görünüyor.

“Sağ ya da sol siyasetin ötesinde” bir şey de olsa, gençlik çalışmaları geniş bir siyasi içeriğe sahiptir. Lorenz’in vurguladığı bu durum günümüzde Freie Deutsche Jugend (Özgür Alman Gençliği) ve English Youth Service (İngiliz Gençlik Servisi) arasındaki karşılaştırmayla gösterildi. Spatscheck (Almanya) bu sorunun gençlik çalışmalarının amaçlarının dışarıdan tanımlanmasıyla ortaya çıktığını gösterdi. Örnek olarak Doğu Almanya’nın toplumsal projesinin gerçekleştirilmesinde kilit nitelikte bir araç olan FDJ’yi verdi. Gençlik gelecek olarak görülüyordu ve bu yüzden gençlik çalışmaları gençleri yalnızca mantıklı ve faydalı işlerle uğraşan ideal sosyalist kişiliklere dönüştürecek. Doğu Almanya’daki gençlik çalışmalarının ana amacı hükümetin ideolojisini takip edecek ve cisimleştirecek olan genç insanların eğitimi ve inşa edilmesi olarak görülebilirdi; ancak bütün gençlerin böyle sosyalist kişiliklere dönüşmeye hazır olmadığı açıkça görününce, devlet kontrolü giderek arttı.

Bu örnek komünist bir devlet örgütlenmesinden geliyor olsa da, Davies’in aktardığı güncel Birleşik Krallık hikâyesiyle birçok paralellik taşıyor. Toplumsal proje daha az açık bir şekilde ifade edildiyse de, aynı mekanizmaları görüyoruz. Eğer gençlik çalışanları özerk “girişimci” idealine uymayan gençlere ulaşmayı başarabilirse, yavaş yavaş kontrol ve resmileştirme etkinlikleri benimsiyor gibi görünüyor: Kişiselleşmiş değerlendirme, birebir cevaplar ve hatta zorunlu katılım Birleşik Krallık gençlik servisinde artık düşünülemez olmaktan çıkmış durumda.

Gençlik çalışmaları içinde ve gençler arasındaki ayrılıkları desteklemek

Gençlik çalışmaları dikkat çekici bir şekilde toplumsal (değişim) aktörü olmaktansa sadece toplumsal bir idareci, yönetici haline geldiğinden, sosyal hizmetleri ve sosyal politikaların

amaçları tarafından ele geçirilmiş ama aynı zamanda da bu tartışmadan dışlanmış (ya da kendini soyutlamış) gibi görünüyor. Şu soru soruldu: Amaçları ve kaynakları birbirinden bağımsız hale gelirse, gençlik çalışmaları toplum içinde nasıl hareket edebilir, nasıl etkileşebilir? Aslında, bu gelişme daha resmileşmiş olan, teknik ihtiyaçların yönlendirildiği yaklaşım lehine bütün pedagojik kaygıları dışarıda bırakıyor. Gençlik için pedagojik destek, bütün gençler için yapısal kaygılardan uzaklaşıp, daha temel ihtiyaçları olan gençler için girişime doğru gidiyor ve kişisel ihtiyaç ve istek olarak görünüyor, kolektif bir ihtiyaç olarak değil.

Bu resmileşme riski bütün gençlik çalışmaları girişimlerini aynı derecede tehdit etmiyor. Çalıştaydaki katılımcılar bütün genç insanların farklı olduğunu ve bu yüzden farklılaşan gençlik çalışmaları yaklaşımlarına konu olduklarını vurguladı. Burada risk ikiye katlanıyor:

- İlk olarak farklılaşmış yaklaşımlar gençleri bölen çizgileri güçlendirebilir, bu yüzden gençler arasındaki farklılıklar daha da artabilir, hatta karşılıklı yabancılaşmaya yol açabilir.
- İkinci olarak, farklılaşmış yaklaşım illa da gençlerin ihtiyaçlarını başlangıç noktası olarak almaz, ama kaçınılmaz bir şekilde temel olarak toplumsal beklentiler alanında çalışır. Bu beklentileri karşılayan ve başarılı, "normal" bir tarzda gelişebilen gençler pedagojik çelişkinin özgürleştirici yanının keyfini çıkarabilirler. Yapıcı bir tarzda davranmayan gençler ise daha kontrolcü bir yaklaşıma açık hale gelirler. Bu da gençlik çalışmalarında gençlerle çalışanlar ve gençlik üzerinde çalışanlar şeklinde verimsiz bir ayrıma neden olur.

Sonuç olarak, genel ve kategorik gençlik çalışmalarındaki, evrensel ve hedeflenmiş, ihtiyaçların belirlediği ve bütçenin belirlediği, sürekli ve özel gibi ayrımlarla elele giden, gönüllü gençlik çalışmaları ve profesyonel gençlik çalışmalarının sağlanmaları arasındaki boşluğun genişlediğini çoğu ülkede gözleyebiliriz. Profesyonel gençlik çalışması işçi sınıfını, becerileri zayıf gençliği, etnik azınlıklardan gençleri ve açıkça olmasa "tehlikede" ya da "tehlikeli" diye kategorize ettiği gençleri hedef alıyor.

iii. Resmileşme ve araçsallaşmanın ötesinde: Resmi olmayan öğrenme, kültürel eylem ve toplumsal pedagoji

Gençlik çalışmaları kimliğinin tanımlanmasının zor olduğu gerçeğinden dolayı birçok uygulamacıya, araştırmacıya ve politikacıya gençlik çalışmalarının yöntemsel kimliğine odaklanmak çekici geliyor. Bu da bizi kaçınılmaz olarak hesap verebilirlik ve verimlilik sorularına getiriyor. Alman toplum teorisyeni Hermann Giesecke, Praktizismus diye adlandırdığı bu olguya zaten 1964'te dikkatimizi çekmişti. Dönüp dolaşıp yine aynı soruna geliyor: Politikayı, araştırmayı ve uygulamayı birbirine bağlayacak olan ve sektörel ayrımların ötesine giden ama aynı zamanda ayrı bir uygulama olarak gençlik çalışmalarının ortadan kalkmasını engelleyecek bir teorinin eksikliği.

Gençlik çalışmalarının katkısı toplumsal ve kişisel gelişmeleri dâhil ediyor görünüyor: Gençlik çalışmaları bireysel ve kolektif sonuçlar sağlıyor. Çoğu zaman gençlik çalışmaları toplumun içinde (dışında değil) işlev görüyor: Gençlerin toplumsal eğitime ve toplumsal ve kültürel gelişimlerine katkıda bulunuyor. Davies (1979) "*Kimin faydasına*" (www.infed.org)

adresindeki arşivlerden *Formel Olmayan Eğitim Ansiklopedisi*'ne ulaşılabilir,) adında çığır açan bir broşürde bu toplumsal eğitimin iş gördüğü toplumsal, ekonomik ve politik bağlama yerleştirilmesi gerektiğini öne sürüyor.

Çoğu ülkede tarih boyunca tekrar tekrar gençlerin bireysel gelişiminde bütüncül bir bakışın vurgulandığını, bireylerin toplum içinde kendi yollarını bulmalarına yardım edildiğini ve hatta onların bütün toplumsal sapmalardan ve sorunlardan korunduklarını görüyoruz. Gençlik çalışmaları kesinlikle bireylere yardım ediyor ve toplum içinde ilerlemelerine katkıda bulunuyor ama soru hâlâ aynı: Toplum daha iyi durumda mı? Toplumsal olan nihayetinde bireysel olanın bir türevidir: Bütüncül bakış açısı bir araç olarak şekilleniyor ve sonuçta bireylerin (arzu edilen) topluma pürüzsüzce entegrasyonları şeklindeki genel hedefe hizmet ediyor. Gençlik çalışmaları toplumsal değişimden çok toplumsal entegrasyonla ilgilidir (Smith ve Whyte, 2008): İktidar ilişkilerini ve toplumsal düzeni yerinden oynatmak ya da değiştirmek için değil, onları sabitlemek için vardır. Gençlik çalışmaları gençlere kültürü ya da yapıyı değiştirecek ya da güç ve kontrolü yeniden dağıtacak kolektif eylemler olmaksızın, kısıtlı bir özgürleşme sağlıyor.

Gençlik çalışmasının işlevsel paradigmadan kurtulması olanaklı mı? Toplumsal ihtiyaçlara sırt çevirmek anlamlı değil çünkü bu gençleri toplumdaki uzaklaştırır. Gençlik çalışmalarının her zaman özel bir sorunun tanımlanmasına yönelik bir araç olduğunu kabul etmek ve gençlik çalışmasının hangi sorun tanımlarıyla uğraşabileceğini ve uğraşsa iyi olacağını daha da ayrıntılandırmak daha mantıklı görünür. Alman toplum pedagoğlarının çıkarımları (bakınız Giesecke, 1970; Böhnisch ve Münchmeier, 1987; Thole, 2000; Cloos vd., 2007; Lindner, 2008) bize bu konulara eleştirel bir gözle bakmamız için ilham verebilir ve gençlik çalışmasını kelimenin geniş anlamıyla toplumsal bir çalışma ve "toplumsal olanla etkileşen" (Law ve Urry, 2004) çalışma olarak tanımlayabiliriz. Toplumsal pedagojik düşünce bize gençlik çalışmalarının tarihi ve politikasıyla ilişkili olarak aşağıdaki soruyu sorduruyor: Gençlik çalışmalarının temelinde nasıl bir sorun tanımı var? Sorunu kim kime göre tanımlıyor? Hangi gerçekliği inşa ediyor ve bu genç insanların içinde büyüdükleri koşulların çeşitliliğini karşılıyor mu?

Toplumsal pedagoji gençlik çalışmaları ve politikaları üzerine olan tartışmada verimli bir bakış açısı gibi görünüyor, çünkü hem bu gelişmelerin temelindeki politik, kültürel ve toplumsal projeleri tartışıyor hem de pedagojik kurumların toplumdaki rolüne eleştirel bir bakış getiriyor. Bu eleştirel bakışa, gerçekleri açığa çıkardığı ve insanın toplum bağlamında "gerçekleşmesinde" eleştirel bir konum aldığı için "kültürel eylemin" (Freire, 1972, 1995) kişiselleştirici süreçleri sorguladığını ve değiştirdiğini görmesi sayesinde sahip olabiliyor (Coussée vd., 2008; Hämäläinen, 2003; Mollenhauer, 1985). Bu bakış açısında, analizin odağı gençler ve gençlik çalışanları (arasındaki ilişki) değil, gençlik çalışmalarının kendisi oluyor. Bu durum, gençlik çalışmalarının şu anki geçerli tanımın dışına çıkması için yeni olasılıklar yaratıyor. Bunu kurumların dışına çıkararak ve pedagojik müdahaleleri gençlerin dünyasındaki/alanındaki dönüm noktalarını tekrar çerçeveleyerek yapıyor çünkü gençleri eylemde destekliyor ve biyografik, kurumsal ve politik yetkinlikler kazanmalarını sağlıyor. Bu Christian Spatscheck'in gençlik çalışmalarına toplumsal-mekânsal yaklaşım olarak bahsettiği şeydir (Böhnisch ve Münchmeier, 1990).

Bu şekilde gençlik çalışmasını tarihsel ve toplumsal bağlamından koparan soyut bir teori

yerine, gençlik çalışmaları tarihine kafa yormak, temeli uygulamaya dayanan bir gençlik çalışmaları teorisine katkıda bulunabilir. Bu, gençlik çalışmalarının sırtını topluma dönmeye, pratikte nasıl davranılması ve resmileşmeye ve araçsallaşmaya karşı nasıl tavır alınması gerektiğine ilişkin ipuçları sağlamak açısından önemlidir.

Sonuçlar: Blankenberge II için bir gündem

Bu ilk çalıştayda, konuşmacılar gençlik çalışmaları tarihinin öncesinin ve gençlerle gençlik çalışmaları dışında çalışmanın bazı yönlerinin önemine parmak bastılar, ama bu, karşılaştırma yapmayı iyice zorlaştıracak kadar değişik yollarla yapıldı. Gençlik çalışması şarta bağlı bir uygulamadır. Daha karşılaştırılabilir olmaları talebi kendi içinde çelişse de, tartışmayı yönlendirmek için bazı ana çizgiler bulunabilmeli.

Gençlik çalışması tarihinin öncesi, gençlik çalışmaları kimliği ve formel olmayan öğrenim

Bu kavramların yorumlanmasıyla ilgili tartışmada, gerçek ve orijinal olarak adlandırılan gençlik çalışması (gönüllülerle gençlik çalışmaları) ile profesyonel gençlik çalışması (korunmasız gençleri hedef alan ve onları ayrı gençlik çalışmaları gruplarına bölen çalışmalar) arasındaki farka değinildi.

Tabii ki birçok ülkede sanayi devrimi ve buna bağlı toplumsal sorunlar, ergenliğin inşa edilmesi, zorunlu eğitim, çocuk işçiliğinin yasaklanması ve gençlik sorununun yaratılmasında gençlik araştırmalarının ve gençlik politikalarının rolü gibi unsurların hepsi gençlik çalışmasının toplumsal olarak yapılmasını etkilemiştir. Bu noktada soru, gençlik çalışmalarının o dönemde yerleşmiş olan anlamına ve bu anlamın içsel evrimine ve değişimine mi odaklanmak gerektiği, yoksa tartışmayı zenginleştirmek ve ilham vermek için gençlik çalışmalarının tarihi öncesindeki boyutlarına da mı bakmak gerektiği. Gençlerin hayatlarının pedagojikleştirilmesi süreciyle ne kaybettik ya da neyi gözden çıkardık? Gençlik çalışması kavramını sabit bir şekilde tanımladıktan sonra "birlikte genç olmak" ya da "gençlikle çalışmak" kavramlarının diğer boyutlarına da dikkat ediyor muyuz?

Bu sorular gençlik çalışmasının özel bir uzmanlık veya yöntem olarak mı, yoksa bir disiplin olarak mı değerlendirilmesi gerektiğine atıfta bulunuyor. Başka bir deyişle gençlik çalışmalarının spor, kültür merkezlerinde, okullarda, islahahlerinde, fabrikalarda ve buna benzer yerlerde yürütülmesi mümkün müdür? Bu tartışma elbette gençlik çalışmalarıyla formel olmayan öğrenim/egitim arasındaki ilişkilere, ama aynı zamanda bakım ve eğitim arası ilişkilere bağlanıyor. Bir sonraki tarih çalıştayında bu soruyu dikkate almak önemli olabilir.

Politika belirlenmesi ve devletin rolü

(Gençlik ve gençlik çalışması için) politika belirlenmesi (ülkeler arası farklılıklar da dahil) yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa düzeylerinde (hükümet, kamu çalışanları, siyasetçiler, gençlik çalışmacıları ve gençler gibi) çeşitli aktörlerin görev aldığı karmaşık ve çok katmanlı bir süreçtir. Politika farklı şekillerde belirlenebilir: Toplumsal bir soruna çözüm üretmede teknik uzmanlıktan ilham alarak ya da normatif soruları dikkate alan açık ve düşünmeye yatkın bir süreçle belirlenebilir.

Toplumsal sorunla ve gençlik sorunuyla ilgili olarak, tarihte devletin rolündeki değişimleri ayırt edebilir miyiz: Sosyal devletten, olanaklar veren devlete veya mesafe koyan devlete? Peki ya merkezileşme ya da adem-i merkezîyetçilik? Gençlik çalışmaları tarihini devlet içinde ve dışında toplumsal ve siyasi eşitlik mücadelesi çerçevesinde konumlandırabilir miyiz? Devleti, gençlik çalışmasını devletin içinde ama devlete karşı temellendirecek şekilde, işin içine tekrardan sokmalı mıyız?

Profesyonel bir proje olarak gençlik çalışmasının özgürleşmesi?

Tartışmadaki bazı sorular profesyonel bir proje olarak gençlik çalışmasının özgürleşmesine atıfta bulundu. Gençlik çalışanları nasıl nitelikli hale geliyor ve eğitiliyorlar? Bu uzmanlık alanında bir parçalanma tespit edebilir miyiz ve bu gençlik çalışmasının kimliğini tehdit eder mi yoksa bu ayrı bir uygulama yaratmak için bir fırsat mı? Profesyonelleşme gençlik çalışmasının, toplumsal değişimin her türlü adaletsizliğe dikkat çeken bir aktörü olarak güçlenmesine katkıda bulunur mu, yoksa daha fazla profesyonelleşme kaçınılmaz olarak toplumda statükonun savunuculuğunu yapan bir kurum olma mı götürür?

Gençlik çalışmasını kabul etme, araştırma, harekete geçme ve deneyimleme

Tartışmalarda, gençlik çalışmasını politika düzeyinde kabul etmekle uygulayıcıların gençlik çalışmasını uygulamaya geçirmeleri arasında bir boşluktan bahsedildi. Gençlik çalışanlarının kendilerinin çok önemli olan rolü gençlik çalışması tarihinde gölgede bırakılmıştır. Gençlik çalışmasını uygulamaya geçirmekle gençlik çalışmasının gençler tarafından deneyimlenmesi arasında da bir boşluk vardır. Gençlik çalışmasının genç insanlar için olan önemi, genellikle gençlik çalışanlarının ve politika üretenlerinin niyetlerinden çok farklıdır. Bir sonraki çalıştayda genç insanların kendilerinin ve gençlik çalışması uygulayıcılarının bakış açıları kuvvetlendirilebilir. Bu bizi aynı zamanda gençlik çalışması araştırmasının rolüne götürür. Politika ve uygulama arasında gençlik çalışması araştırmasının rolü ne olmuştur? Kanıtlara dayalı politika üretmek mi, yoksa politikalara göre kanıtlar sağlamak mı?

Kaynaklar

Böhnisch, L. ve Münchmeier, R. (1987) Wozu Jugendarbeit? Orientierungen für Ausbildung, Fortbildung und Praxis [Neden gençlik çalışması yapılır? Eğitim, öğrenim ve uygulama için yönelimler], Weinheim/Müni, Juventa Verlag.

Böhnisch, L. ve Münchmeier, R. (1990) Pädagogik des Jugendraums. Zur Begründung und Praxis einer sozialraumlichen Jugendpädagogik [Gençlik alanının eğitimi: Toplumsal alanda gençlerin eğitiminin gerekçeleri hakkında], Müni, Juventa Verlag.

Cloos, P., Köngeter, S., Müller, B. ve Thole, W. (2007) Die Pädagogik der Kinder- und Jugendarbeit. [Gençlik ve çocuk çalışması pedagojisi], VS Verlag.

Coussée, F. (2008) A century of youth work policy [Gençlik çalışması politikasının yüzyılı], Gent, Academia Press.

Coussée, F., Bradt, L., Roose, R. ve Bouverne-De Bie, M. (2008) The emerging social pedagogical paradigm in UK child and youth care: Deus ex machina or walking the beaten path? [Birleşik Krallık'ta çocuk ve gençlik bakımının sosyopedagojik paradigması: Hızır gibi yetişmek mi yoksa belirlenen bir patikadan ilerlemek mi?], *British Journal for Social Work*, "doi,10.1093/bjsw/bcn147 (21 Kasım)

Coussée, F., Roets, G. ve Bouverne-De Bie, M. (yayınlanmak üzere) Empowering the powerful: challenging social closure and marginalisation of vulnerable young people in youth work policy and practice in Belgium [Güçlü olanı güçlendirmek: Belçika'da gençlik çalışması politikası ve uygulamasında kırılğan genç insanların sosyal kapanma ve marjinalleşmesi ile mücadele etmek], *Critical Social Policy*.

Davies, B. (1979) From social education to social and life skills training: in whose interest? [Sosyal eğitimden sosyal ve yaşam becerilerin eğitimine: Bu eğitimler kimin yararına?] Leicester: National Youth Bureau. www.infed.org/archives/bernard_davies/davies_in_whose_interests.htm

Davies, B. (2005) Youth work: a manifesto for our times [Gençlik çalışması: Zamanımız için manifesto], Leicester, National Youth Agency.

Dewe, B. ve Otto, H.-U. (1996) Sozialpädagogik: Ueber ihren Status als Disziplin und Profession, [Sosyal Pedagoji: Bilim dalı ve meslek olarak durumumuz], *Neue Praxis*, cilt 36, no. 4, s. 3-16.

Fisher, R. ve Dybicz, P. (1999) The place of historical research in social work [Tarihsel araştırmanın sosyal çalışmadaki yeri], *Journal of Sociology and Social Welfare*, cilt XXVI, no. 3, s. 105-24.

Freire, P. (1972) *Pedagogy of the oppressed*. Harmondsworth, Middlesex: Penguin. [Ezilenlerin pedagojisi. İstanbul, Ayrıntı Yayınları]

Freire, P. (1995) *Pedagogy of hope. Reliving pedagogy of the oppressed* [Umudun pedagojisi. Ezilenlerin pedagojisini tekrardan deneyimlemek], New York, Continuum Publication.

Giesecke, H. (1964) *Was ist Jugendarbeit? Vier Versuche zu einer Theorie* [Gençlik çalışması nedir? Teoride dört girişim], Münih, Juventa.

Giesecke, H. (1970) *Die Jugendarbeit* [Gençlik çalışması], Münih, Juventa Verlag.

Gillis, J.R. (1973) Conformity and rebellion: contrasting styles of English and German youth, 1900–33 [Uyum ve isyan: İngiliz ve Alman gençliğinin tarzlarının karşılaştırılması 1900–33.], *History of Education Quarterly*, cilt 13, no. 3, s. 249-60.

Hämäläinen, J. (2003) The concept of social pedagogy in the field of social work [Sosyal çalışma alanında sosyal pedagoji kavramı], *Journal of Social Work*, cilt 3, s. 69-80.

Harris, J. (2008) State social work: constructing the present from moments in the past [Sosyal çalışmanın durumu, geçmiş zamanlar üzerinden şimdiki zamanı yapılandırmak], *British Journal of Social Work*, cilt 38, no. 5, s. 662-79.

Law, J. ve Urry, J. (2004) Enacting the social [Sosyal olanı harekete geçirmek], *Economy and Society*, cilt 33, no. 3, s. 390-410.

Lindner, W. (der.) (2008) Kinder und Jugendarbeit Wirkt. Aktuelle und ausgewählte Evaluationsergebnisse der Kinder und Jugendarbeit [Çocuk ve gençlik çalışması. Çocuk ve gençlerin güncel değerlendirilmesi ve derlenen çıktıları], Wiesbaden, VS Verlag.

Lorenz, W. (2007) Practising history - memory and contemporary professional practice [Tarihi - hafızayı uygulamak ve çağdaş mesleki deneyim], *International Social Work*, cilt 50, no. 5, s. 597-612.

Lorenz, W. (2008) Paradigms and politics: understanding methods paradigms in an historical context: the case of social pedagogy [Paradigmalar ve politikalar: Tarihi bağlamda yöntemleri ve paradigmaları anlamak: Bir sosyal pedagoji vakası], *British Journal for Social Work*, cilt 38, no. 4, s. 625-44.

Mollenhauer, K. (1985) Vergeten samenhang. Over cultuur en opvoeding [Unutulan uyum, kültür ve eğitim], Amsterdam, Boom.

Nörber, M. (2005) Was ist Jugendarbeit? Eine aktuelle Auseinandersetzung mit den vier Versuchen zu einer 'Theorie der Jugendarbeit' [Gençlik çalışması nedir? "Gençlik çalışması teorisi" hakkında dört denemenin güncel analizi], *Deutsche Jugend*, cilt 53, no. 1, s. 26-34.

O'Brien, M. (2004) What is social about social work? [Sosyal çalışmada sosyal olan nedir?] *Social Work and Social Sciences Review*, cilt 11, no. 2, s. 5-19.

Smith, M. ve Whyte, B. (2008) Social education and social pedagogy: reclaiming a Scottish tradition in social work [Sosyal eğitim ve sosyal pedagoji, sosyal çalışmada İskoç geleneğini yeniden talep etmek], *European Journal of Social Work*, cilt 11, no. 1, s.15-28.

Thole W. (2000) Kinder und Jugendarbeit. Eine Einführung [Çocuk ve gençlik çalışmasına giriş], Weinheim/Müniç, Juventa Verlag.

2

GENÇLİK ÇALIŞMALARININ TARİHİ: GENÇLİK SORUNUNU YENİDEN GÜNDEME GETİRMEK?

Filip Coussée

Geçmişimizden öğrenebilmemiz için, gençlik alanında Avrupa Komisyonu ve Avrupa Konseyi arasındaki ortaklık, Belçika Flaman Topluluğu'yla beraber Avrupa'da gençlik tarihi üzerine ikinci bir atölye düzenledi. Bu ikinci atölye, birinci atölyenin aksine (Verschelden vd., 2009), temel gençlik çalışması bağlamını tarihi ve kültürel bağlamı hesaba katmaksızın ortaya koymayı amaçlamıyor. Bunun yerine gençlik çalışmalarının gelişimi ile daha geniş toplumsal ve kültürel eğilimler arasında yakın bağlantıları tanımlamaya girişiyor. Gençlik çalışmalarının izini sürmek ve ülkeler arasında ve içinde farklı evrimler tanımlamak, gençlik çalışmaları konusunda çok yönlü ve çok katmanlı temel bir tartışmayı besleme ve gençlik çalışmalarının yinelenen ikileleriyle yapıcı bir şekilde baş etme konusunda bize yardımcı olmalıdır.

Tarih bilinci gündelik sorunların hükmettiği sınırlayıcı tartışmaların ötesine gitmemizi sağlar. Bu anlamda Blankenberge tarih oturumları gençlik çalışmalarının ne olduğunu gençlik çalışmaları kimliğini günümüz yöntemleri açısından yapılan bir tanımlamaya hapsedmeden açıklığa kavuşturmayı hedefler. Gençlik çalışmaları 'sosyal' bir hayvandır (Williamson, 2009). Ancak günümüzdeki tartışmaya rengini temel olarak bazı yöntemleri dışarıda bırakıp bazılarını dâhil etme, gençlik çalışmalarıyla okul ya da sosyal çalışmalar arasında sınırları tanımlama ya da kırılğan genç insanların toplumsal entegrasyonuna katkıda bulunacak olan (öne sürülen) yeni yöntemler üzerine oldukça teknik tartışmalar veriyor. Bu tartışmanın günümüz politikalarıyla doğrudan ilişkinin yönetsel sorunlarla sınırlı kalması, gençlik çalışmalarını "geçmişte denenmiş ve kusurlu bulunmuş bayat politikalar üzerine yıkacak olanlar için" kırılğan bir uygulama haline getirir (Gilchrist, Jeffs ve Spence, 2001).

Gençlik çalışmasının toplumsal doğası

Düzenleyenler açıkça talep etmediği halde, bütün katılımcılar sunumlarına şu sorularla başladı: Gençlik çalışması neydi/nedir? Neden gençlik çalışmasına ihtiyaç duyduk/duyuyoruz? Sunumlar boyunca, gençlik çalışması şekil ve form açısından değişkenlik gösteren toplumsal bir uygulama olarak gösterildi. Geriye dönük bu duruş, bütün katılımcıları gençlik çalışmalarının doğumunu ve gelişimini ortaya çıkaran daha geniş bir toplumsal, kültürel ve politik fikirler ve evrimler çizmeye zorladı. Kısa sürede verili toplum içinde gençlik çalışmasının duruşu ve işlevi için büyük bir öneme sahip olan iki toplumsal özellik açık hale geldi: Nüfusun belirli bir bölümü olan gençliğin toplumsal olarak inşa edilmesi ve toplumun refah rejimi tipi. Her ikisi de toplumsal entegrasyonu ve içerilmeyi dikkate alan sorunlara işaret ediyor. İlki daha genç bir yaş grubunu yetişkin topluma entegre etme konusuyla ilgili. Diğeri ise kapitalist pazar toplumlarının doğasında olan ayrımcı mekanizmalara dayanan bir toplumda toplumsal uyuşmanın nasıl geliştirileceği sorusuna işaret ediyor. Gençlik çalışmalarının yetkisi ve profili sosyal demokrat refah rejimlerinde liberal ve totaliter rejimlerde olduğu gibi değildir ve olamaz. Pek çok konuşmacı gençlik çalışması kavramıyla demokrasiyi oluşturmak arasındaki yakın bağlantıya vurgu yaptı. Bu ikinci atölyede de tekrar edilecek bir gözlem.

'Gençlik' kavramı ve refah ve toplumsal uyuşma kavramları yakından ilgili ve her ikisi de birey ve toplum arasında istenen bir ilişkiyi yansıtır. Ancak, çeşitli katılımcılar gençlik çalışması uygulamalarının ve politikalarının toplumun demokratik olarak şekillenmesini işaret eden fikirlerden çok, gittikçe gençliğin gelişimi ve davranışları için istenen fikirlerle temellendirildiğini belirttiler. İlk Blankenberge atölyesi sonrasında sonuçlandırdığımız gibi toplumsal sorun, gençlik sorunu olarak çerçevesi (Verschelden vd., 2009). Gençlik çalışması alanındaki gelişmeler her gün gitgide karar vericilerin ve gençlik çalışanlarının (ve sıklıkla genç insanların kendilerinin), genç insanlarda olumlu değişim için gençlik çalışmasının potansiyel, istenen ve hayal edilen anlam ve önemi hakkında kafalarında dönen fikirlerden esinleniyor. Genç insanların birey olarak ve uyumlu bir şekilde yaratıcı ve özerk yetişkinlere dönüşmeleri ve bunu yaparken toplumda kendilerine birer yer edinebilmeleri çok önemli hale geldi. Bu fikirler daha çok akademik araştırmalar üzerine, temel olarak (hayattaki basamaklardan biri olarak gençlik üzerine odaklanan) gelişimsel psikoloji ve (toplumsal bir kategori olarak gençlik üzerine odaklanan) gençlik sosyolojisi üzerine oturtuldu. Politikalara karar verenler, gençlik çalışanları ve araştırmacılar gençler için ideal gelişimsel yolların ve dönüşümlerin inşası içinde birbirlerini buldular. Bu nedenle, genel anlamda diğer sosyal çalışma şekilleri gibi gençlik çalışması da genç insanları egemen yetişkin topluma entegre edecek olan bir araç olarak yapılandırıldı. 'Sosyal içermenin' (ya da dışlamanın) pek çok Avrupa ülkesinde toplumun sosyal kalitesinin bir parçası olarak değil de, bireyin bir varlığı, özelliği olarak inşa edilmesi çarpıcıdır.

'Sosyal olanı' yönetmek

Uyumlu ve sağlıklı insanların toplamı, mutlaka adil ve toplumsal açıdan uyumlu bir toplum anlamına gelmiyor. Bu, gençlik çalışmasının toplumsal doğasının çocuk ve genç insanların bireysel gelişimine 'bütüncül' bir bakıştan daha fazlasını kapsadığı anlamına gelir. Dahası, gençlik çalışmasının genç insanların içerilmesi ve bireysel gelişimleri için bir araç olduğunu

vurgulamak iki temel tartışmayı engeller: İlki, gençlik çalışmasının 'demokratik altyapı'mızın bir parçası olarak, toplumumuzu oluşturmada genç insanların seslerini duyurabilecekleri bir forum olarak nasıl işlev gördüğü ya da işlev görebileceği konusunu görmezden gelir; ikincisi, genç insanlara 'gençlik çalışmalarına erişim' verilmesi gerektiği takıntısına yol açar ve bu nedenle gençlik çalışmalarına ulaşamamanın temelinde yatan idealize edilmiş 'gençlik' kavramı artık kesinlikle sorgulanmaz.

Bu anlamda, ilk Blankenberge atölyesinden elde ettiklerimiz bize genç insanların sadece homojen bir grup olmadıklarını ve sadece ileride sosyalleşecek olan değil, şimdiden sosyal olan varlıklar olduklarını hatırlattı. Bu nedenle gençlik çalışması politikaları ve uygulamalarını 'gençlik sorunları' kadar 'sosyal sorunlar' da yönlendirmeli. Bu anlayış bütün Avrupa ülkelerini yakından ilgilendiriyor. Gençlik çalışması toplumun sosyal altyapısının bir parçasıdır. Çoğu Doğu Avrupa ülkesinde 'sosyal' kelimesinin sadece devlete indirildiği devlet sosyalizmi dönemi sonrasında bu sosyal altyapı yenilenmek zorundaydı. Çoğu Batı Avrupa ülkesinde ise neoliberalizm kendi hayatına yatırım yapan 'bireysel, özerk, yaratıcı, bağımsız yurttaş'ın gücüne vurgu yaparak 'sosyal' olanı aşındırdı. Değişik 'öğelerin' (Katolik, sosyalist, liberal, milliyetçi) sosyal gücü ve bunların sosyal hayatı düzenleyen kurumlar (spor, okullar, sağlık fonları, sendikalar, gençlik örgütleri, yetişkin dernekleri ve diğerleri) ciddi bir şekilde sorgulandı. Bu eleştiriler büyük oranda geçerli, çünkü bu öğeler insanları sosyal kategorilere böldü ve aralarındaki iletişimi engelledi. Dahası, bu ayakların sosyal yaşam üzerindeki büyük etkisi çok şeffaf değildi ve demokratik kontroller yetersizdi.

Batı'da şimdilerde toplumda 'sosyal' olan, Doğu'da olduğu gibi, daha önce hiç olmadığı kadar açık uçlu olduğu görünüyor ama bu ayrıca daha belirsiz ve kırılgan olduğu anlamına da geliyor. Bazı (genç) insanlar kendi hallerine bırakılıyor. Toplumsal olanın yeniden düzenlenmesi işi gittikçe pedagojik olmayan ve apolitik görünen yapılar tarafından üstleniliyor ve bu yapılar yönetilebilir alanlara bölünmüş ve sosyal mühendisler tarafından kontrol edilir durumda. Daha önceki öğelere ayırma gibi, bu parçalı hale getirmenin de bölme etkisi var, ancak o kadar sorunlu değil. 'Sorunlu' insanlar normal insanlardan ayrılıyor. 'Öğelere ayırmanın bulunduğu' dönemde 'sosyal ve kültürel çalışma' tek öğede birleştirilirken, sapkın genç insanların 'normal' genç insanlardan ayrılması anlamına da gelebilecek şekilde, sosyal çalışma 'normal' kültürel çalışmadan ayrıldı.

Kapanıştaki değerlendirmelerde ve tartışmalarda bütün katılımcılar 'sosyal olanın yönetimi' hakkındaki bu verilerin, gençlik çalışması tartışmalarını bugünkünden daha fazla beslemesi gerektiği üzerinde anlaştılar. Sonucumuzda (Verschelden vd., 2009), kazanılan verileri, tartışmaları toplumsal pedagojik bakış açısı içinde çerçeveye yerleştirerek kavramaya çalıştık.

Gençlik çalışmasının sosyal ve pedagojik kimliği

Çeşitli konuşmacılar gençlik çalışması kimliğinin temel ilkelerine ışık tuttu. Bernard Davies (Birleşik Krallık) bu konuda en açık olan oldu (Davies ve Merton, 2009). Kilit ilkeler olarak gönüllülük, grup çalışması, genç insanlarla ve topluluklarıyla ilişkiler kurma, katılım, genç insanların olduğu noktadan başlayıp ötesine geçmek, boş zaman değerlendirme ve örgütlenme üzerinde güçlü vurgu ve daha fazlası olarak gösterdi.

Bu özellikler diğer katılımcılar tarafından da onaylandı. Aynı zamanda gençlik çalışmasının bu terimler üzerinden karakterize edilmesinin oldukça yöntemsel bir seviyede kaldığı da kabul edildi. Çünkü gençlik çalışmasının pedagojik doğasına gönderme yapıyor, ama bu ilkeleri toplumsal soruna ve toplum için önemine açıkça bağlamıyor. Bir gençlik çalışması bütün bu temel özellikleri karşılarsa bile, altında çok farklı varsayımlar ve amaçlar yatıyor olabilir. Tarih boyunca gençlik çalışmasının muhafazakâr şekillerini de tanımladık, birey ve toplum arasındaki ilişki üzerine yenilikçi, yenileyici ve radikal fikirlerden yola çıkarak geliştirilen şekillerini de.

Bunlar sadece keyfi seçenekler değil. Eğer toplumu örgütlemenin en iyi bir yolu diye bir şey olmadığını kabul edersek, elbette o zaman gençlik çalışmasını örgütlemenin de 'en iyi' yolu olmadığını kabul etmek durumundayız. Buna rağmen, gençlik çalışması uygulamasının ve politikasının altında yatan varsayımları daha görünür hale getirmeliyiz. Eğer görünür olmazlarsa (ya da artık bilinçli şekilde farkında olunmazsa), o zaman gençlik çalışmasını daha geniş toplumsal işlevler içinde tartışmamız da olanaklı olmaz. Belki de gençlik çalışması tartışmalarının nelerin nasıl daha iyi yapılacağına odaklanan yöntemsel sorulara bu kadar sık takılı kalmasının nedeni budur. Doğru şeyleri yapıp yapmadığımızı sormayı unutmaya eğilimliyiz.

Toplumsal pedagojik çerçeveye, ilginç gençlik çalışmasının pedagojik bir uygulama olarak düzenlenmesinden pedagojik uygulamalarla istenen sosyal düzen arasındaki sıkı ilişkiye kayıyor. Tarih bu ilişkiyi oldukça somut hale getirdi. Bütün tarihçeler bir çeşit sosyal pedagojik 'utanç' tanımladı, ancak çoğunluk bunu açıkça bu şekilde dillendirmedi. Bu sosyal pedagojik utancın ortaya attığı temel soru şudur: Toplumsal ayrışmayı nasıl engelleyebilir, çeşitliliği ortadan kaldırmadan toplumsal uyumu nasıl koruyabiliriz? Bu soru cevabını birey ve toplum arasındaki boşlukta köprü kuran sosyal uygulamaların yaratılmasıyla buldu. Yukarıda tartışıldığı üzere, bu sosyal uygulamalar toplumsal sorunları gitgide eğitimsel sorunlara dönüştürdü.

Böylesi bir sosyal uygulama olarak, gençlik çalışması bireysel istekler ve toplumsal beklentiler arasındaki pazarlığı kolaylaştırır. İlk Blankenberge atölyesini raporlayanlar gençlik çalışmasını açıkça 'sosyal çalışma' olarak tanımlamalarının nedeni budur. Bu yüzden gençlik çalışması çeşitliliğe ve farklılıklara saygı gösterir ve aynı zamanda eşitlik ve uyum için gayret göstermelidir.

Bu türde, yani açık olan ve illa bir ilgilenmeyi, ilişkilenişmeyi de içeren gerilim "sosyal" olan bütün uygulamaların doğasında vardır. Çünkü bu, birey ve toplum arasındaki ya da dünya yaşamı ve sistem (Lorenz, 2009) arasındaki ilişkinin devamlı sorgulandığı ve inşa edildiği bir alandır. Gerilimlerle dolu uygulama olarak gençlik çalışması üzerine Mayıs 2008 tarihinde yaptığımız yoğun tartışmalar bize gençlik çalışmasının açık uçlu olması ancak "asosyal" olmaması gerektiğini öğretti. Dışarıdan şekillendirilen ve etkinliklerin ve amaçların yukarıdan belirlendiği gençlik çalışması girişimleri demokrasilerde bireysel ve toplumsal süreçlerin son duraklarını önceden belirlemenin olanaklı olmadığını anlamakta, takdir etmekte başarısız olmuştur. Bu çeşit 'kapalı' uygulamalar asosyal çalışma olarak tanımlanabilir, sosyal olanı dışarıda bırakıp çalışmaya vurgu yaparlar (Bradt, 2009).

Diğer taraftan, etkinliklerini daha geniş topluma bağlayamayan gençlik çalışmaları girişim-

leri açık olabilir, ancak ayrıca asosyal de olabilir. Katılım kavramını sadece gençlik çalışmasına katılımı kısıtlayıp, gençlik çalışması yoluyla katılma kavramını dışarıda bırakma eğilimindedirler. İlk Blankenberge atölyesi çok sayıda gençlik çalışması şeklinin tarih boyunca kendini diğer toplumsal bağlamlardan, özellikle de demokratik refah devletinin kurulmasından ayırdıklarını gösterdi. Bu girişimler gençlik merkezlidir, ama toplum için önemlerini sorgulama konusunda sınıfta kalırlar.

Açık olmak ve birşeyle ilgilenip dahil olmak arasındaki diyalektik ilişki, gençlik çalışmasının bir yandan pedagojik, diğer yandan toplumsal olan doğasının birbirinin içine geçmişliği ve ayrılmazlığı içinde kavranabilir. Pedagojik doğası yoluyla, gençlik çalışanları bireysel öğrenme süreçlerini teşvik eder ve kasıtlı olarak genç insanların yaşam dünyalarının ötesine geçmeyi hedeflerler. Toplumsal doğası yoluyla, gençlik çalışanları yaşam dünyası ve sistem arasında aracılık yapar ve toplumsal öğrenme süreçlerini hedefler.

Sürdürülebilir bir uygulama ve destekleyici bir politika

Bu ayrılmazlık ve diyalektik gerilimler açık bir kimlik oluşturulmasını ve bu yüzden sürdürülebilir, destekleyici olan bir gençlik çalışması politikasının geliştirilmesini zorlaştırır. Politikaları yapanların (ve ayrıca gençlik çalışanlarının) sıklıkla bu gerilimleri göz ardı ettikleri birçok tarihte gösterilmiştir. Diyalektiğin iki kutup arasında seçim yapma eğiliminde olduğu görülüyor. Çalışmanın bir yönünü fazlaca vurgularken diğer yönünü ihmal eden farklı gençlik çalışması politikalarından ve uygulamalarından örnekler verildi:

Bir alternatif gençlik çalışmasının toplumsal yönlerini budamaktı. Pedagojik eylemler çocuklar ve genç insanlar hakkında bütüncül ve şefkatli varsayımların beslediği bir dizi yöneme ya da tekniğe indirgenir, ama pedagojinin toplumdaki bağlantısını koparır (Coussée vd., 2008). Bu, gençlik çalışmasının toplumsal işlevinin (yaşam dünyası ve sistem arasında müzakere etme işlevinin) bulandırıldığı ve bu yüzden sorgulanmadığı anlamına gelir.

Diğer alternatif gençlik çalışmasının pedagojik yönlerini budamaktı. Burada da toplumsal eylem pedagojik sorunlardan ayrılır. Gençlik çalışmasıyla ilgili bütün görüşlerde toplumun demokratikleşmesi ve gençlik çalışmalarının radikalleşmesi yönünde güçlü bir talep sezeriz, ama gençlik çalışanlarının kendileri bu ilkeleri somut genç insanlarla çalışmalarında uygulamaya koyarken pedagojik bir bakış açısı edinmezler.

İkinci Blankenberge atölyesinin amacı Avrupa'da gençlik çalışmasının tarihi konusundaki resmi daha tamamlanmış hale getirmektir. Buna ek olarak, gençlik çalışmasının toplumsal kimliği üzerinde bazı ayrıntılı araştırmalar yapmayı umut ettik. Yukarıda tanımlanan sosyal pedagojik çerçeveyi kimlik tartışmasını verimli hale getirmek için sterilize etmek yerine, üretken bir çerçeve olarak geliştirmeye çalıştık, çünkü gençlik çalışması yöntemlerinin, stratejilerinin ve tanımlarının çeşitliliğini barındırabilecek ve yok etmeye çalışmadan yönetilebilir hale getirebilecek potansiyeli olduğuna ikna olduk. Bu, gençlik çalışması kimliğini:

- bütün gençlik çalışması şekilleri için ortak bir misyon ve pozisyonla başlayarak;
- çeşitlilik ve evrensellik arasındaki diyalektik gerilime saygı göstererek;
- gençlik çalışmalarını uygulamalarının içinde temellendirilmiş ve dışarıdan tanımlan-

- mamış;
- gençlik çalışmasının yapar gibi görüldüğüne değil, yaptıklarına dayanan;
- genç insanlarla gençlik çalışması ile genç insanlar için gençlik çalışması arasında ayırıcı çizgiler çizmeden;
- esnek ve açık bir şekilde;
- uygulayanlar ve politika yapanlar için pratik bakış açıları geliştirme ihtiyacını göz ardı etmeden

tartışmaya yardımcı olmalıdır.

Avrupa'da gençlik çalışmaları tarihi (ve bugünkü gençlik çalışması ve gençlik politikalarıyla ilgisi) üzerine yaptığımız bu ikinci atölyede bu anlayış ve çerçevelere kafa yorduk. Umut ediyoruz ki bu veriler gençlik çalışmaları ve bunun genç insanlar ve toplum için önemi hakkında ileride yapılacak verimli tartışmalara katkıda bulunur.

Kaynaklar

Bradt, L. (2009) Victim-offender mediation as a social work practice. A comparison between mediation for young and adult offenders in Flanders [Sosyal çalışma pratiği olarak kurban - saldıran arabuluculuğu. Flaman bölgesinde genç ve yetişkin saldırganların karşılaştırılması], Gent, Gent Üniversitesi.

Coussée, F. Bradt, L. Roose, R. ve De Bie, M. (2008) The emerging social pedagogical paradigm in UK child and youth care: Deus ex machina or walking the beaten path? [Birleşik Krallık'ta çocuk ve gençlik bakımının sosyo pedagojik paradigması, Hızır gibi yetişmek mi yoksa belirlenen bir patikadan ilerlemek mi?], British Journal of Social Work, doi,10.1093/bjsw/bcn147 (21 Kasım).

Davies, B. (2009) Defined by history. Youth work in the UK. [Tarih tarafından tanımlanmak. Birleşik Krallıkta gençlik çalışması] Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) içinde, s. 63-85, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Davies, B. ve Merton, B. (2009) Squaring the circle. Findings of a modest inquiry into the state of youth work practice in a changing policy environment [Çemberi tamamlamak. Değişen politika ortamında gençlik çalışması uygulamasının durumuna mütevazı bir bakışın bulguları], Leicester, De Monfort Üniversitesi.

Gilchrist, R. Jeffs, T. ve Spence, J. (der.) (2001) Essays in the history of community and youth work [Toplum ve gençlik çalışması tarihi üzerine denemeler], Leicester, Youth Work Press.

Lorenz, W. (2009) The function of history in the debate on social work. [Tarihin sosyal çalışma tartışmasındaki işlevi], Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) içinde, s. 19-28, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Mennicke, C. (1937). Sociale Paedagogie. Grondslagen, vormen en middelen der gemeenschapsopvoeding [Sosyal Pedagoji. Toplum eğitiminin temelleri, formları ve yöntemleri], Utrecht, Erven J. Bijleveld.

Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) The history of youth work in Europe: Relevance for youth policy today, vol.1 [Avrupa'da gençlik çalışmasının tarihi: Günümüz gençlik politikasıyla ilgisi, cilt 1], Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Williamson, H. (2008) Youth work is a social animal, whatever its form [Şekli ne olursa olsun gençlik çalışması sosyal bir hayvandır!] Children & Young People Now, 10 Eylül 2008.

3

GENÇLİK ÇALIŞMASI, HİZMET VE ÖRGÜTLENME ARASINDA TEZAT BİR UYGULAMA

Filip Coussée, Howard Williamson
ve Griet Verschelden

21. yüzyılda gençlik çalışması: Diriliş mi çöküş mü?

Avrupa dışından bir görüş: Gençlik Çalışmasının ve Gençlik Politikasının Tarihi üzerine yapılan 1. Avrupa Konferansı'nın genel kapanış oturumunda David Hansen, ABD'deki gençlik çalışması programlarının geçmiş yüzyılın son on yılından bu yana önemli bir diriliş yaşadığını iddia etti. Bu programlara "düşük ve orta gelirli çocukların kritik gelişimleri için üçüncü ortam" olarak yeniden değer biçildi (Halpern, 2002: 179). Amerikalı savunucuların da gençlik çalışmasının ne olduğunu ifade edebilmekte zorlanıyor olmaları çarpıcı. Bazen okul sonrası programların tanımını ne olduklarından çok, aile, okul, sokaklar gibi ne olmadıklarıyla tanımlamak kolaylarına geliyor (Halpern, 2002: 179).

Avrupa içinden bir görüş: 2009'da Avrupa Komisyonu gelecek yılların gençlik politikası için, "Gençlik için bir AB Stratejisi: Yatırım ve Güçlendirme" başlıklı yeni bir AB stratejisi kabul etti. Yeni strateji, gençlik çalışmasının önemini, gençlik çalışmasının daha fazla profesyonelleşmesini ve genç insanların katılımının arttırılmasını amaçlayan sağlam politikaların gereğini vurguluyor. Bu hedefler gençlik alanındaki pek çok oyuncu tarafından kucaklanıyor. Ama aynı zamanda bazı eleştirileri de üstlerine çekiyor: Yönetimde gençlik çalışmasının karşılaştığı 'yeni zorluklar' hakkında, özellikle de genç işçilere yönelik olanlar dahil, kamu hizmetlerinde bir daralmaya yol açan yaygın işsizlik ve ulusal ekonomik sorunlar kapsamında genç insanların toplumsal olarak içerilmesi konusunda çok fazla tartışma var. AB gençlik stratejisi bu gibi kaygıları dikkatle izliyor:

Genç kadın ve erkeklerin toplumsal ve ekonomik entegrasyonlarını teşvik etmek, Avrupa'nın Lizbon büyüme ve istihdam stratejisi hedeflerine ulaşmak için ve aynı zamanda kişisel tatmin, toplumsal uyum ve aktif yurttaşlık için temel bileşenlerdendir (Avrupa Birliği Konseyi 2009: 2).

Bu yüzden hem Avrupa'da hem de ABD'de okul zamanı dışındaki gençlik çalışmasının profesyonelleşmesi çağrılarının arttığını görüyoruz. Aynı zamanda tam olarak neden bahsedildiği de açık değil. Aynı bir gençlik çalışması alanı mı var? Bu özerk bir alan mı? Bu sorular tam olarak Blankenberge atölyesinin, Avrupa'da gençlik çalışması tarihi üzerine ilk ve ikinci seminerin, düzenlenme nedenidir. Gençlik çalışmasının ne hakkında olduğuna yönelik daha kapsamlı bir anlayışa sahip olmak inanılmaz önemli. Pek çok Avrupa ülkesinde gençlik çalışmasının tanımı, durumu ve toplumdaki görünürlüğü son zamanlarda ciddi şekilde tartışılıyor. Bu tartışmaların zeminini temel toplumsal, kültürel ve siyasi dönüşümlerin oluşturması gerekiyor. Gençlik politikasının gündemleri toplumlarımızı küresel birer "risk toplumu" olarak tekrar çerçevelendirerek, genç insanların var olan toplumsal düzene yumuşak bir entegrasyonu üzerinde daha fazla durma eğiliminde.

Risk toplumuna doğru bir evrim, toplumsal uyum ve 'toplumda sosyal alanın' yenilenmesi, yani bireyler arasındaki ve bireyle toplum arasındaki ilişkilerin daha sıkı şekilde düzenlenmesi hakkındaki kaygılarla yakından ilgilidir. Bu bütün Avrupa'da gözlemlenebilir. Bu yüzden, bütün ülkelerde gençlik çalışanları genç insanların kültürel, ekonomik ve siyasi olarak entegrasyonundaki işlevlerini ve pozisyonlarını tekrar düşünüyorlar: Gençlik çalışmasının çok da ayrı bir alan, profesyonel bir uygulama olmadığı Güney Avrupa ülkelerinde, devletin gençlik çalışmalarının bittiği ancak farklı çalışma şekillerinin gündeme geldiği Sovyet dönemi sonrası ülkelerde, profesyonel gençlik çalışması ve gönüllü gençlik alanı arasındaki açığı kapatmaya çalışan Büyük Britanya'da ve kısmen Kuzey ülkelerinde, yeni ortaya çıkan profesyonel gençlik çalışmasının oldukça marjinal kaldığı, gönüllü gençlik çalışması konusunda köklü bir geleneği olan diğer Batı Avrupa ülkelerinde.

Hem bölgesel gençlik çalışması kavramını hem de gençlik çalışması yöntemlerini karakterize eden bütün çeşitlilikte, gençlik çalışması tekrar değerlendirilmiş ve belki de tekrar değer kazanmış ve toplumda kabul görmüş gibi görünüyor, ama aynı zamanda gençlik çalışmasının ahlaki ve eğitimsel rolü ciddi bir şekilde yeniden vurgulanıyor. Bu ne gibi gerilimler getiriyor? Peki ya genç insanların gönüllü katılımları ve gençlik çalışmasının boş zamanla, eğlenceyle ve oyunla ayrılmaz bağları olduğu gerçeği? Bu, gençlik çalışmasının yeniden değerlendirildiği ve belki de yeniden değer kazandığı yeni çerçeveye uyumlu mu? Ghent konferansı sırasında sıkça sorulan sorulardan biri de şu: Peki ya gençlik çalışması alanındaki inanılmaz çeşitliliği ne yapacağız? Anaakım haline getirmeye ve 'tektepleştirme'ye gerek var mı?

Çeşitlilikte birlik için arayış

Gençlik Çalışması ve Gençlik Politikasının Tarihi üzerine yapılan 1. Avrupa Konferansı'nın takip ettiği 1. Avrupa Gençlik Çalışması Konvansiyonu'nun temel amaçlarından biri, gençlik çalışması alanında büyük bir çeşitliliği kutlamaktı. Konferansta şu soru defalarca soruldu: Herhangi ortak bir noktamız var mı? Sonunda, tartışmalar "gençlik çalışması" etkinliklerinin bolluğunu kapsadı: Bağımsız kulüpler ve projeler, açık dernekler, belediyelerin etkinlikle-

ri, tekleştirilmiş örgütler, hizmet grupları, askeri gençlik organları, siyasi gençlik örgütleri, toplumsal içerme girişimleri, çocuklara yardım dernekleri, sosyal girişimler. Bunların ortak yanı, eğer varsa, nedir? Ne çeşit bir gençlik çalışmasının profesyonelleşmesini istiyoruz? Bu niyetin altında yatan amaçlar neler? Çeşitli gençlik çalışması şekilleriyle ve farklı hedef gruplarıyla ilgili farklı politikalara ihtiyaç var mı?

Raportörler, gençlik çalışmasının farklı şekilleri ve yöntemleri arasına sınırlar çekmek yerine “gençlik çalışmasının doğası” üzerine odaklandı. Gençlik çalışmasının bütün bu farklı şekillerinin tarihleri üzerine yapılacak hâlâ çok şey var (belki de tekleştirilmiş gençlik örgütleri istisnası dışında) ama bu kısa bölümde “sosyal bir hayvan olarak gençlik çalışması” üzerinde odaklandık. Blankenberge I ve II düşünüldüğünde, bizim inancımız, son gelişmelerin odağındaki eğitimsel rolle birlikte bu sosyal doğaya tekrar değer verilmesi gerektiği yönünde. Eğer gençlik çalışanları sadece eğitimsel rolü üstlenirse, o zaman önceki atölyelerde belirtildiği gibi ters tepebilir: Kolaya kaçmaya teşvik edebilir, gücünün güçlendirilmesine, enformel olanın formelleşmesine yol açabilir. Bu yüzden bu konferanstaki değişik atölyeler boyunca, gençlik çalışması uygulamasında sosyal ve eğitimsel rolü birleştirmenin ve temelde boş zaman üzerine kurulu olan bir ortamda uygulayıcıların hem sosyal hem de eğitim rollerini kolaylaştıracak olan politikalar ve araştırmalar için bakış açıları yaratmanın yollarını arıyorduk. Bunun nasıl gerçekleştiğini ve bugün farklı gençlik çalışması alanlarında, farklı genç insanlarla, farklı ülkelerde hâlâ gerçekleşiyor olduğunu görmek büyüleyici birşey. Geçmişteki ve günümüzdeki uygulamalara yönelik bu gözlemleri çok soyut olan ve genç insanların ve gençlik çalışanlarının şu anda devam eden gerçekliklerinden kopuk olan gençlik çalışmaları tartışmalarında göz önüne almamız gerekiyor.

İleriki bölümde, her çeşit ve tip gençlik çalışmasının kendini nasıl diğer alanlara göre konumlandırma arayışında olduğunu anlatacağız. Her türden gençlik çalışanı her zaman özgürleşme, entegrasyon ve eğlence arasında duran, hepsinin “sosyal eğitim” kavramı etrafında bir araya geldiği “tezat bir karışım” arıyor. Bu tezat karışımın gerçekleştiği şartlar, siyasi duruma bağlı. Bu yüzden, farklı gençlik çalışması tarihleri Avrupa’da şekillenen farklı refah rejimleri tarafından belirlendi.

Benzersiz bir gençlik çalışması karışımı, ama büyük bir tat farklılığı

Toplumsal bir eğitim biçimi olarak gençlik çalışması bu konferansta pek çok sunumda kendini pek çok ustaya hizmet edebilecek kapasitesi olan güçlü bir araç olarak gösterdi:

- Sunumlarda söz edilen çoğu karar verici gençlik çalışmasını “sosyalleşme” gözlüğünden görme eğilimindeydi: Gençlik çalışması çocukların ve gençlerin bireysel gelişimine katkı sağlar, ‘iyi yurttaşların ortaya çıkmasını’ ve var olan toplumsal düzene entegre edilmelerini destekler. Bu anlamda ailedeki ve okuldaki sosyal ortamlarından gelmesi beklenen eğitimsel müdahaleleri tamamlar.
- Pek çok genç insan, özellikle gençlik çalışmasına katılanlar, gençlik çalışmasını ‘sosyalleşmek’, gençler olarak birlikte genç olmak için fırsat olarak gördü. Hayatlarındaki aile ve okul pençesinden özgürleştiren bu uygulamalar gençlere özgürlük hissi veriyor. Gençlik çalışması uygulamalarını çekici hale getiren de bu eğlence ve toplanma yönü.

- Gençlik çalışanları görünüşte zıt olan bu iki bakış açısını bir araya getirerek gençlik çalışmasını “toplumsal eğitimsel” bir uygulama olarak, genç insanların toplumsal entegrasyonunu desteklerken, aynı zamanda da bu entegrasyonun gerçekleştiği koşullar hakkındaki bakış açılarını ve seslerini güçlendiren bir uygulama olarak şekillendirmeye çalıştı. Bu, özgürleşme diye tanımlanabilir çünkü bağımsız olmak anlamına gelmiyor ama karşılıklı bağımlılıklarımızın farkına varmayı sağlıyor ve bağımlılıklarımızı seçme olanağı sağlıyor.

Blankenberge atölyeleri boyunca, gençlik çalışanlarının sosyal eğitimsel uygulamalarda ister istemez var olan gerginlikten kaçma eğiliminde olduklarına dikkat çektik. Bu, özellikle zor genç insanlarla çalışırken, gençlik çalışması uygulamasını pedagojiden uzaklaştırma ve sıklıkla gençlik çalışanının gardiyan ya da ‘ergen bakıcı’ rolleriyle birlikte eğlence yönüne takılı kalma eğilimine neden oluyor. Diğer yandan, gençlik politikasına karar verenler sıklıkla gençlik çalışmasını sosyallikten uzaklaştırmaya eğilimli bir çerçeve yaratıyor. Bu durumda gençlik çalışanı bireysel yurttaşlık yetenekleri ve tutumları edindiren, gençlik çalışması müdahalesinin genç insanların hayatlarındaki toplumsal ve siyasi önemini soyutlaştıran eğitimi rolü oynamak zorunda kalıyor. Hämäläinen yaptığı katkıda gençlik çalışanlarının sosyolojik ya da psikolojik teorilerde ‘ayrı bir toplumsal kategori olarak gençliğin’ ya da ‘hayattaki aşamalardan biri olarak genç olmanın’ özellikleri ve ihtiyaçları hakkında nasıl kanıtlar bulabileceklerini gösteriyor. Bu teoriler gençlik çalışanlarının ayaklarının yere basması için tezat sosyal eğitim düşüncesinden daha sağlam bir alan sağlıyor.

Çözümleri dayatmak

Gençlik Çalışması ve Gençlik Politikasının Tarihi üzerine 1. Avrupa Konferansı’nda tanıtılan gençlik çalışmaları yöntemlerindeki büyük çeşitlilik, katılımcıların gençlik çalışmaları tarihini, gençlik çalışmasının doğasını ve doğasındaki toplumsal eğitimsel ikilemleri gerginlikten arındırmak için daimi bir mücadele olarak okumalarını sağladı. Birkaç defa gençlik çalışanları için gençlik çalışması ‘yapmanın’ ne anlama geldiğini açıkça anlamanın (eskiden de şimdi de) ne kadar zor olduğunu gösterdi. Gençlik çalışanları için bir çözüm de gençlik çalışmasının doğasını olduğu gibi kabul etmek ve sadece ‘genç insanlara ulaşmaya’ odaklanmak olmuştur. Bu odaklanma, gençlik çalışmalarının merkez temelli ve sokak temelli diye ayrılmasına ve genç insanları ‘ulaşılması zor’, ‘örgütsüz’, ‘bir kulübe dahil edilmesi zor’ ya da artık kullanılmayan bir tanımlamayla ‘kopuk’ şeklinde ayrımlara yönlendirdi (Morse, 1965). Aslında pek çok ülkede gençlik çalışması alanında hiç bitmeyen farklılaştırma gücünü “örgütsüz genç avından” alıyordu (Nieminen, 2012). İkinci Dünya Savaşı’ndan önce, Avrupa ülkelerinde pek refah devleti yoktu. Bu nedenle bütün genç insanlara erişimi tekrar tekrar genişletmeye ve gençleri yakalamaya çalışan gönüllü bir sektördü. Belçika’da ve diğer korporatist refah devletlerinde baskın model gençlik örgütlenmesi modeliydi. Bu model Baeten (2012) tarafından tanımlanıyor ve yarım yüzyıldan fazla süre önce Amerika toplumsal ve siyasi bilimler yıllıkları’ndan alınan bu paragrafta da açıklanmıştır:

Gençlik hareketi liderleri hükümetin önlemleri ve kendi girişimleriyle şimdi bu değişen dünyada gençliğin ihtiyaçları konusunda sorumluluk alıyor: Fiziksel sağlık ve zindelik, ahlak ve karakter eğitimi, mesleki rehberlik ve çıraklık, aile sorumluluğu almaya yönelik eğitim, demokrasinin teknik ve ahlaki ihtiyaçlarına uygun, yeterli yurttaşlık eğitimi. Gençlik hareketi bütün bu sorunları

çözmek konusunda kararlı: İcabında kamuoyunu ve hükümeti etkileyerek, birbirleriyle işbirliği yaparak, eylemlerini daha geniş bir genç kitlesine ulaştırarak ve kişiliklerini zenginleştirip hem ülkelerini yeniden inşa etme hem de daha iyi bir dünya yaratma görevlerini başarabilmeleri için üyelerine aile ve okul eğitiminin yanı sıra dört başı mamur iyi bir eğitim vererek (Van der Bruggen ve Picalausa 1946: 111).

Bu alıntıda da gösterildiği gibi, gençlik çalışmasının önemi konusunda daha büyük sorular henüz ortadan kalkmamıştı ama cevaplar genç insanların yaşadıkları gerçekliklerinden oldukça kopuk. Genç insanlara ulaşmak yeter, sonuçlar kendiliğinden gelecek - ya da öyle sanılıyor.

Van der Bruggen ve Picalausa'nın 'hükümet önlemleri' kavramıyla başlamış olmaları da dikkat çekici. Avrupa'daki hükümetler boş zamanlara belirli müdahaleler anlamına gelen gençlik çalışması konusunu İkinci Dünya Savaşı'na kadar dert etmiyordu. İkinci Dünya Savaşı sonrasında gençlerin eğitimi hakkında yükselen yeni ahlaki panik hükümetlerin ilgisi- ni ilk defa gençlik çalışması alanına yönlendirdi. Büyük Savaş sonrasındaki ahlaki panik de gençlerin eğitimi konusunda aynı kaygıyı uyandırmıştı ama o dönemde zorunlu eğitimin okulda eğitim yoluyla uygulanması gündemde öncelikliydi. Boş zamanlarda rehberlik dini kurumlara ve ideolojik gençlik örgütlerine bırakıldı. Bu gönüllü girişime okullardaki (Vanoobergen ve Simon, 2012) ve bazı durumlarda da belediyelerdeki girişimler eşlik etti. Bu nedenle çoğu Avrupa ülkesinde 20. yüzyılın ilk yarısı genç insanların boş zamanlarının eğitim açısından sağlıklı bir şekilde düzenlenmesini hedefleyen farklılaştırılmış gençlik çalışması alanının yükselişi tanımlamıştır. Genç insanlara ulaşmak, örgütsüz olanları örgütlemek gençlik çalışanlarının ana kaygıydı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra hükümetler var olan gençlik örgütlerinin (artık) çok fazla genç insana ulaşmadığını fark etti. Timmerman (2012) ve Faché'nin (2012) de ileri sürdüğü gibi var olan gençlik çalışması alanı dışında 'birlikte genç olmak' deneyiminin baskın olduğu ayrı bir gençlik kültürü gelişti.

Gençlik çalışmasını gençlik dünyasına yeniden bağlamak

Gençlik örgütleri 'etkinliklerini genç kitlelere yayma' konusunda başarılı olamadı. Faché (2012) ve Elberling'in (2012) de anlattığı gibi örgütsüzlerin örgütlenmesi uğraşı hemen açık gençlik çalışmasının tekrar kurulmasıyla başladı. Bu (yerel) kamu hizmetleri ve özel dernekler yoluyla yapıldı. Çok sayıda ülkede refah devleti gençlik çalışması sorumluluğunu örgütleri destekleyerek (çoğu durumda da ihmal ederek) ve hizmetleri örgütsüz genç insanların örgütlenmesi alanının kullanımına sunarak üstlendi. Bütün Avrupa'da devletin gençlik çalışması konusunda sorumluluk alma düzeyi, kurulan refah rejimine bağlı olarak değişiklik gösterdi.

Gençlik hizmeti kavramı bu yüzden Birleşik Krallık'ta iyi bilinir (Davies, 1999 ve Williamson, 2008). Liberal bir refah rejiminde devlet pazarın sunduğu kişisel gelişim ve toplumsal içermeye fırsatlarını kaçıran insanları desteklemek için asgari düzeyde temel hizmet sunma sorumluluğunu alır. İskandinav ülkelerinde aynı mantık uygulanır, ancak sosyal demokrat bir refah rejiminde insanlara verilen destek, ilke olarak 'koşulsuz'dur. Akdeniz ülkelerinde ya da korporatist rejimleri kuran diğer ülkelerde (Esping-Andersen, 1990), gençlik hizmetleri oluşturulur ama uygulamada gençlik çalışmasıyla sadece birkaç tanesi ilgilenir. Bu ülkeler-

deki gençlik hizmetleri, var olan özel gençlik örgütleriyle yakın bir işbirliği içinde kalmıştır.

İlk “gençlere hizmet” kavramı genç işçiler ve genç insanlar arasındaki ilişkiyi tersine çevirdi. Hem Spatscheck (bu kitapta) hem de Feixa (2012) gençliğin kendi gençlik kültürleriyle, ritüelleriyle ve sembolleriyile nasıl hayat sahnesinde bağımsız, özerk bir dönem haline geldiğini gösteriyorlar. Gençlik çalışanlarının nasıl değişik yollarla genç insanların yaşamlarına bağlanma, ilişkilene girişimlerinde bulunduğunu gösteriyorlar. Sistem güdümlü gençlik çalışması örgütlenmesinin yerini, genç insanların yaşamlarından yola çıkmayı amaçlayan hizmet fikri aldı. İngiltere ve Galler’de gençlik çalışması üzerine Albemarle Raporu’nda (Eğitim Bakanlığı, 1960) ve Fairbairn-Milson Raporu’nda (Eğitim ve Bilim Bölümü, 1969) bu çokça vurgulanmıştır:

Gençlerin toplum içindeki duruşunu ve yetişkinlerin gençlere karşı tutumunu tekrar radikal şekilde düşünmeden gençlik çalışmaları ikilemine kalıcı bir cevap bulunamaz. Genç yetişkinlerle çalışanlar artık kendilerini genç insanları alıcı yerine koyup bazen gölge sorumluluklar veren sağlayıcılar olarak görmemelidir. Ne genç ve yetişkin nüfusun rahatça entegre olması ne de gençlerin statükoyla barışması ve değerlerine teslim olması için gençlerin sosyalleştirilmesine çaba göstermek, amacımızın parçası. Amaç gençler ve toplumun geri kalanı arasında bir diyalog kurmak olmalıdır; diyalektik olan ama her zaman dostça olmak zorunda olmayan bir süreç... Toplumda karşı karşıya kaldığımız bütün sorunlar hakkında artık temel bir uzlaşma olamaz (Davies 1999: 126.).

Gençlik çalışmasını topluma yeniden bağlamak

Sistemden yaşam dünyasına bu aynı hareket diğer ülkelerde 1960’larda ve 1970’lerde sıklıkla gençlik çalışmasında profesyonelleşmenin artışıyla kolkola gerçekleşmiştir. Aynı zamanda, (yerel) yönetimden ciddi ekonomik destek için de bir çağrı sözkonusuydu. Gençlik çalışması çoğunlukla ek eğitim olarak, formel eğitim sistemi tarafından verilen eğitim paketini tamamlayan, formel olmayan bir eğitim şekli olarak tanımlanmıştır. Bu ‘liberal’ gençlik çalışması kavramı bütün paydaşlar tarafından kabul edildi ve Batı dünyasında bu model bir süre işledi, o da ekonominin parlak olduğu zamanlarda. 1970’lerdeki ekonomik ve finansal krizler hükümetleri daha sıkı şekilde ‘yatırımların geri dönüşü’nü sorgulamaya itti. Gençlik çalışanlarından gençlik dünyasıyla bağlantı kurmaları hâlâ istendi ama aynı zamanda genç insanları topluma da tekrar bağlamak zorundaydılar. Bu yaklaşımda, gençlik çalışması ek eğitim olarak tanımlandı ama bu ek olma özelliği, artık gençlik çalışmasının özerk bir eğitim alanı olmasında, okulda ve ailede kazanılamayan ya da kazanılamayabilen yetenek, deneyim ve becerilerin edinimi için olanaklar sunan o farklı yaklaşımda yatmıyordu. Aksine, gençlik çalışması uygulamasının şimdi formel eğitimin sunduklarıyla aynı çizgide birşeyler sunması gerekiyor. Gençlik çalışması uygulamasının tahmin edilemezliği, yerini toplumun genç insanların bireysel gelişimini denetlemeye, tahmin etmeye ve kontrol etmeye çalıştığı bir bakış açısına bıraktı.

Bu, gençlik çalışanları için karmaşık ikilemler üretiyor çünkü rolleri genç insanların yaşamlarından yola çıkmayı ama sistemin belirlediği hedeflere ulaşmak için çabalamayı gerektiriyor. Bu ikileme özellikle ‘ulaşılması zor olan’ olarak tanımlananlara ulaşan profesyonelleşmiş gençlik çalışması düşüyor (bakınız bu kitapta Devlin). Bu en büyük ‘yatırım’ı alıyor, o neden-

le de kayda değer bir 'geri dönüşü' olduğunu kanıtlamak zorunda kalıyor.

Sosyal çalışma olarak gençlik çalışması, kamu hizmeti ve özel oluşumlar arasında

Aslında olan şu: Finansal kaynakların kıtlığı, karar verenleri gençlik çalışmasının toplumsal rolüne daha bir vurgu yapmaya zorladı. Gençlik çalışması genç insanları topluma bağlıyor. Yukarıda tanımlanan gelgitli harekette, giriş bölümünde 'geçiş bölgesi gençlik çalışması' karşısında 'sosyal forum gençlik çalışması' olarak tanımlanan iki gençlik çalışması prototipi belirleyebiliriz. Avrupa'da refah rejimleri ne kadar farklı olursa olsun, bu iki yaklaşım arasındaki gerilim her zaman gençlik çalışması uygulamasının ve politikasının kalbinde yer alacak.

Ancak, bu çok nadiren aşikâr hale geldi. Totaliter rejimlerde gençlik çalışmaları sosyal forumu yeraltına gizlemek durumunda kaldı, çünkü toplumsal sistem önceden belirlenmişti ve toplumun düzenini konuşmaya gerek yoktu. Bu noktada, tek kabul edilebilir uygulama, geçiş bölgesi gençlik çalışmasıdır. Daha liberal rejimlerde sosyal forum gençlik çalışmasına bir dereceye kadar anlayış gösterildi, ama pek çok tarihçede gösterildiği gibi, toplumda dengeyi bozan bir faktör haline gelecek kadar etkili değildi (Watt, 2012 ve Batsleer, 2012). Dahası Thatcher 'toplum diye bir şey yoktur' açıklamasını yaptığundan beri, gençlik çalışmasının genç insanlara sunduğu sosyal forumda neyin tartışılacağı net değil. Gençlik çalışmalarındaki amacın toplumdaki eşitlikleri düzeltmek olduğuna yönelik kanıyı 1980'lerin sonunda sorgulayan, tam da bu Thatcher ideolojisiydi. Bakanların 1989 ve 1992 yılları arasındaki bakanlık konferansları boyunca desteklediği bir dizi gençlik hizmeti olan gençlik çalışması, genç bireyleri yetişkinliğe geçişte desteklemek üzerineydi, genç insanların yaşamlarından çağdaş deneyimleri 'ele almak' üzerine bile değildi.

İki yaklaşım arasındaki gerilim aşırı vakalarda bile nadiren verimli bir şekilde kullanıldı. Hükümetlerin parayı statükoyu sarsan bir gençlik çalışmasına değil de var olan toplumsal yapıyı istikrarlı hale getiren bir gençlik çalışmasına yatırması şaşırtıcı değil. Tabii ki, demokratik bir toplumda eleştirel bir sosyal forum oluşturmak isteyen genç insanlar için her zaman yer vardır. Toplanabilmek, örgütlenebilmek için gereken toplumsal, kültürel ve finansal sermayeye sahip olan genç insanların çoğu zaten halihazırda iyi entegre olmuş olan insanlar. Bu, sosyal forum gençlik çalışmasının neden önemli bir rol oynayan ama kendi çıkarlarına karşı olmayacak şekilde iyi entegre olmuş olan gençlere ulaştığının kanıtıdır. Dezavantajlı genç insanlar kıt kaynaklara sahiptirler ve bu nedenle kamusal kaynaklara ya da büyük ölçüde devlet tarafından desteklenen özel örgütlerin kaynaklarına dayanmak zorundadırlar. Son zamanlarda da gözlemleyebileceğimiz gibi, refah devletindeki kamusal kaynaklar toplumdaki eşitsizliği azaltmaya çalışır. Ekonomik durumun iyi olduğu zamanlarda bu, toplumu genç bireylerin gereksinimlerine uyarlayarak yapılırken, kriz zamanlarında tam tersi şekilde işler (Watt, 2012 ve Batsleer, 2012).

Gençlik çalışmasının farklı yaklaşımları bu şekilde genç insanların (istenen) davranışları ve durumlarıyla ilişkili olarak uygulanabilir hale getiriliyor ve destekleniyor. Pek çok çalışma, gençlik çalışması politikasının ve uygulamasının aslında güçlüyü güçlendiren, kırılğan olanı güçsüzleştiren bu mekanizmasının maskesini düşürdü. Gençlik araştırmasının, genç

insanların bütün farklılıkları içinde yaşandıkları gerçeklikler ve gençliğin gelişiminin ideal modelleri arasında bir köprü kurmak gibi merkezi bir rolü vardır. Hedefleri ve çıktıları oluşturan (yerel) bir politika ve istenen çıktıları ortaya çıkarmak için para alan gençlik çalışması uygulaması arasında gittikçe belirginleşen alıcı-satıcı ayrımı bu rolü çok önemli hale getiriyor. Politika, uygulama ve araştırmayı birbirinden daha fazla ayırdıkça, toplumsal eşitsizlik, düzensiz güç dengesi ve servetin adaletsiz dağıtımıyla tanımlanan karmaşık bir gerçekliğe cevaben toplumun sıkça fazla basit çözümler sunmasının hiç hesapta olmayan sonuçlarını daha az tanımlayabilir ve daha az tartışabiliriz. Bu bakımdan, kişisel özelemleri ve toplumun beklentileri arasında bir duruşun ya da diğer bir deyişle kişisel özelemler ve kamu hizmetleri arasında bir duruşu kasıtlı olarak savunan bir gençlik çalışmasının arkasında durmak çok önemli.

Sosyal eğitim çıkmazı: Bir çıkış aramak

Özerk bir 'toplumsal uygulama olarak gençlik çalışması' olanaklı mı? Tek çıkış yolu gençlik çalışmasının tezatlarla dolu doğasını kabul etmek gibi görünüyor. Tabii ki geçmişte gösterildiği gibi (ve finansal kriz zamanlarında da çok açık olduğu üzere), bu, hükümetlerin sadece ekonomik büyüme ve gelişme zamanlarında kabullenmeye razı oldukları bir mesajdır. Bu tezat kimliği kabul etmek gençlik çalışanlarına uygulamada karşılaştıkları ve işin doğasından gelen ikilemlerle başa çıkma konusunda yardım edebilir ama gençlik çalışmasının tamamıyla ekonomik durumlardan kaynaklanan siyasi önceliklere bağımlı olmasının önüne büyük olasılıkla geçemeyecektir. Belki de daha uygun bir çıkış gençlik çalışmasının aile ve okul arasında üçüncü bir sosyalleşme çevresi olarak bilinmesinin belirgin şekilde yenilenmesi olacaktır. Diğer iki sosyalleşme çevresinin kapitalist pazar toplumlarında var olan eşitsizlikleri sıklıkla körükleyen tek taraflı bir odağı varken, gençlik çalışmasının kişisel özelemleri toplumsal beklentilere bağlayan 'toplumsal' bakış açısından ayrılır ve aynı zamanda bunları başkalarının özelemleriyle ilişkilendirir. Bu, gençlik çalışmasının tarih boyunca tanımlanan bariz işlevlerinin ayrılamaz şekilde bağlantılı olduğu anlamına gelir.

- Aslında bu, Gençlik Çalışması ve Gençlik Politikasının Tarihi üzerinde 1. Avrupa Konferansı'nın ana mesajlarından. Gençlik çalışması ne birbirinden ne de gençlerin içinde yetiştiği toplumsal koşullardan ayrılabilir farklı işlevleri yerine getirir:
- Eğitimsel: Gençlik çalışması genç insanların bireysel gelişimlerine katkıda bulunur. Risk ve seçim üzerine kurulmuş pazar toplumu içinde gençler gerekli becerileri edinirler. Gençlik çalışması okullarda ya da ailede belli ki verilmeyen beceri ve yetenekleri edinme ve deneyimleme fırsatları sunar.
- Toplumsal: Gençlik çalışması toplumumuzdaki pazar mekanizmaları nedeniyle oluşan ve aile ve okulun eğitimsel etkisinin daha da güçlendirdiği eşitsizliklere karşı bir düzelticidir. Gençlik çalışması başka türlü var olmayacak fırsatlar yaratmalıdır.
- Ekonomik: Gençlik çalışması kısmen profesyonelleşmiş durumda ancak hâlâ yüksek oranda gönüllü katılımlara bağlı. Bu, gençlik çalışmasının ekonomik yönü açısından önemli bir kaldıraç niteliğinde. Gönüllüler gençlik çalışmasında çok etkili ve bir anlamda da aksi takdirde refah devletinin büyük bir yatırımını gerektirecek olan işlevleri yerine getirdikleri için toplumumuza büyük bir katkı

sağlıyor. Gençlik çalışması uygulamasının gönüllüler ve profesyoneller arasındaki işbirliği yoluyla gelişimi gençlik çalışmasının toplumsal profilini güçlendiriyor.

- Eğlence: Gençlik çalışmasının doğasında, bu işlevlerle beraber, eğlence de olduğu inkâr edilemez. Oyun ve eğlence diğer gençlik çalışması işlevlerinin ortaya çıkması için ortamı hazırlıyor. Genç insanlar oynayarak öğreniyor, yeni arkadaşlar ediniyor, toplumu ve farklı rolleri keşfediyor ve hepsinin ötesinde okulda ya da evde ulaşamayacakları etkinlikler ve deneyimlere ulaşabiliyorlar.

Gençlik çalışması, çeşitlilikle dolu bir uygulama alanı. Bu çeşitliliğe değer verilmeli ve gençlik çalışmasının toplumda tanınmasının temelini oluşturmalı. Bazı ülkelerde, gençlik çalışması hem eğitimin hem de sosyal refah sisteminin büyük oranda profesyonelleşmiş ve kurumsallaşmış bir parçası. Diğer ülkelerde, gençlik çalışması bu sistemlerden nispeten ayrı olarak geliyor ve gönüllüler tarafından uygulanıyor. Çoğu ülkede gençlik çalışması bütün bunların bir karışımıdır. Her durumda, gençlik çalışanları tarihle ve böylece birbirleriyle bağlantı kurmalı. Gençlik çalışması farklılaştırılmış bir alan ama işlevlerinin kabul görmesi dolayısıyla da birleşik bir alan. "Üçüncü sosyalleşme çevresi" denilen çevrenin merkezi bir parçası olarak aile ve okula göre pozisyon alması gereken bir alan, ama ayrıca kendisini yetişkinlerin kaygıları ve gençlerin ihtiyaçları ve özlemleri arasında da konumlandırılması gerekiyor. *Gençlik Çalışması ve Gençlik Politikasının Tarihi* üzerinde 1. Avrupa Konferansı karşılaştırmalı gençlik çalışmaları tarihi çalışmasının, şu anki ve gelecekteki politika ve uygulamaları yansıtan ve daha önemlisi gençlik çalışmaları için sadece gençlik çalışanlarının değil, karar verenlerin ve araştırmacıların da taşıyacağı, sağlam bir toplumsal ve eğitimsel kimlik oluşturmak için zengin bir ayna olduğunu onayladı.

Kaynaklar

Avrupa Birliği Konseyi (2009) Council Resolution of 27 November 2009 on a renewed framework for European co-operation in the youth field (2010-2018), [Gençlik alanında Avrupa İşbirliği yenilenmiş çerçevesi hakkındaki 27 Kasım 2009 tarihli Konsey Kararı (2010-2018)], Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, C 311-1.

Baeten, W. (2012) Youth care, youth organisation and the youth movement in Flanders, 1850-1975, [Flaman bölgesinde gençlik bakımı, gençlik örgütlenmesi ve gençlik hareketi 1850 -1975] Coussée, F., Williamson, H. ve Verschelden, G. (der.)(2012) içinde, s. 31-42, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Batsleer, J. (2012) The history of youth work with girls in the UK – targets from below?, [Birleşik Krallık'ta genç kadınlar ile gençlik çalışmasının tarihi – aşağıdan gelen hedefler?] Coussée, F., Williamson, H. ve Verschelden, G. (der.)(2012) içinde, s. 215-224, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Bruggen C. (van der) ve Picalausa L. (1946) Belgian youth movements and problems, [Belçika gençlik hareketleri ve sorunları], Annals of the American Academy of Political and Social Science, 247, s. 111-16.

Coussée, F., Williamson, H. ve Verschelden, G. (der.)(2012) The history of youth work in Europe: Relevance for today's youth work policy, vol.3 [Avrupa'da gençlik çalışmasının tarihi: Günümüzün gençlik çalışması politikasıyla ilgisi, cilt 3], Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Davies B. (1999) From voluntarism to welfare state. A history of the Youth Service in England volume 1. 1939-1979 [Gönüllülüğten sosyal refah devletine. İngiltere'de gençlik hizmetlerinin tarihi cilt 1. 1939-1979], Leicester, Youth Work Press.

Eğitim Bakanlığı (1960) The Youth Service in England and Wales (the Albemarle Report), [İngiltere ve Galler'deki gençlik hizmetleri (Albemarle Raporu)], Londra, Eğitim Bakanlığı.

Eğitim ve Bilim Bakanlığı (1969) Youth and community work in the 70s [the Fairbairn-Milson Report], [70'lerde gençlik ve toplum hizmeti (Fairbairn-Milson Raporu)], Londra, Eğitim ve Bilim Bakanlığı.

Elberling, N. (2012) The quest for peace, democracy and sociocultural development, [Barış, demokrasi ve sosyokültürel gelişim arayışı] Coussée, F., Williamson, H. ve Verschelden, G. (der.) (2012) içinde, s. 155-162, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Esping-Andersen G. (1990) Three worlds of welfare capitalism [Kapitalizm refahının üç dünyası], Cambridge, Polity Press.

Faché, W. (2012) The origins and development of open youth centres and their operating characteristics in Flanders, [Flaman bölgesindeki açık gençlik merkezlerinin başlangıcı, gelişimi ve çalışma özellikleri] Coussée, F., Williamson, H. ve Verschelden, G. (der.) (2012) içinde, s. 167-176, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Feixa, C. (2012) Youth cultures and youth work: perspectives from the south of Europe [Gençlik kültürü ve gençlik çalışması: Avrupa'nın güneyinden perspektifler], Coussée, F., Williamson, H. ve Verschelden, G. (der.) (2012) içinde, s. 129-141, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Halpern R. (2002) A different kind of child development institution: the history of after-school programs for low-income children [Farklı bir çocuk gelişim kurumu: Düşük gelirli çocuklar için okul sonrası eğitim programlarının tarihi], Teachers College Kayıtları, cilt 104, no. 2, s. 178-211.

Morse M. (1965) The unattached [Bağımsızlar], Harmondsworth, Penguin.

Nieminen, J. (2012) A Finnish perspective: features of the history of modern youth work and youth organisations, [Fin bakış açısı: Modern gençlik çalışması ve gençlik örgütlerinin tarihinin özellikleri], Coussée, F., Williamson, H. ve Verschelden, G. (der.) (2012) içinde, s. 65-74, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Timmerman, G. (2012) The relevance of the concept of "being young together" for youth research, youth work and youth policy ["Beraber Genç Olmak" kavramının gençlik araştırması, gençlik çalışması ve gençlik politikası ile ilgisi], Coussée, F., Williamson, H. ve Verschelden, G. (der.)(2012) içinde, s. 23-30, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Vanoobergen, B. ve Simon, F. (2012) Aime Bogaerts and his travelling holiday camp, Gentse Volkskinderen: a soft socialist propaganda tool on the road (1898-1915) [Aime Bogaerts ve tatil kampına seyahati, Gentse Volkskinderen: Yolda ılımlı sosyalist propaganga kılavuzu (1898-1915)], Coussée, F., Williamson, H. ve Verschelden, G. (der.)(2012) içinde, s. 43-56, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Watt, D. (2012) The development of black youth work in England? [İngiltere'de siyahi gençlik çalışması gelişimi?], Coussée, F., Williamson, H. ve Verschelden, G. (der.)(2012) içinde, s. 225-234, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Williamson, H. (2008) Youth work is a social animal, whatever its form [Şekli ne olursa olsun gençlik çalışması sosyal bir hayvandır!], Children and Young People Now, 10 Eylül 2008.

BÖLÜM 2 :
GENÇLİK ÇALIŞMALARI
TARİHİ:
GÜNÜMÜZE VE
GELECEĞE YÖNELİK
PERSPEKTİFLER

4

GENÇLİK ÇALIŞMASINDA TARİHİN ÖNEMİ

Tony Jeffs

Geçmişte neler olup bittiğine kayıtsız kalmak, her zaman çocuk kalmaktır. Çiçero

Şimdiki zaman hep geçmişe bağlıdır ve bu bizi geçmişçi çalışılacak temel konulardan biri haline getirmeye iter. Daha önce neler olmuş olduğu bilgisinin işe yarama potansiyeli vardır çünkü geçmiş, şimdiki zamanı etkiler. Bir önceki gibi (Verschelden, 2009) bu kitap da gençlik çalışması uygulamalarının şekillenmesinde öncü olan olayları, hareketleri, kişileri ve geçmişçi bilmenin ve kavramanın kendiliğinden getirdiği faydaya olan inancı örneklemektedir. Gençlik çalışmalarının kaynakları üzerine üretilen pek çok çalışma gibi Avrupa'da Gençlik Çalışmasının Tarihi de, eyleme yönelik bir kılavuz olarak tarihin değerine verilen inanca sahiptir. Bu kitapta kapsanan malzemenin büyük bölümü, ciddi ve ölçülebilir olsa da, daha önceki müdahale biçimlerini inceleyerek şu anki politika ve uygulamalardan ders çıkarma çabasıdadır. Bunlar "uygulamalı tarih" diyebileceğimiz örneklerdir. Akademik çalışmalar kısmen tarihin bir "yarar" sağladığı önermesini sürdürdü ve günlük pratiklerin akımlarına ve anaforlarına ışık tutmayı garantileyen bir araç olarak çağdaş politikanın tarihi öncüllerini çalışmakla ilgilenmeleri için araştırmacıları cesaretlendiriyordu. Başka bir deyişle Hobsbawn'ın "şimdinin tarihi" nitelemesi (Hobsbawn, 1993: alıntılanan Tosh, 2008: 111).

Gençlik çalışması alanında tarihsel malzemenin boyutu katlanarak artsa bile -ki, konferansların, yazıların ve makalelerinin bolluğu kesinlikle çarpıcı (Smith, 2009)- bu alanın kendisinin bir geçmişten yoksun olduğunu düşünme yanılığına düşmemeliyiz. Aslında öncü gençlik çalışmalarının kuruluşlarına ve kişilerine yönelik malzemeler için hâlâ yüz yıl önce yazılmış

tarihsel metinlere bağlıyız. Örneğin, en eski iki genç kadın örgütünün, 1855'te kurulan ve bugün hâlâ ayakta olan *Young Women's Christian Association* (Hıristiyan Genç Kadınlar Derneği - YWCA) ve 1875'te kurulan *Girls' Friendly Society*'nin (Kızların Dost Topluluğu) gelişigüzel bir incelemesi bu olguya bir açıklama sağlıyor. Lucy Moor'un 1910'da çıkan "YWCA'nın Tarihi" İngiltere'deki ilk ulusal YWCA'nın yayınlanan tek anlatısı olmayı sürdürmektedir ve pek çok ulusal YWCA'nın tarihi ortaya çıkarılmış olsa da YWCA'nın uluslararası bir kuruluş olarak anlatısını hâlâ bekliyoruz. Aynı şekilde *Girls' Friendly Society* ile ilgili olarak da tek anlamlı tarih kaynakları, Money'nin 1897'de ve Heath-Stubbs'ın 1926'da basılan eserleri. Bunlar da Moor'un ki gibi kurucularına fazlasıyla saygı ile yazılmış ve rahatsız edici bölümleri ve gerginlikleri atlama eğiliminde olan "içeriden" günlükler.

1844'ten İngiltere ve Galler'de zorunlu kamusal eğitimin hayata geçirildiği 1870'e kadar yalnızca okul tabanlı gençlik çalışmalarına değil, neredeyse toplum tabanlı tüm hareketlere öncülük etmiş olan Ragged School (Düzensiz Okul) hareketi bile hâlâ sadece Montague'nun 1904'te yazdığı tarihçede anlatılmaktadır. Eserlerdeki artıştan bağımsız olarak, gençlik politikaları ve uygulamalarının ulusal tarihlerinin yanında ulusal ve uluslararası öğütlerin tarihçelerinde de hâlâ ciddi boşluklar var. Aynı şekilde gençlik çalışmasının "öznesi" olma deneyimine ilişkin bilgimizde de ciddi boşluklar bulunuyor.

Tarihsel malzeme, ağırlıklı olarak politikalara ve öznelere; oldukça seyrek olarak da üye ya da "müşteri" olmanın ne anlama geldiğine odaklanıyor. Az sayıda tarihçi süregiden bir süreç olarak gençlik çalışmaları hakkında çalışmanın ötesine gidebilmiş ve 'kadın' ve 'erkek' kulüplerinin, tek tip grupların, gençlik projelerinin, bağımsız programların ve sosyal yardım programlarının pratikte nasıl çalıştığını anlamaya girişebilmiştir. Bundan 10, 20 ya da 50 yıl önce, bir 'kadınlar' kulübüne ya da YMCA'ya üye olmanın ve bağımsız bir gençlik programının 'müşterisi' olmanın neye benzediğini bilmek durumundayız.

Sıklıkla gençlik gruplarına, örgütlerine ya da hareketlerine ait deneyimlerle ilgili malzemeleri ve anekdotları toplamak için arşiv malzemeleriyle ilgili çalışmalarımızı büyük bir şevkle artırmamız gerekiyor. Bu koşullara rağmen, yeni malzemelerin oluşturulmasında son zamanlardaki artışlar, son birkaç on yılda farklı ülke yurttaşlarının hem kendi aralarında hem de birbirleriyle gençlik çalışması ve gençlik politikalarıyla ilgili, ayağı yere basan tartışmaların daha olanaklı hale gelmesi demek.

Gençlik çalışması uygulamalarının kökeniyle ilgili bu hoş birikim, geçmişini basite indirgenmiş bir şekilde okuyabileceğimiz anlamına gelmiyor. Ne bizden öncekiler bizim gibiydi, ne de onların yaşadıkları dünya bizimkine benziyordu. Şimdi kanıksadığımız garip aletler ya da zımbırtılar da yoktu. Hartley'nin (1953: 7) dediği gibi "geçmiş başka bir ülke, orada herşeyi farklı yapıyorlar" ve bu yüzden gerekli özen ve saygı gösterilmeli. Sunday School ve Wangervogel hareketleri için alan sağlayan o dünyalar artık yok. Bu yüzden ilkinin kurucusu olan Robert Raikes ve ikincisinin başlardaki lideri olan Hermann Hoffmann birer simge olarak gösterileveremezler. Ne çalışma şekilleri tekrarlanabilir ne de bu hareketler tekrardan canlandırılabilir çünkü artık o dönemler geçti gitti. Ancak, her ikisinin de çalışmaları, fikirleri ve yaklaşımları dikkatle incelenmeyi hak ediyor. İkisi de kendince endüstrileşme ve kentleşmenin yönelttiği tehlikelere cevap verdi. Her ikisi de farklı koşullar altında genç insanlara zorlu ve acımasız bir toplumsal ve ekonomik sistemin yönelttiği zorluklara karşı gelmek ve hayatta kalmak için gereken entelektüel ve kültürel kaynakları edinmelerine yar-

dım etmeye çalışan, gönüllülük ilişkilerine dayanan bir eğitim deneyimi sunmak için yola çıktı. Hikâyeleri bize hiç olmazsa her zaman alternatifler olduğunu, koşullar ne olursa olsun çalışanların özne olabileceklerini ve farklı amaçlar aramak için her zaman bir yol olduğunu anlatıyor.

Bunların ve diğer gençlik hareketlerinin ve gençlik çalışması ajanslarının incelenmesi, çağdaş uygulamaların daha derinlikli bir şekilde anlaşılabilmesi için potansiyel bir yol önerir. Gençlik çalışması tarihini araştırmak, zaman, mekân ve ortamlarla ilgili bütün temel uyarılar görülüp dikkate alındığında, uygulamalarımızın gelecekte nasıl gelişebileceğiyle ilgili fikirler, anlayışlar ve hatta şablonlar üretme fırsatı sunar. Adorno şunu sormuştu: "Sağlıklı ve gerçekçi biri şimdiki zaman ve onun pratik kaygıları içinde kaybolurken kendisine, geçmişin yükünü taşımayı patolojik bir durum olarak mı düşünmeliyiz?" (Adorno, 1986: 117)

Bu kitaba ve önce Avrupa Konseyi metnine katkıda bulunanlara bakılınca gençlik çalışmalarının tarihini çalışmakla ilgilenen pek çok kişinin cevabı buraya ve şimdikiye yoğunlaşmanın tüm çekiciliğine rağmen, geçmiş de anlamamız gerektiği yönünde olacaktır. 1939-45 savaşı zamanında Youth Aliyah için çalışan Hannah Arendt gafili şöyle uyandırır: "Dünya yaşlı olduğundan, daima kendisinden daha yaşlı olduğundan, şimdiki her ne kadar zaman geçirirse geçirsün, öğrenmek kişiyi ister istemez geçmişe yönlendirir." (Arendt, 1961: 192)

Geçmişe döndüğümüzde belki de neyi niçin aradığımızı sormak anlamlı bir soru olur. Bundan sonraki bölümlerde, biyografilerin uygulama şekilleriyle ilgili olarak ortak bellek kurulmasının ve alternatif ve radikal gençlik çalışması uygulamalarının oluşturulmasını arttırmak için tarihi malzemelerin kullanılmasının acil olarak odak haline getirilmesini önereceğiz.

Geçmiş tanımak

Isaac Newton, bir mektubunda bilim insanı arkadaşı ve rakibi Robert Hook'a ve bize "Devlerin omuzları üzerinde durarak azıcık daha ileriye" görebileceğimizi hatırlatır (5 Şubat 1676: bakınız Iliffe 2007). Bu, bilime olduğu gibi gençlik çalışmasına da aynı etkiyle uygulanabilir bir özlü söz. Gençlik çalışmasının öncülerinin yaşamları konusunda geri bildirim sağlayan çalışmalar daha derinlikli bir anlayış vaat eder. Eskiden yaşamış bu kişilerin biyografileri uygulama geliştirmede bireylerin oynadığı rolü daha iyi anlamamız için eşsiz bir fırsat sunar. Bekleneceği gibi, gençlik çalışması, enformel eğitim ve toplum çalışmasının başını çekenlerin bazıları aşırı ilgi görürken, aynı derecede ilgiyi hak eden diğerleri büyük oranda, ya da hepten, görmezden gelindi.

Belki de üzerine en çok çalışma yapılan, Jane Addams'dır. İki ciltlik otobiyografisinin (Addams 1910, 1930) yanı sıra, hepsi tesadüfen kendi gibi Amerikalı olan yazarların kaleme aldığı bir düzineden fazla biyografinin öznesi olmuştur. 1931 yılında Nobel Barış Ödülü almış olmasına rağmen, ABD dışında neredeyse hiç tanınmaz ama Addams kızlarla çalışmaların öncülerindendi ve toplum çalışmasının ve Amerika bağlamında çocuk adaletinin ve konut politikasının ana karakterlerinden biriydi. Şimdi bile ölümünden üç çeyrek asır geçmesine rağmen, hemen hemen Amerikalı bütün sosyal hizmet verenlerin, gençlik çalışanlarının ve refah politikası öğrencilerinin, Addams'ın katkısı konusunda bir fikri olduğu rahatça söylenebilir.

İskandinav ülkelerinde Nikolai Grundtvig ve İngilizce konuşulan dünyanın bazı yerlerinde Baden-Powell'dan başka, bizim uygulamaya alanımızda ulusal düzeydeki konumu açısından denk birinden bahsetmek zor olur. Addams'ı Hull House'u açmaya ikna eden ve ondan önce 1883 yılında Doğu Londra'da "yerleşim hareketinin" bir parçası olarak ilk yerleşim konutu olan Toynbee Hall'u kuran Samuel Barnett, kurduğu kurumun üç tarihçesinin yazılmış olmasına ve dul karısı dağınık yazılarının bir derlemesini ve 1913 yılındaki ölümü sonrasında kendi günlüklerine dayanarak iki cilt anılarını yayınlamasına rağmen, hiçbir biyografiye konu olmamıştır (Barnett 1918a, 1918b).

1780'lerde ilk gençlik kulübünü kurmasıyla tanınan Hannah More ise yarım düzineden fazla biyografinin konusu olmuştur (en sonuncusu Stott, 2003). Yine de bunlar, eğitim çalışmalarına fazla ilgi göstermeyip, romanlarına, oyunlarına, dini yazılarına; aktör David Garrick, yazar ve dünyanın ilk sözlüğünün toparlayıcısı Samuel Johnson, kölecilik karşıtı hareketin lideri William Wilberforce, yazar ve günlük yazarı Hester Thrale gibi ünlü çağdaşlarıyla olan arkadaşlıklarına ve kölelik karşıtı ve dini reformcu olarak yaptığı çalışmalarına odaklanmışlardır. Ulusal ve uluslararası ilk gençlik örgütü olan YMCA'nin kurucusu George Williams kendi yeğeninin yazdığı biyografinin ve daha ciddi akademik çalışmaların öznesi olmuştur (Binfield, 1973). Tahmin edilebileceği gibi ilk ulusal üniformalı gençlik örgütü Boys' Brigade (Genç Erkekler Tugayı) kurucusu olan William Smith, örgütün mükemmel bir tarihçesi olmasına rağmen ciddi bir biyografinin konusu olmazken birkaç hagiografinin⁷ konusu olmuştur (Springhall, Fraser ve Hoare, 1983). Smith'ten çok daha tartışmalı bir isim olan Boy Scouts (Erkek İzciler) kurucusu Baden Powell, katkılarına yönelik birbirine rakip yorumlar getiren iki ciddi biyografinin konusu olmuştur (Jeal, 1989; Rosenthal, 1984).

Kurt Hahn, Nikolai Grundtvig, Joseph Cadijn ve Don Bosco gibi öncü isimler biyografi yazarlarının ilgisini çekmeyi hak ediyorlar. Yayımlanmış olan biyografiler genelde gençlik çalışması, enformel eğitim ve toplum çalışmasında alanının ötesinde yapılan katkıları ele alma eğilimindedir. Bu insanlar kariyer yapan profesyoneller değildiler, ancak çoğunlukla kendilerini başka alanlarda ifade edemedikleri için gençlik çalışması ve resmi olmayan eğitimde ifade etme şansı bulan, dışarıdan gelen ve kendi bildiğini okuyan insanlardır.

Ele alınanlar çok bölük pörçük. Son yıllarda, gençlik çalışması tarihçilerinde ve akademisyenlerinde uygulamanın gelişimine bireylerin yaptığı katkıları keşfetmek konusunda bir isteksizlik var. Bu alandaki biyografi çalışmaları kısmen demode hale geldi. Bu görece kayıtsızlığın sonuçlarından biri uygulayıcıların saygın öncülerin yaptığı katkıyı dikkatlice incelemelerinin sağlanmamış ya da buna cesaretlendirilmemiş olmaları. Malzemelerde eksiklikler olması, şimdi kendilerinden önce yaşamış olanların iyi niyetle geçirdiği asayı taşıyan çağdaş uygulayıcılarda farkındalık eksikliğine neden olur.

Ancak, belki de daha da önemlisi, bizden önce yaşamış olan "devlerin omzunda" duramama hatasının bir sonucunun kişilerin özne olarak taşıdıkları potansiyelin hafife alınmasıdır. Kendimizi bireysel olarak zayıf ve kopuk ve yaşamlarımızı, toplumlarımızı şekillendiren büyük küresel değişim çarklarının karşısında güçsüz hissetmeye yönlendirildiğimiz bu çağda, sivilleşmiş kişilik görüntüsünü bir kenara bırakmak her zamankinden çok daha önemli. Bireylerin ve küçük grupların fark yaratabileceğini ve dev şirketlerin ve ulus-devletlerin gücüne meydan okuyabileceğini ve bunları dizginleyebileceğini fark etmek de. Bir zamanlar haka-

ret edilen kölelik karşıtı küçük bir grubun üyesi olan Hannah More'u, gençlik çalışmasına Nazi Almanya'sında küçük bir muhalefet grubuyla adım atan Gisela Konopka'yı (Andrews-Schenk, 2005), siyahî bir kadını evindeki partiye davet ettiği için Klu Klux Klan tarafından evinden sürülen ve öğretmenlik mesleğini kaybeden Eduard Lindeman'ı (Leonard, 1991) hatırlamak da aynı şekilde önemli.

Bunlar ve bunlar gibi pek çok örnek, gençlik çalışması ve toplumsal eylem arasındaki devamlı ilişkiyi ve reforma gönül vermiş olanların genç insanlarla ve başkalarıyla diyalog yoluyla inançlarını ifade etmek ve fikirlerini netleştirmek için nasıl gençlik çalışmasını, yetişkin eğitimini ve toplum çalışmasını araç olarak gördüklerini aktarmaya yardımcı olan örneklerdir.

Biyografi çalışmalarının az sayıda olması bir engel ve bu önemli alana el atmak isteyen herkes teşvik edilmeli. Yalnız tabii Callan'ın (1997) "duygusal" yaklaşım olarak sınıflandırdığı ve duyguları aklın üstünde tuttuğu için dar bir ahlaki duyarlılığa neden olan çabalardan uzak duracakları ümit edilir. Uygulama alanının ihtiyacı olan şey, öncülerini azizleştiren biyografiler, ya da diğer bir deyişle hagiografiler değil, önümüzü açanların katkıları hakkında eleştirel ama adil anlatımlar.

İpuçları aramak

Carr bize "tarihin geçmiş ve şimdi arasında bitmeyen bir diyalog olduğunu" söyler (1964: 30) ve eğer bu diyalog gençlik çalışanları ve yakın mesleklerdekileri sürekli olarak ilgilendirecek ve işlerine yarayacaksa, kısmen kilit "örgütlenme fikirlerinin" ve "temaları"nın ilerlemesine odaklanmalıdır. Uygulamanın devamlılığı, pek hakkı verilmese de, dayanıklılık açısından kayda değerdir. Dolayısıyla "fikirlerin" biyografilerinin ortaya çıkıp, kişiler ve kurumlar hakkında olanları tamamlamaları, uygulayıcıların çok işine yarardı. Umarız üç örnek, klasik hale gelmiş belli başlı girişim şekillerinin dayanıklılığını gösterebilir ve bu tür "hatıralar"ın neden gerektiğine dair yeterli gerekçe olur.

İlki, 19. yüzyılın ikinci on yılından bu yana düzenli olarak tekrardan icat edilen halk okulları ve ona ek olarak okul temelli gençlik çalışması. İlk olarak Robert Owen tarafından tasarlanan ve yönetilen Karakter Oluşumu Enstitüsü ve ona bağlı okul New Lanark kasabasının bütün nüfusunun toplumsal ve eğitime yönelik ihtiyaçlarını karşılamaya çalıştı. Formel ve formel olmayan eğitimi bilinçli şekilde bir ortamda birleştirmek için çalışan bu ilk model kısa ömrü boyunca çok büyük ilgi görmesine rağmen, Owen ve iş ortaklarının önemli bir suçlamayla karşılaşması sonucunda on yıldan kısa bir sürede çöktü. Sonraki yarım yüzyıl boyunca Çartistler,⁸ kooperatifçiler ve Ragged Scholl (düzensiz okulların) kurucuları, hepsi birbirinden bağımsız şekilde halk okulları ve bugünlerde gençlere yönelik okul temelli hizmetler olarak tanıdığımız şeyleri örgütledi ama bu müdahale şeklini birkaç yıldan fazla devam ettiremeyerek her biri arka arkaya başarısız oldu.

Bu konu bugüne kadar Avrupa, Kuzey Amerika ve başka yerlerdeki yöneticiler ve uygulayıcılar tarafından düzenli aralıklarla tekrar keşfedildi. Genellikle isimler değişir, en yeni hali "geliştirilmiş" ve "tam donanımlı hizmet veren okullar" diye tanıtılır ve her seferinde entegre

⁸ 1838-1848 yılları arasında İngiltere'de siyasi sistemde demokratikleşme talep eden ve 1838 tarihli Halkın Bildirgesi'ni temel alan *Chartism* hareketinin takipçileri -ç.n.

bir gençlik çalışması unsuru olan bir halk okulu yaratmış olan daha önceki denemeler konusunda ya görünüşte habersiz ya da kasten kayıtsız davranılır ve “yeni bir fikir ve taze bir yaklaşım olduğu” savunulur. Gençlik çalışması ve yetişkin eğitimini bu formel eğitim içine yerleştirme denemeleri her durumda patlar ve gençlik çalışması ve yetişkin eğitimi unsurları denize atılıp okul tipik, içe dönük bir hale gelir. Bu çabaların tarihçesinin anlatılması gelecekte bu sentezi gerçekleştirmek için yeni denemelerin yapılmayacağını garantilemez. Ancak, en azından gençlik çalışanlarını ne gibi güçlüklerle karşılaşabilecekleri konusunda önceden uyarabilir ve önceki hatalarda ortaya çıkan gerilimlerin ve ikilemlerin daha dikkatli tartışılmasının önünü açabilir.

İkinci örnek bağımsız gençlik çalışmasıyla ilgili ve bu uygulama şekli de iki yüzyıl öncesine, modern gençlik çalışmasının başlangıcına kadar gidiyor. Okul temelli olanın hikâyesinden farklı olarak bağımsız gençlik çalışmasının tarihi bir yenilgiler tutanağı değil ama bağımsız projelerin ve programların ömrü genellikle kısa olduğundan bir “kısa zamanlılık” hikâyesi. Bir İncil’e sarılan Hannah More köyün çayırlarında genç insanlarla buluştuğundan beri, John Pounds evsiz, aç ve terk edilmiş genç insanlarla iletişim kurmaya çalışmak üzere, niyetinin iyi olduğuna ikna etmeye yardımcı olması için sıcak patatesler elinde, Portsmouth sokaklarına çıktığından beri toplumsal bağlamın çok değişmesine rağmen, bağımsız gençlik çalışmasının özü aynı kaldı. Çalışanlar hâlâ genç insanların olduğu yere gitmek zorundalar, daha önce olduğu gibi yetişkinlerin alanlarına müdahale etmesi konusunda kuruntulu davranan grupların güvenlerini kazanmak için yollar bulmak zorundalar ve karşılaştıkları bu insanlarla geçmişten bugüne hâlâ işe yarayan iletişim araçları keşfetmek zorundalar. Belirli bağımsız gençlik çalışması programlarının hikâyeleri dağınık şekilde de olsa bulunabiliyor ancak elimizde bu uygulama şeklinin uzun süreli gidişatını uzunlamasına ele alan bir çalışma yok.

Benzerlik gösteren gençlik gruplarının sürekliliğinin olmaması ve hizmetlerin alandan kopuk verilmesi, görece kısa ömürlü olan bağımsız projelerin uygulayıcıların kuşaklar arasındaki bağları nadiren kurabildiği anlamına geliyor. Öncesinde neler olup neler yapıldığı, nelerin işleyip nelerin işlemediği bilgisi, kısa hikâyelerle ve tesadüfi karşılaşmalarla aktarılıyor, o da aktarılabiliriyorsa. Sonuç olarak her kuşak yeni bir uygulama teorisi bulmak zorunda kalıyor. Bağımsız gençlik çalışmasının gelişimini düzgün bir şekilde anlatan bir çalışmanın değeri iki yönlü olurdu. İlk olarak, özellikle bu girişim çeşidinin uzun tarihini ve başarılarını daha geniş bir dinleyici kitlesinin dikkatine sunarak bağımsız gençlik çalışmasının statüsünü yükseltmeye yardım ederdi. İkinci olarak, uygulamanın devamlılığının altını çizerek genellikle yalnız kalmış ve birbirinden apayrı uygulayıcılar grubu arasında profesyonel bir kimlik duygusu geliştirir, öncekilerden daha kolayca teori “ödünç almalarına” olanak verirdi.

Son örnek genç kadınlarla çalışmalarla ilgili. Pek çok nedenden dolayı gençlik çalışması genç erkeklerin ihtiyaçlarına öncelik verme arzusunu her zaman orantısız bir şekilde takıntı haline getirmiştir. Bu dengesizlik günlük uygulamalar kadar tarihi boyutunun ne kadar ulaşılabilir olduğuna da yansıyor (Spence, 2006). Örneğin, bu farkın boyutunu hemen anlamak için sadece YMCA’nın tarihçesiyle ilgili olan basılı malzeme sayısını YWCA’nın ya da *Young Women’s Christian Association*’ın yükselişine adanmış olan az miktarda malzemeyle ya da *Boy Scouts* (Erkek İzçiler) hakkında olanların *Girl Guides* (Kız Rehberler) hakkında olanlarla ve erkek ve kız kulüplerinin karşılaştırması yeterlidir. Kızlar kulübü çalışmalarının başını çeken Lily Montagu konu hakkındaki ilk makalelerinin birinde “arka plandaki kızlar”dan

bahsettiğinde (1904), günümüze kadar hiç bozulmadan süren bir çelişkinin altını çiziyordu. Genç kadınlarla çalışmaların tarihi hakkında çalışmaların sayısının artması bu dengesizliği düzeltmeyecek, ama sürecin rayına girmesine yardım edecektir. Bağımsız gençlik çalışması gibi, genç kadınlara sağlananlar önemli açılardan daima ayrı bir girişim şekli olmuştur, özellikle programların içeriği ve odağı genellikle erkek kulüplerinde ve hatta karışık kulüplerde ve projelerde karşılaşılanlardan farklılık gösterir. Çoğunlukla üyelerin ve çalışanların sınıfları ve nasıl bir geçmişten geldikleri gibi bu farklılıklar da gizli kalır. Bu alanda tarih araştırmalarının yetersizliği sadece genç kadınların ihtiyaçlarını karşılayacak gençlik örgütlerinin elle tutulur çok az sayıda tarihçesi olduğu değil, aynı zamanda farklı birimlerin ve projelerin herhangi bir anlatımının da sayıca çok az olduğu anlamına geliyor. Sonuç olarak, bu sektördeki çağdaş çalışanlar kısmen kayıp ya da gizli kalmış geleneğiyle olan ilişkilerin pek farkında değiller. Bu genç erkeklerin ve erkek çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamak için kurulmuş örgütlerin bir parçası olanlar için çok geçerli olmayan bir durum.

“Tarihe payına düşeni ödetemezsiniz” (Galbraith, 1964: 59), ama hep onu bir rehber ve güç için potansiyel bir kaynak olarak sunabilirsiniz. Fikirler ve uygulama yöntemleri, uygulamayı ve gençlik çalışması örgütlerinin dış hatlarını şekillendirdi. İkincisinin tarihçeleri, bu “üst anlatılar”ın önemini bireylerin biyografileri gibi yeterince işlememe ya da görmezden gelme eğilimindedir. Geçmişle bugünü birbirine bağlayan ve çoğunlukla adı konmamış bağlantıları sağlayan, uygulamanın devamlılığını, fikirleri ve odak noktalarını özellikle ele alan çalışmalara ihtiyacımız var. Buna örnek olarak Koven’in (2004) üst ve orta sınıfların üyelerinin hayırseverlik için yoksul bölgeleri ziyaret etme âdetini (*slumming*) ele alan çalışması verilebilir.

Gücü yeniden dağıtmak

Kendimizi Leys’in (2001) “pazar güdümlü politikalar” diye adlandırdığı çağda yaşar bulduk. Herşeyin değerine tek başına karar verdiğini söyledikleri paranın merkezi gücüne hiçbir alternatif olmadığı konusunda durmaksızın bilgi yağmuruna tutulan çalışanlar, yaptıklarını gittikçe nakit yönlendirdiğini, itici gücün değerden çok, fonlama olduğunu fark ediyorlar. Yerel unsurlar ulus-devletler arasında ve içinde farklılıklar üretiyor ama pazarın gücü büyüyor ve devlet aygıtının menzili arttırılıyor ve bunun sonucu olarak baskın olan eğilim, sivil toplumun gücünün ve canlılığının azaltılması. Yaşamımızın diğer alanları kadar gençlik çalışmasıyla ilgili olarak da büyük konular önceden belirlenmiştir, bu yüzden çatışmalar mikro düzeyde olur. Çatışmalar kendilerini uçlarda, genellikle kaynaklar için çetin bir yarışma şeklinde gösterir; gençlik örgütlerini kasıtlı olarak birbirlerine düşüren, fon bulma yöntemlerinin gaz verdiği ve devam ettirdiği bir yarışma. Bu yarışmacı ortam içinde “katı olan her şey buharlaşıyor”, güvensizlik normal olarak kabul ediliyor ve değişim kesin olan tek şey haline geliyor. Furedi’nin açıkladığı gibi, aralıksız değişimin doğal hale gelmesi, insanları kendi iradesine tabi kılıyor ve “geçmiş ortadan kaldıran ve insanların yepyeni deneyimlere uyum sağlamayı ve tekrar tekrar uyum sağlamayı öğrenmelerini talep eden bir güç” haline geliyor. Bu durumda “insanlar kontrollerinin ötesindeki bir güce uyum sağlamaktan, tarih yapamıyorlar” (Furedi, 2009: 27). Böyle bir ortamda bu yüzden geçmiş, siyasi olarak “bir utanç, yeniden sahiplenilmesi istenecek bir mirastan çok, kaçınılması gereken bir yük” haline geliyor (Samuel, 1992: 14). Geçmiş bize yapılan seçimlerden, bireylerin özne olarak var olmalarından ve eğer dikkatli bakarsak, güçlünün taleplerine daima uyum sağlamak

yerine anlamlı ve radikal değişim olanağından bahseder. Gençlik çalışanlarının da dahil olduğu sosyal hizmet uzmanlarına kendi etkinlik alanlarının tarihinin artık öğretilmemesinde şaşılacak bir durum yok. Sunması gereken çıktıları ve önceden hazırlanmış gündemleri yerine getirecek olan teknisyenler üretmek için tasarlanmış olan eğitim programlarında tarihin yeri yoktur. Politikacıların birbirleriyle rekabet eden toplum vizyonları sunmayı bıraktığı ulus-devletlerde, geçmişi uyandırmak için pek neden yoktur (Tosh, 2008: 9) ve bu yüzden yöneticilerin ve fon sağlayıcıların, tarihi ne kendileri ne de politika yaratması değil, üretileni sunması beklenenler için değerli bulduğu, sıkıştırılmış gençlik çalışmaları dünyası içinde de öyle değil midir?

Tarihin profesyonel eğitim programlarından gitgide daha çok çıkarılması bir spor karşılaşmasındaki kar fırtınası gibi tanrının bir eylemi değil, kadınların ve erkeklerin verdiği bir dizi kararın son ürünüdür. Bu yüzden gençlik çalışmasının ve refaha yönelik etkinliklerin benzer alanlarının tarihini çalışmaya bilinçli olarak karar vermek muhalif bir eyleme dönüşüyor. Her ne kadar küçük de olsa, ilk olarak bireylere şu anda var olana alternatif olarak neler olduğunu kavrama ve farkı dile getirme yolu sunduğu için. İkinci olarak, bireyleri ve grupları bu politikaların kaynağını araştırmaya teşvik ederek çağdaş politikaların eleştirisini oluşturmalarına yardım ettiği için. Tarih çalışması ayrıca uygulayıcıların teori yaratabilmek ve politika üretmek için kullanabilecekleri kültürel ve entelektüel kaynak sağlar. Uygulama için ahlaki ve entelektüel bir temel sağlar. Uygulayıcıların hem kendilerine hem de şimdinin ve geleceğin zorluklarıyla yüzleşecek olan gelecek kuşak çalışanlara yardım etmeleri için miraslarını koruyabilecekleri ve bir araya getirebilecekleri bir araçtır. Simon'ın "ümit veren bir şimdi geçmişin devamlı olarak tekrar açılmasını gerektirir" dediği gibi (Simon, 2005: 112), köklerimiz dikkatle izlenmesi, umudun öğrenilmesinde önemli bir yardımdır. Örneğin, Halk Lisesi hareketinin (Folk High School) tarihi okul sonrası eğitim için radikal şekilde farklı bir modele giriş niteliğindedir. George Junior Republics (George ve Stowe, 1912) ya da Homer Lane (Stinton, 2005) çalışmak da ister istemez çağdaş gençlik adalet politikasının radikal bir eleştirisini yapma dürtüsü verir. Aynı şekilde, kendini yöneten çocukların kulübü hareketi (Buck, 1903) ya da Wandervogel ile aşinalık, günümüzün "katılım" üretme takıntısına ilişkin zor çelişkilerle yüzleşmek zorunda bırakır. Bütün bu örnekler ve bilinen ya da henüz bilinmeyen pek çok başka örnek bize iyimserlik hediyesini bahşeder ve elde edilecek daha iyi bir gelecek için bir vizyon sunar.

Genç kadınlarla çalışmaların gelişimi hakkında uzunlamasına, başından sonuna bir anlatımın eksikliğinin bu geleneği tekrar canlandırmak için gösterdiğimiz çabaları engellemesi gibi, malzeme eksikliği de böyle bir çalışmayı zorlaştırır ancak olanaksız hale getirmez. Gençlik çalışmasının tarihiyle ilgili rastgele tarihi malzeme toplanmasının bir değeri olabilir ama daha önemlisi uygulayıcıları "hatırlanması gereken şeyin ne olduğu ve nasıl hatırlanacağı konusunda bir tez geliştirmek" için cesaretlendirecek bir diyalog açma gereği (Hartman, 1989: 80). Gençlik çalışması tarihinin bir haritasının çıkarılmasını teşvik edecek ve ortak amaç hissini yaratacak bir araç sağlayacak şekilde, bu kitabın ve öncülünün üretilmesine yol açanlarinkine benzer forumlar geliştirmemiz gerekiyor. İnsanların "hatırlamanın ne anlama geldiğini araştırma işine bulaşmalarını ve bunu yapanların hatırladıklarının sadece koleksiyon nesnelere değil de aktif ve canlı" olmasını sağlayacak olan forumlar, konferanslar ve ağlar gerekiyor (Frisch, 1990: 27).

Sonuç

Tarih öğrenmek derinlemesine bir eğitimidir. Wineburg laik müfredat içerisindeki bütün konular hakkında şunu savunur: "Bir zamanlar ilahiyatın tekelinde olan şu erdemleri bize öğretmekte en iyisini yapar: Bilgimizin sınırları karşısında alçakgönüllülük ve insanlık tarihinin enginliği karşısında dehşet" (Wineburg, 2001: 24).

Öncekilerin başarıları düşünüldüğünde, hayranlıkla karışık bu dehşet duygusu, herhangi başka bir meslek ya da uğraş alanında olduğu gibi gençlik çalışmasında da geçerlidir. Tarihimiz derin bir kuyu ve eğer özenle çalışılırsa amansız ve olumlayan bir öğretmendir. Tarih "gelecekle başa çıkmamızı" sağlayan "kaynaklarımızı elde ettiğimiz siyasi ve psikolojik bir hazinedir" (Lasch, 1979: XVIII).

Bir eğitim alanı olarak gençlik çalışması uygulayıcıları için çalıştıkları genç insanlarla ve meslektaşlarıyla tarih anlayışlarını paylaşabilecekleri fırsatları durmaksızın yaratır. Gençlik çalışması eski ve çağdaş uygulamaların karşılıklı incelenmesi olanağını sağlayan, kökleri sohbet ve diyalogda olan bir eğitim şeklidir. Karşılıklı olarak ortak tarihlerimizi keşfetmek için başkalarıyla birlikte girebileceğimiz pek çok kapı vardır. Eğer biz gençlik çalışmasının tarihi köklerini birleştirme ve eleme görevini başkalarına, en azından profesyonel tarihçilere verirse, gerçekleşmesi pek olası değildir. Bu nedenle acil görev, meslektaşları hep birlikte bu büyük girişimin -gençlik çalışmasının- tarihini gün yüzüne çıkarmak ve kutlamak için bir keşif yolculuğuna çıkarak bir araya gelmeleri ve eğitimin içsel değerine olan inançlarını ifade etmeleri için cesaretlendirmektir.

Kaynaklar

Addams, J. (1910) *Twenty years at Hull House* [Hull House'da yirmi yıl], New York, Macmillan.

Addams, J. (1930) *The second twenty years at Hull House* [Hull House'da ikinci 20 yıl], New York, Macmillan.

Adorno, T. (1986) *What does coming to terms with the past mean?* [Geçmişle yüzleşmek ne demek?], Hartman, G. (der.) *Bitburg in moral and political perspective* [Ahlaki ve politik çerçeveden Bitburg] içinde, Bloomington, Indiana University Press, s. 114-129.

Andrews-Schenk, J. (2005) *Rebellious spirit: Gisela Konopka* [İsyankâr ruh: Gisela Konopka], Edina Minnesota, Beaver's Pond Press.

Arendt, H. (1961) *Between past and future* [Geçmişle gelecek arasında], Londra, Faber

Barnett, H. (1918a) *Canon Barnett: His life, work and friends (volume 1)* [Canon Barnett: Hayatı, çalışmaları ve arkadaşları (cilt 1)], Londra, John Murray.

Barnett, H. (1918b) *Canon Barnett: His life, work and friends (volume 2)* [Canon Barnett: Hayatı, çalışmaları ve arkadaşları (cilt 2)], Londra, John Murray.

Binfield, C. (1973) George Williams and the YMCA: A study in Victorian social attitudes. [George Williams ve YMCA: Viktorya dönemi sosyal davranışlara yönelik bir çalışma], Londra, Heinemann.

Buck, W. (1903) Boys' self-governing clubs [Erkek çocukların öz yönetim kulüpleri], New York, Macmillan.

Callan, E. (1997) Creating citizens: Political education and liberal education [Yurttaş yaratmak, politik eğitim ve liberal eğitim], Oxford, Oxford University Press.

Carr, E. H. (1964) What is history? [Tarih nedir?], Harmondsworth, Penguin Books.

Frisch, M. (1990) A shared authority: Essays on the craft and meaning of oral and public history [Paylaşılan otorite: Sözlü ve kamu tarih becerisi ve anlamı üzerine denemeler], Albany, New York State University of New York Press.

Furedi, F. (2009) Wasted: Why educating isn't educating [Harcanmış: Eğitim neden eğitim değil?], Londra, Continuum.

Galbraith, V. H. (1964) An introduction to the study of history [Tarih çalışmasına giriş], Londra, Watts.

George, W. R. ve Stowe, L. B. (1912) Citizens made and remade [İnşa edilen ve yeniden inşa edilen yurttaşlar], Boston, Houghton Mifflin & Co.

Hartley, L. P. (1953) The go-between [Arada kalış], Londra, Hamish Hamilton.

Hartman, G. (1989) History and judgement: the case of Paul de Man [Tarih ve yargılama: Paul de Man vakası], History and Memory, cilt 1. no. 1, s. 5-84.

Heath-Stubbs, M. (1926) Friendship's highway: Being the history of the Girls' Friendly Society [Dostluk otobanı: Kız Çocukları Dostluk Kulübü'nün tarihi olmak], Londra, GFS.

Hobsbawn, E. (1993) The history of the present [Günümüzün tarihi], Londra, Creighton Lecture.

Ilfie, R. (2007) Isaac Newton: a short introduction [Isaac Newton: Kısa giriş], Oxford, Oxford University Press.

Jeal, T. (1989) Baden-Powell, Londra, Hutchinson.

Koven, S. (2004) Slumming: sexual and social politics in Victorian London [Varoşlar: Viktorya dönemi Londra'sında cinsel ve sosyal politika], Princeton, New Jersey, Princeton University Press.

Lasch, C. (1979) The culture of narcissism: American life in an age of diminishing expectations [Narsizmin kültürü, azalan beklentiler döneminde Amerikan yaşamı], New York, Warner Books.

Leonard, E. L. (1991) Friendly rebel: a personal and social history of Eduard C. Lindeman [Dostane isyan: Eduard. C. Lindeman'ın kişisel ve sosyal tarihi], Adamant Vermont, Adamant Press.

Leys, C. (2001) Market-driven politics: Neoliberal Democracy and the Public Interest [Pazar çeşitli siyaset: Neoliberal demokrasi ve kamu çıkarı], Londra, Verso.

Money, A. L. (1897) History of the Girls' Friendly Society [Kız Çocukları Dostluk Kulübü'nün tarihi], Garton, Darton and Co.

Montagu, L. (1904) The girl in the background [Arka plandaki kız çocuğu], Urwick, E.J. (der.) Studies of boy life in our cities [Şehirlerimizdeki erkek çocukları çalışmaları] içinde, Londra, J. M. Dent.

Montague, C. J. (1904) Sixty years in waifdom or, the Ragged School Movement in English history [Kimsesizlikte altmış yıl veya İngiliz tarihinde Düzensiz Okul Hareketi], Londra, Charles Murray.

Moor, L. M. (1910) Girls of yesterday and today [Dünün ve bugünün kız çocukları], Londra, Partridge.

Rosenthal, M. (1984) The Character factory: Baden-Powell's Boy Scouts and the imperatives of empire [Karakter fabrikası: Baden-Powell'in erkek izcileri ve krallığın tahakkümü], New York, Pantheon Books.

Samuel, R. (1992) Back to the future of the left [Solun geleceğe dönüşü], Guardian, 18 Nisan, s.14.

Simon, R. I. (2005) The touch of the past: Remembrance, Learning and Ethics [Geçmişe dokunuş, hatırlama, öğrenme ve etik], New York, Palgrave.

Smith, M. K. (2009) Why history? [Neden tarih?], Gilchrist, R., Jeffs, T., Spence, J. ve Walker, J. (der.), Essays in the history of youth and community work: discovering the Past [Gençlik ve toplum çalışmasının tarihi üzerine denemeler: Geçmiş keşfederken] içinde, Lyme Regis, Russell House.

Spence, J. (2006) Working with girls and young women: a broken history [Kızlar ve genç kadınlar ile çalışmak, parçalanmış tarih], Gilchrist, R., Jeffs, T. ve Spence, J. (der.), Drawing on the past: Studies in the history of community and youth work [Geçmiş çizerken: Toplum ve gençlik çalışmasının tarihi üzerine incelemeler] içinde, Leicester, Youth Work Press.

Springhall, J. Fraser, B. ve Hoare, M. (1983) Sure & steadfast: A history of the Boys' Brigade 1883 to 1983 [Kesin ve değişmeyen: Genç Erkekler Takımı'nın geçmişi 1883 ile 1983 yılları arası dönem], Londra, Collins.

Stinton, J. (2005) A Dorset utopia: The little commonwealth and Homer Lane [Dorset ütopyası: Küçük İngiliz Milletler Topluluğu ve Homer Lane], Norwich, Black Dog Books.

Stott, A. (2003) Hannah More: the first Victorian [Hannah More, İlk Viktoryalı], Oxford, Oxford University Press.

Tosh, J. (2008) Why history matters [Neden tarih önemlidir?], Basingstoke, Palgrave.

Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) The history of youth work in Europe: Relevance for youth policy today, vol.1 [Avrupa'da gençlik çalışmasının tarihi: Günümüz gençlik politikasıyla ilgisi, cilt 1], Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Wineburg, S. (2001) Historical thinking and other unnamed acts: Charting the future of teaching the past [Tarihsel düşünme ve diğer adlandırılmamış eylemler: Geçmiş öğretmenin geleceğini çizmek], Philadelphia, Temple University Press.

5

AVRUPA DÜZEYİNDE GENÇLİK ÇALIŞMASI VE POLİTİKASI

Pierre Mairesse

2008 Mayıs çalıştayını takip eden aylar Avrupa düzeyinde gençlik politikalarının gelişimi için çok önemli olarak görülebilir. Bu aylar AB üye ülkeleri için Avrupa gençlik politikası işbirliğinin üzerine ilk rapor hazırlama dönemi idi. Avrupa Komisyonu bu temelde 2009 yılında Avrupa gençlik alanında işbirliğinin gelecekteki çerçevesi için önerilerini sunacak.

Böylece, ideal olarak, bu çalıştaydaki tartışmaların çıktıları yakın gelecekteki ortak çalışmamızı besleyebilir ve Avrupa'da gençlik politikasını geliştirmemizde bize yardımcı olabilir.

Gençlik politikası gelişiminin on yılı

Bugün Avrupa'daki gençlik politikalarının on yıl gerisine bakabiliriz. Başlangıçtan beri, hareketlilik⁹ bu gelişmelerin arkasındaki itici güçtü.

Programların üç kuşağı

2007 yılında Avrupalı öğrencilerin eğitimleri boyunca diğer ülkeleri tanımalarını, diğer ülkelerin genç insanlarıyla tanışmalarını ve farklı üniversite sistemlerinde eğitim almalarını sağlayan Erasmus programının 20. yılını kutladık. Ayrıca bu program, Avrupa'nın gerçek de-

⁹ Hareketlilik (mobilité) farklı coğrafya ve kültürlerdeki gençlerin bir araya gelmelerini sağlamak üzerine kurulu gençlik çalışmasıdır – e.n.

ğerini, yani olabildiğince iyi eğitilmesi gereken insan kaynaklarını vurguladı.

Fikir hızla diğer sektörlerde ilgi gördü. İnsanlar sadece okul sistemleriyle değil, ayrıca formel olmayan öğretim deneyimi ve öğrenimi yoluyla da eğitilecekti. Gençlik çalışanlarının eğitimi gibi, halihazırda gençlik kulüplerinde ve gençlik örgütlerinde toplanan genç insanlar arasında sınırlararası gençlik değişimi ilk projenin doğal devamı oldu. Sonuç, Avrupa'nın ilk değişim programı olan, Avrupa için Gençlik (Youth for Europe) oldu.

2000 yılında tanıtımı yapılan ikinci kuşak programlar olan Gençlik (Youth), Sokrates ve Leonardo da Vinci girişimleri önemli bir etki oluşturdu. 2006 yılında, Avrupa Birliği 500.000 insanın Avrupa'da hareketliliği deneyimlemesi için finansal destek sağladı. Bu sayının üçte ikisi genç insanlardı. 2007 yılında Avrupa Komisyonu, Gençlik Eylemde (Youth in Action) programını da kapsayan üçüncü nesil programların lansmanını yaptı.

Programların etkisi

Bir kuşağı on yıl olarak tanımlarsak, o zaman 3-4 milyon genç insan halihazırda Avrupa programlarından doğrudan yararlandı. Toplumsal, eğitimsel ve kültürel arka planlarına bakılmaksızın bütün genç insanlara açık olan bu gençlik programları genç insanlara sosyal içermenin ve çeşitliliklere saygı göstermenin anlamını keşfetmeleri ve kendilerince deneyimlemeleri için eşsiz bir fırsat veriyor.

Aslında, bu programlar iki boyutu olan deneyimlere daha genç kuşakları dahil etmeye yardımcı oldu: Becerilerin formel olmayan ve informel öğrenme yoluyla edinilmesi ve aktif vatandaşlıklarının gelişmesi. Programlar ayrıca resmi olmayan bir ortamda yeni yetenek ve beceriler geliştirmek için birer şans. Ek bir öğrenme kaynağı olarak, Youth in Action etkinlikleri özellikle daha kısıtlı imkânlarla sahip olan genç insanları daha fazla ilgilendirir.

Bu yolla, Avrupa gençlik programları sivil toplumun güçlendirilmesine ve gençlik çalışmasının genel anlamda profesyonel gelişimine çok büyük katkı sağladı. Genç insanların kendileri ve gençlik sektörü üzerindeki etkilerinin yanı sıra, siyasi bir etkileri de oldu. Erasmus programı olmadan Bologna süreci ve Avrupa için Gençlik olmadan Beyaz Kitap olmayacaktı.

Benzersiz bir Beyaz Kitap'ın¹⁰ tarihi ve etkileri

Gençlik üzerine Beyaz Kitap Avrupa Parlamentosu'na 1999 yılının sonunda duyuruldu. Beyaz Kitap, o zaman sayısı 15 olan üye devlet arasında mümkün olan en yüksek fikir birliğini sağlamak için sabırla yürütülen siyasi bir politik çalışmanın sonucuydu. Henüz resmi bir Avrupa politikası olmasa da, hazırlanışı gençlik sorunlarına Avrupa çapında bir yaklaşım geliştirmek için gerçek bir koalisyon yaratılmasına da yardım etti. Sonuç olarak, üye devletler Komisyon'dan Beyaz Kitap'ı yayınlamasını istedi ve 2001 yılında Komisyon bunu yayınladı.

Gençliği temel sosyal politikaların vazgeçilmez bir parçası haline getirmeye odaklanmanın iyi olup olmayacağı üzerine bazı tartışmalar olmasına rağmen, Beyaz Kitap'ın önceliği genç insanlar arasında aktif yurttaşlığı teşvik etmek haline geldi. Beyaz Kitap ayrıca işbirliği için bir çerçeve oluşturdu: Açık Koordinasyon Yöntemi gençlik sektörüne uyarlandı.

İlk önce 15, sonra 25 ve şimdi 27 üye devlet kendi çalışmaları için Beyaz Kitap'ı temel aldı. Genç insanların katılımı artık ulusal gençlik politikalarının merkezinde yer alıyor. Bakanlıklarla ulusal gençlik konseyleri arasındaki ve Komisyon'la Avrupa Gençlik Forumu arasındaki bağlar Beyaz Kitap sayesinde önemli ölçüde güçlendirildi.

Belki de daha çarpıcı olan 2004 yılından bu yana Avrupa Birliği'ne katılan 12 yeni üye devletin çoğunluğunda da gençlik politikalarının Beyaz Kitap'a dayandırılmasıdır. Sonuç olarak, bütün bu ülkelerde gençlik örgütlerine, gençliğin katılımına ve gönüllü çalışmaya ve hatta gençlik çalışmalarının kalite standartlarına destek sağlayan kanunlar, stratejiler, eylem planları ciddi anlamda gelişti.

Elbette söylemeye gerek yok ama Beyaz Kitap bütün sorunları bir anda çözmedi. Söz konusu ülkeler kendi politikalarını oluşturmada genelde Avrupa Konseyi'nin ve özellikle Peter Lauritzen'in yaptığı hatırı sayılır çalışmalardan ciddi yardım aldı.

Değişen paradigmlar: Gençlerin karşılaştıkları zorluklar

Gençlerin aktif yurttaşlığını öncelik haline getirmeye mi yoksa gençlerin ekonomik ve toplumsal entegrasyonuna mı odaklanmanın daha acil olduğu, uzun zamandır sorulan bir sorudur. Bu soru 2004 yılında, oldukça anlaşılabilir şekilde, yeniden gündeme geldi. Daha az genç insanın bulunduğu ama hepsi için daha fazla sorumluluğun olduğu bir Avrupa'nın sözkonusu olduğu demografik değişim, üye ülkeleri ve Komisyon'u tepki vermeye zorladı. Şimdi amaç, her bir genç bireyin topluma tam olarak katılabilmesi için gençlerin toplumsal ve ekonomik entegrasyonunun kapsamlı bir şekilde sağlanması.

Avrupa'da okulu erken bırakan çok sayıda insan var: 2006 yılında, 6 milyon genç eğitimlerini yarıda bıraktı. Çoğu üye devletin çabalarını hâlâ artırması gerekiyor; Avrupa'nın 2010 yılında okuldan erken ayrılanların % 10'u aşmaması hedefini gerçekleştiremeyeceği şimdiden açık. İstihdam da başka bir dert. Genç insanlar arasında işsizlik % 17,4 ve Avrupa ortalamasının iki katı.

Eğitimdeki ve istihdamdaki engeller de toplumsal entegrasyon sorunlarına bağlanıyor. Eğitimde geride kalan ve işsizlik nedeniyle dışlanan genç insanlar toplumda bir yerleri olduğu ve toplumun onları önemseydiğini nasıl hissedebilirler?

Avrupa Gençlik Paketi

2005 yılında, Avrupa Konseyi Avrupa Gençlik Paketi'ni kabul ettiğinde gençlik sorunları önemli bir ivme kazandı. Bu gençliğin ilk defa Avrupa Konseyi'nden özel bir ilgi gördüğü oldukça tarihi bir andı. Bu, yapılması gereken reformlardan gençlerin yararlanması gerektiği konusunda üye devletlerden gelen bir sinyaldir, böylece Avrupa daha fazla büyümeye ve daha çok ve daha iyi işe yönelik Lizbon hedeflerine erişebilirdi.

Gençlik Paketi gençlik istihdamını artırmanın gereğini, kırılğan genç insanların sosyal içerilmelerinin geliştirilmesini ve okuldan daha az genç insanın erken ayrılmasını sağlamanın garantilenmesini vurguladı.

Tam katılım üstüne bir bildiri

Avrupa Komisyonu'nun Eylül 2007 tarihinde genç insanlar için sosyal içermeyi ve ekonomik entegrasyonu teşvik etmeyi amaçlayan ve özerkliklerini ve aktif yurttaşlıklarını cesaretlendiren başka bir sağlam vaatte bulunması tam da istihdam, eğitim, katılım konusunda böylesi bir arka plana dayanıyordu.

Avrupa Birliği'nin genç işsizlikle mücadeledeki büyük çabalarına rağmen, sonuçlar hâlâ geliştirilebilir durumda. Üye devletlerin genç işsizliğinin nedenlerini daha sistematik ve daha yaygın şekilde irdelemesi gerekiyor.

Bu yüzden, kararları verenler ve paydaşlar arasında Avrupa çapında, ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde işbirliği üzerine inşa edilen çapraz bir gençlik stratejisine ihtiyacımız var. Farklı düzeylerde böyle çapraz yaklaşımlar yaratmak ve şekillendirmek için, gençlik çalışmasının katkısı ve Avrupa düzeyinde daha da gelişmesi çok önemlidir.

Gençlik çalışması

Avrupa düzeyinde şimdiki gençlik politikası belgeleri gençlik çalışmasını bir meslek olarak ve gençlik çalışanlarını politika geliştirmenin özel hedef grubu olarak ele almıyor.

Belgeler genellikle gönüllü etkinlikler ve gençlik çalışması arasındaki ilişkiye atıfta bulunuyor ve gençlik çalışanları ve gençlik liderlerini de kapsayan eğitim fırsatları, daha iyi koordinasyon ve yönetim ve yerel örgütler için daha sağlam destek talep ediyor. Böylece, gençlik çalışmasının gençlik etkinlikleri bağlamında belli bir rolü tanınmış olur ama genellikle derinlikli olarak incelenmiyor ya da yeterince dikkat çekilmiyor.

Gençlik çalışmasının temel amacı genç insanlara kendi geleceklerini şekillendirme fırsatı vermektir. Gençlik çalışmasının genel amaçları gençlerin topluma entegrasyonu ve sosyal içermektir. Gençlik çalışması geleneksel olarak hem sosyal refah sistemine hem de eğitim sistemine aittir.

Okuldan iş hayatına geçişte gitgide artan zorluklar da gençlik çalışmasını epeyi etkiliyor çünkü gençlik çalışması şu anda işsizlik, eğitimdeki başarısızlıklar, marjinalleşme ve sosyal dışlama ile uğraşılıyor. Sonuç olarak, gençlik alanındaki etkinliklerin istihdam ve çalışma hayatına daha iyi bir geçiş yapmaya gitgide daha fazla yoğunlaştığı söylenebilir.

Geleceğe dair bakış açıları

Avrupa gençlik politikasının zengin ve cesaret veren tarihine dayanarak, gençlik çalışmasının özel ve önemli bir rol oynayacağı gelecek yıllar için zorluklarının neler olacağını önermek istiyorum.

Tanı ortada: Gereken bütün sorular açıkça soruldu. Şimdi vites değiştirmeli ve bir sonraki düzeye, yani sorunları çözmeye geçmeliyiz. Genç insanlar arasındaki işsizlik azaltılmalı. Ço-ukları ve genç insanları etkileyen yoksulluk yok edilmeli. Eğitim sistemleri değiştirilmeli.

Gönüllülük desteklenmeli. Formel olmayan eğitim tanınmalı. Gençliğin katılımı etkili olmalı. Diyalog yapılandırılmalı. Ve gençlik çalışması Avrupa düzeyinde geliştirilmeli.

Şimdilerde, politikaların genç insanları ilgilendiren bazı yönleri ulusal düzeyde ve bazılarıysa Avrupa düzeyinde çözülüyor. Yatay bir yaklaşım gerekiyor: Bu sorunların çoğunun üstesinden bölgesel, hatta yerel düzeyde daha etkili bir şekilde gelinebileceği tanınmalı, anlaşılmalı.

Geleneksel gençlik çalışmasında bir değişim

Gençlik alanında farklı düzeylerde yeni etkinlik şekilleri geliyor. Gençlik çalışmalarının gerekli beceri ve yeterlilikleri kazandırdığı ve bunların yanı sıra okul hayatından iş hayatına, istihdama geçişte temel olanakları sunduğu görüşüne dayanarak, istihdam edilebilirliğin geliştirilmesi ve temel yeterliliklerin kazandırılmasının önemi gitgide daha fazla vurgulanıyor. Bunun bir nedeni de gereken yeterliliklerin formel eğitim sisteminde kazandırılmıyor olması.

Etkinliklerin hem sağlayıcısı hem de destekçisi olarak sahnede olan gençlik çalışması burada önemli bir role sahip ama bu süreç aynı zamanda açıkça belirlenmiş olan eğitim hedeflerine çok fazla odaklanılan projeler ve etkinlikler sunma riskini beraberinde getiriyor.

Bazı ülkelerde gönüllü ve profesyonel gençlik çalışması arasında büyüyen bir boşluk gözlemlenebilir. Gençlik çalışması bu zorluklara uyarlanmış kavramlar ve geleneksel gençlik çalışması etkinlikleriyle yeni geliştirilen ve belli bir odağı olan etkinlikler arasında denge kuran bir yaklaşımla cevap vermek durumundadır.

Gençlik çalışması için Avrupa düzeyinde politika geliştirme kilit sorunları göğüsleyebilecek gerekleri dikkate almalıdır. Gençlik çalışmasını ve gençlik çalışanlarını Avrupa düzeyinde daha yakın bir işbirliği kurmak konusunda cesaretlendirmelidir.

Farklı ihtiyaçlar ve hedef gruplar

İçerme ve aktif emek piyasası politikaları ancak hedef gruplarına gerçekten ulaşırlarsa etkili olabilirler. Özellikle, göçmenler, etnik olarak azınlık olan gençler ve bunların yanı sıra genç kadınlar, alınan önlemlerde genelde yeterince temsil edilmezler, ya da anlamlı, işe yarar sonuçlar bakımından en az yararlanabilenler onlar olur.

Gelecekte kilit zorluk alandaki genç bireylerden ve farklı paydaşlardan gelen rehberlik ve danışmanlık taleplerinin artması olacaktır.

Yenilikçi gençlik etkinlikleri, olanakları daha kısıtlı olan daha fazla genç insanı dahil etmek için, toplum ve emek piyasalarının ihtiyaçlarının yanı sıra bireysel ve biyografik ihtiyaçlara uyarlanmak zorundadır. Ancak olanakları daha kısıtlı olan gençlere daha düzgün yardımcı olmak ve farklı hedef gruplardan genç insanların katılımını artırmak ancak odağı bu şekilde değiştirmekle mümkün olacaktır.

Gençlik çalışmasının profesyonel gelişimi

Eğer meslek olarak gençlik çalışmasını ulusal ve Avrupa düzeyinde geliştirmek istiyorsak, bazı zorluklarla baş etmemiz gerekiyor:

- Politikaların koordinasyonu gereklidir. Dezavantajların bir araya toplanmasının getirdiği karmaşıklık, bütünleşmiş ve çok disiplinli hizmetler gerektiriyor. Toplumsal integrasyon, bireysel ve toplumsal açıdan ilgili sorunları kucaklayan bütüncül bir şekilde kavranmalı ve irdelenmelidir.
- Gençlik çalışanlarının eğitimi ve rehberliği genç insanların değişen isteklerine uyarlanmalıdır. Genç insanlara daha iyi ulaşmak için, işbirliği potansiyellerini tanımlamak ve tanımak önemlidir.
- Gençlik çalışması farklı hedef gruplar için devamlı rehberlik ve motivasyon sağlayarak daha fazla eğitim için yeterli ve çekici fırsatlar sunmalıdır.
- Alandaki gençlik çalışanları katılımcıların ve paydaşların konuya yönelik ilgi alanlarını ve motivasyonlarını dengeleyebilmek için gereken bilgi, araç ve yeteneklerle donatılmış olmalıdır.

Gençlik çalışması mesleğini geliştirmek ve Avrupa düzeyinde kalite standartları oluşturmak amacıyla, gençlik çalışması eğitiminin öğrenme çıktıları için ulusal ve Avrupa nitelik çerçevelerinde kriterlerin açık şekilde belirtilmesini öneriyoruz. Gençlik çalışması bilgisi, becerileri ve yetenekleri Avrupa Nitelikler Çerçevesi'nin ilgili düzeylerine göre tanımlanmalıdır.

Gençlik çalışmasının tanınması

Formel olmayan öğrenimin tanınması son yıllarda Avrupa düzeyinde gittikçe daha önemli hale geliyor. Gençlik alanı bu gelişime bütün düzeylerden değişik örneklerle çok büyük katkı sağladı.

Gençlik alanında ve formel eğitim dışı örgütler tarafından yürütülen etkinlikler genç insanlar için öğrenme sürecinin ve çıktıların başarısını yeterince kanıtıyor. Şimdiye kadar bu öğrenmenin değeri paydaşlar ya da toplum tarafından yeterince tanınmadı. Gençlik çalışmasının resmi düzeyde ve toplumda tanınırlığı, önemli oranda geliştirilmelidir.

Sonuç

Gençlik sorunları, eğitim ve kültür alanında şu anki Genel Direktör olan Odile Quintin, uğraştığı politikaların rekabet, istihdam ve yuttaşlık arasında kesişen yollarda yattığını çok iyi açıkladı. Bu yüzden, en kolay seçenek olmasa da çok boyutlu bir yaklaşım benimsemek hayati öneme sahiptir.

Bu zamana kadar başarılılar elbette değersiz değil ve hatta pek çok açıdan kayda değerdir. İşbirliği var ve işliyor ama hâlâ kırılğan; bunun için, öncüler gibi düşünmeye devam etmeli ve genç insanların ve bir bütün olarak Avrupa'nın iyiliği için adım adım birşeylerin evrilmeye devam ettiğini garantilemek için koalisyon ve ortak karar alma anlayışımızı geliştirmeliyiz.

Gençlik çalışması deneyime dayalı çok pratik bir düzeyde tartışmaya ve gelişime katkı sunma potansiyelini gösterdi. Ancak, Avrupa düzeyinde daha fazla işbirliği profesyonel ve gönüllü gençlik çalışmasını bu şekilde geliştirebilir.

Hâlâ bunun için yapılacak zor işler var ama şimdiye kadarki işbirliği deneyimimize dayanarak, doğru yolda olduğumuzu ve Avrupa'da genç insanlar için sonuçların ortaya koyduğumuz çabaları haklı çıkardığı konusunda iyimser olmamız gerektiğini düşünüyorum.

6

AVRUPA GENÇLİK POLİTİKALARI TARİHİ VE GELECEK İÇİN SORULAR

Lasse Siurala

Kırılgan gençlik alanı

Gençlik Çalışmasının Tarihi - Günümüz Gençlik Çalışması Politikasıyla İlgisi çalışmasında Griet Verschelden vd. (2009) gençlik çalışmalarının kimlik krizi içinde olduğunu öne sürüyor: Gençlik çalışmaları; hedef gruplar, amaçlar, yöntem açısından özgüllüğü ile tanımlanamamış ve etkili olduğunu gösterememiştir. Yazarlar, bu kimlik krizinin gençlik çalışmalarının tarihsel gelişimdeki bölünmüş hizmet yapısının bir sonucu olduğunu savunuyor. STK etkinlikleri kabul görmüştür ancak bunlar da seçici bir şekilde daha iyi durumdaki gençliğe ulaşıyor. Aynı zamanda açık gençlik çalışmaları daha geniş bir erişime sahip ama olumlu pedagojik sonuçlarına ilişkin bir kanıt sunamıyor. STK etkinliklerini en iyi savunan tez, sosyal beceri ve yeterlilikler için önemli bir enformel ortam oluşturmalarıdır. Buna rağmen, yazarlar seçilen hedef kitlenin etkisi olabileceğini ileri sürüyor. Çünkü zaten aktif ve yetkin olan genç insanlar kuruluşlara/örgütlere katılıyor ve aktif üyeleri haline geliyorlar. Açık gençlik çalışmaları (gençlik merkezleri) dezavantajlı gençleri çekiyor fakat, düzgün bir pedagojik girişim olmayınca “suç akademileri” haline gelme riski taşıyorlar. Yazarlar buna “erişilebilirlik paradoksu” diyorlar çünkü “işe yarayan çalışma erişilebilir değil, erişilebilir çalışma işe yaramıyor” (Verschelden vd., 2009: 151). Bu çalışma önemli bir konuyu düşünmemize neden olmuştur: Gençlik çalışmaları bugün ne durumda? Nereden geldi? Nereye gidiyor? Çok temel varoluşsal sorular da ortaya çıkıyor. Neden gençlik çalışması? Bu “sıradan gençler” için ne demek? Bu bir öğrenme ortamı mı? Kimliği ne?

Gençlik çalışmasının kimlik krizi

Gençlik alanının bu bölünme ve kimlik krizine tepkisi kabaca (i) STK temelli gençlik çalışmalarını daha da desteklemek ve güçlendirmek, (ii) gençliğin entegrasyonu için hedeflenmiş yöntemler geliştirmek, ve (iii) formel olmayan öğrenmenin görünürlüğüne arttırmak için çalışmak oldu.

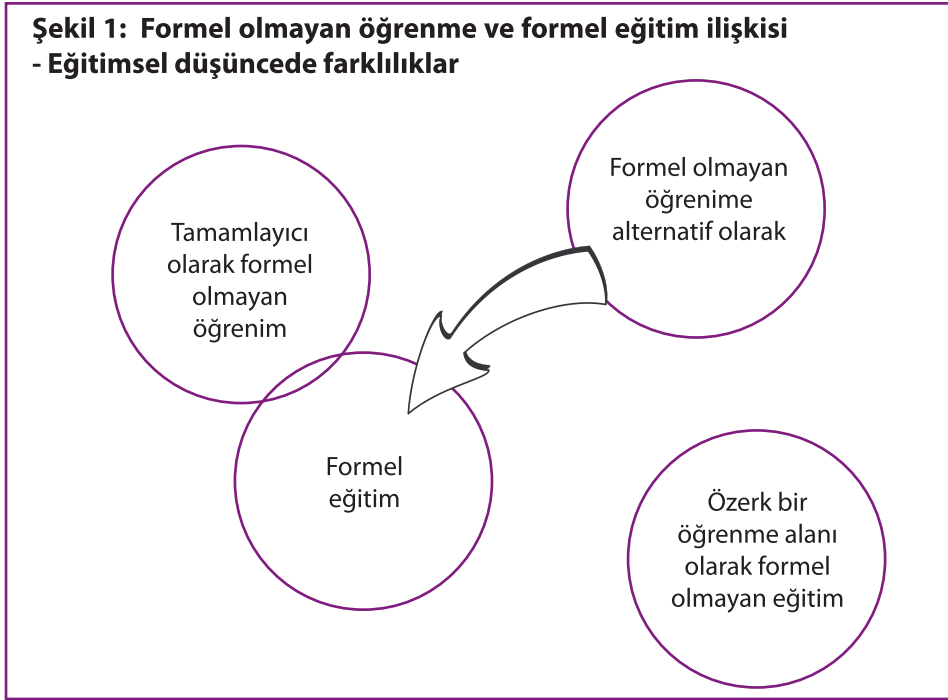
Sayı giderek artan bazı devletler, gençlik STK'larının önemini ve yeterince fonlanmasını vurgulayan gençlik yasalarını yürürlüğe koyuyorlar. Ayrıca her ne kadar genç insanların gençlik örgütlenmelerine, hele de siyasi gençlik örgütlenmelerine ilgisi Avrupa genelinde azalıyor da birçok yerel yönetimin gençlik örgütlenmeleri ve eylem grupları açısından canlı ve çeşitlilik dolu ortamları var. Gençlik örgütleri, hem ulusal hem de uluslararası kuruluşlarıyla, gençliğin sorunlarının siyasi gündemde daha fazla yer almasını başarıyla sağladılar ve ulusal hükümetler ve Avrupa Konseyi ("ortak yönetim") ve Avrupa Birliği ("yapısal diyalog") gibi uluslararası örgütlerle çarpıcı müzakere yapıları ve uygulamaları geliştirdiler. Bu bağlamda, gençlik örgütleri kendilerini "gençliğin sesi" olarak meşrulaştırmış oldular. Yerel düzeyde gençlik politikasının ilkesi ilk olarak gençlik örgütlerinin gençler için etkinlikler düzenlemesini desteklemek ve ikincil olarak da yerel yönetimlerin ya da kamunun gençlik hizmetlerini düzenlemektir. Bu tercih sırası, STK'ların çalışmalarını "birincil" gençlik çalışmaları olarak yetkilendirmiş olur. Bu yüzden, gelişmeler oluyor denebilir fakat alanın kimliğini yıpratıcı ve itibarını sarsan birçok temel sorun da hâlâ devam ediyor: Gençlik çalışmaları biçimlerinin tanınmasındaki hiyerarşi ve STK'ların gençliği temsil etmedeki yetkisinin sınırlı olması.

Açık gençlik çalışmalarının gençliğin sorunlarıyla başa çıkmaması ve gençlik merkezlerinin daha çok "suç akademileri" olarak görülmesi yönündeki eleştirilere rağmen, alan gençliğin entegrasyonuna yönelik hedeflenmiş yöntemler geliştirebildi. Sokak çalışmaları, hem gençlik çalışmaları hem de sosyal çalışmalar için köklü bir çalışma yöntemi haline geldi ve desteğe ihtiyacı olan gençliğe erişmek anlamında interneti başarıyla keşfetti. Sosyal gençlik çalışanları okullarla işbirliği geliştirdiler. Macera eğitimi çevre bilincini teşvik eden bir pedagojiyi geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda da kentsel macera eğitimi gibi yeni yöntemler geliştirdiler. Hedeflenen gençlikle ilgili diğer başarı öyküleri genellikle sosyal ve sağlık sektörleri arasında kurulan işbirliği ekiplerini kapsıyor. Disiplinler arasında işbirliği, okulu terk edenler, bırakanlar, işsiz gençler, saldırgan davranan gençler ve birkaç sorunu birden olan gençlerle çalışıp hayatlarına daha iyi yön verebilmek için motive etti ve destekledi. 1970'ler ve 1980'lerdeki genç işsizliğin inanılmaz artışı boyunca, Finlandiya'da gençlik çalışanları, Danimarka uygulamalı meslek okullarından ilham alarak, kendine mesleki eğitimde ya da üniversite eğitiminde yer bulamamış olan gençlere yönelik "gençlik atölyeleri" yarattılar. Deneye dayalı, ampirik çalışmalar, bugün Finlandiya'daki çoğu yerel yönetimin birer parçası olan bu atölyelerin gençlerin kariyer gelişiminde ve iş piyasasına uyum süreçlerinde en başarılı ölçütlerden biri olduğunu göstermektedir. Son zamanlardaki bir gençlik yasası sokak çalışanlarını destekleyerek ve diğer destek hizmetleri yoluyla gençlik atölyelerini güçlendirmeyi amaçlıyor.

Yukarıdaki hedeflenmiş gençlik çalışmaları örnekleri, gençlik çalışanlarının pedagojik yeterliliklerinin daha şeffaflaştığını ve alanın kabul gördüğünü gösteriyor. Meslekler arası işbirliğinde ortaklar gençlik çalışanlarını oldukça iyi karşılıyorlar.

Burada sorun, gençlik çalışmaları ile sosyal çalışmalar arasında bir sınır çizgisi koymak olmuştur. Risk ise gençlik çalışmalarının değerlerini, kimliğini ve bağımsızlığını kaybetme tehdidiyle karşı karşıya kalıp -sadece Birleşik Krallık'ta değil başka yerlerde de- gençlik çalışmalarının sosyal çalışmalar içinde kaybolmasıdır. Bunun beraberinde gelen üstlendiği risk, tüm gençler için genel bir refah hizmeti rolünü kaybetmesidir. Bu durumda gençlik çalışmaları, risk altındaki gençlik projelerinin bir derlemesi haline gelir.

Avrupa gençlik alanı için, özellikle de uluslararası örgütler için, formel olmayan öğrenmenin tanınmasını, resmileşmesini, şeffaflığını ve formel eğitimle daha sağlam olan bağlarını teşvik etmek uzun süredir devam eden bir uğraşı olmuştur. Öğrenme çıktılarının nasıl daha iyi değerlendirileceği, nasıl bir formel olmayan öğrenim müfredatı geliştirileceği, var olan formel eğitim müfredatına nasıl yerleştirileceği ve işverenlerin, eğitim kurumlarının ve kamuoyunun formel olmayan öğrenmeyi nasıl ciddi ve yararlı öğrenme şekli olarak göreceği sorularının hepsi geçerli sorulardır.

Temel strateji olarak, formel olmayan öğrenmeyi formel eğitimle bağlamak, uygulama temelli ve öğreneni merkeze alan öğrenme yaklaşımını canlandırmış gibi görünüyor. Bazı olumlu girişimler ortaya çıktı ama pek çok temel sorun halen duruyor. İlk olarak, teoriyle gerçeklik arasında bir çelişki var: İki öğrenme yaklaşımı arasındaki bağlantıda kayda değer bir ilerleme yok. İkincisi, formel olmayan öğrenme ve formel eğitim arasındaki ilişki sorunu görülebilir (bakınız şekil 1). Baskın söylemin formel olmayan öğrenimi formel eğitimin içine daha iyi yerleştirmek (tamamlayıcı ilişki) yönünde olmasına rağmen, eleştirel sesler formel olmayan öğrenmenin resmileştirilmesinin gönüllü doğasını ve özgürleştirici özünü tehlikeye atacağını söylüyor. Eleştirel eğitimciler ise formel olmayan öğrenmenin metalaş-

tırıldığını, deneysel turizm, personel eğitimi ve macera eğitiminde popüler bir ürün haline geldiği için bağlamından kopup tarihsiz ve apolitik bir etkinlik haline gelme noktasına dahi geldiğini iddia ettiler. Bu anlamda, özerk bir öğrenme alanı olarak formel olmayan öğrenme, formel eğitime "mesafeli durmalıdır". Üçüncü olarak, formel eğitimin krizde olduğunu, yolun sonuna geldiğini ve yerine daha iyi bir alternatif -formel olmayan öğrenim yaklaşımının konması gerektiğini savunan eleştirel eğitimciler de var. Hager ve Halliday (2009: 248) bu tür bir düşünceyle eğitim yaklaşımlarında bir "Kopernik devrimi"ne gereksinim olduğunu kısa zaman önce iddia ettiler.

Sonuç olarak, gençlik alanının bölünmesi, erişim sorunları, yararını gösterememek ve bunun sonucu olan kimlik krizleri gibi tarihi köklü sorunlar hem politika girişimleri hem de yönetsel gelişim yoluyla ele alındı. Ancak, sağlam bir kimliğe sahip olmak için, gençlik alanı kendi içindeki hiyerarşiye son vermeli, gençliğin adil bir şekilde temsil edilmesi konusunda anlaşmaya varmalı ve yeni çalışma yöntemlerini, bağımsız bir gençlik alanının temel yeterliliği olarak entegre etmelidir. Bir diğer kimlik sorunu formel olmayan öğrenimin pedagojik özünü güçlendirmek, şeffaflığını artırmak ve kendine göre bağlantılar yaratmaktır. Formel olmayan öğrenimin kendine has bir özelliği de toplumsal, siyasi ve ahlaki kimlikler ve yeterlilikler geliştirmek ve genç insanları eyleme geçmek üzere güçlendirmek, kısacası aktif yurttaşlık için etkili bir yol olmasıdır.

Gençlik politikasının kimlik krizi

Gençlik çalışmasının düsturlarından biri "bir bütün olarak gençlik"tir. Bu, gençlik çalışanlarının gençlere yönelik kapsamlı yaklaşımıyla gurur duymaları anlamına gelir. Diğer profesyonellerden farklı olarak insanları kendi örgütlerinin yeterliliklerine göre bölmezler. Gençlik çalışanları genç insanlara bir bütün olarak bakarlar. Bir gençlik çalışanı genç insanları çeşitlilik dolu hayat deneyimi ve beklentisinden oluşan eşsiz bir insan olarak anlamakta uzman haline gelir. Bunun mantığı, uygun öneri ya da desteğin ancak kişinin yaşamıyla ilgili tüm durumların anlaşılabilmesiyle sağlanabileceğidir. Bunun gibi, bir gençlik bilgilendirme ve danışma merkezi genç insanların her şeyi sorabilecekleri bir yerdir. Buna benzer başka kamu hizmeti yoktur.

Bir bütün olarak gençlik için bireysel düzeydeki bu kaygı, "kapsamlı gençlik politikası" ya da "birleştirilmiş gençlik politikası" yoluyla daha geniş bir toplumsal kaygıya dönüşür. Bu, "genç insanların kendilerini sürece dâhil ederek diğer sektörlerle işbirliği yapmak ve hizmetleri koordine etmek için, bilinçli ve yapılandırılmış, sektörler-arası bir politika" olarak tanımlanabilir (Siurala, 2006: 12). Kural olarak koordinasyondan sorumlu olanın gençlik sektörü olduğu varsayılır. Gençlik sektörü genç insanların yaşam koşullarına ve özelemlerine bir bütün olarak bakma sorumluluğunu üstlenir. Bu, gençlik çalışması için bir kimlik oluşturma çabasıdır. Aynı zamanda gençlik işlerini koordine eden uzmanın da kimliğidir.

Bütünleştirilmiş gençlik politikasının, gerek ulusal gerek yerel, planlarının ve araştırmalarının sosyal planlamanın altın yılları olan 1960'lara ve 1970'lere kadar giden oldukça uzun bir tarihi vardır. Örneğin, Finlandiya'da bütünleştirilmiş gençlik politikası planları kavramı 1969 yılında Kari Rantalaiho ("1970'ler için gençlik politikaları") ve 1971 yılında bütünleştirilmiş yerel gençlik politika planları için bir rehber hazırlayan Juha Vartola tarafından ortaya

atılmıştır. Bunu, sonraki on yıllar boyunca yüz kadar belediyenin bütünleştirilmiş gençlik politikası planları izledi.

Yapılan bir izleme çalışmasına göre, bunların yalnızca birkaç tanesi gerçekten etkili birer uygulama aracı olarak kullanıldı. "Bazı ülkelerden örnekler, gençlik politikası planlarının gençlik sektörünün ve diğer sektörlerdeki gençlik konularının görünürlüğüne arttırdığını ama diğer sektörlerin önerilen eylemleri gerçekten uygulamaya niyet etmelerini sağlamanın zor olduğunu gösteriyor" (Siurala, 2006: 36).

1995 yılında, Avrupa Konseyi Gençlik Yönetim Kurulu (CDEJ) Finlandiya'nın önerisi üzerine, ulusal gençlik politikası denetimleri yapmaya başlama kararı aldı. 1997 yılında ilk denetlenen ülke Finlandiya oldu. O zamandan bu yana 16 araştırma gerçekleştirildi. Bu araştırmaların pratikte bir etkisi olup olmadığına yönelik bir inceleme ise yok. Howard Williamson araştırma belgelerine, bazı anketlere ve Avrupa Konseyi tarafından kurulan pek çok uluslararası değerlendirme ekibinin raporunun raportörü olarak kendi deneyimlerine dayanan iki izleme raporu yazdı. Çıkarıldığı sonuçlardan birisi şudur: "Ulusal raporlarda yazılanlar gerçekte yapılan uygulamalarla çok az bir benzerlik gösteriyor olabiliyor" (Williamson, 2008: 55). Williamson'ın sözleri iki noktaya işaret ediyor. İlki, "olabiliyor" deyimini kullanmış olması aslında bu sonuca ulaşmak için elimizde yeterli araştırma verisi olmadığı ve ikincisi ise, ulusal raporların o kadar da etki etmediği gibi haklı bir görüşün var olduğu.

Genel olarak, bütünleştirilmiş politika planlarının başarısız olmasında ana nedenlerin 1) çok geniş çaplı ve çok soyut olmaları, 2) yönetim (devlet ya da belediye) içinde sürecin sahibi olarak gençlik sektörünün süreci ilerletmede çok zayıf kalması, 3) paydaşların (bölümler, politikacılar, genç insanlar) katılımının yetersiz olması, 4) bütçe süreçleriyle ve hükümetlerin/şehir konseylerinin öncelik programlarıyla bağlantıların eksik olması olduğu görülüyor.

Sonuç olarak, gençlik alanı politika kimliğini bütünleştirilmiş gençlik politikası kavramı yoluyla sağlamlaştırmaya çalıştı. Ancak, uygulamadaki sorunlar nedeniyle bu strateji başarılı olmadı.

Gençlik alanında kimlik krizleri

Gençlik alanının özelliği ya da kimliğinin hayati unsuru, gençlik araştırması, gençlik politikası ve gençlik çalışmasının oluşturduğu "altın üçgen"dir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında gençlik araştırmasına ilgi arttı. Avrupa Konseyi 1960 ve 1970 yılları arasında yapılan gençlik araştırması üzerine bir değerlendirme çalışması gerçekleştirdi (Kreutz, 1973). Araştırmanın sonucu şu: "Ergenlik alanında yapılan araştırmanın toplumsal açıdan merkezi işlevinin, eskiden de şimdi de, zaten alınmış olan politik kararları ve önlemleri meşrulaştırmak olduğu varsayımı, ampirik olarak da ortaya çıkarıldığı üzere bu araştırmanın [kötü] koşullarının nedenini açıklar" (Kreutz, 1973: 129). Bu yüzden tarihsel olarak, gençlik araştırması gençlik politikasının kararları ve önlemleriyle yakın, hatta fazla yakın ilişki içerisindeydi.

1972 yılında Avrupa Konseyi içinde Avrupa Gençlik Merkezi ve Avrupa Gençlik Vakfı kuruldu. "Gençlik" "gençlik örgütleri" anlamına geliyordu. 1970'ler ve 1980'ler STK'ların dönemiydi. Sonuç olarak, Peter Lauritzen'in (Milmeister ve Williamson, 2006: 15) dikkat çektiği gibi,

araştırmacılar ve uzmanların pabucu pratikte dama atılmıştı. 1968 sonrasındaki zamanın ruhunun da dediği gibi “Genç insanlar hakkında genç insanların kendilerinden daha iyi uzman yoktur”. O zamandan beri KONSEYİN gençlik gündeminden STK’lar sorumludur.

Özel amaçlı komitenin (CHJE) Gençlik Yönetim Kurulu’na (CDEJ) dönüştüğü 1980’lerde hükümetlerin eli güçlendi. KONSEYİN birlikte yönetilen gençlik alanı yapısı içinde, hükümetler gençlik örgütlerini dengeleyen güç haline geldiler. CDEJ de yeni ortaklar aramaya başladı. Gençlik araştırması Gençlikten Sorumlu Avrupa Bakanları 1. Konferansı’nın gündeminde yerini aldı. Sonuç metni “gençlik konularının araştırılması ve belgelenmesi” (Avrupa KONSEYİ, 1988: 130) konusundan bahsetti ve “gençlik araştırması çalışanları ve araştırma araçları arasında bilgi alışverişinin garantilenmesini” önerdi (Avrupa KONSEYİ, 1988: 134). Metne eklenen orta vadeli bir plan “araştırma konuları üzerine Avrupa gençlik çalışanları arasında bir işbirliği ağı girişimi”nden bahsetti (Avrupa KONSEYİ, 1988: 151). Gençlik araştırmaları üzerine gençlik çalışanları ağı fikrinden bahsedilip, gençlik çalışmaları konuları üzerine çalışan araştırmacıların ağından bahsedilmemesi dikkate değer. Ancak, ayrıca gençlik araştırmacıları arasında bir ağ oluşturma yönündeki baskılar da daha güçlü hale geldi. İlk olarak CDEJ önemli gençlik araştırmacılarını ve bazı hükümet ve STK temsilcilerini bir araya getiren ilk Gençlik Araştırması üzerine Uzman Komitesi’ni oluşturdu. İkinci olarak, teması “2000 yılına yaklaşırken Avrupa gençlik politikası için stratejiler” olan Gençlikten Sorumlu Avrupa Bakanları 2. Konferansı’nda (Oslo, Nisan 1988) Finlandiya Kültür Bakanı Anna-Liisa Piipari’nin Avrupa KONSEYİ gençlik alanında gençlik araştırmasının rolünü güçlendirmek hakkındaki bir sunumuna yer verildi. Sunum CDEJ tarafından talep edilmişti.

Bu sağlam siyasi destek sayesinde, araştırma alanında işbirliği zamanla gençlik araştırması muhabirlerinin CDEJ’ye rapor verdiği düzenli toplantılar haline geldi ve etkinliklerini iki gençlik merkezinin programlarına yayarak, sonuçta 1999 yılında Avrupa Komisyonu’yla yapılan ilk ortaklık anlaşmasına yol açtı.

Sihirli üçlü -politika, uygulama ve araştırma- bir araya geldi. Bu, kısa tarihçeydi. Daha ayrıntılı tarihçe için güncel rollerin, yetkilerin ve üçgenin köşelerindeki güç konumlarının 1972 sonrasında nasıl oluştuğunu tarif etmek gerekiyor. Ama bu üçgen bugün nasıl çalışıyor? Ortak çıkarları öne çıkaran uyumlu bir ağ mı, yoksa kendi çıkarını diğerleri pahasına arttırma peşinde olan ve sosyal olarak kapalı gruplar arasında bir savaş alanı mı? Genç insanların kendilerini ilgilendiren herşeye katılmalarına yönelik küresel plana ve bu planı destekleyen küresel bilgi üretim sistemine ünlü Romen gençlik araştırmacısı Fred Mahler (Mahler, 1982) 1980’lerde “juventology” (gençlik bilim) adını vermişti. Gençlik politikasının bugün dendiği gibi “kanıt temelli politika” haline gelmesi için güçlü bir talep vardı. Ama Lynne Chisholm’ün dediği gibi politikaların katı şekilde araştırmaya temellendirilmesini beklemek hiç de gerçekçi değil, bunun yerine araştırmaların politikaları bilgilendirme kapasitesine sahip olmasını beklemelidir (Milmeister ve Williamson, 2006: 28). Böyle bile olsa, karar verenler, gençlik çalışanları ve gençlik örgütleri politikalarını oluştururken araştırma raporlarını ya da gençlik araştırmacılarını kullanıyorlar mı? Ya da gençlik araştırmacıları araştırılacak konuları seçerken ve araştırma planlarını oluştururken gençlik çalışanlarıyla ve kararları verenlerle yakın işbirliği içinde mi? Üçgenin köşeleri birbirine bağlı mı?

Lynne Chisholm araştırmacıların, karar verenlerin ve uygulayıcıların (eylemlerinin farklı mantıkları olması nedeniyle) normları birbirinden farklı dünyalarda yaşadıklarını iddia

ediyor (Milmeister ve Williamson, 2006: 28-29). "Farklı kültürel alanlarda yaşıyor... karşılıklı anlaşılabilir diller kullanıyor ve her birine göre diğerine kıyasla daha değerli olan farklı yetenek ve becerilere sahipler." Bu nedenle özellikle araştırmacılar ve uygulayıcılar arasındaki ilişki sorunlu. Bu herkesin kendi özel ilgi alanına odaklandığı anlamına mı geliyor? Uluslararası gençlik örgütleri ve lobi grupları, açık bir etkileşim ve işbirliğine girmek yerine, eski şarkıları tekrar edip durmakla ve gençlik alanında ana temsilci ve bilgi üretici olduklarını iddia edip durmakla eleştiriliyorlar -ki değil. Bazıları da araştırmacıların sorunları tanımlama, verileri bir araya getirme ve bunları uygulayıcılarla konuşmadan ya da onları işin içine sokmadan yorumlamalarını ve bilgi üretimindeki tek otorite olduklarını iddia etmelerini onaylamıyor -ki onlar da olamazlar. Gençlik politikasına bakanlık düzeyinde karar verenler gençlik taban örgütlerine çok uzak olabiliyorlar ve çoğunlukla yeterli iletişim olmadan yerel düzeyde gerçekçi olmayan, durumlarıyla ilgisi olmayan hedef ve görevler yükleyebiliyorlar. Son olarak da, hizmet noktasında, gençlik çalışanları genellikle genç insanlarla yüz yüze görüşmenin geleneksel yöntemlerine o kadar odaklanmış oluyorlar ki gençlik politikasının önceliklerine ve araştırmaların sonuçlarına göre çalışma yöntemlerini yenileyemiyorlar. Altın üçgenin uygulamada vaatlerini yerine getirmediğini söylemek uygun düşecektir. Bu alan daha çok "sosyal kapalılıkların" üst üste gelmesi olarak görülebilir. "Sosyal kapalılık" terimini Frank Parkin (1979) Max Weber'i takiben, girişi kısıtlayan ve kendi çıkarlarını en üstte tutmak için grup dışındakilerin faydalanmasını engelleyen toplumsal grup etkinliklerine atıfla kullanmıştır.

Araştırma, politika ve uygulama arasındaki farklılıklar ve çıkar çatışmaları düşünüldüğünde, altın üçgenin nasıl ortak kimlikler, amaçlar ve uygulamalar inşa edebileceğini görmek zor.

Gençlik alanının uzlaşmak bilmez savunuculuğa ve lobi faaliyetlerine odaklanan, profesyonel çıkarlarını ve kriterleri savunmaya yoğunlaşan ya da var olan uygulamaların ya da disiplinlerindeki klişelerin ötesine bakamayan "sosyal kapalılıklar"dan oluşup oluşmadığı sorusu gündeme getirilebilir.

Eski kafalı kavramlar ve yapılar

Yukarıda da belirtildiği üzere, gençlik örgütleri AB'de ve Avrupa Komisyonu'nda güçlü bir konum edinmeyi başardılar. Ulusal düzeyde, gençlik örgütlerini kapsayan şemsiye örgütler (ulusal gençlik konseyleri) genellikle güçlü ulusal lobi grupları durumundalar. Belediyelerde siyasi gençlik örgütleri, kendi etkinliklerini destekleyip desteklemediklerini takip etmek üzere yerel politikacılarla bağlantı halindedir. Gençlik araştırmacılarının ise benzer bir statüsü veya lobi yapısı yok. Araştırmacılar büyük ölçüde kendi araştırma projeleri ve mesleki örgütleri aracılığıyla çalışıyorlar. Gençlik araştırmacıları topluluğu geleneksel olarak Konsey'in ortak yönetilen organlarında bir temsilciye sahip ki bu çok sınırlı bir etki olanağı sunuyor.

Duyulmayan başka bir ses ise çoğu Avrupa ülkesinde farklı ölçülerde bulunan belediye gençlik çalışması. Birçok ülkede belediye gençlik çalışmaları yerel vergilerle fonlanıyor. Örneğin Finlandiya'da belediye gençlik çalışmalarının gelirinin sadece yüzde 4'ü devletten geliyor. Bunun sonucunda hükümetlerin belediye gençlik çalışmalarını temsil etmek konusunda pek zorunluluğu bulunmuyor. İkinci olarak, belediye gençlik çalışmasıyla ilgili bakanlık arasında düzgün bir kurumsal bağlantı olmadığından, gençlik çalışmasının sesi

uluslararası gençlik politikasının tasarımı duylmuyor.

Finlandiya'da, gençlik çalışmasının ana sağlayıcısı belediye gençlik çalışması. Ülkede 3.400 belediye gençlik çalışmanı var. Almanya'daki 4.500 profesyonel gençlik çalışmanının ve Fransa'daki 12.000 sosyo-kültürel animatör (animateurs socioculturels) ve 55.000 uzmanlaşmış eğitimcinin (éducateurs spécialisés) önemli bir kısmı kamu sektöründe çalışıyor. Bununla birlikte, belediye gençlik çalışması, bu hacme rağmen, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Konseyi gibi uluslararası kurumların gençlik yapılarının karar alma organlarında ve danışma süreçlerinde neredeyse tamamen görünmez durumda. Eksik olan bir diğer ses de gençler için hizmet sağlayan ancak kendileri gençler tarafından yönetilmeyen kurumlar. Bir şekilde, geleneksel gençlik örgütleri aşırı derecede iyi örgütlenmiş bir seçkinler iktidarı ve gençliğin sesini kendi tekellerinde tutmayı başardılar.¹¹ Aynı zamanda, bu organların benimsediği kilit kavramlar ve yapılar, gençlik çalışması yapmanın kabul edilen yollarını belirliyor ve alternatif yaklaşımlar görmemizi engelliyor.

“Gençlik katılımı”ndan “gençlik ajansı”na

Gençlik STK'larının gençliğin sesini yansıtır temsil ettiği savı, ilk olarak, 1968'deki “gençler hakkında gençlerin kendilerinden daha iyi uzman yoktur” düsturuna ve ikinci olarak da gençlik kurumlarının gençler için demokratik örgütlü tek temsil yapısını oluşturdukları gerçeğine dayanıyor. Bunun sonucunda, gençlik katılımı sadece gençlik örgütleri aracılığıyla gerçekleşebiliyor. Ancak bu, birtakım soru işaretleri doğurabilir. Gençlerin sadece % 5-20'sinin katıldığı ve çok daha azının aktif katılımcı olduğu gençlik örgütleri gençliği nasıl temsil edebilirler? Üyelikte seçicilik olduğuna göre genel olarak gençliği nasıl temsil edebilirler? Genç bireyler siyasi kimliklerini ifade etmek için yeni ve değişik yapılara yönelirler nasıl oluyor da geçerliliği kalmamış yapılar (resmi kurumlar) gençliğin sesi olma konusundaki egemenliklerini sürdürüyorlar? Neden gençlik araştırmacılarının, gençlerle çalışan yetişkinlerin veya profesyonel gençlik çalışmalarının bilgileri gençlik alanının gelişimiyle ilişkili sayılmıyor?

Evet, Avrupa Konseyi'nin gençlik sektöründe hükümetlerin ve gençlik örgütlerinin bütçe ve etkinliklere birlikte karar verdikleri “yönetişim” pratikleri, modern katılımcı yönetim için ilham veren bir model. Ama aynı zamanda birçok ses duylmuyor, birçok uzmanlık dışarıda tutuluyor ve gençlik sahnesinde gerçekte yaşananların ciddi bir bölümü es geçiliyor.

Evet, 1968 ruhu “gençler hakkında gençlerin kendilerinden daha iyi uzman yoktur” fikrini ortaya attı ve 1985'teki Gençlikten Sorumlu Bakanlar 1. Avrupa Konferansı'nın başlığı “Genç insanların topluma katılımı” idi ki Avrupa gençlik politikası metinlerinde o günden beri çok yaygındır. Ama bu terime eleştirel bir gözle bakmanın zamanı gelmedi mi?

¹¹ İktidara yapışma stratejilerinden birine örnek: 1998'de Bakanlar Komitesi (Avrupa Konseyi'nin en üst karar mercii) Avrupa Gençlik Forumu'nun gençlik sektöründe fazla baskın olmasından tatmin olmamıştı ve onun için yeni statüler benimsedi. Ana amaç gençlik alanını “Avrupa'da gençliğin ve gençlik çalışmasının yeni gerçekliklerine” açmaktı. Bir etkisi, önceden Avrupa Gençlik Forumu'nun ağırlığını koymuş olduğu karar alma mercilerine “yeni ortaklar” kazandırmaktı. Yeni ortaklardan kastedilen, Avrupa Gençlik Forumu'na dahil olmayan ağırlık ve gençlik STK'ları ile araştırmacıları. Konsey'in Danışma Konseyi adındaki gençlik organı artık AGF'nin aday gösterdiği 20 temsilciden ve Sekreteryaya'nın aday gösterdiği 10 yeni ortaktan oluşuyordu. Peki sonra ne oldu? Öncelikle, AGF ağırlığını korudu çünkü hâlâ temsili üçte ikisini kontrol altında tutuyordu. İkinci olarak, yeni ortaklar hem deneyimsiz hem de hazırlıksızken, AGF'nin Brüksel'de maaslı çalışanları, özel komiteleri ve toplantıları olması sayesinde Strasbourg'a hazırlıklı gelebiliyorlardı. Bir diğer örnekte Danışma Konseyi'nin (Sekreteryaya'nın isteklerine ve Konsey'in yasal danışmanının “güçlü önerisine” karşın), büroya veya Danışma Konseyi'nin herhangi bir çalışma grubuna seçilebilmek için üst sınırı 35 yaş olarak koyma kararıydı. Bu karar yoluyla, yeni ortakların büyük kısmı ve en deneyimlileri tüm kilit konulardan bertaraf edilmiş oldu. Aynı zamanda, yaş sınırı üyeleri iki kategoriye ayırdı: Gerçek gençlik temsilcileri ve ikinci dereceden gençlik temsilcileri.

“Gençlik katılımı” sözü gençlik politikasında bir etikete, dokunulmaz bir gerçekliğe dönüştü. Kimse gençlik katılımına karşı olabilir mi? Kimse ona bir alternatif hayal edebilir mi? Siyasi etiketler kullanmanın avantajı, hiçbir somut vaatte bulunmaya gerek kalmayacak kadar genel olmaları. Uluslararası önerilerde ve bildirimlerde gençlik katılımını övmek kulağa iyi geliyor ama kimseyi bir şey yapmaya zorlamıyor. Gençlik katılımı bu anlamda bağlamından çıkartılmış bir sözden ibaret. Ama paradoksal bir biçimde, gençlik katılımı aşırı soyutlaşırken bir yandan da aşırı somutlaştı. Gençlik çalışmaları uygulamalarında, gençlik katılımı, temsili demokrasi içinde resmi katılım yapılarını ifade eder oldu: Okul konseyleri, belediye gençlik konseyleri, gençlik meclisleri, gençlik oturumları vb. Gençlik katılımı bu somut alanlarla beraber sunulunca, neyin katılım olup neyin olmadığı konusunda bir ikilik yaratıyor. Belediyelerde, gençlik katılımı gençlik konseyidir: Belediye başkanı şehrinde bir gençlik konseyi kurduğu anda genç bireylerin katılımı sorununu çözüvermiş olur. Genç yurttaşların kendilerini ifade etme olanaklarını arttırmak için başka hiçbir tamamlayıcıya veya alternatif eyleme gerek yoktur, hatta bazen kimse böyle alternatiflere gelemez.

Tanınmış Avrupalı gençlik araştırmacılarının oluşturduğu AB destekli UP2YOUTH (2009) projesi de bu sorunu öne çıkarıyor ve bunu ilk olarak “genç bireylerin nasıl katılacağına dair kurumsal beklentilerle genç bireylerin gerçek etkinlikleri ve öncelikleri arasındaki bariz uyumsuzluğa” işaret ederek yapıyor (UP2YOUTH, 2009: 121). Yazarlar alışılmadık görünüm “gerçek etkinlikler”i tartışarak devam ediyorlar: “Genç bireylerin seçim ve eylemlerini katılmama olarak değil, yurttaşlığın ve katılımın hem şekil hem içerik olarak anlamlarının değişmesinin bir işareti olarak okumayı öneriyoruz.” (UP2YOUTH, 2009: 111) Araştırma, “katılım türlerinde kavramsal ve gerçek çeşitliliğin kabul edilmesi ve neyin katılım olup neyin olmadığıyla ilgili yaygın ikiliklerin aşılması”nı öneriyor, “çünkü farklı katılım türleri, geç dönem modernitedeki, siyasetin, kolektivizmin, kamusal alanın anlamları da dahil, katılımın anlamındaki değişimi kavramada kilit rol oynuyor.” (UP2YOUTH, 2009: 126)

Bu öneriyi takiben “gençlik katılımını teşvik” terimi, belki de gençlik katılımının yeni ve henüz ortaya çıkmakta olan formlarını da içerecek ve gençlik eylemi ve destek yapıları konusunda kafalarını açacak yeni bir terimle değiştirilmeli. “Gençlik ajansı için alan yaratma”ya ne dersiniz? Tabii yerleşik olan siyasi bir etiketi neden anlaşılabilir bir sosyolojik terimle değiştirmek gerektiği sorulabilir. Çünkü “gençlik ajansı” belli bir bağlam içinde yer alan ve açık bir terim. Yapısal engellerle, bireysel anlatılarla (yani gençlerin müzakere ettikleri ve gelecekleri için bugün gerçekleştirdikleri binlerce yolla) bağlantılı. Aynı zamanda, gençlik çalışması için yeni roller görmemiz için gözlerimizi açıyor; taban örgütlenmelerindeki değişkenliği kutlamak, sanal ve diğer toplulukları bağlamak, kamu yönetiminin diğer sektörlerini ve gençleri ortak çalışmalara dahil etmek, toplumsal adalet için çalışmak, geleceği müzakere etmenin çeşitli fırsatlarını sunmak, gençlik politikası oluşturmak için bilgi ve uygulamada daha geniş bir taban yaratmak gibi.

Sonuçta gereken, gençlik sahnesinde olan biteni daha iyi yansıtmak için gençlik alanındaki aktörlerin çeşitliliğini daha iyi kapsayan, gençlik çalışmasındaki ve politikasındaki temel kavramları baştan düşünecek ve eşlik eden dili güncelleyecek şekilde gençlik politikası yapılarının ve yönetim modellerinin modernleşmesidir.

Yapısal baskılar

Yukarıdakilerin hepsi, (i) gençlik çalışmasının tarihsel olarak gelişen kimlik krizi, (ii) bütünlük gençlik politikaları aracılığıyla "koordinasyon yürüten genç uzman" rolü oluşturulmadaki başarısızlık, (iii) tutarlı bir gençlik alanının yokluğu ve (iv) eski kafalı kavramlar ve yapılar, gençlik çalışmasını dışarıdan gelen yapısal baskılara karşı dayanıksız kıldı. Bunlar arasında aşağıdaki politika eğilimlerini sayabiliriz:

- "sosyal politika"dan "kontrol politikası"na geçiş:
 - "kimlik gelişimi için alanlar" ve "özgürleşme" yerine "entegrasyon sorunları" ve "kontrol"e odaklanan politikalar;
- kamu sektörü yönetimindeki reformlar ve artan siyasi yönlendirme:
 - kamusal ve toplumsal refah hizmetlerinde kesintiler;
 - hükümet politikalarının verimli şekilde alt kademelere uygulanması;
 - "yaşam-kariyer politikaları" ve "birleşik hizmetler" etiketleri altında tepeden inme, örgütsel reformlar;
 - müşteri (gençlik) bölümlene analizi;
 - kalite değerlendirmesi (denetim ve kendini değerlendirme), ölçülebilir çıktılar (göstergeler, istatistikler, araştırmalar), müşteri memnuniyeti üzerine raporlar ve araştırmalar;
 - Yönetimde ve hizmet sunumunda verimliliğinin arttırılması (strateji haritaları, kurumsal karneler, sonuç temelli ödeme sistemleri, kalite yönetimi vb.).

Şekil 2: Dış baskılar altında kırılğan gençlik alanı

Kırılğan Gençlik Alanı

Gençlik çalışmasının kimlik krizi
Etkisiz bütünlük gençlik politikaları
Birleşik bir alanın yokluğu
Eski kafalı kavramlar ve yapılar

Dışsal Baskılar

Sosyal politikadan kontrol politikasına geçiş
Kamu sektörü yönetimi reformları ve artan siyasi yönlendirme

Gençlik ajansı için alan yaratma becerisinin bulunmaması

Geçtiğimiz 25 yılda kamu yönetimi reformları dalgasında kamu harcamalarının kısılması, yurttaşlar için hızlı çözümlerin arttırılması, ağlar ve ortaklıklar oluşturulması ve en önemlisi özel sektör yönetim araçları yoluyla performans ve hesap verebilirliğin arttırılması savunuldu. Kimileri bu yöntemlerin "gençlik alanı için uygun olmadığını" söylerken diğerleri ise yönetim açısından "gençlik alanının diğer alanlardan özünde farklı olmadığını" savunuyor. Gençlik alanında çalışan kurumlar (kamu, üçüncü sektör ve özel) değişimlerle karşı karşıya ve stratejik yönetim tekniklerine ihtiyaç duyuyorlar. "Yeni kamu yönetiminin" de özü bu. Doğru kullanıldığında bunların çoğu ve kalite yönetimi metodları gençlik alanı için de faydalıdır (daha fazla ayrıntı için, bkz. Siurala 2006).

Kalite değerlendirme, gelişim yerine kontrol amacıyla kullanılırsa ortaya sorunlar çıkabilir. Ölçülebilir çıktı beklentisi yeniliği, yaratıcılığı ve uyarlamayı tehdit eden kalıplaşma ve katı hedefler oluşturma risklerini tetikliyor. Dahası, yeni kamu yönetimi hizmet sağlayıcıları daha iyi performansa teşvik ediyor. Buna göre, ziyaretler, etkinlikler, olumlu tüketici geri bildirimleri ve üretim masraflarında azalmayla ilgili istatistikler gibi performans göstergeleri tatmin edici gelişme göstermeli. Bu eğilimin olumsuz yönü, gençlik çalışanlarının kitlelere erişen ve çoğunlukla Bernard Schoeb'in "eğlence kültürü" dediği etkinlikler düzenlemeye girişmeleri. Verimlilik telaşı kalitede düşüşe yol açıyor. Masrafları kısmak için özel sektörle ortaklıklara gidiliyor, ki bu da çoğunlukla gençlik kültüründe ticari etkinin artması anlamına geliyor. Tüm bunlar gençlik çalışmasının niteliğini olumsuz etkilemeye başlıyor.

Sonuç olarak, kendi içinde güçlü ve tutarlı olan kurumlar dışarıdan gelen baskılara karşı dayanabilir veya bunlara yanıt verecek esneklikler bulabilirler. Gençlik alanı, değer yargıları, pedagojisi, yöntemleri ve politika hedefleri açısından açık ve ortak bir anlayışa sahip değil gibi görünüyor. Gençlik alanı, içinden bölünmüş ve alanı birleşik bir çabayla savunamayacak durumda. Kapsamlı gençlik politikaları yürütmek için hâlâ verimli bir yol arıyor ve son olarak kavramları ve yapılarını iş gördüğü ortamındaki değişimleri yansıtmak şeklinde değiştiremedi. Bu nedenle, gençlik alanı sosyal politika düşüncesinde dıştan gelen değişimlere, yönetim reformlardaki ve siyasi müdahalelerdeki uyum sağlamakta sorunlar yaşıyor.

Gençlik çalışmasının ve gençlik politikasının ana hedefi, yani gençlik ajansları için alan yaratma hedefi, aşırı derecede göz ardı edildi.

Kaynaklar

Avrupa Konseyi (1988) The participation of young people in society: proceedings of the 1st Conference of European Ministers responsible for Youth [Gençlerin toplumsal katılımı, 1. Gençlikten Sorumlu Avrupalı Bakanlar Konferansı çıktıları], Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Hager P. ve Halliday J. (2009) Recovering informal learning. Wisdom, judgement and community [Informal öğrenmeyi iyileştirmek. Akıl, sağduyu ve toplum], Dordrecht, Springer.

Kreutz H. (1973) Youth and social change. A methodological review of European youth research 1960-1970 [Gençlik ve sosyal değişim. Avrupa gençlik araştırmasının gözden geçirilmesi: 1960-1970], Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Mahler F. (1982) Juventology and youth social development [Gençlik çalışmaları ve gençliğin sosyal kalkınması], Youth in contemporary Romanian society [Günümüz Rumen Toplumunda gençler], Bükreş, Gençlik Araştırma Merkezi s. 47-71.

Milmeister M. ve Williamson H. (der) (2006) Dialogues and networks: organising exchanges between youth field actors. Youth research monographs Vol. 2 [Diyalog ve ağlar: Gençlik alanı aktörleri arasında değişimler düzenlemek. Gençlik araştırma monografaları bölüm 2], Luxembourg, Editions Phi.

Parkin F. (1979) *Marxism and class theory* [Marksizm ve sınıf teorisi], New York, Columbia University Press.

Rantalaiho, K. (1969) "1970-luvun nuorisopoliittikka" [1970'ler için gençlik politikası], Helsinki, Kansalaiskasvatuksen Keskuksen julkaisuja 4.

Siurala L. (2006) *A European framework for youth policy* [Avrupa gençlik politikası çerçevesi], Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

UP2YOUTH final raporu 2009, www.up2youth.org.

Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) *The history of youth work in Europe: Relevance for youth policy today, vol.1* [Avrupa'da gençlik çalışmasının tarihi: Günümüz gençlik politikasıyla ilgisi, cilt 1], Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Williamson H. (2008) *Supporting young people in Europe, Vol. 2* [Avrupa'da gençleri desteklemek, Bölüm 2], Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

BÖLÜM 3 : YATAY KESEN KONULAR

7

AVRUPA'DA "GENÇLERİN BİLGİLENDİRİLMESİ" TARİHİ

Mark Boes

Giriş

Gençlerin bilgilendirilmesi (youth information) hizmeti bazı ülkelerde 40 yılı aşkın süredir var olan, Avrupa düzeyinde de 25 yılı aşkın süredir iyi bilinen, iyi örgütlenmiş olan bir gençlik çalışması biçimidir. Kısmen Avrupa çapında işbirliği erken başladığı için, tarihinin büyük bir bölümü yazılmış ve tanımlanmıştır. Gençlik çalışmasının diğer şekillerini etkileyen kimlik krizlerini yaşamamıştır. İlkeleri ve temelindeki değerleri Avrupa Gençlik Bilgilendirme Şartı ve Çevrimiçi Gençlik Bilgilendirme İlkeleri gibi kabul edilmiş belgelerde belirtilmiştir. Bu belgeler bilineni belirtmekle kalmaz, aynı zamanda profesyoneller arasında yıllardır devam eden yoğun tartışmaların, gençlerin bilgilendirilmesinin tam olarak ne olduğunu tanımlamaya olanak sağlayan bir sürecin sonucudur.

"Neden gençlerin bilgilendirilmesine ihtiyaç duyuyoruz?", "Bu nereden çıktı?" ve "Gelecekte hangi yöne doğru gideceğiz?" gibi soruları yanıtlamak için geçmişe bir bakmak çok aydınlatıcı olacaktır. Geçmişe bakmak gençlerin bilgilendirilmesi hizmetlerinin başından beri büyük oranda genç insanların değişen ihtiyaçları tarafından etkilendiğini gösteriyor. Gençlerin bilgilendirilmesi hizmeti nesillerle ve onların farklı tarzlarıyla, ilgileriyle beraber gelişti.

Gençlerin bilgilendirilmesi hizmeti nedir?

Bilgi (Latince: *informare* = akla şekil verme) alıcı tarafından yorumlanabilecek olan, çözümlenmiş veridir. Bilmediğiniz bir dildeki bir kitap pek çok ilginç veri içeriyor olabilir ama sözcüklerin anlamını anlamadığınız sürece bu bilgi değildir. Gençliğin tanımı bazı tartışmalar yaratabilir. Çoğunlukla yetişkinlik ve çocukluk arasındaki dönem olarak bilindiğinden yaş aralığı farklı şekillerde yorumlanabilir. Bazıları gençliğin ergenliğin başında yani 12 ya da 13 yaşında başladığını iddia edebilir. Farklı gençlik örgütleri gençlik için üst yaş sınırını -nedenleri her zaman açık olmamakla birlikte- uzatır ve bugünlerde Avrupa Birliği 30 yaşına kadar olanları genç olarak tanımlıyor. Avrupa dışında (örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde) tanımlama konusundaki eğilim daha kısa bir gençlik süresini kapsamak ve 21 yaş, hatta 18 yaşının üstündeki insanlar yetişkin olarak görülüyor. Avrupa gençlik çalışması için en yaygın yaş tanımı 15-25 arası.

Yukarıdaki bilgiler sizi gençlerin bilgilendirilmesinin 15-25 yaş arasındakiler için çözümlenmiş herhangi bir bilgi olacağı sonucuna vardırmamalıdır. Durum bu değil.

Bu hizmet sadece bir hedef grup için -bu durumda genç insanlar için- anlaşılabilir hale getirilmiş bilgi değil, bundan fazlasıdır. Bu, temelde, kullanıcı merkezli bir yaklaşımdır. Birincil kaygı dıştan gelen diğer herhangi bir ilgiden bağımsız olarak kullanıcıların yönelttiği sorulara ve isteklere yanıt vermektir. Gençlerin bilgilendirilmesi geniş bir konu yelpazesinde, çok çeşitli şekillerde bilgi sağlar. Sağlanan bilgi, pratik, çoğulcu, önyargısız, doğru ve düzenli olarak güncellenen bilgidir. Gençlerin bilgilendirilmesi genç insanların özerk bireyle ve yurttaşlara dönüşmelerini desteklemeyi amaçlar. Bu yüzden onlara ne yapacaklarını söylemez ama kendilerinin bilgiye dayalı kararlar vermeleri için gerekenleri sağlar. Bu elbette sadece veriyi içerir ve bunun da ötesine geçer. Gençlerin bilgilendirilmesi geniş bir yelpazede, birkaçını saymak gerekirse bilgilendirme, yönlendirme, rehberlik ve danışma gibi müdahalelerle işler. Ana amaç her zaman aynıdır: Hedef gruba kendi belirledikleri hayatlar için bilgiyi bulmaları, değerlendirmeleri ve kullanmaları için gereken becerileri sağlamak.

Kuşaklar

Gençlerin bilgilendirilmesi hizmetinin gelişimi kendi kendine olmadı, toplumdaki değişimden ve farklı kuşakların ihtiyaç duyduğu değişik bilgilerden etkilendi. Genç insanların bilgiyi arama yolu, onu nasıl kullandıkları ve neye ihtiyaçlarının olduğu zaman içinde kayda değer şekilde değişti. Son 65 yılın genç insan kuşakları bugünlerde iyi bilinen 'baby boomers'¹² ve X Kuşağı¹³ gibi terimlerle tanımlanıyor. Aslında, bu kuşakların ne olduğu açık değil, özellikle de birinden birine ait olmak için tam olarak hangi zaman diliminde doğmuş olmak gerektiği sözkonusu olunca. İşleri daha da karmaşık hale getirecek olursak, başka bir zaman diliminde doğan insanlar diğer kuşakta doğan bir kişi için tipik olarak tanımlanan şekilde davranabiliyor. Bu yüzden zaman sözkonusu olduğunda, kuşaklar arasındaki sınırlar değişkendir. Ama gençlerin bilgilendirilmesi hizmetinin gelişimi konusunda bizim ilgilendiğimiz daha çok, bir kuşağın ne gibi ortaklıkları olduğu, nasıl tepkiler verdikleri ve ihtiyaçlarının neler olduğudur.

12 Amerika'da 1946 ile 1964 arasında doğan nüfus. <http://www.yaslanmasanati.com/2011/12/baby-boomer-terminin-anlami.html>. - ç.n.

13 1960 yılı sonrasında doğan 1961-1981 yıllarını kapsayan kuşak. <http://www.yenimakale.com/jenerasyon-nedir-jenerasyon-nedemek.html>. - ç.n

Tarih öncesi

Gençlerin bilgilendirilmesi dünyasında uzun yıllar boyunca yaygın olan inanç, gençlerin bilgilendirilmesi hizmetlerinin Fransa'da başladığıydı. Öğrenciler ve işçiler 1968 yılında merkezden yönetilen topluma karşı isyan etti. Bunlardan bazıları kurumların arasından uzun bir yürüyüş başlatmak istedi. Görevleri için hayati derecede önemli gördükleri araçlardan biri, dil, tasarım ve değinilen konular açısından genç kitleyi hedef alan önyargısız, güncel bilgiydi. Diğer pek çok başarısının yanı sıra, bu anlayış ve hareketin Fransız toplumu üzerindeki etkisi, 1969 yılında Paris'teki ilk gençlik bilgilendirme merkezi olan CIDJ'nin (Centre Information et Documentation Jeunesse- Gençlik Bilgi ve Belgeleme Merkezi) kurulmasına neden oldu. Avrupa'da gençliğin bilgilendirilmesi hizmetlerine Fransa'nın büyük etkisinin olduğunu söylemeye gerek yok. Fransız sistemi pek çokları için bir ilham kaynağı oldu ve CIDJ halen Avrupa'da Gençlik Bilgilendirme Ağı (Youth Information Network) içinde önemli bir ortaktır. Ama onlar ilk değildi. 1967 yılında zaten Münih'de (Almanya) IFO (Informationszentrum - Bilgilendirme Merkezi) adında bir gençlik bilgilendirme merkezi vardı (hâlâ var ama günümüzde JIZ olarak anılıyor). 1966 yılında Ghent şehrinde (Belçika) Infojeugd adında bir gençlik bilgilendirme merkezi vardı (Faché, 1990). Ve eğer "Keinut, Filmit, kerhot ja tatsat" başlıklı belgeyi dikkatlice okursanız 1955 yılına denk düşen bir tarihte Turku (Finlandiya) Gençlik Ofisi danışma merkezinin şehre taşınan bütün genç göçmenleri bu yeni çevrelerinde yollarını bulmalarına yardım etmek için merkezi ziyaret etmeye davet ettiğini göreceksiniz.

Bu noktada, 'neden' soruları sahneye çıkmaya, 'nerede' ve 'ne zaman' soruları kaybolmaya başlıyor. Turku şehri taşınan çok sayıda genç göçmenle karşı karşıya kaldı. Bu genç insanların ilk anda ihtiyaçları olan bilgi, hareketlilik temelindeydi. Aslında hareketlilik bilgisi, her zaman gençlerin bilgilendirmesi hizmetinin önemli ayaklarından biri olmuştur. Ama görüş yanlıcıdır. Eğer bu bilgilendirme hizmetinin amacı genç insanların hareket etmelerini sağlamak ve onları bu konuda cesaretlendirmek olsaydı, çok büyük olasılıkla bu, Turku'da değil kendi memleketlerinde yapılacaktı. Bu bilgilendirme hizmeti, geldiklerinden daha karmaşık bir topluma varan genç insanlara yardımcı olmak için vardı. Gençlerin bilgilendirilmesi hizmeti ortaya çıktı çünkü toplumumuz daha karmaşık bir hale, çoğu zaman öyle karmaşık hale geldi ki insanların yardım olmadan uyum sağlamaları ve iş görebilir hale gelmeleri zorlaştı.

Sonuç olarak, Turku'da bulunan merkez geniş bir konu yelpazesini kapsamadı ama açıkça tek bir konuda uzmanlaştı, bu yüzden 'genel gençlik bilgilendirmesi' olarak adlandıramayız. Ghent'te, gençlik bilgilendirmesinin öncülerinden olan Willy Faché tarafından kurulan merkezse, genel bir merkezdi. Bu nedenle ilk gençlik bilgilendirme merkezi sayılabilir. Bu merkezdeki temel çalışma ilkeleri şunlardı:

- herhangi bir genç insan merkeze herhangi bir sorunla gelebilir
- müşteri talep ederse acil yardım verilebilir
- müşteri merkezli yaklaşım; hür irade
- gizli
- ücretsiz
- bağımsız

Ghent'teki merkez ayrıca 1972 yılında yapılan Gençlik Bilgilendirmesi ve Danışma Merkezleri üzerine 1. Avrupa Konferansı'nı düzenleme işine önyak oldu. Otobüsle gezilen bu gezici konferansın katılımcıları Münih, Erlangen, Essen, Amsterdam, Amersfoort, Utrecht, Ghent ve Brüksel'deki merkezleri ziyaret etti. Bu konferans gençlerin bilgilendirilmesi alanında Avrupa işbirliğinin başlangıcı oldu. Bu işbirliği, gelişim için hayati olacaktı.

1975

1970'lerdeki genç kuşak 'baby boomers' olarak adlandırılıyordu. 1945-1960 yılları arasında doğmuşlardı. Bu kuşak büyüyen bir refah içinde yetişti ve toplumun tepeden inme biçiminden kurtulmak için mücadele (ya da tanıklık) etti. Toplumda devam etmekte olan değişikliklerin kısmen kendi ellerinde olduğunun farkına varmaları, bu sürecin çıktıları ve bunda kendilerinin oynadıkları rol konusunda ciddi bir sorumluluk hissini beraberinde getirdi. Demokratik hakları garanti altına almak için bilgi, olmazsa olmaz koşul olarak görüldü. Bu durum, bazı Avrupa ülkelerinde gençlerin bilgilendirilmesi hizmetlerinde ciddi bir büyümeye neden oldu. Diğer bazı ülkeler hâlâ politik iklimin değişmesi için beklemek zorundaydı ve bazıları "her yaşa açık hizmet" şeklinde daha genel başladı ve gençler için özel hizmetlerin kabul edilebilir ve gerekli olduğunu daha sonra kavradılar.

1970'lerdeki gençlik bilgilendirme merkezleri gidebileceğiniz, birilerinin sorularınızı yanıtlayacağı ya da bir broşür ya da başka bir yazılı bilgi kaynağı edinebileceğiniz bir yerdi. Bugün çokça kullandığımız bilgi teknolojilerinin eksikliği nedeniyle, gençlik bilgilendirme merkezleri pek çok konudaki bilgide neredeyse bir tekeldi. Bu yüzden o günlerdeki odak, kişisel ya da yazılı bilgi idi. Böyle olunca da daha fazla insana kendilerini ilgilendiren ve önyargısız olan daha fazla bilgi sağlayabilmeyi amaçlayan ilk yapısal yaklaşımlar kendi içlerinde küçük birer devrimdi.

Gençlik bilgilendirme merkezleri hem genç insanlar için bilgi ve danışma sağlayan hem de uzun zamandır var olan hizmetlerin işlevini eleştiren alternatif bir hizmet olarak görüldü.

1970'lerde ayrıca gençlerin bilgilendirilmesi üzerine bilgi alışverişi için tasarlanmış ilk girişimler gerçekleşti. Flandra, Avusturya, Büyük Britanya, Almanya ve Hollanda'da gençlik danışma hizmetlerinde çalışan profesyoneller 1972 yılında ICAIYICS (Uluslararası Yenilikçi Gençlik Bilgilendirme ve Danışma Hizmetlerinin Gelişimi Merkezi- International Centre for Advancement of Innovative Youth Information and Counselling Services) adlı merkezi kurdu. ICAIYICS 1980'lerde ERYICA'nın da (Avrupa Gençlik Bilgilendirme ve Danışma Ajansı- European Youth Information and Counselling Agency) kurucu üyelerindendi.

1985

1980'ler X Kuşağı'nın ya da kayıp kuşağın zamanlarıydı. 1960 ve 1975 yılları arasında doğanlar ekonominin çökmesiyle, geçinme ve iş bulma ümidinin pek olmadığı bir dönemle karşı karşıya kaldılar. Bu, genç insanların varoluşsal sorularla uğraştığı ve "ben toplumu" (me society) denilen tutumdan etkilendiği bir duruma yol açtı. Bu kuşağın en görünür olanı punk (gelecek yok) olarak adlandırılan altkültürdür. Ana soru temel olarak, "ben toplumu nasıl etkileyebilirim?" sorusundan "ben bu toplumda ne yapabilirim?" sorusuna döndü.

Gençlerin bilgilendirilmesi hizmetleri hâlâ yüz yüze iletişime ve müdahalelere dayanıyordu. Bilgisayar denilen yeni aracın ortaya çıkıp hızla yaygınlaşması işlerin yapılma şeklini çok etkileyecekti. Bilgi broşürleri ve rehberler daha verimli şekilde düzenlenip güncellenebildi. Veritabanlarını ve telekomünikasyon ağlarını kullanan ilk denemeler yapıldı. Bilgi yönetiminin dikkat ve teknik destek gerektirdiği o noktada açıldı. Gençlik bilgilendirme çalışanlarının mesleği ek bir boyut daha kazanmış oldu.

Gençlerin bilgilendirilmesi artık o tarihte net bir şekilde genç insanların ihtiyaçlarına dayanıyordu. Bu, gençlik bilgilendirme merkezlerinin kapsadığı konuların çeşitliliğini etkilemekle kalmadı, aynı zamanda pek çok yerde barınma için arabuluculuk, iş konusunda rehberlik ve konser biletlerinin satışı gibi ek somut hizmetlerin sağlanmasını da getirdi.

1985 yılında gençlerin bilgilendirilmesi ve danışma yapıları için Avrupa çapında bir seminer örgütlemek için Uluslararası İrtibat Komitesi adı verilen grubun ilk toplantısı yapıldı. Gençlerin bilgilendirilmesi alanındaki öncülerini bir araya toplamanın diğer bir amacı bir Avrupa ağı kurmaktır ve 17 Nisan 1986 tarihinde Avrupa Gençlik Bilgilendirme ve Danışma Ajansı (ERYICA) kurulduğunda bu başarılmış oldu. İlk genel kurulu 1988 yılında yapıldı. Çalışma önceliklerini gençlerin mobilitesi, eğitim ve araştırma ve bilginin bilgisayar otomasyonuna geçirilmesi olarak belirledi. O zaman var olan telekomünikasyon sistemlerine dayanan bir ERYICA ağı geliştirmek ve gençlik bilgilendirme çalışmasının temel ilkelerini tanımlayan bir tüzük hazırlamak yönünde bir ilgi vardı. Bu durum, danışma hizmetlerinin gençlerin bilgilendirilmesi konusunun bir parçası olduğunu düşünenler ve dışarıda bırakılması gerektiğini düşünenler arasında Avrupa'daki profesyonelleri uzun süre meşgul eden yoğun bir tartışmaya neden oldu.

Avrupa ağının varlığı gençlerin bilgilendirilmesi hizmetlerini canlandırmaya yardımcı oldu. Fikirler ve projeler değiş tokuş edildi, üyeler çok geçmeden ülkelerindeki yapılar ve çevre farklı olsa bile çalışmalarının temelini oluşturan fikir ve değerlerin aynı ya da benzer olduğunu fark ettiler. Gençlerin bilgilendirilmesinin ne olduğu konusundaki ortak fikir ve önemi konusundaki tartışmalar uluslararası düzeyde profesyoneller arasında devam eden bir tartışma haline geldi. En iyi uygulamaların değiş tokuş edilmesi gençlerin bilgilendirilme hizmetleri için ulusal düzeyde lobicilik yapan bütün paydaşlar için inanılmaz bir yardım oldu.

ERYICA ne geçmişte ne de şimdi gençlerin bilgilendirilmesi konusunda bir tekel olmasına rağmen, alanın gelişiminde bir merkez ve değerleri, ilkeleri ve ortak belleği tartışmak için yer olduğunu kanıtladı.

2007 yılına kadar ERYICA Paris'te CIDJ bünyesinde bulunuyordu (aslına bakılırsa ERYICA ilk önce CIDJ'nin idari bir bölümüydü ki bu, Fransız ağının Avrupa işbirliği fikrine ne kadar bağlı olduğunu açıkça gösteriyor). ERYICA'yı en büyük başarıları ulusal üyelerden oluşan sağlam bir Avrupa ağı kurmak, Avrupa Konseyi'yle bir ortaklık oluşturmak ve ERYICA'yı gençlerin bilgilendirilmesi alanında uzman bir örgüt olarak konumlandırmak olan, renkli kişilikli Genel Sekreteri John Alexander yönetiyordu.

1995

1970 ve 1985 yılları arasında doğanlar, Generation Next (Sonraki Kuşak) 1990'ların gençle-riydi. Bu kuşak iletişime olan ihtiyacıyla tanımlanabilir. İnternet ve cep telefonlarının kulla-nımı bu kuşağın her zaman iletişimde olmasını sağladı. Hızlı iletişim araçları özellikle genç insanların ihtiyaçlarına hemen yanıt alma yönündeki temel arzularına cevap vermiş oldu. Buna alıştılar ve sordukları her soruya hızlı yanıtlar almayı talep ettiler.

Gençlerin bilgilendirilmesi hizmetleri ilk kriziyle internetin ortaya çıkışıyla karşılaştı. Pay-daşlar, ortaklar ve ayrıca gençlik çalışanlarının kendileri "herşey internetten bulunabiliyorsa bu gençlik bilgilendirme merkezlerine hâlâ ihtiyacımız var mı?" gibi rahatsız edici sorular sormaya başladılar ve başlarda gençlerin bilgilendirilmesi hizmetinde çalışanlarının bu so-rulara geçerli bir yanıtı yoktu.

JIP Rotterdam ekibinden (Gençlik Bilgilendirme Merkezi, Rotterdam) birkaç alıntı gençlerin bilgilendirme sisteminin geçirdiği sürecin iyi bir temsili:

- 1994 "İnternet? Patronumun çalışma saatlerindeki hobisi."
1995 "Bu hiçbir zaman bilgi için ciddi bir araç olmayacak. Sadece inekler kullanıyor."
1996 "Tanırım, bu herkesin çevrimiçi bilgi koyabileceği bir araç."
1997 "Bir öğrenciden bizim için bir site hazırlamasını istesek?"
1998 "Profesyoneller tarafından güncellenen iyi bir ulusal gençlik bilgilendirme sitesine ihtiyacımız var."
1999 "Eğer genç bir insandan e-posta alıyorsak, bu kayıt sistemimize eklememiz gereken bir müşteri midir?"
2000 "Başardık! En iyi gençlik bilgilendirme sitesine sahibiz ve bununla gurur duyuyoruz."

Bu alıntılar gençlerin bilgilendirilmesi için, aynı zamanda bütün toplum için, bu yeni tekno-lojilerin herkesin hayatında ne anlama geldiği konusundaki devrimde, hem olasılıklarına hem de gerekliliklerine alışmak için zaman geçmesi gerektiğini gösteriyor. 1990'larda genç-lik bilgilendirme çalışanlarının çoğunun tehdit olarak gördüğü internetin, gençlik çalışması içinde genç insanlar için sahip olduğumuz kanallardan ve sunduklarımızdan biri olduğu fikrine dönebilmek yıllar aldı.

Uluslararası işbirliği 1990'larda parladı. Gençlik bilgilendirmesinin uzmanlaşmış şekillerini ele alan başka iki ağ kuruldu: Avrupa Birliği içinde fon olanakları ve hareketlilik konularında gençler için Avrupa'daki fırsatlara yoğunlaşan Eurodesk ve kart sahipleriyle olan doğrudan iletişimleri sayesinde hareket halindeki genç Avrupalılara yardımlar ve indirimler hakkında bilgi yayan Avrupa Gençlik Kartı Derneği (European Youth Card Association -EYCA).

1990 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi gençlerin bilgilendirilmesi hizmeti üzerine bir tavsiye¹⁴ kararı kabul etti ve bu tavsiye kararı gençlik bilgilendirme sisteminin ilk defa uluslararası düzeyde resmi olarak tanınmasını sağladı ve üye devletleri gençlik çalışmasının bu şekline yatırım yapmaya davet etmiş oldu. 1990'lara kadar, gençlik bilgilendirme çalış-masının tarihi, Batı Avrupa'daki gençlik bilgilendirme çalışmalarının tarihidir. Demir Perde

¹⁴ Bakanlar Kurulu'nun Avrupa'da gençlik bilgilendirmesi ve gençlere rehberlik sağlanmasıyla ilgili üye devletlere R (90) 7 numaralı tavsiyesi (21 Şubat 1990).

kalktığında bu da değişti. Eski 'komünist' ülkeler bloğundan ilk üye olarak HAYICO (Macaristan) 1991 yılında ERYICA'ya üye olarak kabul edildi.

Avrupa Gençlik Bilgilendirmesi Şartı ERYICA tarafından 1993 yılında kabul edildi. Bütün Avrupa'da gençlik bilgilendirme merkezleri için ilkeler koyan bu şartın güncellenmiş hali, bugün halen geçerlidir.

1995 yılında, ERYICA İspanyol üyesi INJUVE ile birlikte Mollina'da hemen hemen 200 gençlik bilgilendirme çalışmasının katıldığı Yaz Üniversitesi düzenledi. Bu organizasyon ilk defa bütün düzeylerden gençlerin bilgilendirilmesi çalışanlarını bir Avrupa eğitim organizasyonunda bir araya getirdi ve şimdiye kadar Avrupa'da bu konuda gerçekleştirilen en geniş çaplı girişimdir. 1997 yılında, Finlandiyalı üye, gençlerin bilgilendirilmesi konusunda internetteki ilk semineri düzenledi. Seminerin başlığı "genç insanları bilgilendirmek için interneti nasıl kullanmalıyız" idi ve katılan ülkelerin çoğu için interneti ilk defa kendi mesleklerinin bir parçası olarak gördü.

2005

Z Kuşağı (1980-1995 yılları arasında doğanlar) için yeni medya artık hiç de yeni değil. Onlar için, medya her zaman ortadaydı ve sosyal medyanın kullanımı doğal bir şey. Z Kuşağı sosyal yaşamının bir kısmını çevrimiçi olarak geçiriyor. Onunla büyüdülerinden, yeni teknolojileri kullanmaları daha doğal ve birçok yönden daha kolay, özellikle de teknik kısmı sözkonusu olduğunda. Ancak, içli dışlı oldukları bu yeni araçları kullanarak bilgiye erişime gelince, bu kuşak daha bir beceriksiz. Onlar için çoğunlukla doğru bilgiyi Google'daki ilk 10 sonuç veriyormuş gibi geliyor.

Bu, bilginin kalitesini ölçebilme ve değerlendirebilme anlamında bilgi okuryazarlığının eksikliğiyle ilgili bir durum.

Yeni binyılın başlarında gençlerin bilgilendirilmesi hizmetleri internette yer alıyordu. Bu sürede portallar oldukça popülerdi. Temelde bilginin diğer sitelerde nerede bulunabileceğini gösteren tabelalar oldukları için bunları güncel tutmak içerik sitelerine göre daha kolaydı. Bir süre için portallar genç insanları yönlendirdiği için gençlerin bilgilendirilmesi rolünü bir noktaya kadar devam ettirdi, ama arama motorları, kişiselleştirilmiş bilgi ve sosyal ağlar genç insanların "bilgi davranışlarında" daha geniş bir rol kazandığı için onlar da kendilerini yenilemek durumunda kaldı.

İnternet herkesin yaşamının bir parçası haline geldikten sonra genç insanların hâlâ yüz yüze iletişime ihtiyaç duyabilecekleri olasılığı gençlik bilgilendirmesiyle uğraşanlarda bir rahatlama yarattı. Gençlik bilgilendirme merkezlerinden broşür almak popülerliğini kaybetti, hemen hemen bütün merkezlerde ziyaretçi sayıları düştü. Ama günün sonunda genç insanlar hâlâ özel soruları için kendilerine özel yanıtlara ihtiyaç duyuyor. Bir gençlik bilgilendirme merkezinin yerine getirmesi gereken görevlerde dönüşümler ortaya çıktı. Bu merkezler artık kolay, hızlı sorular için gerekli değildi, bu yüzden ziyaretçi sayıları düştü, ama diğer yandan genç insanlara doğru zamanda doğru bilgiyi nasıl bulacakları konusunda yönlendirmek ve karar alma süreçlerinde yardım etmek gibi yeni bir görevleri oldu. Bu şekildeki iletişim daha fazla zaman, hazırlık ve bilgi gerektirdi. Bu yüzden nicelikten niteliğe

doğru bir kayma oldu.

Bu son gelişme bilgi okuryazarlığı sözkonusu olduğunda gençlik bilgilendirmesinin yeni bir rol oynadığını açıkça gösteriyor. Genç insanlara bilgiye nasıl erişebilecekleri ve en önemlisi, aşırı yüklü bilgi sisteminde ve bilgiye dayalı toplumda bununla eleştirel ve bilinçli bir şekilde nasıl başa çıkacakları konusunda rehberlik etmek 1990'lardan bu yana artan bir şekilde gençlik bilgilendirmesi sisteminin önemli bir parçası oldu.

Bu yeni rolü son yıllarda gençlerin bilgilendirilmesiyle uğraşanlar benimsedi ama sosyal medyayla ne yapacağımızı hâlâ keşfediyoruz. Sıradaki yeni büyük olaymış gibi görünen ('Second Life'in yükselişi ve çöküşü buna örnek olarak gösterilebilir) bazı ortamların bir sonraki yıl ortadan kayboluvermesi işleri daha da karmaşık hale getiriyor. Gençlerin bilgilendirilmesi hizmetinin amacının sadece Facebook'ta bir hayran sayfası açmaktan fazlası olduğu şimdiye kadar açıklığa kavuştu ama bu ortamlarda genç insanlarla yapılacak somut etkinliklerin ve onlara sunulacak fırsatların ne olduğu üzerinde hâlâ çalışılmakta olan bir konu.

Yeni bin yılda, gençliğin gençlerin bilgilendirilmesi çalışmalarına katılımı popüler bir ERYICA sloganı izliyor: "Konuşmayı kes, yapmaya başla". Katılımın yeni şekilleri icat edildi ve uygulandı. Özellikle ilginç olan yeni yöntemler, özellikle örgütsüz genç insanlar olarak anılan kesimi dahil etmek için geliştirilmiş olanlar. Sokakla Tanış (Meet the Street- ERYICA tarafından Avrupa çapında danışmanlık) gibi Avrupa projeleri, gençlik bilgilendirme merkezlerinin ana hedef grubunun -yani gençlik örgütleri ve konseylerine düzenli katılım göstermeyen ama belli bir zaman diliminde kendilerini ilgilendiren konularda fikirlerini ifade etmek isteyen genç insanları- seslerini duyurmalarına ve böylece gençlik politikasının gelişiminde ve toplumda aktif rol almalarına yardım ediyor.

Gençlik politikalarına gelince, Avrupa Birliği Gençlik üzerine Resmi Rapor'unda (2001)¹⁵ gençlerin bilgilendirilmesi hizmetinin dört öncelikten biri olmasının gençlerin bilgilendirilmesi alanında büyük etkisi olduğunu söylemeye dahi gerek yok. Pek çok ülkede, aktif taban¹⁶ örgütlerin resmi olarak tanınmasına ve ulusal koordinasyon ve kalite önlemlerinin ortaya çıkmasına yardım etti. Gençlik üzerine yeni stratejide oynanacak daha alçak gönüllü bir rol var: "Gençlik için bir AB Stratejisi- Yatırım ve Güçlendirme", gençlerin bilgilendirilmesi hizmetinin gençlik çalışmasının bir şekli olarak yer aldığı ve belirli planlanmış öncelikler ve faaliyetler için destekleyici bir araç olduğu, gençlik alanında Avrupa koordinasyonunun yeni çerçevesi¹⁷ ve Avrupa düzeyinde destekleyici aktörler olarak bilinen ERYICA, EYCA ve Eurodesk gibi var olan Avrupa ağları. Son zamanda kazanılan bir başarı da (16 Haziran 2010) gençlerin bilgilendirilmesi üzerine Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu Tavsiyesi'nin CM/Rec (2010)¹⁸ kabul edilmesidir. Bu tavsiye özellikle yeni teknolojiler etrafındaki yeni gelişmeleri ve katılımı vurguluyor ve aynı zamanda 1990 yılından bu yana halen geçerli olan ilk fikir ve ilkeleri yeniden onaylıyor.

ERYICA'nın 2007'de yayınlatabildiği Avrupa düzeyinde istatistiksel veriler gençlik bilgilendirmesinin ne kadar geçerli olduğunu sayılarla gösteriyor: 8.000 gençlik bilgilendirme

15 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0681en01.pdf.

16 Genellikle yerel olarak ya da topluluk düzeyinde çalışmalar yürüten örgütlerdir. http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/documents/Publications/T_kits/9/Turkish/appendix1.pdf

17 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:311:0001:0011:EN:PDF>.

18 www.coe.int/t/dg4/youth/Source/IG_Coop/Documents/CM_Rec_10_youth_information_en.pdf.

merkezinde 13.000 gençlik bilgilendirme çalışması 2005 yılında yüz yüze 23 milyon görüşme gerçekleştirdi. Bu sıralarda yapılan yeni bir araştırma internet, yeni medya ve destek etkinliklerinin kullanımı üzerine bilgilerle bu verileri güncelleyecek ve zenginleştirecek. Böylece gençlik çalışmasının bu şekildeki değişimleri gösterecek.

Yakın geçmişle ilgili bu bölümü tamamlarken, iki önemli noktadan bahsedilmelidir.

2007 ve 2009 yılları arasında Batı Balkanlar'da gençlerin bilgilendirilmesi alanında hem STK düzeyinde aktif ortaklık ağının oluşumunu sağlayan hem de pek çok ülkede karar alanları destekleyen hızlı gelişmeler oldu. ERYICA ofisinin girişken ve stratejik yaklaşımı ve ERYICA'nın önceden beri ortağı olan MISSS Slovenya'nın son derece değerli desteği de bunda önemli bir rol oynadı.

Son olarak, gençlerin bilgilendirilmesi alanında çalışanlar için interaktif çevrimiçi bir platform olan SHERYICA'nın 2009 yılında açılışıyla, bir ERYICA ağı oluşturma fikri nihayet 23 yıl sonra gerçekleşti.

2015

Alfa Kuşağı 21. yüzyılda doğdu. Bu makale yazıldığında en yaşlı üyesi 10 yaşında idi. Ne istedikleri ve "nasıl çalıştıkları" konusunda ipucumuz yok. Kapıyı çalıyorlar, yeni tür gençlik bilgilendirme sistemine, farklı yollarla bilgilendirilmeye, yenilikçi yöntemlere, yeninin yenisi bir medyaya ihtiyaç duyacaklar. Bunları bulmamız ve çabucak bulmamız gerekiyor.

40-50 yıllık deneyimden sonra, bir şey çok net: Bugünün ve yarının genç insanları teknolojinin ve hizmetlerimizin verebileceği bilgiye ulaşmak için bütün diğer kanalların yanı sıra yüz yüze iletişim kurma olasılığına ve sorularına karşılık kendilerine özel hazırlanmış yanıtlara ihtiyaç duyacaklar. Nihayetinde onlar, yetişkinlerin güvenebilecekleri deneyim olmaksızın, kısa bir zaman içinde hayatlarının önemli bölümleri üzerinde büyük etkisi olacak pek çok karar almak zorunda kalacak olan yeni kuşak. Dolayısıyla tıpkı kendilerinden önceki kuşaklar gibi gençlik bilgilendirme sistemine ihtiyaç duyacaklar, ama yeni yöntemlere ve şekillere dönüşmüş haline.

Kaynak

Faché W. (1990) Innovative approaches to youth information and counseling [Gençlik bilgilendirme ve danışmanlığında yenilikçi yaklaşımlar], Hurrelmann K. ve Lösel F. (der.), Health hazards in adolescence [Ergenlikte sağlık riskleri] içinde, Berlin, Walter de Gruyter, s. 503-525.

8

TOPLUM VE GENÇLİK KÜLTÜRLERİ - GENÇLİK ÇALIŞMASI İÇİN YORUMLAR VE SONUÇLAR¹⁹

Christian Spatscheck

Giriş

Son on yıllarda, gençlik kültürleri hemen hemen bütün modern toplumlarda karşılaşılan küresel bir olgu haline geldi. Genç insanlar uluslararası zemindeki etkileri takip edip bunları yerel unsurlarla birleştirerek kendi kültür şekillerini yaratıyor. Birinci Dünya Savaşı dönemi etrafındaki gençlik hareketleriyle başlayarak, gençlik kültürleri kontrol ve (tekrardan) özgürleşme arasında süregelen bir diyalektik içinde gelişti (Giesecke, 1975). Bu yazı gençlik kültürlerinin analiz edilmesindeki toplumsal teorinin ve kültürel incelemelerin temel teorik yaklaşımlarını özetliyor. Gençlik kültürleri ve toplum arasındaki sosyokültürel mekanizmalar hakkında temel bilgiler vermeye çalışıyor ve kendi profesyonel rollerini olası gerilimler içinde netleştirmeleri için gençlik çalışanlarına yardımcı olmayı amaçlıyor.

İlk yaklaşımlar: gençlik ve altkültürler hakkında teoriler

Frederic Thrasher ve Şikago Sosyoloji Okulu'ndan (Chicago School of Sociology) meslektaşları 1920'lerin sonunda gençlik kültürünün teorik tanımı için ilk girişimleri gerçekleştirdiler (Moser, 2000: 15). Şikago'nun yoksul bölgelerindeki gençlik çeteleri hakkındaki araştırmasında farklı ritüeller, semboller ve kodlar geliştirerek anaakım kültürün baskın şekillerini reddeden gençlik çetelerinin özel yaşam şekilleri olduğu fikrini ilk formüle eden kişi Thrasher'dir.

19

Bu metin Spatscheck (2007) metninin genişletilmiş ve güncellenmiş şeklidir.

her idi. "Gençlik kültürü" tanımı ilk olarak Birinci Dünya Savaşı zamanında Alman reform pedagogu Gustav Wyneken tarafından kullanıldı (Spatscheck, 2006: 125). Kendisi, Alman gençlik hareketinin liderlerinden biri olarak, bu terimi yetişkinlerin kontrol edici etkileri olmadan akran gruplarında bir araya gelmeye başlayan, kurtarılmış genç insanlar sayesinde yeni bir kültürel devrim umudunu tanımlamak için kullanmıştır. 1942 itibarıyla Talcot Parsons sosyolojiye "gençlik kültürü" tanımını kazandırmıştı (Moser, 2000: 17). Kendisi gençlik dönemini belirli değerler, normlar, fikirler ve sembolleriyle görece bağımsız bir toplumsal statü olarak gördü. 1947 yılında, Amerikalı sosyolog Milton Gordon (1947) "alkültür" terimini gençlik kültürleri bağlamında kullandı. Beyaz Amerikalı orta sınıftan farklılaştırılmış kurallar uygulayan ve böylelikle bütün toplumun aynı normları ve değerleri paylaştığı varsayımını sorgulayan İtalyan göçmenler ya da siyahî Amerikalılar gibi etnik grupların özel kültürlerini tanımlamaya çalıştı (Farin, 2002: 58). Albert Cohen'in (1957) Amerika'dan yazıları ve Fritz Sack'ın (1971) Almanya'dan yazıları alt-kültür kavramından bir kusurmuş gibi bahsediyordu. Bu bağlantı uzun bir süre gençlik sosyolojisinde ağırlığını korudu ve hâlâ günümüzde gençlik kültürleri ya da risk altındaki gençlik hakkındaki söylemlerde bulunabilir.

Alman sosyolog Rolf Schwendter (1971) altkültürler hakkında daha derinlemesine yaptığı araştırmada altkültürü parça kültürler ve karşı kültürler olarak ayırır. Parça kültürleri, yetişkinlerin ağırlığı olduğu, tüketiciliğe ve herşeyin bir bedeli, karşılığı olduğu fikrine odaklanan, toplum düzenine karşı durma potansiyeliyle pek ilişkili olmayan ve önemli entegrasyon işlevlerini somutlaştıran orta sınıf parça kültür tipleri olarak ele alır. Karşı kültürleri ise normlardaki ve kurumlardaki değişimi yönlendirme amacı taşıyan ve var olan sisteme etkili şekilde karşı duran kültürler olarak tanımlar. Bu tür ilerlemeci karşı kültürler arasında, hıppî, asi gençler (beatnik'ler) ve rock müzik gençlik kültürlerini bireysel özgürlüğün amansız taraftarı olan duygusal ilerlemeci altkültürler olarak sınıflandırırken, 1960'ların sonu ve 1970'lerin başındaki Alman entelektüel ve öğrenci hareketleri içindekileri akılcı ilerlemeci altkültürler olarak tanımlar.

İngiliz kültürel çalışmalar: Tarz yoluyla altüst etme

1960'ların ortalarından itibaren, gençlik altkültürleri ve toplumdaki işlevleri hakkında çığır açan araştırmalar Birmingham Üniversitesi Çağdaş Kültürel İncelemeler Merkezi'nde (Centre of Contemporary Cultural Studies- CCCS) gerçekleştirildi (Brooker, 1998: 59). CCCS'de gerçekleştirilen araştırmalar, Richard Hoggart (1957) ve Raymond Williams'ın (1958, 1961) daha önce yaptıkları çalışmalara atıfta bulunarak, kültürel incelemeleri ayrı bir kültür bilimi olarak gördü. CCCS araştırmacıları sadece resmi yüksek kültürün çalışma, ifade ve yapıtlarını değil, gündelik popüler kültürün tamamını kapsayan daha geniş bir kültür anlayışını izledi (Brooker, 1998; Moser, 2000; Farin, 2002). Daha önceki akademik gelenekler sadece yüksek kültürün tekil nesnelere dikkate alırken, CCCS'deki araştırmacılar kültürel nesnelere onları kullanan ve üreten insanlar arasındaki ilişkiyi de dâhil eden ilk araştırmacılar oldu. Bu açıdan gündelik yaşam şekilleri ilk kez resmi araştırmayı ilgilendirir oldu. "Kültür" terimi bireylerin, grupların ve sınıfların kendi özel tarihsel bağlamları içinde toplumsal ve fiziksel varlıklarını nasıl gerçekleştirdiklerini analiz eden yeni bir kavramsal yaklaşım olarak ortaya atılmış oldu (Lindner, Clarke ve Honneth içinde, 1979: 9).

CCCS'den araştırmacılar yekpare ve tek tip genç kuşak kavramını takip etmiyorlar. Bunun

yerine, farklı gençlik altkültürlerini sınıfla ilgili bir olgu olarak tanımlıyorlar (Holert ve Terkessidis, 1997; Moser, 2000; Farin, 2002). Gençlik altkültürleri, işçi sınıfı, orta sınıf ve üst sınıf kültürlerinde farklılaşan, ebeveynlerin ait olduğu sınıfın kültürünün kuşaksal alt sistemleri olarak tanımlandı. Sınıf kültürleri açısından sürekli bir güç ve boyun eğme mücadelesinin var olduğu kabul edilir. Bu mücadelede yalnızca tek bir sınıf kültürü baskın kültür şekli olabilir. Bu mekanizmaları açıklamak için, CCCS araştırmacısı Dick Hebdige (1998: 15) Antonio Gramsci tarafından tanımlanan şekliyle "hegemonya" terimini kullanır. Gramsci'nin hegemonyadan anladığı, bir sınıfın diğer bastırılmış sınıflar üzerindeki otoritesidir. Gramsci'ye göre (Hebdige, 1998: 16), bastırılmış sınıfın aslında baskın sınıfa ve onun toplum düzeni kavramına karşı ayaklanma şansı olmasına rağmen bu otorite her zaman doğal ve normal görünmek üzere tasarlanmıştır. Hebdige, Louis Althusser'in savduklarını takip ederek, bu ikilemi ideoloji kavramıyla açıklar. Althusser, "çarpık" bir sınıf bilincinin varlığını sınıfla bağlantılı ideolojiler yoluyla farkına varılmaksızın sürdürdüğünü iddia eder (Hebdige, 1998: 12). CCCS'nin çalışmalarında, gençlik kültürleri sınıfsal arka planlarıyla ve toplumdaki baskın sınıflarla olan ilişkisi içinde ele alınır. "Ya sınıf ya kuşak"²⁰ ikilemi böylelikle geçerliliğini yitirmiş olur (Clarke ve Honneth, 1979: 45). CCCS yazarları, rock müzisyenleri, Teddy boys ya da punklar gibi tipik işçi sınıfı gençlik kültürlerini ve şekillerini ya da hippiler gibi orta sınıf gençlik kültürlerini, sınıf odaklı bu bağlam içinde araştırıyor (Farin, 2002: 62).

Genç insanların içinden geldikleri kültürlerle ve baskın kültür hegemonisiyle çatışmaları, biçimsel araçlarla "tarz üzerinden altüst etmeye" yol açan direnme olarak anlaşılır. Hebdige ve Clarke gibi yazarlar genç insanların çevreleriyle iletişim kurmak için tarz nesnelere nasıl kullandıklarını analiz eder (Hebdige, 1998; Clarke ve Honneth, 1979). Roland Barthes'in gündelik kültür işaretlerinin, yeni bir sembolik ya da mitolojik köken anlamı taşımak üzere nasıl genişletildiğini açıklayan kavramını kullanıyorlar. Örneğin, Barthes Fransız dergisi *Paris Match*'ın özel bir kapak fotoğrafına gönderme yapar. Kapak Fransız üniforması giymiş olan ve Fransız bayrağını selamlayan siyahi bir askerinin resmini gösterir. Resmin açık anlamının ötesinde, Barthes ikinci bir anlamdan bahseder: Bu resim ona göre "renkleri ne olursa olsun bütün evlatlarının Fransa bayrağı altında sadık şekilde hizmet ettiği büyük bir imparatorluk ve sözde sömürgecilğe düşmanlarına karşı bu siyah gencin kendisine sözde zulüm edene hizmet etme hevesinden daha iyi bir savunma olamaz" mesajlarını verir (Barthes, 1964: 95). Barthes'a göre günlük kültürümüzden neredeyse her nesne yeni sembolik ve mitolojik anlamları olan bir işarete dönüştürülebilir.

Hebdige bu süreçlerin, işaretleri yeni mitolojik anlamlarla donatan punk ve rasta gençlik kültürlerinde de bulunabildiğini gösterir. Bricolage (tamircilik, farklı parçaları birleştirip yeni bir şey oluşturma) süreciyle, nesnelere her zamanki bağlamlarından alınır ve yeni anlamlar yüklenir (Hebdige, 1998; Nachtwey, 1987). Genç insanlar kişisel temsil sistemlerini alıp yeni tasarlanmış gençlik kültürü nesnelere aktarır ve yeni anlam nesnelere yaratırlar. Yeni yaratılan semboller baskın kültür şekillerine karşı yöneltilir; bu semboller baskın kültürlerin reddini ve onlara karşı direnişi ve onlardan sapmayı somutlaştırır ve baskın kültürleri altüst eden bir karakter edinirler. Genç insanlar yeni semboller yaratarak, kendilerini yetişkinlerden ve diğer gençlik kültürlerinden ayırabilirler.

CCCS'nin gençlik kültürü çalışmalarıyla ortaya çıkan büyük yenilikler, sosyokültürel mekanizmaları açıklamalarındaki yenilik ve estetik ve tarz yöntemleri yoluyla oluşan altüst etme

20

Orijinali Almanca olan alıntılar yazar tarafından çevrilmiştir.

mekanizmalarındaki ayrıntılı analizlerinin yatmaktadır. Buna rağmen CCCS'nin çalışmalarının iki yönü eleştirilebilir. İlki kültürü toplum yapıları ya da hatta tüm toplumla bir tutan kültürel toplum anlayışını kullanmalarıdır. Mario Bunge (1996: 56) sosyo-felsefik bir bakış açısıyla, kültürün toplumsal sistemlerin özelliklerinin sadece bir toplamı olduğunu ve toplumsal sistemlerin kendisiyle karıştırılmaması ya da eşit görülmemesi gerektiğini savunur. İkinci olarak, daha yeni araştırmalara göre, belli gençlik kültürlerini doğrudan sınıfsal kökenlerine bağlamak artık gerçekçi görünmüyor (Vollbrecht, 1995, 1997; Holert ve Terkes-sidis, 1997; Farin, 2002; Ferchhoff, Sander ve Vollbrecht, 1995). En azından 1980'lerin sonlarından bu yana, gençlik kültürleri farklı sınıfların ve sosyal çevrelerin üyelerine çok daha açık hale geldi. Bu yüzden, gençlik kültürlerinin sınıf özelinde katı bir şekilde bölünmesi iyice demode hale geldi. Ancak, bu bizi sınıf özelindeki etkenlerin artık genç insanları etkilemediği şeklindeki yanlış anlaşılma götürmemelidir.

Altkültürler ve yaşam tarzları hakkında Alman tartışmaları

1990'ların sonunda, Alman sosyolog Ralf Vollbrecht gençlik kültürlerinin sınıf açısından belirlenmesi kavramına bir eleştiri getirdi: "Gençlik kültürünün ilk gruplamaları ağırlıklı olarak hangi toplumsal ortamlardan geldikleriyle ilişkiliydi ve bu hangi grup düzenlemesinin hangi ergene çekici gelebileceğinin kolayca tahmin edilebileceği anlamına geldi. Bugünün gençlik kültürleri bu bağlayıcı gücü kaybettikleri için geldikleri toplumsal ortamlardan büyük oranda kopuklardır"²¹ (Vollbrecht, 1997: 23). Vollbrecht gençlik kültürlerinin toplumsal ortama göre sınıflandırılması yerine, açık oluşumlar olarak özgürce katılınıp, ayrılınabilecek serbest alanlar (Freizeitszenen) olarak kabul edilmesini teklif etti. Yaşam tarzları yalnızca yüzeysel tüketim ve boş zaman alışkanlıklarıyla kısıtlı olmayan, estetik seçenekler olarak kabul edilir. Dahası, "iyi bir hayat tarzı" etrafında toplu bir değerler sistemiyle ilişkilenebilmek için arabuluculuk yapılar (Vollbrecht, 1995: 24). Vollbrecht'in modeline göre, bireyler kendi yaşam tarzlarını sunulan farklı seçenekler arasından tamamen özgür olarak seçer ve bir araya getirirler. Hayat tarzları geliştirmenin de kültürel, toplumsal ve kitle iletişim araçlarından gelen mesajların akışıyla aktif ve sürekli olarak tartışmalar yürütmek anlamına geldiğini vurgular. Hayat tarzlarının seçimi açısından, genç insanlar farklı gençlik kültürlerini kendileri için değerlendirme ve farklı yoğunlukta benimseme fırsatına sahiptir. Vollbrecht'in (1997: 23) yaklaşımı sınıfsal ve toplumsal ortam kökenlerinin var olan etkisini inkâr etmeyerek, dışavurumcu ve estetik hayat tarzlarının öznel olarak inşa edilmesinden kaynaklanan anlamını vurguluyor.

Vollbrecht (1995: 32) hayat tarzları üzerindeki temel odağıyla birlikte, gençlik kültürlerinin karşı-kültürel altkültürler olduğu kavramından ayrılıyor. Baacke ve Ferchhoff gençlik kültürlerinin genel bir apolitikleşmeyle, "hierarchy'nin kaldırılmasıyla", yapısökümle ve ticarileşmeyle karşı karşıya kalmasıyla ilgili olarak, Vollbrecht'in altkültür ve karşı-kültür kavramlarının artık yeterli modeller olmadığına yönelik değerlendirmesini izlerler (Baacke ve Ferchhoff, 1995). Schwendter bu yargıya hâlâ karşı çıkar. Muhalif gençlik kültürleriyle ilgili ilk analizinden 25 yıl kadar sonra, gençlik kültürlerinde hâlâ karşı-kültür potansiyeli görür (Schwendter içinde, Ferchhoff, Sander ve Vollbrecht, 1995: 11).

Bir Fransız görüşü: Kültürel sermaye yoluyla katmanlaşma ve özgürleşme

Fransız sosyolog Pierre Bourdieu sosyal tabakalaşma hakkında ekonomik, toplumsal ve kültürel sermayeye erişim derecesine dayalı teorik bir model geliştirdi (Bourdieu, 2003). Bourdieu'nün kavramı ayrıca gençlik kültürlerinin bir analizi için de sağlam kaynaklar sunuyor. Her birey kendi farklılıklarını belli bir çeşit müzik, moda, edebiyat, film, spor, araba markası ya da oda tasarımı gibi sembolik tasarım eylemleri yoluyla oluşturur (Bourdieu, 2003: 278). Toplumun hiyerarşik tabakalaşması, bazı estetik unsurlar kolektif bir değerlendirmeyle düşük, basit, kaba, ucuz ya da bayağı olarak görülürken, başka bazı unsurların olağanüstü, özenli, şaşaalı ya da seçkin olduğuna karar verilmesi üzerine inşa edilir (Bourdieu, 2003: 27). Sosyal tabakalaşma kültürün düşük ya da yüksek şekilleri konusundaki ortak kabuller yoluyla oluşturulur. Bu nedenle, bir kişinin toplumsal konumu ve hayat tarzı karşılıklı ve birbirinden ayrılmaz bir şekilde ilişkilidir (Bourdieu, 2003: 11). Belli bir toplumsal statü belli kültürel tercihlerin gelişmesine neden olur. Buna karşılık belli toplumsal konumlar ve roller kazanmak için belli kültürel sermaye şekilleri gereklidir. Bourdieu, bu iki alanı birleştirmek için analitik bir terim olarak 'habitus' kavramını geliştirdi. Habitus "uygun" düşünce ve eylemlerin gelişmesini sağlayan iç içe geçmiş bir düzen halidir. Hayatın nesnel (kaynaklar) ve öznel (sınıfa dayalı algı ve değer biçme) koşulları içinde uygun görünen yaşam tarzının gerçekleştirilmesine olanak verir. Bu anlamda, habitus duygularımızı ve eylemlerimizi etkileyen kafa yapılarıdır ve bu sayede bireyler ve toplumsal yapı arasında bağlantıya olanak verir.

Gençlik kültürleri genç insanların başka şekilde ulaşamayacakları sosyal, kültürel ve ekonomik sermayeyi kazanmaları için pek çok olanak sağlar. İlk olarak, genç insanlar kendi akran gruplarında sosyal sermaye edinebilirler. Akranlarla ve sosyal ağlarla aktif iletişim yoluyla, karşılıklı tanıma, destek ve gelişim süreçleri katılımcıların sosyal sermayesini artırır. İkinci olarak, gençlik kültürlerinde üyelik ve aktif hayranlık genç insanların kültürel sermayeye dönüştürebilecekleri yeni kaynak şekilleri geliştirmelerini sağlar (Fiske SPOKK içinde, 1997). Genç insanlar aktif hayranlıklar ve etkinlikler üreterek, örneğin bir break-dansçı, kaykaycı, bilgisayar oyuncusu, müzisyen ya da DJ olmak sayesinde, özel bilgi ve yetenekler geliştirir. Bu etkinlikler yoluyla, formal eğitim alanında da kullanılabilecek ve Bourdieu'nün deyimleriyle kültürel sermayeye dönüştürebilecek yetenekler edinirler. Üçüncü olarak, gençlik kültürleri ekonomik sermaye için potansiyeller sunabilir (Josties, 2008). Genç insanlar topluluklara ön ayak olarak, etkinlikler düzenleyerek ve plak şirketi, tasarım kolektifleri ya da dövme stüdyoları gibi benzer gençlik kültürü girişimleri kurarak, modern ve yaratıcı iş hayatı için pek çok yararlı beceri öğrenir ve hatta bazı durumlarda hayatlarını kazanmak için olanaklar bulurlar.

Bu tanımlanan sermaye gençlik kültürlerine üyelik yoluyla üretilebilir. Genç insanlar tarafından farklı yaşam şartlarında kullanılabilir ve sosyal mobilite için yeni olanaklar sunar. Gençlik kültürlerinden yeni olanakların geliştirilmesi, genç insanların kendilerini özgürleştirmelerine ve zorlu yaşam koşullarıyla ve marjinal ya da olumsuz toplumsal konumlardan kaynaklanan olumsuz etkilerle başa çıkmalarına yardımcı olur.

Küyerel:²² Postmodern ve uluslararasılaştırılmış bağlamda gençlik kültürleri

Medya iletişimindeki artış ve veri akışında neredeyse sınırsız olanaklar sayesinde, gençlik kültürleri küresel anlamda yaygın, ama genç insanlara kendi yerel şartlarında ulaşan olgular haline geldi (Roth, 2002; Neumann-Braun, Schmidt ve Mai, 2003). Ancak, genç insanlar pasif alıcılar olarak kalmıyorlar. Gençlik kültürlerinin çoğunun küresel etkisi, Roland Robertson'ın "küyerel" terimi anlamında, yerel çeşitlilikler ve yeni yaratımlar olarak aktif şekilde yeniden geliştiriliyor (Neumann-Braun, Schmidt ve Mai, 2003: 82). Elektronik dans müziği içinde Detroit, Şikago, Berlin, Bristol, Köln, Miami ve Viyana'nın tipik tınılarıyla ilgili kavramlar çok nettir. Hip-hop kültüründe rapçiler Amerikalı, Avrupalı, Asyalı ya da Avustralyalı demeden kendi metinlerinde farklı yerel bağlamları yorumlarlar. Çoğu bölgede daha da fazla gelişme vardır. Örneğin ABD'nin doğu ve batı sahillerinin hip hop melodileri arasındaki farklar ya da Almanya'da Berlin, Hamburg, Frankfurt ya da Stuttgart hip hop bölgeleri arasındaki tarz savaşları var olan çeşitlilik silsilesini gösterir.

1990'ların sonlarında ve 2000'lerin başlarında gençlik kültürleri hakkında yapılan araştırmalar gençlik kültürlerinde ortaya çıkan yeniliklerde ve toplumsal kontrolde hızlı bir artış ve farklılaşma olduğunu gösteriyor (McRobbie, 1999; Eshun, 1998; Neumann-Braun, Schmidt ve Mai, 2003; Holert ve Terkessidis, 1997; Bonz, 2002; Roth ve Rucht, 2000; Moser, 2000; Spatscheck vd., 1997). Uluslararası şirketlerin büyük finansal çıkarları ve genç insanların inanılmaz para harcama potansiyeli açısından, moda ya da müzik gibi pek çok kültürel gençlik unsuru küresel kültürel kapitalizmin ticari malları haline geldi. Markalar ürünlerin kendisi oldu. Şimdiki nesnelerin önemi kalmadı, ama bu nesnelere Nike, Adidas, Gap, Levi's, Replay ya da Diesel gibi markaları belli bir yaşam tarzını gösteren ürünler haline geldi ve üretiminin asıl maliyetininin çok üzerinde kâr marjlarına satılabilirler (Klein, 2001).

Holert ve Terkessidis (1997) azınlık akımların anaakım haline gelmeleri eğilimini anlatıyor. 1990'ların ortalarından bu yana, önceden azınlıkların gençlik kültürleri olan grunge, brit pop, riot grrrls, nu metal, neo-punk gibi kültürler, tartışmalı ve karşı kültürel mesajlarına rağmen gençlik kültürünün anaakımı içinde baskın akımlar haline geldi. Ortalıkta bu ortamların içinden çıkan birçok karakter baskın ve anaakım kültürde popülerlik kazandı. Halbuki, önceki dönemlerde epeyi ters tepecek karakterler olurlardı. Bütün bu farklı tarzlar kayda değer bir uyum içinde, birbirleriyle yan yana bir baskın kültür diğerlerini arkada bırakmadan var oluyor. Tarzların bu dengeli, çoğulcu birlikteliği çok farklı ama birlikte var olabilen azınlık akımlardan oluşan bir kültürel anaakımın oluşmasına yol açıyor. Birçok azınlık kültüründen oluşan bu postmodern oluşum Fordist sanayi sistemi bağlamında oluşmuş olsaydı özgürleştirme potansiyeline sahip olurdu ama günümüzün küreselleşmiş, aşırı kapitalizm bağlamı içinde bu potansiyeli artık dolduramadığı görülüyor. Sonuçta, postmodern kapitalizm azınlık gençlik kültürlerinin üyeleri gibi, küresel rekabet kültürü içinde hızla değişen taleplere göre kendilerine rahatça yeniden şekil verebilen tamamen esnek, dinamik ve genç ego-taktisyenlere ihtiyaç duyar. Benzer şekilde küreselleşmiş kapitalizm azınlık gençlik kültürlerinin konumlarını ticari ve siyasi olarak kontrol edebilme yeteneğine sahiptir. Postmodern gençler ailelerinin Fordist toplumundaki iyice kapsayıcı olan güçleri protesto ederken, aslında post-Fordist üretimde iletişimin ve tüketimin toplumsal ve kültürel temel-

22 İngilizcedeki global (küresel) ve local (yerel) kelimelerinin birleştirilmesiyle oluşan glocalisation terimi karşılığı olarak kullanılmıştır.

lerini yaratıyorlar (Hardt ve Negri, 2001: 156). Bu bakış açısından postmodern gençlik kendi kendilerini yok etmenin öncüleri haline geldiler (Holert ve Terkessidis, 1997).

Meta-kuramsal bir bakış açısından, gençlik kültürlerinde yaşam koşullarının “estetikleştirilmesi” özgürleşmeye sadece estetik bir düzeyde erişebilir. Ontolojik düzeyde özgürleşmeye yol açmaz: Var olan güç ilişkileri aynı kalır. Bu yüzden “estetikleştirme” ontoloji ve epistemolojiyi karıştırma eğilimindedir.

Bu da, toplumda iktidar koşullarını bile gizler. Güç ilişkilerinde estetik araçlar kullanarak değişim yaratmak ancak eğer estetik kışkırtmalar ve çarpıtmalar iktidardaki kişilere ve kurumlara atıfta bulunuyorsa, o da güç ilişkilerinin (ve yapılarının) sorgulanmasını ve eleştirilmesini sağlarsa mümkün olur. Bazı kültürel gençlik grupları bu mantıkla çalışır ve güçle ilişkili kültürel dil bilgisini bozmak için sembolik eylemler yaparak gerilla bir iletişim biçimi oluşturmayı dener (Autonome a.f.r.i.k.a. Gruppe, 1998).

Postmodern çoğulluk içinde, gençlik kültürleri pek de “özgürleştirmeyen” amaçlar için kötüye kullanılabilir hale geldi. Alternatif pop grubu Blur’un Song 2 isimli parçasını ABD ordusu yeni görünmez jetinin tanıtımı için ticari bir kampanyada kullanmaya çalıştı ama Blur bunu sonunda durdurdu. Fransız elektro-pop akımı Daft Punk, hit şarkıları One more time’i Jacques Chirac’ın seçim kampanyasında kullanmaya çalışması nedeniyle mahkemeye gitmek durumunda kaldı. Terkessidis ve Holert (2002) çalışmalarında, ABD birliklerine moral desteği sağlamak ve hatta tutuklu “düşmanlarına” işkence etmek için nasıl pop müziğin ve askeri birlik konserlerinin kullandığını gösteriyorlar. Kültürel gençlik sembolleri çok daha keyfi hale geldikçe, yeni bağlamlarda kolayca benimsenebiliyorlar. Sağcı dazlaklara atıfta, Schröder (2000) şunu belirtiyor:

Nazi olmak bugün pek çok şey ifade edebilir: Tekno saç kesimi, dazlak müziği, Mayorka tatilinde Ballerman partileri, sosyalist PDS’ye (Demokratik Sosyalizm Partisi) oy vermek, “Yahudilerle her zaman sorunumuz vardı” sözü; ya da önu kısa arkası uzun saç kesimi, rock müziği grubu Böhse Onkelz, Ruegen’de macera tatilleri, Opel Manta marka araba, “oy vermek saçmalaktır” sözü; ya da kel kafa, Nazi ozanı Rennicke’nin müziği, Stonehenge’de özel gizli tatiller, Bolko Hoffmann ve Alman markı; ya da uzun saçta at kuyruğu, death metal, kiliseler.

Burada özellikleri anlatılan anaakım azınlık kültürlerin ötesinde, ortalama bir altüst etme ve kontrol niyetlerinin ötesine geçen kültürel gençlik akımları da ortaya çıkıyor. Hâlâ faşizm karşıtları, Attac²³ gibi neoliberalizm karşıtları, ad busters,²⁴ işgalciler, çevreciler, partilerin gençlik grupları ve diğer alternatif alanlar gibi açıkça siyasi olan gençlik kültürleri var. Genç insanlar hâlâ hakları konusunda duyarlılar. İngiltere’de 1994 yılında Ceza Yargılaması Yasası’nda yapılan değişiklikler sonucunda, kamusal alanda “tekrar eden müzikle” dans etmek yasakladığında ve şehirlerin eski fabrika salonlarında yapılan açık hava etkinliklerinin ve partilerinin suç sayılmasına neden olduğunda, hızla bu partilere gidenlerden büyük protesto hareketi ve Reclaim the Streets (Sokakları Geri Al) gibi protesto grupları oluşturuldu (Plant, 1995; Hebdige, 1997, 1998). Hâlâ, açıkça siyasi olan Chumbawamba, International Noise Conspiracy, Asian Dub Foundation gibi bazı rock müzik grupları ve Goldene Zitronen, Stella, Die Sterne, Superpunk ve the Boxhamsters gibi Alman grupları vardır. Ayrıca

23 Küreselleşme sürecinde sosyal, çevresel ve demokratik alternatifler için çalışan uluslararası bir harekettir. <http://www.attac.org/>

.- ç.n.

24 Vancouver çıkışlı tüketim karşıtı dergi ve çevresi. <https://www.adbusters.org/>. - ç.n.

Mouse on Mars, Carsten Jost ya da DAT Politics gibi siyasi elektronik dans müzik grupları ve Saul Williams, Jan Delay, die Beginner ya da Curse gibi politik hip hop grupları ve sanatçıları da var (Karnik, 2003: 103). Chicks on Speed, Le Tigre, Peaches ya da Kevin Blechdom gibi gruplarda, normal heteroseksüel koşulların ötesinde toplumsal cinsiyet durumlarına gönderme yapan feminist ve toplumsal cinsiyete duyarlı pop ve elektro punk müzikte şaşırtıcı bir uyanış var. Elektronik dans müziği performans ve bunun bedenlenmiş edimsel bir eylem olduğu kavramını yeniden keşfetmeye başladı ve böylece beden ve toplumsal cinsiyet söylemi üzerine daha çok odaklanıyor (Club Transmediale ve Jansen, 2005). Punk çağındaki ilk bağımsız plak şirketlerinin döneminden bu yana bağımsız şirketler hâlâ çok sayıdalar ve büyük çok uluslu plak şirketlerinin finansal çıkarlarının ötesinde birer cennetler ve egzotik elektro, punk ve hip hop grupları sunuyorlar (Savage, 2002; Teipel, 2001). Pek ilham veremeyen grafitilerin de ötesinde, sembolik ve kışkırtıcı anlam yüklü işleri aracılığıyla, kamusal alanları ticarileştirmeye karşı tekrardan sahiplenmeyi amaçlayan sokak sanatçılarının ve ad busters'ın altüst eder nitelikteki eserleri şehir sokaklarında görülebiliyor (Banksy, 2002; Klitzke ve Schmidt, 2009).

Kontrol ve özgürleşme arasında gençlik kültürleri: Bir özet

Fikirlerin bu tarihi konusunda, genç insanların gençlik kültürleri yoluyla görece bağımsızlık mı kazanabildikleri ya da devam eden bir kontrol süreci içinde mi tutuldukları sorusu hâlâ gündemdedir. Bu soru kültürel incelemelerde geleneksel olarak bir yanda Horkheimer ve Adorno'nun tezleri, diğer yanda da Walter Benjamin'in tezleri arasında gidip gelen eski bir tartışmayı hatırlatıyor (Holert ve Terkessidis, 1997). Horkheimer ve Adorno (1997) Aydınlanmanın Diyalektiği (Dialectics of Enlightenment) eserinin kültür endüstrisi hakkındaki bölümünde, popüler kültürün kültür endüstrisi yoluyla daima siyasi ve kültürel olarak kontrol edildiğini varsayan şüpheci bir bakış açısı benimserken, Benjamin (1999) "Mekanik yeniden üretim çağında sanat eseri" başlıklı bölümünde, teknik olarak tekrar üretilebilir olmaları nedeniyle sanat eserlerinin, "hasesini/aurasını kaybetme" (de-auratisation) bağlamında var olduğu tezini ortaya koyar. Bu "hasesini/aurasını kaybetme" eserleri kitlelere yakınlaştırır ve kültürel yeniden gelişim ve kendi kendini yaratma fırsatları sunar.

Gençlik kültürlerinin Batı Avrupa'da savaş sonrasındaki çağda toplumsal kontrol ve özgürleşiren bir kendini yeniden üretim arasında nerede konumlanmış ya da konumlanmakta olduğu sorusu belirleyici ve kesin olarak yanıtlanamaz. Bunun yerine, kontrol ve özgürleşme kutupları arasında gidip gelen ve toplumlarımızda güç olgusu var olduğu sürece devam edecek olan diyalektik bir süreçle karşılaşırız (Kappeler, 1999). Pek çok gençlik kültürü toplumun, devletin ve kültür endüstrisinin etkisi altında kalmıştır ya da halen altındadır ve sıkı olarak düzenlenmiş bir çerçeve içinde hareket eder. Aynı zamanda kültürel ve siyasi sistemler üzerinde özgürleştirici etkileri olan yepyeni yenilikçi hareketler gençlik kültürlerinin sınırlarında her daim keşfedilebilir.

Toplamda, ortaya çelişkilerle dolu, muhalefet ve kontrol yoğunluğu neredeyse öngörülemeyen çeşitli, son derece karmaşık bir durum çıkar. Sonunda, sadece bireysel ve yerel olarak hangi sosyo-kültürel arka plandan, hangi akran grubundan gelen hangi gencin hangi özgürleşme ya da kontrol grubuna gireceğini ve kontrol edici etkilerle başa çıkmak için kendi gençlik kültürü geçmişi kullanabileceğini belirleyebilmenin olanaklı olduğu görülmüyor.

Schäfers (1994) gençlik kültürlerinin kabileleşmesinden söz eder. Teknokültürde de yaygın olan bu kavram, günümüzün gençlik kültürlerini iyi tanımlıyor gibi görünüyor. Bütün bir kontrol ve özgürleştirme silsilesi içinde, gençlik kültürlerini karşı kültürler ve parça kültürler kutuplaşması içinde basit bir şekilde sınıflandırma tamamen başarısızdır. Pek çok ortam ve akran grubu daha kontrollü parça kültürel toplumsal ortamlarla ilişkilendirirken, bazı ortamlar hâlâ aktif olarak kullanılan bir karşı kültür potansiyeli sunar. Özette, Roth ve Rucht'un düsturu (2000: 283) burada uygun düşüyor: "Ne isyan ne de asimilasyon".

Genç olmanın değeri bütün yaş grupları tarafından paylaşılmaya başladığından, genç insanlar için estetik farklılığın yaratılması çok daha zor hale geldi. Nick Hornby (2003), biraz ilerideki Body Shop mağazasında ya da bir sonraki televizyon reklamında kullanılmayacak bir müziği dinlemenin büyük bir uğraş olduğuna dikkat çekiyor. Bu anlamda, genç insanların gençlikleri yetişkinler ve küresel şirketlerin pazarlama bölümleri tarafından ele geçirilmiş durumda ve kendi özgünlüklerini devam ettirmek için yepyeni stratejiler bulmak zorundalar.

Gençlik kültürleri çok nadir durumda açıkça siyasi ve devrimci amaçlar takip eder. İlk Alman gençlik hareketinden Gustav Wyneken'in 20. yüzyılın başlarında ütopyası -dünyayı daha derin sezgilere dayanan yeni fikirlerin gücüyle geliştirecek olan bir gençlik kültürü oluşturma vizyonu- yerine getirilemedi. Son on yıllarda, özellikle 1970'lerin gençlik kültürlerinin hayal kırıklığıyla, dağılmış görünüyorlar. Otoriter Nazi diktatörlüğü ya da FDR Doğu Almanya komünist rejimi altında dahi, genç insanların gençlik kültürlerini devrimci niyetlerle oluşturmadıkları, bunun yerine bunu kendilerine ait olan ve kendi belirledikleri kişisel özgürlük alanlarını elde etmek için yaptıkları açık hale gelmiştir (Spatscheck, 2006). Bu sistemlerde gençlik kültürleri hükümetler için özel zorluklar çıkardı. Gençlik kültürleri genç insanların diktatörlük ideolojilerden kaçmalarını ve "gençlik devleti" kurmak için kamu girişimlerini olanaklı hale getirdi (Möding ve Von Plato, 1986; Klönne, 1986; Guse, 2001; Poiger, 2000; Rauhut, 2002). Bu yüzden, her iki diktatörlükte de gençlik kültürü oluşturma eyleminin kendisi dahi oldukça büyük bir siyasi eylemdi. Postmodern kapitalist toplumlar bağlamında, gençlik kültürleri devrimci potansiyelini büyük oranda kaybetmiş görünüyor.

Bununla birlikte, gençlik kültürlerinde hâlâ Michel Foucault'nun (1978, 1991) kullandığı anlamdaki "disiplin teknolojilerine" karşı yöneltilmiş, özgürleştirici bir potansiyel bulabiliriz. Baskın söylemler -yani Michel Foucault'nun anladığı haliyle bilgi ve gücün bir birleşimi- bireylerin eylemlerini disipline eden ve normalleştiren işlevleri aracılığıyla şekillendirir. Yenilikçi gençlik kültürleri alternatifler sunabilir. Burada gençlik kültürleri önemli bir işlevi yerine getirebilir. Gençlerin toplumsal anaakım kültür içinde karşılanamayacak olan ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlayan, zihinsel ve gerçek özgürlük alanlarını desteklerler. Özgürlük alanları yaratma isteğinin, hâlâ gençlik kültürlerinin yaratılmasındaki ve var olmasındaki merkezi motivasyon olduğu görülüyor. Tarihimiz genç insanların Batı kapitalist toplumlarında olduğu kadar diktatörlüğün korkunç koşulları içinde bu isteği takip ettiğini ve All tomorrow's parties (bütün yarınların partileri) ütopyasının yeni varyasyonlarını yaratma eğiliminde olduklarını gösteriyor. Bu anlamda, Kraftwerk'in fütürist müzikal ilkesinin kültürel bir varyasyonunu takip ederler, "Fikirlerin taşıyıcısı olan müzik, her zaman devam edecek."

Gençlik çalışması için bazı sonuçlar

Gençlik kültürleri ve toplum hakkında farklı analizleri inceledikten sonra, gençlik çalışması hakkında aşağıdaki sonuçlara ulaşılabilir:

- i. Gençlik her zaman çocukluk ve yetişkinlik arasında korunaklı bir geçit ya da mola verilen bir dönem fikriyle ilişkilendiriliyor. Bu geçit genç insanlara deneyler için ve kendi hayatlarını çizmeleri için alan sağlıyor. Bugünlerde gerçekleştirilen gençlik araştırmaları toplumsal olarak bu mola dönemi fikrinin yok olduğunu gösteriyor, çünkü genç insanların toplumun zorluklarıyla daha erken bir yaşta karşılaşmalarını talep eden, açık risklerin var olduğu bir toplumda yetişiyorlar (Böhnisch ve Schröer, 2002). Gençlik çalışması genç insanları bu talep ve risklerden kurtaramaz ama genç insanların kendi kişisel gelişimlerini deneysel bir şekilde deneyimleyebilmelerine olanak veren korunaklı mola alanlarını geçici olarak sağlayabilir. Bu deneylerden bazılarının riskli olma ya da yanlış gitme olanağı olmalıdır. Gençlik çalışması böyle deneyimler için yetişkinlerdeki ve diğer kurumlardaki "ahlaki panikleri" devreye sokmayan alanlar yaratmalıdır.
- ii. Gençlik kültürleri estetik araçlar yoluyla bireysel gelişme ve özgürleşme kazanma girişimleri olarak görülebilir. Gençlik çalışması genç insanların bu ihtiyaçları edinim deneyimi yaşamalarını sağlayarak karşılamalıdır. Gençlik çalışmasında toplumsal-mekânsal yaklaşım genç insanlara "bitmiş" olmayan, aksine edinilebilir, edinilmesi gereken alanlar sağlama fikrini takip eder (Deinet ve Krisch, 2006). Böyle alanlar gençlik kulüpleri içinde ve ayrıca kamusal alanlar ya da özellikle tasarlanmış etkinlikler için yaratılabilir. Edinim süreçleri formel olmayan eğitim ve motive edilmiş öğrenme için değerli şanslar olabilir (Deinet ve Reutlinger, 2004). Gençlik kültürleri üzerine araştırma böyle ortamlarda estetik ifadeler için yeterli alan açmanın önemini gösterir.
- iii. Gençlik kültürleri "iyi yaşam" arayışı için seçenekler sağlar. Gençlik çalışması gençlerin tamamen yetkinleşmiş özneler olmaları yolundaki gelişimlerine eşlik edebilir. Scherr (1997) özne odaklı gençlik çalışması ihtiyacını, genç insanları arayış süreçlerinde, tam potansiyellerini bulma ve ona ulaşmada desteklemek konusunda formel olmayan eğitim ve Bildung (eğitim) için önemli bir kurum olarak tanımlar.
- iv. Gençlik kültürleri bireylerin sermayeleri ve habituslarının gelişimi için önemli kaynaklar olabilir. Bu yüzden gençlik çalışması gençlik kültürleri için açık ve destekleyici olmalıdır. Bunun ötesinde, gençlik çalışması genç insanlara sosyal, kültürel ve ekonomik sermaye kazanmaları için formel eğitim, formel olmayan eğitim, diğer kurum ve girişimlerle işbirliği ve yerel "eğitim tarlaları" yaratma süreçleriyle nerede fırsatlar sunabileceğini daha net şekilde belirleyebilmelidir.
- v. Gençlik kültürleri toplumlarımızdaki artan çeşitliliği yansıtır. Artık yol gösterici bir baskın kültür (Leitkultur) takip etmenin ya da "ulusal kültür" adıyla bir çatı altında "entegrasyon" fikrinin ne felsefi ne de pratik olarak anlamı kaldı (Terkessidis, 2010). Bunun yerine, etnik, toplumsal cinsiyet, sınıf, yaş, yetenekler, cinsel yönelim vs. konularında farkları artan toplumlar olarak nasıl birlikte yaşamak istediğimiz hak-

kında yeni düzenlemelere gereksinimimiz olduğu görülüyor. Gençlik çalışması çeşitlilik kültürüne yönelik ortak arayışta bir alan ve çeşitlilik eğitiminde bir aktör olabilir. Gençlik çalışanları böyle durumları yeterince değerlendirebilmek için Nancy Fraser'ın (Fraser ve Honneth, 2003) talebini akıllarında tutmalıdır: Tam toplumsal adalet hem farklılıkların tanınması hem de kaynakların yeniden dağıtımı demektir. Gençlik çalışması mesleği bu fikirleri takip ederek, insan hakları ve toplumsal gelişme fikirlerini takip eden ve toplumda haklarımız ve görevlerimiz arasındaki dengeyi desteklemeyi amaçlayan, hak temelli bir gençlik çalışması için bir kuram ve uygulama arayabilir (Ife, 2001 ve 2009).

Kaynaklar

Autonome a.f.r.i.k.a. Gruppe (1998) Handbuch der Kommunikationsguerilla [İletişim gerilası el kitabı], Hamburg, Libertäre Derneği.

Baacke D. ve Ferchhoff W. (1995) Von den Jugendsubkulturen zu den Jugendkulturen [Gençlik kültürü içinde alt gençlik kültürü], Forschungsjournal Neue Soziale Bewegungen, no. 8, s. 33-46.

Banksy R. (2002) Existencillism [Varoluşçuluk], Londra, Banksy Press.

Barthes, R. (1964) Mythen des Alltags [Alltags mitleri], Frankfurt, Main, Suhrkamp.

Benjamin W. (1999) Illuminations [Aydınlanmalar], Londra, Pimlico.

Böhnisch L. ve Schröer W. (2002) Die soziale Bürgergesellschaft. Zur Einbindung des Sozialpolitischen in den zivilgesellschaftlichen Diskurs [Sosyal sivil toplum. Sosyal politikanın sivil toplum söylemi ile entegrasyonu], Weinheim, Juventa.

Bonz J. (2002) Popkulturtheorie [Pop kültür teorileri], Mainz, Ventil.

Bourdieu P. (2003) Die feinen Unterschiede. Zur Kritik der gesellschaftlichen Urteilskraft [Ufak farklar. Sosyal hüküm eleştirisi], Frankfurt, Main, Suhrkamp.

Brooker W. (1998) Cultural studies [Kültürel çalışmalar], Londra, Hodder & Stoughton.

Bunge M. (1996) Finding philosophy in social science [Sosyal bilimlerde felsefe bulmak], New Haven, Yale University Press.

Clarke J. ve Honneth A. (1979) Jugendkulturen als Widerstand [Direniş olarak gençlik kültürü], Frankfurt, Main, Syndikat.

Club Transmediale ve Jansen M. (2005) Gendertronics. Der Körper in der elektronischen Musik [Plantroniks ve toplumsal cinsiyet: Elektronik müzikte beden], Frankfurt, Main, Suhrkamp.

Cohen A. (1957) Kriminelle Subkulturen [Suça bulaşmış alt kültür], Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie, no. 2, s. 103-17.

Deinet U. ve Krisch R. (2006) Der sozialräumliche Blick der Jugendarbeit. Methoden und Bausteine zur Konzeptentwicklung und Qualifizierung [Gençlik çalışmasına sosyo mekânsal bakış, kavram ve yetkinlik geliştirme amaçlı modüller ve yöntemler], Wiesbaden, VS Verlag.

Deinet U. ve Reutlinger C. (der.) (2004) "Aneignung" als Bildungskonzept der Sozialpädagogik. Beiträge zur Pädagogik des Kindes und Jugendalters in Zeiten entgrenzter Lernorte [Sosyal pedagojinin eğitimsel bir kavramı olarak "ödenek". Sınırsız öğrenme alanlarında çocuk ve gençliğin eğitime katkıları], Wiesbaden, VS Verlag.

Eshun K. (1998) More brilliant than the sun. Adventures in sonic fiction [Güneşten daha zeki. Sonik kurguda maceralar], Londra, Quartet Books.

Farin K. (2002) Generation-kick.de. Jugendsubkulturen heute [Generation-kick.de. Günümüzde gençlik alt kültürleri], Münih, Beck.

Ferchhoff W., Sander U. ve Vollbrecht R. (1995) Jugendkulturen - Faszination und Ambivalenz [Gençlik kültürleri, cazibe ve ambiyans], Weinheim, Juventa.

Foucault M. (1978), Dispositive der Macht [Gücün tasarrufu], Berlin, Merve.

Foucault M. (1991), Discipline and punish: the birth of the prison [Disiplin ve cezanlandırma: Hapisanelerin doğumu], Londra, Penguin.

Fraser N. ve Honneth A. (2003) Umverteilung oder Anerkennung? [Yeniden dağıtım ya da tanıma?], Frankfurt, Main, Suhrkamp.

Giesecke H. (1975) Die Jugendarbeit [Gençlik çalışması], Münih, Juventa.

Gordon M. (1947) The concept of the sub-culture and its application [Alt kültür kavramı ve uygulamaları], Gelder K., The subcultures reader [Alt kültür okumaları] içinde, Londra, Routledge, s. 40-43.

Guse M. (2001) Wir hatten noch gar nicht angefangen zu leben [Henüz yaşamaya bile başlamadık], Moringen/Liebenau, Lagergemeinschaft ve Gedenkstätte KZ Moringen e.V.

Hardt M. ve Negri A. (2001), Empire [İmparatorluk], Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press.

Hebdige D. (1997) Ein kleiner Planet der Gleichzeitigkeitm[Eşzamanlılığın küçük gezegeni], SPoKK (der.) Kursbuch Jugendkultur [Gençlik kültürü ders kitabı] içinde, Mannheim, Bollmann, s. 14-21.

Hebdige D. (1998) Subculture. The meaning of style [Alt kültür. Tarzın anlamı], Londra, Routledge.

Hoggart R. (1957) The uses of literacy [Okur-yazarlığın kullanımı], Londra, Chatto & Windus.

Holert T. ve Terkessidis M. (1997) Mainstream der Minderheiten [Azınlıkların anaakımlaştırılması], Berlin, Edisyou ID-Archiv.

Horkheimer M. ve Adorno T. W. (1997) Dialectic of enlightenment [Aydınlanmanın diyalektiği], Londra, Verso Books.

Hornby N. (2003) 31 songs [31 şarkı], Londra, Penguin.

Ife J. (2001) Human rights and social work: towards rights-based practice [İnsan hakları ve sosyal çalışma: Hak temelli uygulamaya doğru], Cambridge, Cambridge University Press.

Ife J. (2009) Human rights from below: achieving rights through community development [Tabandan insan hakları: Toplumsal gelişme üzerinden haklara erişmek], Cambridge University Press.

Josties E. (2008) Szeneorientierte Jugendarbeit. Unkonventionelle Wege zur Qualifizierung Jugendlicher und junger Erwachsener [Vaka temelli gençlik çalışması. Gençler ve genç yetişkinler için alışılmadık eğitim yolları], Berlin, Schibri.

Kappeler M. (1999) Rückblicke auf ein sozialpädagogisches Jahrhundert. Essays zur Dialektik von Herrschaft und Emanzipation im sozialpädagogischen Handeln [Sosyo-pedagojik çağa tekrardan bakmak. Sosyo-eğitsel eylemlerde tahakkümün ve özgürleştirmenin diyalektiği üzerine makaleler], Frankfurt, Main, IKO.

Karnik O. (2003) Polit-Pop und Sound-Politik in der Popgesellschaft [Pop toplumunda Politik Pop ve Ses Politliği], Neumann-Braun K., Schmidt A. ve Mai M. (der.), Popvisionen. Links in die Zukunft [Pop görüşleri. Geleceğe bağlantı] içinde, Frankfurt Main, Suhrkamp, s. 103-120.

Klein N. (2001) No Logo, London, Flamingo ve Bilgi Yayınevi.

Klitzke K. ve Schmidt C. (2009) Street Art. Legenden zur Straße [Sokak sanatı, sokağın efsaneleri], Berlin, Archiv der Jugendkulturen.

Klönne A. (1986) Jugendliche Subkulturen im Dritten Reich [Nazi Almanyasında gençlik altkültürü], Bucher W. ve Pohl K. (der.), Schock und Schöpfung. Jugendästhetik im 20. Jahrhundert [Şok ve yaratma. 20. yüzyılda gençlik estetiği] içinde, Neuwied, Luchterhand, s. 308-319.

McRobbie A. (1999) In the culture society. Art, fashion and popular music [Kültür toplumunda: Sanat, moda ve popüler müzik], Londra, Routledge.

Möding N. ve Plato A. (Von) (1986) Siegernadeln. Jugendkarrieren in BDM und HJ [Kazanmak acıtır. BDM ve HJ'de gençlik kariyeri], içinde, Bucher W. ve Pohl K. (der.), Schock und Schöpfung. Jugendästhetik im 20. Jahrhundert [Şok ve yaratma. 20. yüzyılda gençlik estetiği] içinde, Neuwied, Luchterhand, s. 292-301.

Moser J. (2000) Jugendkulturen [Gençlik kültürü], Frankfurt Main, Kultur Antropolojisi ve Avrupa Etnolojisi Enstitüsü.

Nachtwey R. (1987) Pflege-Wildwuchs-Bricolage. Ästhetisch-Kulturelle Jugendarbeit [Bakım- yayma-brikolaj. Estetik-Kültürel gençlik çalışması], Opladen, Leske ve Budrich.

Neumann-Braun K., Schmidt A. ve Mai M. (2003) Popvisionen. Links in die Zukunft [Pop görüşleri. Geleceğe Bağlantı], Frankfurt ve Main, Suhrkamp.

Plant S. (1995) Intelligence is no longer on the side of power [Zekâ artık gücün tarafında değil], www.altx.com/int2/sadie.plant.html, ulaşım tarihi :16 Haziran 2004.

Poiger U. (2000) Jazz, rock and rebels. Cold War politics and American culture in a divided Germany, [Jazz, rock ve isyanlar. Soğuk savaş politikaları ve bölünmüş Almanya'da Amerikan kültürü], Berkeley, California University Press.

Rauhut M. (2002) Rock in der DDR. 1964-1989 [Doğu Alman Cumhuriyeti'nde rock. 1964-1989], Bonn, Bundeszentrale für politische Bildung.

Roth R. (2002) Globalisierungsprozesse und Jugendkulturen [Küreselleşme süreci ve gençlik kültürü], APuZ - Aus Politik und Zeitgeschichte, 5/2002, s. 20-27.

Roth R. ve Rucht D. (2000) Jugendkulturen, Politik und Protest [Gençlik kültürü, politika ve protesto], Opladen, Leske ve Budrich.

Sack F. (1971) Die Idee der Subkultur [Alt kültür fikri], Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie, no. 2, s. 261-282.

Savage J. (2002) England's dreaming. Anarchy, Sex Pistols, punk rock and beyond [İngiltere hayal kuruyor. Anarşi, Sex Pistols, punk rock ve ötesi], New York, Faber ve Faber.

Schäfers B. (1994) Soziologie des Jugendalters [Ergenlik sosyolojisi], Opladen, Leske ve Budrich.

Scherr A. (1997) Subjektorientierte Jugendarbeit. Eine Einführung in die Konzepte emanzipatorischer Jugendpädagogik [Konu odaklı gençlik çalışması, özgürleştirici gençlik pedagojisi kavramına giriş], Weinheim, Juventa.

Schröder B. (2000) Nazis sind Pop [Nazilerin popu], Berlin, Espresso.

Schwendter R. (1971) Theorie der Subkultur [Alt kültür teorisi], Cologne, Kiepenheuer ve Witsch.

Spatscheck C. (2006) Soziale Arbeit und Jugendkulturen [Sosyal çalışma ve gençlik kültürü], Marburg, Tectum.

Spatscheck, C. (2007) Youth cultures between control and emancipation. Interpretations from a western European perspective [Özgürleştirme ve kontrol arasında gençlik kültürü. Batı Avrupa yaklaşımından çıkarımlar], Borrmann S., Klassen M. ve Spatscheck C. (der.) International social work. Social problems, cultural issues and social work education [Uluslararası sosyal çalışma. Sosyal sorunlar, kültürel konular ve sosyal çalışma eğitimi] içinde, s. 119-132, Opladen/Farmington Hills, Barbara Budrich Publishers.

Spatscheck C. vd. (1997) Happy nation?!? Jugendmusikkulturen und Jugendarbeit in den 90er Jahren [Mutlu Ulus?!? 90'larda gençlik müziği ve gençlik çalışması], Münster, LIT.

SPoKK (1997) Kursbuch Jugendkultur [Gençlik kültürü ders kitabı], Mannheim, Bollmann.

Teipel J. (2001) Verschwende Deine Jugend [Gençliğini al], Frankfurt am Main, Suhrkamp.

Terkessidis M. (2010) Interkultur [Kültürlerarası], Frankfurt, Main, Suhrkamp.

Terkessidis M. ve Holert T. (2002) Entichert. Krieg als Massenkultur im 21. Jahrhundert [Açık. 21. yüzyılda kitlesel kültür olarak savaş], Köln, Kiepenheuer ve Witsch.

Vollbrecht R. (1995) Die Bedeutung von Stil, [Tarzın önemi], Ferchhoff, W., Sander, U. ve Vollbrecht, R. (der.), Jugendkulturen – Faszination und Ambivalenz [Gençlik kültürü, cazibe ve ambiyans] içinde, s. 23-37, Weinheim, Juventa.

Vollbrecht R. (1997) Von Subkulturen zu Lebensstilen [Altkültürler ve tarzlar], SPoKK (1997) Kursbuch Jugendkultur [Gençlik kültürü ders kitabı] içinde, s. 22-31, Mannheim, Bollmann.

Williams R. (1958) Culture and society [Kültür ve toplum], Londra, Chatto.

Williams R. (1961) The long revolution [Uzun devrim], Londra, Chatto.

9

SOSYAL HİZMETE YÖNELİK TARTIŞMALARDA TARİHİN YERİ

Walter Lorenz

Avrupa'da sosyal hizmet adına yapılanların tarihini incelemek riskli bir uğraştır çünkü bu alana yönelik çalışmaların karmaşık, doğrusal olmayan, bugünün şartlarında çok da kabul görmeyecek ve hatta yüz kızartıcı bulunabilecek bir tarihi vardır. Birçok sosyal hizmet kademesinde asıl amacın tümünden profesyonelleşme olup olmadığı ya da gönüllülük içeren bazı kademelerde olduğu gibi profesyonelleşmenin gönüllülük gibi alandaki birkaç eğilimden sadece birini oluşturup oluşturmadığı bile açık değildir.

Profesyonelleşme

Nesnel olarak değerlendirildiğinde, sosyal hizmet alanındaki uzmanlaşmanın, tıp ve hukuk gibi geleneksel mesleklere kıyasla, en hafif deyimle tamamlanmamış olduğu söylenebilir. Referans niteliğindeki bu meslek gruplarının üyelerinin aksine, sosyal hizmet alanında çalışan kişiler sürekli olarak yaptıkları işin kamuoyu gözündeki saygınlığını gözetirler. Bununla birlikte yaptıkları işin, müfredatının içeriği ya da alandaki uygulamanın tanımlanmış alanları üzerinde bir kontrole de sahip oldukları söylenemez.

Diğer yandan profesyonelleşme, bu insanlar için uzun vadeli bir hedef olagelmiştir. Profesyonelleşme öncesindeki uygulama şekillerini geride bırakıp mesleklerini akılcı, teorik altyapısı olan bir yaklaşımla ve sertifikalı kursların sonucunda onaylanmış uygulamaların yapıldığı şekilde gerçekleştirmeyi amaçlarlar. Bu özgürleştirici proje, temelde modern toplumlarda akılcılığın yükselişe geçmesiyle birlikte, toplumsal sorunlarla baş edebilme ha-

yaliyle ve toplumun pedagojik dönüşümüne daha akılcı bir çerçeve getirilmesiyle kolkola gider.

Bütün mesleklerde, akılcı hale gelme sürecinin yan etkisi bu meslekleri kendi tarihselliklerinden koparmak ve zamanın dışında şekillenen, bir diğer deyişle dil, geleneksel alışkanlık ve gündelik anlatılar gibi oluşumlardan bağımsız etkinliklermiş gibi yansıtmak olmuştur. Modern mesleklerde tarihi arka plana itme eğilimi vardır, her yeni gelişme kullanılan zamansız ve bağsamsız kavramların evrenselliğini vurgular.

Güven krizi

Tarihle araya konulan bu mesafenin bir bedeli var çünkü profesyonel hizmetlerden yararlanan herkes kendini bu yeni uygulamalarla özdeşleştiremeyebilir. Diğer yandan, hastalık, toplumsal belirsizlik ve cahillik gibi sorunlara genelde çözümler üreten rasyonaliteye ve bilimin soyut kavramlarına duyduğu inançtan dolayı halk bu türden bir evrenselliği talep eder. Rasyonalite ve bilim, modernleşme ve ilerleme projelerinin itici gücü olmuşturlardır. Bugün bu rasyonalite projesi ve temel ilkeleri kriz halindedir ve beraberinde geleneksel meslekler de krizdedir. Temellerini oluşturan vaatler yerine getirilemez, dolayısıyla eksikliklerini kendilerince gitgide daha fazla ortaya koyarlar. Rasyonaliteyle ilişkilendirilen mesleklerde uygulamada görülen bazı kötü örnekler, kamuoyunda bu mesleklerin sadece güvenilirlikleri hakkında değil, aynı zamanda tam da rasyonalite ve ilerlemenin temel ilkeleri hakkında da şüphe uyandırmıştır.

Öngörülemezlik, tüm profesyonel uygulama alanlarına dadanmıştır ve bu tür mesleklerin temel dayanağı olan evrenselliği ciddi ölçüde sarsar. Bu zorluklar ve bunlarla ilişkili olarak kamuoyunda ortaya çıkan güven eksikliği tesadüfi ya da ikincil bir mesele değildir. Bu nedenle de her ne kadar bazı sosyal politikalar kamu hizmetlerini modernize etmek gerektiğini vurgulasa da, daha dikkatli kalite kontrollerle, araştırma ya da bilgi alanındaki ilerlemelerle halledilemezler. Aksine, tespit edilen sorunlar bir güven krizinin belirtileri ya da kamuoyu ve uzmanlar arasında ortak bir düzlem bulma çabalarının başarısız olması olarak okunabilir.

Bu kriz, her toplumsal bağlamda ve sosyal politika alanında kimlik sorularının öneminin artmasıyla da yakından ilişkilidir. Küreselleşme devam ettikçe ve evrensel bir aynılık yaratma tehdidini de beraberinde taşıdııkça tanımlanabilir bir gruba üye olmak muhalif bir hareket olarak algılanmakta ve ortak bir kimliği paylaşan bir grubun üyeleri tarafından anlaşılabilir olmak önemli bir dinamik haline gelmektedir. Örneğin, bir meslek icrasında etnik köken, toplumsal cinsiyet, yaş ve yaşam deneyimleri, neredeyse kişinin kâğıt üstündeki yeterlilikleri ve kalite kontrolleri kadar dikkate alınmaktadır. Bu kriz, tarihsel boyutların geri döndüğüne işaret ediyor ve profesyonel mesleklerin yerine getirilmesine ve profesyonel kimliğin parametreleri yeniden tanımlanmaya ihtiyaç duyuyor.

Değişim zamanı

Güven krizi, mesleklerin özerkliğine ve öz saygısına meydan okuyan başka bazı sorunlarla beraber ele alınmalıdır. Bunların ilki modernleşme sürecinin kendisinin vaat ettiği öz-

gürleşme sürecidir. Bu süreç yalnızca ayrıcalıklı gruplara vaat edilmemiş, aksine yurttaşlık kavramının en önemli özelliklerinden biri olagelmıştır. Yurttaşlar, kamu hizmetlerinin ve uzmanlık gerektiren sistemlerin kurum içi hiyerarşik örgütlenmeler aracılığıyla siyasetçilere ve idarecilere değil, doğrudan hizmetlerden yararlananlara ve kamuoyuna karşı daha fazla hesap verebilir olmalarını talep ederler. Tüketiciler de benzer bir talebi ticari ya da profesyonel bütün kişisel işlemler için dile getirirler. Bir ürünün ya da bir hizmetin kalitesi yalnızca arz-talep dengesiyle değil, kamuoyunun ve tüketicilerin çıkarlarını temsil eden bağımsız örgütler aracılığıyla da denetlenebilmelidir.

Tüketici hareketleri ve yurttaşlık haklarına yapılan vurgu, bütün Avrupa'da etkili olan neoliberal ilkeler açısından hep ikincil planda kalmaktadır. Neoliberal politikalar, yalnızca ekonomik politikalar değildirler, aynı zamanda kamuoyunun ve mesleklerin, özellikle de sosyal hizmet alanındaki mesleklerin düzenlenmesinde ciddi etkileri olmuştur. Neoliberalizm, uzman olmayan kişilerce ve yeterince üzerinde düşünülmeden verilen kararlar doğrultusunda biçimlenmiş olan hizmet ve işlemlerin piyasa ilkeleriyle yeniden düzenlenmesini amaçlar. Bu neoliberal ilkeler, başta devlet kurumları olmak üzere bütün kurumların ayrıcalıklarına ve özerkliklerine bir saldırı olarak algılanır - ki amaçlanan da odur. Bu sorunlar birlikte ele alındığında, mesleklerin güvenilirliklerini ve otoritelerini dayandırdıkları ilkelerin en baştan değerlendirilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir.

Gençlik çalışmaları, bu gelişmelerden doğrudan etkilendiğinden bir tür geçiş dönemi içerisinde olduğu söylenebilir. Mesleklerdeki bu krizin, tam da gençlik çalışmalarının profesyonelleşme yolunda ciddi adımlar attığı sırada olmasının, alanın hem bugünü hem de yarını adına olumlu bir gelişme olduğu iddia edilebilir. Kriz, gençlik çalışmalarının er ya da geç tamamen profesyonelleşeceğine yönelik otomatik varsayımların da önünü kesmektedir.

Bir fırsat

Gençlik çalışmalarının ayrı bir meslek olup olmadığına ya da profesyonelleşme konusundaki isteksizliğe ilişkin tartışmalar, bu çalışmalarla ilgili olumsuz bir izlenim vermemeli. Aksine, bu tartışmaların profesyonelleşmenin teorik anlamda gençlik çalışmaları için ne anlama gelebileceğinden çok, gençlik çalışmalarının ilkelerinin profesyonelleşmenin ilkeleriyle nasıl uzlaştırılabileceği konusunda iyi bir fırsat yarattığı fark edilecektir. Güncel sosyal politikalar bağlamında profesyonelleşmenin bir sonucu olarak gençlik çalışmalarının nasıl gündeme bağlandığını (ya da bağlanabileceğini) incelemek için zaman, doğru zaman. Böylesi bir inceleme yapabilmek için bu ilkelerin tarihsel gelişimlerini farklı kültürel ve ulusal bağlamlarda izlemek gerekiyor.

Gençlik çalışmalarında profesyonelleşmenin ne olup ne olmadığını yeniden değerlendirirken karşılaşılan en büyük zorluk kültürel özgünlüğü evrensellik kaygısıyla birlikte incelemektir. Her zaman genç insanların bireyselliklerini ve kültürel aidiyetlerini koruyarak topluma tamamen katılmalarından ve yeteneklerini geliştirmelerinden alıkoyan ve dezavantajlı konuma düşüren toplumsal süreçler ve yapılar bulunur. Evrensellik kaygısından kastedilen, bu toplumsal süreç ve yapıları dönüştürmeye siyaseten kendini adanmak ve eşitlik kaygısıdır.

Sosyal mesleklere yönelik tarihsel çalışmaların artmasının toplumun tarihle kurduğu ilişkinin kopmasıyla aşağı yukarı aynı zamanlara rastlaması büyük olasılıkla bir tesadüf değil.

1989 sonrası dönem bir yandan "tarihin sonu" ve büyük ideolojiler arasındaki mücadelenin bitişi olarak adlandırılmaktadır (ya da kimilerince kapitalizm, diğer ideolojiler karşısında üstünlük elde etmiştir ve bu, tarihsel süreçte ortaya çıkan bir ideoloji olarak değil, piyasanın görünmez eli dışında herhangi bir merkezi siyasi yönetimin olamayacağı gerçeği er geç kanıtlanacak olan bir tür doğa kanunu olarak değerlendirilir). Aynı zamanda, tarih ve siyaseti yaklaşık son 150 yıldır meşgul eden ideolojik mücadelenin de sonuna gelindiği iddia edilmektedir.

Diğer yandan, toplumlar kendi tarihlerinin derinliklerine, özellikle de kendi ulusal ve etnik tarihlerine çekilmeye devam ettiler. Bu durum yalnızca bağımsızlıkları ve ulus devletleri için mücadele veren sömürgecilik sonrası devletlerde ya da önceden SSCB bünyesinde yer alan bölgelerde değil, aynı zamanda yerleşik ulus devletlerin görünüşte oturmuş olan sınırları içerisinde ayrılıkçılığın ve milliyetçiliğin yükselişe geçtiği bölgelerde de yaşandı. Tarih, birdenbire her yerde karşımıza çıkmaya ve etnik, kültürel çeşitliliğinin tekrardan farkına varan topluluklarda belirsizlik ve kaygılar karşısında güvence yaratmak ya da ulus devlet sınırlarını meşrulaştırmak için bir araç olarak görülmeye başladı.

Krizle karşı iki farklı yaklaşım

Mesleklerin (yukarıda belirtildiği kadarıyla) geçirdiği toplumsal dönüşümler daha geniş tarihsel ve siyasi dönüşüm süreçleriyle hangi noktalarda bağdaştığı sorusu krize karşı iki farklı yaklaşımı beraberinde getirir -ki bu akademik çalışmaların kimliğini de etkiler ve bunun gençlik çalışmaları üzerinde çifte etkisi vardır. Kimlikler yeniden tanımlanmakla kalmıyor, kimlik ve otorite iddialarının kökten bir şekilde yeniden meşrulaştırılması gerekiyor. Bu süreçte, güncel tartışmalarda iki yaklaşım öne çıkıyor. Bu yaklaşımlar hizmetlerin inandırıcılığını ve bu hizmetlere yönelik güveni yeniden oluşturmaya çalışıyor. Ancak her iki yaklaşım da tarih ve kimlik kavramlarını eleştirel bir şekilde ele alamıyor.

İşlevsel yaklaşım

Yaklaşımlardan biri işlevselciliği kullanıyor: Sosyal hizmet çalışmaları piyasa seçimi ideolojisinin ağırlığı karşısında kendilerine verimlilik tartışmaları içinde bir yer bulmaya çalışır. Herhangi bir tüketici -devlet, topluluk ya da birey- belirli bir nedenle belirli bir hizmeti talep eder ve bu hizmeti sağlayacak kişi ya da kurum bu hizmeti piyasa koşullarında en iyi ücret karşılığında sağlamaya çalışır. Bu yaklaşım, ilkeye ve yönetime ilişkin gelenekleri, değer sistemlerini ve entelektüel devamlılıkları görmezden gelir (hatta değerlendirmeye kasten dâhil etmez). Bunun yerine, bu yaklaşımlar "hangisi işe yarar?" sorusunu sorar ya da tıp biliminden alınmış bir ifadeyle "kanıta dayalı"dırlar.

Bu yaklaşımı tarih dışı yaklaşım olarak adlandırıyorum ve bu yaklaşımın birtakım olumsuz sonuçlar doğuracağını düşünüyorum. Bu olumsuz sonuçların kaynağı yalnızca bu yaklaşımın tarihsel gelişimi gözardı etmesi değildir. Bu yaklaşım aynı zamanda önemli bir toplumsal boyutu ortadan kaldırılmış olan bir kültürel çeşitlilikle ilişkilene fikrini ortaya atmaktadır. Görünüşte nötr bir kriter olan "kanıt" kavramıyla üstü örtülmüş olan bu toplumsal boyut, ancak tarihle derin, eleştirel ve farklılaşmış bir ilişki kurulmasıyla anlaşılabilir. Her ne kadar bu yaklaşımın kültüre özgü hizmetlere, örneğin dini ya da etnik bir topluluğun üye-

leri için bir kulüp ya da proje oluşturmak gibi ismarlama çalışmalara yol açtığı gözlenirse de, sonuç olarak kültürel farklılıkları özcü bir forma soktuğu, dayanışmanın kapsamını daralttığı ya da kültürel özellikleri bir hayat tarzı tercihi indirgediği için değersizleştirdiğini iddia edebilirim.

Her durumda, sosyal hizmet mesleklerinin asıl konusu, yani “toplumsal” olanın inşası, gündemden kalkmıştır çünkü hizmet alanlar yalnızca kendi karakter özellikleriyle tanımlanan bireyler ya da gruplar olarak algılanır fakat toplumsal bir boyut katmanının asıl amacı aslen farklı olan insanlar arasında bağlar kurmaktır. Bu, işlevsel yaklaşımın bakış açısından, toplum, fiziksel ve ideolojik duvarlarla gettolara ayrılmış olan bir bireyler koleksiyonu ya da topluluklardan oluşan bir takımada gibi gözükmektedir.

Toplumsal dayanışmanın inşa edilmesi bir mühendislik işlevi değildir. Bununla birlikte, dayanışmanın bir tür mühendislik haline gelmesinin ciddi sonuçları vardır. Bu sonuçlar yalnızca Nazilerin ırkçı toplum mühendisliğinde ve endüstriyelmiş öldürme kamplarında gerçekleşmedi. Eski Yugoslavya bölgelerinden İrlanda’ya ve Afrika’nın bazı kısımlarına kadar birçok bölgede gayet gerçek bir şekilde devam eden etnik arındırma örneklerinde de hâlâ kendini gösteriyor.

Put kırıcı yaklaşım

Bir diğer yaklaşım, tarihi put kırıcı amaçla kullanan yaklaşımdır ve bunun güncel politikada karşılığı vardır. Bu yaklaşım tarihe ve tarihsel sürekliliğe referans verir ancak tarih, bugün için belirli ayrıcalıklı ya da baskın konumları meşrulaştırmak ya da bu konumda hak iddia etmek amacıyla gereğinden fazla vurgulanır. “Biz herkesten önce buradaydık” adeta bir slogandır: Bu topraklar, geleneğe göre bize aittir ve bunların mülkiyetiyle ilgili herhangi bir kimsenin itiraz etmesi kabul edilemez. Dolayısıyla yukarıda sözü geçen, tarihe olan ilginin, hem de sosyal hizmet çevresinin de ötesinde, artması olgusundan bahsederken, bu ilginin ister dolaylı ister doğrudan kısmen de olsa ayrıcalıklı konumlarda çalışanların bu konumlarını kaybetme korkusundan kaynaklanıp kaynaklanmadığını sormamız gerekir. Çünkü neoliberal sosyal politikalar, görevleri ve ihaleleri dağıtırken mesleki sınırlamaları ya da standartları pek dikkate almaz.

Bu türden bir yaklaşımda, mesleğin kendi çıkarı toplumsal bir şartı sorumlu bir biçimde yerine getirmenin önüne geçer. Soyut bir tarih ve kimlik anlayışı ayrıcalıkların pekişmesine yardımcı olur. Tarihsel süreçlerle gerçek bir ilişki kurmanın önünü tıkar.

Gerek milli-siyasi, gerek profesyonel bir bakış açısından olsun, tarihle ilgilenmenin esası şudur: Güncel siyasete ve mesleki uygulamalara doğrudan etkisi vardır fakat ancak ve ancak tarihle eleştirel ve yorumlayıcı önermelere dayalı bir diyalog kurulduğu durumda yapıcı olabilir. Şunu kastediyorum: Tarihi anlamak/anlamaya çalışmak her zaman iki yönlü bir süreç olmalıdır: Hem geçmişte olanları sorgulayan kişinin öznelliğini göz önünde bulundurarak sorgulamak hem de bilginin doğruluğunun ve buna dayalı iddiaların meşruluğunun sürekli olarak sorgulandığı bir süreç olarak, şimdiki zamanın geçmiş zamandaki öncülleri ve benzerleri ışığında, bugünü incelemek.

Toplumun kumaşını ören, bir diğer deyişle ortak sembollerin yaratılmasını sağlayan, tam da

bu soruların oluşturulma biçimidir. Toplum, bütünlüğünü garantiye biyolojik gerçekler gibi tarih dışı olgularla değil, ortak ilke, değer ve özelemlerle alabilir. Toplumun bir arada tutabilecek olan, bu bitmemiş projenin sürekli olarak geliştirilmesi ve üzerinde yeniden çalışılması ve anlam arayışıdır.

İki yöne çekilen gençlik çalışması

Gençlik çalışmaları bütün bu süreçlerde çok kritik bir rol oynar. Başka hiçbir alanda toplumsal entegrasyona yönelik yaklaşımlar arasındaki gerilim, modern toplumların yüzleşmek zorunda oldukları bu zorluk, böylesine görünür değildir.

Bir yandan, gençlik çalışmalarının gerçek hayata yönelik süreçlere karışmayıp bu süreçlerin kendi kendini yaratan dinamikleri içinde, toplumun yenilenmesi için sürekli bir kaynak olabilecekleri şekilde, gerçekleştirmelerini sağlama görevi vardır. Bu bakış açısından bakıldığında, gençlik çalışmaları ivmesini gençlik hareketinden, ergenliğin yapı taşları olan bağımsızlık ve kimlik ve orijinalite arayışından alır. Bu türden bir gençlik çalışmasının, bir tür asimilasyon ve düzeltme aracına dönüştürülmeden örgütlenmesi, kontrol edilmesi ya da profesyonelleştirilmesi olanaklı değildir. Bu da gençlik çalışmasının her zaman kurulu toplumsal düzeni huzursuz etme ve dengesizlik yaratma riskini beraberinde taşıdığı anlamına gelmektedir. Ancak gençlik çalışmaları aynı nedenden dolayı toplumun yenilenmesi ve yaratıcılığı için önemli bir kaynaktır.

Diğer yandan, gençlik çalışması sistemin çıkarlarını temsil eder. Bu sistem, entegrasyon kavramını çeşitli yapılar, akılcı planlar ve faydacı hedefler gerektiren bir tür düzenleme görevi olarak değerlendirir. Gençlik yönlendirilmeli ve eğitilmelidir. Nasıl bir ağacın meyve vermesi için bir tür bakımdan geçmesi gerekiyorsa, gençliğin de yakından takip edilmesi ve gözetilmesi gerekir. Avrupa'nın çeşitli bölgelerindeki gençlik politikalarının tarihi ve gençlik hizmetinin gelişimi bu iki kutup arasındaki gerilimi, bir diğer deyişle bu iki yaklaşımın sunduğu vaatleri ve tehlikeleri sergilemektedir.

Gerçek hayatta, gençlik çalışmaları gençlik politikalarının ve aslında genel olarak ulusal politikaların şekillendirilmesinde önemli rol oynamıştır. Almanya'da ve İtalya'da görüldüğü gibi ulus-devlet projesi, enerjisinin önemli bir kısmını Faşizm ve Nazizm deneyimlerinde olumsuz sonuçları ortaya çıkan romantik gençlik hareketlerinden sağlamıştır. 1968 olayları da geçmişle yüzleşemeyip sömürgeci, baskıcı ve otoriter yöntemlerle harekete geçen bir sisteme isyan eden gençlerle özdeşleştirilir. Dolayısıyla İngiltere başta olmak üzere bazı ülkelerde, devletin gençlik hizmetleri üzerindeki etkisinin sınırlandırılması ve bu hizmetlerin bilinçli bir şekilde profesyonelleştirilmemesi anlaşılır bir tutumdur çünkü profesyonelleşmenin bir tür kültürel yenilenme sağlayan enerjisini ve yaratıcılığını kısıtlayacağı düşünülür.

Aynı şekilde, yönetim ve entegrasyon sorunlarıyla günbegün daha fazla karşılaşan çoğu modern toplumun gençlik hizmetlerinin geliştirilmesi için er geç yatırımlar yapmaya başlamış olması ve bu yatırımları toplumsal entegrasyon amacıyla kullanması da anlaşılır bir yaklaşımdır. İyi tarafından bakarsak, gerçek hayattaki süreçler kendi hallerine bırakıldıklarında çoğu kez toplumsal eşitsizlikleri yeniden yaratırlar ve devlet daha fazla eşitlik hedefliyorsa, toplumun büyük bir kısmı tarafından dışlanma tehdidiyle karşı karşıya bırakılmış olan gençlerin mağduriyetini gidermek ve pozitif ayrımcılık uygulamak zorundadır. Bu da

politika üretmeyi, eğitim yapıları ve yöntemleri belirleyebilmeyi gerektirir. Kötü tarafından bakıldığında, totaliter rejimler, gençlik hizmetlerinin ideolojik olarak erkenden yönlendirme potansiyellerini tespit etmiş, yeni bir toplumun olmazsa olmaz bileşenleri ve siyasi hareketlerin önemli paydaşları olarak gençleri hedeflemişlerdir.

Öyleyse, tarihsel olarak gençlik çalışmalarında her zaman kendini göstermiş olan bu eğreti değer çekişmesini neden bir kenara bırakmıyoruz? Neden gençlik hizmetine akılcı, etkin ve tamamen profesyonelleşmiş bir yaklaşımı desteklemiyoruz? Benim yanıtlım şudur: Çünkü bu gerilim hiçbir zaman iki modelin birinden yana tavır alarak çözülemez, çözülmemelidir; aksine gençlik çalışmasına ve gençlik hizmetine yönelik “doğru” yaklaşımın parametreleri her operasyonel bağlamda çıkarların, hareketlerin ve kaynakların geçmişine yönelik ayrıntılı bir şekilde incelenmesinden sonra tartışmaya açılmalıdır.

Bu düşünce süreci, çok özel beceriler gerektirir. Bunlar, gençlik çalışmasındakilere ek beceriler değildir, gençlik çalışması yeterliliği için temel unsurları oluştururlar. Bu beceriler, genç insanların hayatlarını nesnelleştirmeye ya da psikolojileştirmeye kaçmadan anlamaya yönelik yorumlama yetenekleridir (elbette psikolojik ve sosyolojik kaynaklar bu anlamlandırma süreçlerine önemli katkılar sunabilirler). Bu, geçmiş umutlarla, geleneklerle, hayata ilişkin kavramlarla ve kökenleriyle bunları aşan, günümüze seslenen, genç insanların yaşamlarının onlara özgü çeşitli ve çekişmeli gayretlerini ve zorluklarını ortaya çıkarmayı hedefleyen bir projeyi tasarlamaktır.

Burada gençlik hizmetine tarihsel yaklaşımın hep bir parçası olmuş olan ve uygulamaya dair birtakım keşiflere ve çıkış noktalarına öncülük etmiş olan bazı tartışmalı konuların altını çizmek istiyorum.

Kimlik

Gençlik çalışmaları da dâhil, sosyal hizmet mesleklerinin hepsinde, tarihsel değişim bizleri birçok kimlik sorunuyla, özellikle de toplumsal cinsiyet, etnik köken ve sınıf boyutlarıyla karşı karşıya getirir. Her durumda asıl soru gençlik hizmetinin kimliklerin yeniden inşasıyla mı, yoksa kimliklerin dönüşümüyle mi ilgili olduğudur.

Toplumsal Cinsiyet

Sosyal hizmetleri, tarihsel olarak büyük oranda kadınlar yürüttüyse de gençlik çalışmalarında durum böyle değildir. Gençlik hizmetinde erkekler daha fazla söz sahibi olmuş, toplumsal cinsiyet ayrımları korunmuştur. Bu durum, toplumsal cinsiyet kimliğinin gençlik çalışmalarında yeterince kavramsallaştırılamamasına olmuştur ve ancak yeni yeni incelenmeye değer bir konu olarak ele alınıyor. Neden gençlik çalışmalarında toplumsal cinsiyet konularını tartışma geleneği olmadığı sorusu ve böylesi bir tartışmanın gelecekte bu alanda önemli gelişmeleri beraberinde getirip getiremeyeceği sorulmalıdır.

Etnik Köken

Etnik köken, çoğunlukla yeni bir konuymuş gibi değerlendirilir. Bu durum özellikle gençlik

hizmetinin farklı etnik kökenlerden gelen genç insanların topluma entegrasyonunda kilit bir rol oynadığı düşünülen ve etnik gruplara özel, ayrı hizmetler verilmesinin sözkonusu olduğu göçmen topluluklarda geçerlidir. Daha yakından incelendiğinde, ulus inşasına yönelik ilgi ve kültürel geleneklerin ele alınış biçimi yüzünden, özellikle de dinin belli bir kimliğe yönlendirmede yarı-etnik bir işaret gibi kullanıldığı durumlarda, etnisitenin aslında gençlik hizmetinin her zaman önemli bir bileşeni olduğu görülmüştür.

Kültürel açıdan tanımlanan kimlikler gençlik hizmetlerinin gelişiminde büyük bir rol oynamıştır. Etnisiteye göre düzenlenen birçok göçmen projesi “yerli” gençlik hizmetinin temel doktrinlerini tekrarlamaktadır. Bu da, dini paydaların ve kültürel olarak tanımlanmış grupların gençlere bir kültürel referans noktası sağlama hakları olduğuna yönelik bir hissi kendi geleneklerinde barındırmaları demektir. Burada henüz dışlayıcı ve ayrımcı etkileri karşısında ait olma/olmamanın sınırlarıyla ilgili sıkıntılı sorular irdelenmeye bile başlanmamıştır. Kültürel gelenekler etrafında bir kimlik oluşturmak için referans noktaları sunmanın kendisinin, dışlayıcı ve hatta ırkçı eğilimleri besleyip beslemediği, sorulmayı bekleyen bir sorudur.

Sınıf

Tarihsel olarak gençlik hizmeti ve gençlik hareketleri sınıf kavramıyla bazı noktalarda ayrılmıştır. İşçi sınıfına ait olmayı kimlik inşasında pozitif bir değer olarak değerlendiren gençlik inisiyatifleriyle bu türden bir sosyalleşmeyi sorgulayan ve dezavantajlı gençlere “iyileşme/düzelme” gündemi dayatan gençlik hareketleri arasında her zaman bir fikir ayrılığı gözlemlenmiştir. İkinci eğilim, gençlik için sınıf kavramından bağımsız bir kimlik oluşturma ve içirme çabası içinde olmuş, ne yazık ki bu çabalar çoğu kez (belki de istemeden) ayrımcı sonuçlar doğurmuştur.

Özellikle spor alanında, milli duyguların yanı sıra sınıf ayrımları iyice öne çıkmıştır. Boks ve futbol gibi spor dallarında başarılı olmak çoğu kez kendi sınıfına bağlı kalmaktan kurtaran bir kaçış yolu olarak değerlendirilmiştir. Fakat bu yalnızca bireysel seviyede böyledir, ideolojik seviyede amaç varolan yapısal sınıf ayrımlarını meşrulaştırmak ya da derinleştirmektir.

Birçok yerde ayrıcalıklı ya da nezih bir spor kulübüne dahil olmak gelecekteki kariyerini garantiye almak için yeterlidir ve çoğu kez orta sınıfa üye gençleri ayrıcalık ve üstünlük konularına yakınlaştırma amacı güder. Sporun ve eğlencenin ticarileştirilmesi bu türden ayrımları belirsizleştirmiş ve kimlik inşası sürecinde bireyselleştirilmiş bir yaklaşım üretilmesine neden olmuştur. Bununla birlikte, gençlik kulüpleri birçok mahallede, özellikle de göçmen gruplar arasında, kimlik oluşturma kapasitelerini sürdürür, tam anlamıyla sınıfsal olmasa da, anonim kalmaya karşı bir koruma sağlarken, sonuçta dışlayan bir mekanizma işler.

Siyasetin kaçınılmazlığı

Örneklerden görülebileceği gibi, gençlik hizmetleri kimlik konularını gündeme getirdiği noktalarda -kimliğin siyasi olmayan anlamda oluşturulduğu noktalarda bile- siyasi gündemlerle iç içe geçmektedir. O halde, bu alandaki tarihsel düşünme, kaçınılmaz olarak, belli bir bağlamda siyasi açıdan ne ifade ettiğinin ne ölçüde açıklığı kavuşturulduğunun üzerine

gitmeli ya da kendini siyasi bakımdan nötr bir şekilde sunan bir gençlik hizmetleri çeşidinin ne anlama geldiğine parmak basmalıdır. İster kamusal sosyal politikalarda örgütlü bir öge olsun, ister toplumsal hareketlerin ya da sivil toplumdaki başka girişimlerin kendiliğinden yarattığı bir ürün olsun, gençlik çalışmalarının birçok biçimi özündeki belirsizlikten dolayı kolaylıkla siyasi amaçlar için sömürülebilir.

Burada üniformalı gençlik hareketi birbirine zıt şekillerde anlaşılabilir bir olguya örnek oluşturduğu için özel ilgiyi hak etmektedir: Gençlerin kimliklerinin gelişimi için net referans noktaları bulma ihtiyaçlarına kendiliğinden oluşan bir karşılık diye de okunabilir, yani etkinliklerin yapısı, ritüeller ve üniformalar gençliğin kendi yapısında var olan bir özellik diye görülebilir; ya da kimlik şekillendirme ögesi sistemin gençlerin ihtiyaçlarını kontrol edip yönlendirdiği bir girişim diye de görülebilir ve bu girişim eninde sonunda düzene ayak uydurmuş olan bir gençliğe ihtiyaç duyan devlete yarar.

Özellikle totaliter rejimler bu belirsizliği sömürmeye her zaman heveslidirler, ancak gençlik hizmetlerinin ve gençlik hareketlerinin farklı biçimlerine ilişkin bir değerlendirme bu şekilde sunulmalarına odaklanamaz ve bunları belli birer tarihi ve siyasi bağlama oturtmak zorundadır. Gençlik hizmetlerine ve gençlik politikalarına hem resmi hem resmi olmayan şekillerde yön veren, alta yatan karmaşık güdülere, stratejilere ve gündemlere ilişkin bu tür ayrıntılı bir çalışma yalnızca kuramsal açıdan ilgi çekmekle kalmaz, aynı zamanda çok doğrudan çıkarımları vardır çünkü (gençlik çalışmasında olmazsa olmaz nitelikte olan) yeterlilikleri, yani ihtiyaçların ve kimliklerin toplumsal olarak inşa edildiğini, oluşturulduğunu gören ve bunlarla nasıl çıkılması gerektiğini tartışan yeterlilikleri daha da keskinleştirmeye yardımcı olur.

Böylesi bir ayrıştırılmış analize dayanarak, Avrupa'da Batı'nın ve Doğu'nun deneyimleri de yeniden bir araya getirilebilir. Diğer sosyal hizmet mesleklerinde olduğundan daha da fazla oranda, gençlik hizmetleri alanında, Doğu'daki geçmiş deneyimleri kullanmanın potansiyel yararları komünizm yönetimi altındaki tüm gençlik hizmetlerinin ideolojik bir temele sahip olduğu ve bu yüzden Batı'daki, en azından totaliter olmayan ülkelerde ve zamanlarındaki, yaklaşımlarla karşılaştırılmayacağı yargısı nedeniyle, engellenmiştir. Bu tutum çoğunlukla, komünizm sonrası ülkelerde bu tür gelişmelere sıfırdan başlanabilmiş gibi, gençlik hizmetleri alanı dahil tamamen Batılı sistemler kurmaya uğraşan yeni-sömürgeci çıkarlarla bezelidir. İdeolojik kökenleri olan gençlik hizmetleri hiçbir zaman tümüyle dayatılmış nitelikte değildir, fakat tıpkı görünüşte ideolojik temellere sahip olmayan gençlik etkinlikleri çeşitlerinin daima birtakım siyasi gündemleri yansıması gibi, bunlar da gençlerin özerklik ve hatta isyan hayallerine ve kimlik kaygılarına cevap vermiştir. Tarihle bu tür diyalogların uygulama alanına yenilik getirmek açısından inanılmaz bir potansiyeli vardır.

Suçluluk duygusu soruları

Son olarak, bu tartışmalar gençlikle ilgili yaklaşımlardaki en hassas noktayı, tarihi tartışmaların ve incelemelerin ön plana çıkardığı bir hassasiyeti ele almaktadır. Gençlere geçmişte nasıl davranıldığına bakmak içimizde aniden müthiş bir suçluluk duygusu uyandırır. Yetişkinlerin çocuklara ne eziyetler çektirdiklerinin ve bunu çoğunlukla aslında sistematik baskı ve sömürü rejimlerinden başka bir şey demek olmayan, "senin iyiliğin için" gibisinden bir-

takım iyi pedagojik yöntemlere sığınarak yaptıklarının farkına varırız. Bu projelerden bazı-
larının sinsi ve sömürücü özelliği, “gençlik coşkusunun ve hevesinin kendiliğinden taşması”
diye tarif edilen bir örtünün altında gizlenebilir. Bunların tarihi 1212 tarihli grotesk (sözde)
“Çocuk Haçlı Seferleri”nden Çin Kültür Devrimi’ndeki gençlik unsuruna ve gittikçe büyüyen
çocuk askerler olgusuna kadar uzanır.

Fakat, bu aşırı uçlar bir yana bırakıldığı zaman bile, çocuk yetiştirilişinin, eğitiminin ve genç-
lik çalışmalarının yüzyıllar içinde hatırı sayılır bir ölçüde değiştiği fark edilir. Bir zamanlar
kabul edilir veya hatta ilerici görünen yöntemler artık utanç verici gelmektedir. Çocuk yuva-
larında, spor kulüplerinde, kiliseyle ilişkili etkinliklerde ya da başka yerlerde istismara maruz
kalan çocukların ve gençlerin hikâyeleri ancak son yıllarda ciddiyle dinlenmeye başlandı.
Bu hikâyeler bütün yöntemlerin aslında ne kadar belirsiz ve emniyetsiz olduğuna yönelik
tarihsel bakış açısında önemli birer parçadır, çünkü gençlik çalışmaları ve çocuk koruma
alanındaki bugünkü yaklaşımların -gençlik kulüplerinde ücretsiz olarak bulunan ya da in-
ternet üzerinde “kendiliğinden” uğraşılan bilgisayar oyunları ya da boş zaman etkinlikleri
gibi yöntemlerin ya da sosyal hizmet görevlilerinin sürekli gözetimi ve şehir içlerinde eve
giriş saatleri gibi koruyucu yöntemlerin ya da hiperaktiviteye yönelik tedavi yöntemlerinin-
gelecek kuşaklarca nasıl yargılanacağını sormamız gerekir.

Çocuklara ve gençlere kendi hayatlarını yaşamak ya da kendi ilgi alanlarının peşinden koş-
mak konusunda daha çok sorumluluk vermekle onları zarar görmekten korumak arasındaki
dengenin ne olacağı pozitivist bilimsel ya da soyut ahlaki ilkelere dayalı kaynaklarla yanıt-
lanabilecek olan bir soru değildir. Bu denge, daha çok, her yeni kuşakta ve her kültürel
ve siyasi bağlamda daima müzakere edilmesi şarttır. Ancak tarih üzerine kafa yormak bize
bütün bakış açılarının ne derece göreceli olduğunu fark ettirir ve bu büyük sorumlulukla
tarihi suçluluk duygusuyla yüzleşmenin risklerini tümüyle bilerek yüzleşeceksek işe yarar
ve büyük olasılıkla gerekli bir başlangıç noktasıdır.

Sonuç

Öyle görünüyor ki tarihsel düşünmek bizi bütün bu alanlarda bir belirsizlik ve görecelilik
kuyusuna götürüyor ve bu nedenle tarihte sonsuz, net cevaplar aramaya yönelik her çaba-
nın baştan başarısızlığa uğraması kaçınılmaz. O zaman neden bununla uğraşalım ki? Yanıt
belki de hümanizme kırılmalı, tarihi, öznel bir referans vermekte yatıyor. Çünkü, antropolojik
bir bakış açısıyla, çocukluk ve gençlik biyolojinin kesinkes belirlediği verili haller değil de
her çağın ve her kültürün kendi egemen değerlerine göre başka türlü şekillendirdiği top-
lumsal yapılarıdır. Bundan dolayı, gençlik çalışmaları bu değerleri ciddiye alan ama tarihsel
görecelilik gereği eleştirel bir konuma izin veren, gerekli ama nazik bir iştir.

Bu iş, bir yandan daha fazla kontrole doğru çekerek gençleri yetişkinlerin gerçeklik ve bu-
nun gerekleri diye tanımladıkları şeylere ayak uydurur hale getiren, diğer yandan kendili-
ğindenliğin yenilenme, tazelenme ve ilerleme fırsatı verdiğini kabul eden iki uç arasında
diyalektik bir güç alanında evrilir. İşin bu iki yönü bir araya gelerek hümanizm projesini
meydana getirir. Bu proje yanlış anlamalarla yüklüdür ama yine de kültürel ilham ve gerçek
bilimsel çaba kaynağıdır. Hümanizm tamamlanmamış bir projedir ve sabit referans nokta-
ları yoktur. Sınırları ve kategorileri aşıp durur. Teknik ve insanı eninde sonunda insanlıktan

çıkaran bir süreçte eritmek yerine toplumsal bir bağlamda insanı gerçekleştirme yolundaki görevine sadık kalacaksa, teknik yeterliliği aşan (ve aşması şart olan) bir meydan okumadır. Tarihle yüzleşmek bu alçakgönüllüğü öneriyor, masaya yatırıyor da yığıncağa yol açmak zorunda değildir.

10

AVRUPA'DA GENÇLİK ÇALIŞMASI, PROFESYONELLİK VE PROFESYONELLEŞME

Maurice Devlin

Giriş

Bu makale Avrupa'da gençlik çalışmasında profesyonellik ve profesyonelleşmenin çeşitli yönlerini keşfetmeyi amaçlıyor ve bunu yaparken özellikle yazarın iyi bildiği İrlanda'dan ve Birleşik Krallık'tan bahsediyor ve kıtanın diğer bölümlerinden seçilmiş örneklerle de değişiyor.

İlk olarak iki anahtar terimin yaygın olarak kullanılan anlamları arasındaki farkı netleştirmek gerekiyor. "Profesyonellik" (professionalism), göreceli olarak, "durağan" bir kavramdır (başka bir deyişle kendi içinde evrim ya da değişim kavramını kapsamaz). Herhangi bir verili meslek alanında yapılması gereken işle ilgili davranma ve düşünme biçimini, çalışanın rol ve görevlerine bir yaklaşımı belirtir ve genellikle standartlar, hesap verebilirlik ve güvenilirlik gibi konulara yönelik bir kaygıyı dile getirir. "Profesyonelleşme" (professionalisation) ise "dinamik" bir özelliğe sahiptir. Zaman içinde bir değişim sürecine, bir mesleğin önemli yönlerinin gelişip değişmesine işaret eder. Genellikle statü, tanınma ve diğer mesleklerle ilişkiler (ve karşılaştırmalar) konusundaki kaygıları ima eder. Terimlerin gençlik çalışması alanında kullanılageldikleri halleriyle ilgili farklı anlam ve çağrışımlara daha sonra değinilecek.

İki sözcüğün de dayandığı diğer anahtar sözcüklere de biraz daha yakından bakmak gerekiyor. İsim olan "profesyonellik" ve fiil olan "icra etmek" (to profess). İcra etmek sözcüğü "beyan etmek, tasdik etmek ya da itiraf etmek" (tanımlar Oxford İngilizce Sözlük'ten alın-

mıştır²⁵) anlamlarına gelir ve bu nedenle “profesyonellik” sözcüğünün tarihi açıdan önemli bir anlamı yeni bir dini mezhep veya tarikata giren kişinin yaptığı gibi “kutsal beyan, söz verme, ant içme”dir. Mesleğe rehberlik eden inançlarla ve ilkelerle ilişkili etik sorunların günümüz meslekleri hakkındaki tartışmaların merkezinde yer aldığını hatırladığımızda bu çok önemlidir. “Profession” (meslek, uğraş) ile yakın ilişkili bir diğer sözcük olan “vocation” da (meslek) ayrıca dini kökeni ve çağrışımları olan bir sözcüktür. Bazen aynı anlamda kullanılır, bazen belirli bir biçimde ondan ayrılır, özellikle sıfat olarak kullanımında bu böyledir, örneğin “mesleki eğitim (vocational training) ve profesyonel eğitim (professional training). Kelime anlamıyla meslek (vocation) bir “çağrıdır” ve bu yüzden bir yaşam ve çalışma şekline temelde bir bağlılık ve “adanma”dır (sözlük anlamıyla “ant içme”dir).

Bu durumda güncel kullanımıyla bir meslek (profession) nedir? Önemli bir sözlük tanımı şudur: Öğrenimin ya da bilimin bir dalındaki açıklanan, ileri sürülen bir bilginin, başkalarının işlerine uygulanmasında ya da üzerinde kurulmuş olan bir sanatın uygulanmasında kullanıldığı bir uğraştır. Bu tanım devamında tarihsel olarak bu terimin özellikle “öğrenilen üç meslek, yani ilahiyat, hukuk ve tıp için; ayrıca askeriye için” kullanıldığına dikkat çeker. 1605 yılında İngiliz filozof ve devlet adamı Francis Bacon’ın (1561-1626) “Avrupa’daki bunca harika yüksek öğrenim kurumu arasında, hiçbirinin sanat ve genel bilimlere bırakılmamış olup hepsinin mesleklerle ayrılmış olmasını garip buluyorum” diye yazarken aklında belli ki bu anlam vardı (Bacon, 1605 (2010), paragraf 8). Yüz yıl sonra yazar Joseph Addison benzer şekilde “üç büyük meslek olan İlahiyat, Hukuk ve Fizik’e” atıfta bulunmuştur (Addison, 1711: 1).

Mesleklerin bilgiyi “başkalarının işlerine” uygulamak olarak düşünülmesinin de kayda değer bir tarihi vardır. 1839 yılında F.D. Maurice’in “orta sınıflar için eğitim” konulu bir konuşmasında “[bir] meslek açıkça, öncelikle erkeklerle erkek olarak [metinde böyle] ilgilenen bir iş türüdür ve isteklerine ve etkinliklerine hizmet eden ticaretten ayrılır” demiştir (Maurice, 1839: 186). İlahiyat, hukuk ve tıp elbette “erkeklerle erkek olarak” ya da “insanla insan olarak” ilgilenir ve günümüzde “sosyal meslekler” olarak tanımlanan eğitim, sosyal hizmet ve gençlik çalışması gibi meslekler de bunu yapar. Ancak bu “eski” ve “yeni” meslekler arasında kayda değer farklılıklar olmadığı anlamına gelmiyor ve bu farklılıklara bu yazıda daha sonra değinilecek.

Şimdiye kadar, meslek kavramı en azından formelleşmiş belli bir öğrenme unsurunu, belli değer ve inançlarla ilgili bir kaygıyı ve insan refahının belli bir yönüne odaklanmayı kapsıyor gibi görünüyor. Bu konular mesleklerle ilgili incelemeleri bazı temel sosyal bilimlerin bakış açısından anlatan gelecek bölümde ele alınacak. Daha sonraki bir bölümde, böylesi bakış açıları Avrupa’da gençlik çalışmasının tarihi ve çağdaş gelişiminin bazı seçilmiş yönlerine uygulanıyor.

Mesleklerin incelenmesindeki yaklaşımlar

Yukarıda alıntılanan sözlük tanımları (sözlük tanımlarının yaptığı üzere) meslekleri kategorize etmeye, ayırdedici taraflarının ve diğer uğraşlardan ayıranların neler olduğunu açıklamaya odaklanır (örneğin, yukarıdaki tanımların biri olan “Ticaret”). Bu, mesleklerin incelenmesinde egemen yaklaşımlardan biri olan ve bir mesleği gördüğümüzde tanımamız için bakmamız gereken nitelikleri ve özellikleri vurguladığından, “özellik teorisi” olarak adlandı-

rılabilecek yaklaşıma uygun düşer.

Ne yazık ki, pek şaşırtıcı olmasa da, ayırddedici özelliklerin neler olabileceğine yönelik pek uzlaşma yoktur. Yıllar önce 21 yazarın meslekler üzerine yazdıklarının bir taraması (Millerson, 1964) bunlarda mesleklere yönelik 23 farklı unsur bulunduğuna işaret ediyordu. Bir tane unsur bile tüm listelerde yer almazken, 9 tanesi yalnızca birinde görölüyordu. Ancak, Jones, Brown ve Bradshaw'un da (1978: 61) özetlediği gibi, en fazla değinilenler şöyle:

- teorik bilgiye dayalı beceri
- formel eğitim sağlanması
- üyelerin yeterliliğinin test edilmesi, sınanması
- uzmanların örgütlenmesi
- mesleğin etik kurallarına uyma
- başkalarını düşünen, yani diğerkâm hizmet

Mesleklere yönelik bu genel yaklaşıma bir diğör örnek, Wilensky tarafından ortaya konmuştur (Wilensky, 1964: 142). ABD'de 18 farklı mesleğin tarihsel gelişimi üzerine yaptığı ampirik bir çalışma temelinde, mesleklerle ilişkilendirilen nitelikleri ve özellikleri tanımlamakla kalmayıp, profesyonelleşme sürecinde "olayların tipik bir sırası" ya da "yerleşik olan mesleklerin bu noktaya ulaşmalarındaki tipik bir süreç" olduğunu önerir. Süreç şu basamakları ya da aşamaları içermektedir:

- i. Bir uğraşın tam zamanlı bir etkinliğe dönüşmesi;
- ii. Okulların kurulması ve bunların üniversitelere yerleşmeleri (başlangıçta ya da sonradan);
- iii. Meslek birliğinin kurulması - ki bu aşağıdakileri içerebilir:
 - temel görevlerin yeniden tanımlanması,
 - (deneyimli ancak belki daha az nitelikli olan) eskilerle yeni gelenler arasında çekişme,
 - yakın (aynı türden) meslekler arasında sınır tartışmaları.
- iv. Yasal tanınırlık ve koruma elde etme amacı güden siyasi etkinlik;
- v. Mesleğin etik kurallarının benimsenmesi.

Mesleklerin özelliklerinin ve "profesyonelleşme" yolunda geçtikleri aşamaların tanımlanması sayesinde, farklı iş tiplerini karşılaştıran ilginç bir egzersiz yapabiliriz. Aslında yukarıdaki listenin günümüz gençlik çalışmalarına ne derece uygulanabileceği sorusu bir sonraki bölümün temel kaygılarından biri olacak. Ancak, şimdi pek çok sosyal bilimci böyle bir yaklaşımın faydasının sınırlı olacağı, ya da en azından tek başına alındığında bazı belli soruları yanıtlamakta (ve hatta sormakta) başarısız olacağı görüşüne sahip. Bu görüşü Julia Evetts şiddetle savunur:

Genel olarak durum şu ki... kesin bir tanıma varmak artık zaman kaybına neden olan bir sapma olarak görölüyor çünkü belirli meslek gruplarının (hukuk, eczacılık gibi, tarihsel olarak) gücünün ya da tüm mesleklerdeki profesyonellik söyleminin günümüzdeki cazibesini anlamaya hiç-

bir katkısı olmadı. (Evetts, 2006a: 134).

Aşağıda “profesyonellik söylem(ler)ine” tekrar döneceğiz. İlk olarak, mesleklerin incelenmesine yönelik 1970’lerde etkili olmaya başlayan ve hâlâ devam eden bir diğer yaklaşımdan bahsetmek önemli olacak. Bu yaklaşım tanınmanın üyelerine bahşettiği güç, ayrıcalık ve statü nedeniyle meslek gruplarının aktif olarak profesyonelleşmeye ve meslek olarak tanınmaya çalışmalarını vurgular. Bu örneklerden biri Macdonald’ın (1995) meslekler üzerine ders kitabıdır. Macdonald, Max Weber’in (1864-1920) sosyolojisinden ve daha yeni olan Larson’inki gibi çalışmalardan etkilenecek, meslek projesi kavramını profesyonelleşmeye çalışan meslek gruplarının izlediği stratejinin (Weber’in de tanımlayacağı gibi) “ideal bir tipi” olarak kullanır. Bu stratejiyi hem ekonomik hem de toplumsal düzen içinde yürütürler. Ekonomik düzende yürütmekten kastedilen, devletin mesleği bilgi temelli bu hizmetlerde tekel olarak tanınması için uğraşır, karşılığında kanuni birtakım düzenlemelere göz yumma stratejisi; toplumsal düzen içinde yürütmekten kastedilense, mesleğe özel değerli beceri ve uzmanlıkları sorumlu bir biçimde uyguladıkları için, toplumun güvenini ve beğenisini kazanabilecekleri varsayımına dayanarak, kültürel açıdan yüksek bir statü ve saygınlık edinmeye çalışma stratejisidir.

Şimdiye kadar anlatıldığı gibi mesleklere yönelik bu yaklaşım olumsuz, hatta küçümseyen ve Bernard Shaw’un Doktorun İkilemi oyunundaki Sir Patrick karakterinin “Tüm meslekler meslekten olmayanlara karşı komplodur” yorumunu akla getiren bir yaklaşımdır. Macdonald mesleklerin hayata, sağlığa, mülkiyete ilişkin ve müşteriler için önemli olan diğer konularda sağladıklarını iddia ettikleri hizmetleri sağladığını, yani sözlük tanımlarının birinde belirtildiği şekilde bunları başkalarının işlerine sağladığını kabul etmiş ve sadece ideolojilerle ayakta kalamayacaklarını gözlemlemiştir. “Toplumu ve yasaları yapanları, dürtülerinde makul derece başkalarını düşünmek ve toplum ruhu bulunduğu ve hedef grupların ahamk olmadığına ikna etmeler” (Macdonald, 1995: 34-35). Ancak bir meslek grubunun genel stratejisinin en iyi “toplumsal kapalılıkla”²⁶ anlaşılabilirdiği sonucuna varır. Macdonald’a göre:

Bu Weberci kavram profesyonel bir projenin ilerlemesini (ya da tersini), meslekler arasında ve meslekler içerisindeki çatışmaları ve ilişkileri anlamak için bir temel sunar ve ayrımcı eylemlerinin doğasını ve bunların cinsiyet, ırk ve etnisiteden kaynaklı yapısal dezavantajlara nasıl katkıda bulunduğunu kavramanın bir aracıdır (Macdonald, 1995: 35).

Bu, işlevselci sosyolojide bulunan mesleklere olumlu bakış açısıyla tamamen tezat içindedir. Max Weber gibi, bu disiplinin erken tarihindeki en önemli isimlerinden biri olan Emile Durkheim (1853-1917), işlevselcilik olarak bilinen bu alanda ufuk açan bir etki yaratmıştı. Karmaşık bir işbölümünün olduğu gelişmiş, endüstriyel kent toplumunda, mesleki birliklerin toplumsal istikrar ve dayanışmayı destekleyen olumlu ve hayati bir işlevi olduğuna, ilişkileri ve eylemleri mesleki etik kuralların yönlendirildiği “ahlaki topluluklar” olduklarına inanıyordu (Durkheim, 1957; Wolf, 1970). T.H. Marshall gibi Durkheim’dan etkilenen sonraki dönem yazarlar mesleklerin diğerkâmlığını ve hizmet idealini vurguladı ve yaşadığı ve yazdığı dönemi yansıtan bir görüşle, meslekleri, başka şeylerin yanı sıra, demokrasiye yönelik tehditlere karşı siperler olarak gördü (Marshall, 1950; ayrıca Evetts, 2006b: 517). Yani temel olarak tanımlayıcı özellikleri ampirik olarak tespit etmek ve sınıflandırmak göreviyle ilgili-

nen "özellikler yaklaşımı"ndan başka, bugüne kadar başka iki temel yaklaşım daha bulunmaktadır. Biri olumlu ve iyi niyetli bir yaklaşımdır, diğeri daha şüpheli, hatta bazen açıkça olumsuz olan bir yaklaşımdır. Bu iki değerlendirme yaklaşımı kimi zaman "uzlaşma" ve "çatışma" olarak adlandırılan ve 20. yüzyılın büyük bölümünde sosyolojik kuramlaştırmaya ve tartışmaya egemen olan ekollerle uyusmaktadır.

Son dönemlerde, sosyal bilimlerin akademik çalışmalarındaki genel eğilimle birlikte, mesleklerin incelenmesinde de, "uzlaşma-çatışma" ayrımındaki "kutupların" ötesine geçip, daha "dengeli bir değerlendirmeye" ulaşmaya çalışma eğilimi vardır. Kamu yararının ve profesyonel çıkarın illa ki karşılıklı olarak birbirini dışlamadığı, profesyonelliğin toplumun tümü için yararlı olan ahlaki değerleri destekleyebileceği iddia edilmiştir:

Meslekler, lisanslı uygulayıcıların eğitim, deneyim ve sözsüz ifade edilen bilgilerini destekleyebilmek ve garanti edebilmek için pazarları kapatmaları gerekebilir, ama bu bir kere başarılıktan sonra meslekler o zaman tamamen kendi işlerinin hizmet merkezli ve performansla bağlantılı yönlerini geliştirmeye yoğunlaşabilirler... Mesleklerin hem hizmet sağlamayı (ve özerk yönetim şeklinin geliştirilmesini) hem de ekonomik kazanım ve tekel kontrolü için bilgi ve güç kullanımını içeren (nezakete bir tehdit olan) ikili karakterini akılda tutmak gerekir (Evetts, 2006a: 136-37).

Son zamanlardaki yaklaşımların bir diğer özelliği, normatif bir değer olarak profesyonelliğin kendi başına ne iyi ne kötü, yalnızca çeşitli amaçlar için kullanılacak ve disiplin, kontrol ve gücün aracı olmak da dahil, farklı grupların çıkarlarına hizmet edebilecek bir söylem (bir dizi düşünce, imge ve pratik) olması. Julia Evetts aslında günümüz toplumunda (gençlik çalışmasını da içeren) "bilgiye dayalı" hizmet sektörü içinde çatışan iki söylem olduğunu ileri sürüyor. Bunları "örgütlenmeye dayalı" ve "mesleki" olarak niteliyor. Örgütlenmeye dayalı profesyonellik hakkında şöyle diyor:

Aslında yöneticiler, gazetmenler ve işçilerin işverenleri tarafından oluşturuluyor ve özellikle çalışanları iş yürütmek konusunda (öz)disipline etmenin yanı sıra mesleki değişim ve modernleşme getirmek için kullanılıyor... otoritenin hiyerarşik yapılarını, çalışma pratiklerinin standartlaştırılmasını, hesap verebilirliği, hedef belirlemeyi ve performans izlemeyi [içeriyor] ve mesleki eğitim ve setifikalandırmaya dayanıyor (Evetts, 2006a: 140-41).

Buna karşılık, mesleki profesyonelleşme:

...daha geleneksel, tarihi bir biçim ... karmaşık durumlarda takdir yetkisini, eşit oranda sorumluluk sahibi otoriteyi, işin mesleki açıdan kontrol edilmesini içerir ve hem müşterilerin hem de işverenlerin uygulayıcılara güvenmesine dayanır... ortak bir eğitime, güçlü bir sosyalleşme sürecine... uzman kurum ve dernekler tarafından denetlenmeye ve etik kuralların uygulanmasına dayanır (Evetts, 2006a: 141).

Açıkça profesyonelliğin iki zıt şekli arasında kayda değer bir gerilim olabilir, çünkü meslekteki uygulayıcılara verilmesi gereken özerkliğin derecesi, takdir yetkisinde nereye kadar özgür olabilecekleri ve karmaşık sorunlar hakkında bağımsız yargılarda bulunabilecekleri hakkında temel sorular yöneltiliyorlar.

Gelecek bölüm yukarıda ele alınan yaklaşımların Avrupa’da gençlik çalışmalarını ne derece ilgilendirdiğini değerlendirmeye çalışıyor.

Gençlik çalışması – ne tür bir meslek?

Gençlik çalışması, bu makalede daha önce bahsedilen “sosyal meslekler”den biri olarak görülebilir. Sarah Banks’in dikkat çektiği gibi, “farklı meslek gruplarının bölünmesine tam denk olan bir bölünme şeklinin bulunmadığı sosyal refah çalışanları arasında niteliklerin aktarılabilirliğini ve daha iyi bir anlayışın geliştirilmesini hedefleyen Avrupa projesinin bir parçası olarak” (Banks, 2004: 26) tanımlanan bir terim olduğu için, gençlik çalışması İngiltere’de halen çok kullanılsa da daha yaygın hale gelmeye başladı. Sosyal meslekler üzerine yaptığı çalışmada Banks, özellikle Birleşik Krallık’taki sosyal hizmet, toplum çalışması ve gençlik çalışması üzerine odaklanıyor ama haklı olarak oradaki değişen politika ve uygulamaların özelliklerinin çoğunun Avrupa’nın diğer yerlerinde ve Kuzey Amerika, Avustralya ve Asya’da da olduğunu söylüyor. Banks, sosyal mesleklerin tarihini gözden geçirdikten sonra, bazı yaygın temalara dikkat çekmiştir (Banks, 2004: 35-37):

- i. “İyi bakım için çağrı”. Sosyal hizmet mesleklerinin kökenleri çoğunlukla dini örgütlerin ve gönüllülerin esas rolü üstlendiği 19. yüzyılın yardımsever ve iyiliksever çalışmalarında yatar.
- ii. Refah ve kontrolün bir parçası haline getirilmek. Toplumdaki bireylerin ve grupların bakım ve ihtiyaçlarını karşılama kaygısının yanında, sosyal hizmet mesleklerinde pek çok örgütün aynı zamanda toplumsal kontrol ve disiplin gündemleri de bulunması öne çıkar.
- iii. Değişime bağlılık. Sosyal hizmet meslekleri geliştikçe, sadece “muhtaç” bireylerin yaşamlarından çok, toplumsal yapılar ve politikalara değişim getirmeye adanmışlık hissi de güçlenir ve bunun sonucunda son on yıllarda “baskı karşıtı uygulamayla ilgilenmeye” ve ayrımcılığa karşı savaşılmaya ve eşitliği teşvik etmeye yol açmıştır.
- iv. Profesyonelleşmeyle ilgili karışık hisler. Toplumun en dezavantajlı üyeleriyse ve onlar adına çalıştıkları için, sosyal hizmet meslekleri profesyonelleşme kavramıyla “kolay olmayan bir ilişki” içindeler ve pek çok uygulayıcı haliyle “yerleşik” mesleklerin “elitist tuzaklarını” önlemek istemiştir.
- v. “Profesyonellikten uzaklaşma” eğiliminin etkileri. Pek çok meslek grubunda işletmeciliğe, daha kuralcı ve daha sıkı düzenlemeye kayan son eğilimler profesyonel takdir yetkisinin ve özerkliğin kapsamına meydan okuyor, sorguluyor.

Birlikte ele alındığında ve özellikle gençlik çalışmasına uygulandığında yukarıdaki tema ve özellikler listesi, profesyonelleşmenin neden geleneksel ya da “yerleşik” anlamda gerçekleştirilemeyeceğini açıklığa kavuşturmaya yardımcı oluyor. Gençlik çalışmasında temel işlev ya da amaç hakkında baştan beri önemli gerilimler var ve bu, uygulayıcılar arasında ortak bir strateji -ya da daha önce belirtilen terimlerden birini kullanmak gerekirse, ortak bir “profesyonel proje”- geliştirilmesini engellemiş olabilir. Baskı karşıtı ve “özgürleştirici” taraf “disiplin eden” tarafa diğer sosyal hizmet mesleklerinde olduğu gibi rekabet içinde (Hallstedt ve Högrström 2005) ve bazen devletle de anlaşmazlık içinde olabiliyor (ve mesleklerin tanın-

masında devletin rolü önemli). Gönüllülerin bu kadar uzun süre gençlik çalışması hizmetlerinin doğrudan sağlanmasında önemli bir rol oynamasının ve en azından bazı ülkelerde halen bunun devam ediyor olduğu gerçeğinin, profesyonelleşmenin derecesini ve yöntemini etkilememesi beklenemez. Örneğin, devletin ve/veya toplumun gönüllülük temelinde gerçekleştirilen bir etkinliği “profesyonel” olarak tanıma konusunda isteksizliği olmuş olabilir (hâlâ da olabilir). Gönüllülerin kendisi de profesyonelleşmeden pek memnun olmayabilirler çünkü kendi katkılarını kötü gösterebilir, değerini azaltabilir (yaptıklarının daha az profesyonel olduğu ya da profesyonellikten başka bir şey olduğunu ima ettiği için).

Gönüllülük konusuyla bağlantılı olarak, sosyal hizmetlerle ilgilenen diğer sosyal hizmet meslek gruplarında olduğu gibi, gençlik çalışmasında da bunun bir meslek mi yoksa toplumsal bir hareket mi olduğu konusunda bir ikilem süregelmektedir. Bu önemli bir ayrımdır, çünkü meslek olarak tanınan işlerde, meslek sahipleriyle ya da işin uzmanlarıyla meslekten olmayanların meslek sahiplerinden hizmet alımı arasında bir ayırım yapma eğilimi vardır; halbuki toplumsal hareketlerde kolektif çabaya ve işbirliğine vurgu yapma eğilimi olagelmıştır - ki “profesyonellik” bu tür bir harekete katılmaya ters düşmez (Devlin, 1994; Smith, 1980; Couseé vd. 2010a). Son olarak, tıp ve hukukun aksine, gençlik çalışanları (ve diğer ilgili kuruluş çalışanları) profesyonel olarak kendi takdir yetkileriyle ilgili güçlü bir algı oluşturma şansları dahi olmadan, Banks’in de atıfta bulunduğu “profesyonellikten uzaklaşma” eğilimleriyle karşı karşıya kaldılar.

Bütün bunları belirttikten sonra, Avrupa’da gençlik çalışmasının ne derece profesyonelleştiği ve şu an “meslek” olduğu hakkında neler söyleyebiliriz? Gençlik çalışmasının, en azından bazı ülkelerde, “özellik teorisini” savunanların geleneksel olarak tanımladığı profesyonelliğin birçok özelliğine, belki çoğuna ulaşmış durumda olduğu kesin. Eğer gençlik çalışmasını genel olarak bireysel ve toplumsal gelişime “iki kat özen gösteren” formel olmayan ya da enformel eğitime odaklanmış olan ‘okul dışı bir eğitim’ şekli olarak tanımlarsak (Lauritzen, 2005), o zaman birçok Avrupa ülkesinde, özellikle Birleşik Krallık’ta ve İrlanda’da, her ne kadar “gençlik çalışması” sözcüğü sadece birkaç durumda kullanılıyor olsa bile, bu ana amaca yönelik tam-zamanlı meslekler olduğunu söyleyebiliriz. Bunlar “sosyal pedagog”, “sosyal eğitimci”, “sosyokültürel animatör”, “kamu görevlisi” gibi adlarla anılıyor. Bu son kullanılan terimler bazen her yaşta insanlara hizmet sunan bir iş kolunu tanımlamak için kullanılır, fakat sıklıkla çocuklarla ve gençlerle yapılan çalışmalar vurgulanır.

Bazı durumlarda, “gençlik çalışması” terimi “gençlerle çalışmak” öbeğini tanımlayan ortak bir terim olarak, en azından milletler arası ve kültürler arası karşılaştırma yapmak isteyenler tarafından kullanılır (bazı yerlerde, özellikle İngilizce konuşulan ülkelerde “gençlik çalışması” gençlerle yapılan özel bir tip çalışmayı ifade eder). Böylelikle, örneğin Loncle (2009 :132) “Fransa gençlik çalışması çatısı altında, en azından dört meslek bir araya getirilebilir” der: Bunlar sosyokültürel animatörler, özel ihtiyaç çalışanları, gençlik merkezlerinin sorumluları (chargés de missions) ve sağlık organizatörleridir (animateurs de prévention or animateurs de santé). Bütün farklılıklara rağmen, “gençlik çalışması” olarak tanımlanabilecek olan bu işlerin Avrupa ülkelerinde tam zamanlı bir iş olarak uygulanması giderek daha sık görülen bir durumdur. Ancak, farklılıklar gözardı edilemez ve gençlik çalışmasının ne derece ayrı bir meslek grubu olarak ele alınacağına mutlaka bir etkisi olacaktır.

Üniversitelerde ya da diğer yüksek öğretim kurumlarında gençlik çalışmaları için eğitim

ve kurslar kuruldu ya da kurulmakta. Kurs programlarının konuları (ileri/mesleki ya da yüksek öğretim; yüksek öğretim ise üniversitelerde veya diğer kurumlarda olmaları) gençlik çalışmalarının (nasıl adlandırıldığından bağımsız olarak) profesyonelleşme sürecinde ulaştığı aşama için bir göstergedir ve genellikle ulaşılan aşamanın kendisi belirsizdir. Helve (2009: 124) Finlandiya'da gençlik çalışmaları pozisyonlarına yönlendiren programların hem meslek yüksek okulu seviyesinde hem de yüksek öğretim içerisinde bulunduğunu ve dolayısıyla aynı pozisyonda çalışan kişilerin farklı unvanları olabileceğini belirtiyor. Malta'da İngiliz sistemi üzerine kurgulanmış olan gençlik ve toplum çalışmaları için diploma veren bir üniversite programı bulunuyor ve profesyonelleşmenin iki geleneksel özelliği yerleşik hale gelmiş durumda: Meslek birliğinin kurulması ve mesleki etik kuralların varlığı. Malta Gençlik Çalışanları Derneği 1998'de kuruldu ve Etik Kuralları 2001'de yürürlüğe girdi. Ardından Malta Meslek Birlikleri Federasyonu gençlik çalışmasını meslek olarak tanıdı, dolayısıyla artık gençlik çalışanları, ilgili politika alanlarının geliştirilmesinde, hükümetin danışma toplantılarında diğer mesleklerle birlikte temsil ediliyor (Teuma, 2009: 91). Ancak, demin bahsedilen belirsizlik için çok çarpıcı bir örnek olarak, Malta'da hâlâ pek fazla ücretli gençlik çalışması ve "meslek olarak edinilecek tam zamanlı profesyonelleşmiş bir hizmet" bulunmuyor ve mezunlar genellikle gönüllü çalışmalarda yer alıyor.

Gençlik çalışmasının Macdonald ve diğerlerinin ifade ettikleri şekliyle "profesyonel projeye" ne derece girişmiş olduğunu değerlendirecek olursak, yani profesyonelleşen uğraşların üyelerinin esas olarak statü, itibar ve ek avantajlar gibi stratejik çıkarların ne derece peşine düşüp savduklarını değerlendirecek olursak, bu projenin, o da eğer böyle bir proje var idiyse, oldukça başarısız olduğunu söyleyebiliriz: Avrupa'da diğer eğitim, insani ve refah alanında çalışanlarla karşılaştırıldıklarında, gençlik çalışanlarının ayrıcalıklı bir konumları olduğu pek iddia edilemez. Kesinlikle çalışanlar olarak çıkarlarını korumak için adım atmışlıkları var ve gençlik çalışanlarına özel sendika örneği de var. Ancak gençlik çalışmalarının en az bu boyutu kadar önemli olan, hatta belki de daha çok bilinen özelliği, gençlerin iyiliğine ve çıkarlarına değer temelli bir bağlılık ya da, daha önce adlandırıldığı şekliyle, hem özellikler teorisiyle hem de işlevselci yaklaşımlarla ilişkilendirilen, başkalarını düşünme, yani diğerkâmlık hali.

Günümüz gençlik çalışanlarının aslında bir sivilleştirme etkisine sahip olduğu söylenebilir -ki işlevselciliğin mesleklerden beklentisi budur. Gerçi gençlik çalışanlarının sivilleştirmeden anladıkları çok farklı bir şey olabilir. Sivil toplumun hayati bir parçası olan gençlik çalışmasının toplumsal boyutunun yeterince vurgulanması, hatta gerekirse yeniden keşfedilmesi önemli (Cousée vd., 2010b). Ancak, burada da anahtar terimlerin tartışılabilir olduğunu farketmemiz gerek. "Sivil toplum" farklı ülkelerde farklı anlamlara sahip, farklı şekillerde hayat bulmuş ve sosyal eğitim, sosyal pedagoji ve sosyal refah gibi farklı kavramlar yalnızca ülkeden ülkeye, kültürden kültüre değil, farklı aktörlerin ve çıkar gruplarının çıkarlarına ve bakış açlarına göre de çeşitlilik gösteriyor.

Bu bağlamda Walter Lorenz'in (2009) Blankenberge tarih çalıştayındaki katkısında sunduğu gözlemlerini hatırlamak faydalı olacaktır. Lorenz değer çatışmasının gençlik çalışmaları uygulamalarının temelinde olduğunu ve bunun gençlik çalışmalarının tarihi boyunca var olduğunu ikna edici bir şekilde savunur. Alandaki ciddi gerilimler şu tür sorulara dayanıyor: Gençlik çalışmaları özerklik ve gerçek, otantik olmakla mı ilişkili, yoksa asimilasyon ve düzeltmeyle mi? Kimlikleri yeniden mi üretiyor, yoksa dönüştürüyor mu? Sosyal kamu po-

litikalarının düzenli bir unsuru mu, yoksa toplumsal hareketlerin kendiliğinden ortaya çıkan bir ürünü mü? Lorenz belki de cevaplanamayacak olan bu sorulara kesin yanıtlar bulmaya çalışmak yerine, değer çatışmasındaki müzakerenin kendi başına gençlik çalışanlarının bir temel becerisi ve yeterliliği olarak görülmesi gerektiğini belirtiyor.

Lorenz'in açıkladığı değer çatışması doğrudan profesyonellik ve profesyonelleşme kavramlarına dokunuyor. Dışarıdan bakıldığında gençlik çalışmalarının profesyonelleşme yolunda epey uzunca bir yol aldığı görülebildiği durumlarda dahi bu geçerlidir. Birleşik Krallık'ta ve İrlanda'da tam zamanlı bir iş olarak, hatta "kariyer" olarak iyice oturmuştur. Üniversitelerde akademik olarak onur derecesinde ve lisansüstü derecesinde kabul gördüğü mesleki eğitim ve öğretim programlarının dışında, bu programların bir kuruluş tarafından meslek olarak onaylanması ve uygun bulunması için bir çerçeve vardır. Bu kuruluş gençlik çalışmaları sektöründeki tüm önemli çıkarları temsil eden; karar alıcıları, resmi ve resmi olmayan çalışanları, danışman kuruluşları, uygulayıcıları ve öğretim kurumlarının kendilerini içeren kuruluştur. İngiltere'de, İskoçya'da, Galler'de ve İrlanda'da bu tarzda ayrı kuruluşlar vardır (genellikle eğitim öğretim standartları komiteleri (ETS) olarak adlandırılır). İrlanda komitesi hem Kuzey İrlanda hem de İrlanda Cumhuriyeti ile ilgilenecek İrlanda'nın tümünü kapsar ve hükümetler arasında karşılıklı alınmış kararlar vardır. Bu da diğer hepsi tarafından çalışanlara iki ada genelinde profesyonel hareketlilik sağlar (AB bağlamında önemli sınır ötesi bir girişim). Bir ETS programından mezun olanların profesyonel olarak hepsinde nitelikli sayıldığı anlamına gelir. Her zaman olmasa da bazı durumlarda, uygun bulunan niteliklere sahip olmak belli bir maaş hakkı kazanmakla ve çalışma şartlarının başka yönleriyle bağlantılıdır. Mesleki eğitim öğretim programlarının onaylanması için bu çerçeve kabaca aynı ülkelerde daha oturmuş mesleklerde geçerli olan çerçeveye denktir.

Ancak meslek sosyologları tarafından sıkça kullanıldığı anlamda gençlik çalışması, Birleşik Krallık'ın ya da İrlanda'nın hiçbir yerinde devlet tarafından düzenlenmemiştir. Gençlik çalışmalarını yürüten (ya da pozisyon/iş için başvuran) kişilerin belli niteliklere ya da ödüllere sahip olmaları için hukuki bir gereklilik yoktur. "Gençlik çalışanı", "korunan unvan" konumuna sahip değildir (fakat diğer meslekler içinde bu konuda yalnız da değil: "Öğretmen" de sahip değil). Bu sistem büyük ölçüde merkezi aktörlerin birbirlerini karşılıklı anlamalarına dayanıyor -her ne kadar açık ve kodlanmış da olsa. Bu sistem görece iyi işlemiş bir sistem ancak kendi içinde çok güvenli bir şey değil ve kesinlikle, bir dizi diğer önlem alınmadan, kendi kendine gençlik çalışmalarının "mesleki" konumunu, nasıl tanımlanırsa tanımlansın, savunmak için yeterli görülebilecek durumda değil. Özellikle belli açılardan profesyonelleşme sürecinde başı çeken İngiltere'de onlarca yıldır gençlik çalışmaları ve gençlik çalışanları bugün kuşatma altında ve "gençlik hizmetleri" varlığını sürdürmek için savaşıyor (Davies, 2009). Her ne kadar su katılmamış geleneksellikteki ve kısmen elitist olan profesyonelleşme modelinin gençlik çalışmaları durumuna uygulanması gereğine inanmasak da (ki bu yazar inanmıyor; bakınız Devlin 2010), bazı ülkelerde şimdiki "profesyonellikten uzaklaşma" eğilimlerinin bir sonucu olarak birçok değer de kaybediliyor.

Bir önceki bölümde tanıtilen bir başka kavrama geri dönmek gerekirse, Evett'in profesyonelliğin "mesleki" ve "örgütlenmeye dayalı" söylemlerinin rekabet ettiği düşüncesinin, gençlik çalışmaları bağlamında ilgisi olduğuna dair kanıtlar vardır. Bu makalenin başında profesyonelliğin genellikle standartlar, hesap verebilirlik ve güvenilirlik gibi konularla ilgili kaygılar anlamına geldiğinden söz edilmiştir. Fakat uygulamada çok önemli olan, bu kav-

ramların nasıl tanımlandığı ve belirlendiği, nasıl ölçüldüğü ve nasıl izlendiğidir. Ancak karar vericiler ve uygulayıcılar, kavramların anlamları ve nasıl uygulanacağı hakkında her zaman aynı fikirde değildirler. Bu bakımdan gençlik çalışmaları için İrlanda'da Ulusal Kalite Standartları Çerçevesi'nin güncel girişinin sektör içinde önemli bir uzlaşma temelinde olduğuna dikkat çekmek önemli. Bu, gerginlikler yaşanmadığı ya da hâlâ korkular olmadığı anlamına gelmiyor ama çerçevenin pilot çalışmasına ve hazırlanmasına zaman ayrılması ve süreç boyunca kapsamlı bir danışma ve diyalog sürdürülmesi, sektörün bunu "satın almasını", ikna olmasını garantilemekte önemli etkenlerdi.

Bu şekilde zaman tanımak ve diyalog içerisinde olmak elbette zaten gençlik çalışmasının profesyonel kimliğinin parçasıdır. Ancak gelecekte bir meslek olarak nasıl veya nerede gelişirse gelişsin, gençlik çalışmasının bunu, dışarıdan gelen kaygılar tarafından güdülmeyen, kendi değerlerini ve ilkelerini koruyarak yapması hayati bir önem taşıyor. Eğer bu değer ve ilkelerin Avrupa bağlamındaki karşılığının ifadesini arıyorsak, resmi olan ve olmayan güncel belgelerin yanı sıra, 1990 yılında İrlanda'nın Maynooth kentinde düzenlenen ve Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) üyesi ülkelerden uzmanların bir araya geldiği toplantıya bakabiliriz. Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen toplantı gençlik çalışanlarının profesyonel eğitim ve öğretimleri hakkında bilgi paylaşımı yapmak ve daha derin içgörüler elde etmek için düzenlenmişti. Beklendiği üzere gençlik çalışmasının politikaları, sağlanması ve uygulamasında ülkeler arası farklara oldukça ilgi gösterildi.

Bununla birlikte, toplantı 'altyapısal ve kurumsal farklılıklara rağmen...gençlik çalışmasının belli ana özellikleri konularında sağlam bir mutabakata varılmıştır' sonucunu çıkarabilmiştir. Bunlar aşağıdaki gibidir (Devlin, 1991):

- i. Gençlik çalışması aslen genç insanların 'enformel' eğitimi ve gelişimiyle ilgilidir. Nerede olduğuna bakılmaksızın, resmi eğitimden çalışanın müdahale şekliyle ve çalışanla genç arasındaki ilişkinin doğasıyla ayrılır.
- ii. Gençlik çalışması seçme özgürlüğüne ve eğitim ve eğlence etkinliklerine ve programlarına genç insanların gönüllü olarak katılmaları esasına dayanır.
- iii. Gençlik çalışması sadece bireylerle değil toplumun gelişmesiyle de ilgilenir. Bireysel ihtiyaçlara ek olarak, grup olarak öğrenme ve grup etkinlikleri yoluyla toplumsal ve siyasi eğitim ve farkındalığı teşvik eder ve böylelikle genç insanların, buldukları topluluğa ve genelde topluma aktif olarak katılmalarına olanak sağlar.
- iv. Gençlik çalışmalarının hem genç insanlar hem de toplum için oynadığı rolün öneminden dolayı, ister gönüllü ister ücretli olsun uygulayanların uygun ve yeterli eğitimler doğrultusunda, zaruri bilgi, beceri ve kişisel yeterliliklerini geliştirip mükemmelleştirebilme fırsatlarına sahip olmaları gerekir.

Sonuç

Gençlik çalışmasında ortak bir "Avrupalı" bakış açısını yakalamaya çalışan yukarıdaki açıklamalar şimdi 20 yaşında (ve AET o zaman kıtada AB'nin şimdi kapsadığından daha az alan kapsıyordu). Avrupa Konseyi o dönemde gençlik çalışmalarını desteklemek ve malzemelerini yayınlamak konusunda aktif rol oynarken, "toplumsal eğitim görevlileri" antlaşmasına bağlı olarak gençlik değişim programlarını kolaylaştırma ve destekleme teşvikleri dışın-

da, Avrupa Ekonomik Birliği dâhilinde gençlik çalışmasına açıkça ilgi gösterilmiyordu. Bu inanılmaz bir şekilde değişti. 2000'lerde gerçekteşen önemli gelişmelerden sonra, Avrupa Komisyonu 2009 Nisan'ında 'Gençlik için AB Stratejisi - Yatırım ve Güçlendirme' bildirisini yayınladı ve bu bildiriye birkaç ay içerisinde gençlik alanında işbirliği amacıyla yenilenmiş bir çerçevede geliştirilen Avrupa Birliği Konseyi önergesi takip etti.

Bunların bir meslek olarak bu gençlik çalışması için nasıl bir anlamı var? Yukarıda bütün söylenenler ışığında, pek de şaşırmayacağınız üzere, cevap net değil. Komisyon, bildirisine göre gençlik çalışmasını (jugendarbeit, animation socio-éducatif, animación juvenil vs.) "okul dışı eğitim" olarak tanımlanmıştır ve "diğer mesleklerle birlikte" topluma büyük bir katkısı olduğunu ve "daha da profesyonelleşmesinin gereğini" belirtmiştir (Avrupa Komisyonu, 2009: 11).

Elbette bu duyguları ifade etmek için farklı AB dillerinde kullanılan sözcüklerin farklı çağrışımları vardır. Hem gençlik çalışmasının hem de mesleğin farklı anlayış ve geleneklerine dayanır ama her durumda, gençlik çalışmasının ayrı bir mesleki kimliği olduğuna dair sağlam bir onay niteliğindedir. Avrupa Birliği Konseyi'nin sonraki beyanının Komisyon'un daha fazla profesyonelleşme niyetinden bir geri adım olduğu da eşit derecede açık. Aslında daha sonra, gençlik çalışması terimi (ya da çeşitleri) pek de kullanılmıyor ve gençlik çalışmalarına yapılan referanslar daha çok gelişmeyi ve yenileşmeyi destekleyen genel ifadelere dayanıyor (Avrupa Birliği Konseyi, 2009: 10). Avrupa Birliği'nin 27 üyesinden gelen siyasi temsilcilerin kesin bir kararla anlaşmaya varamaması çok şaşırtıcı değil. Avrupa Birliği Konseyi önergesi bize siyasi seviyede gençlik çalışmasının bir meslek olduğunu ve profesyonelleşmesi fikrine yönelik çelişkili tutumların daima var olacağını hatırlatıyor (bazı durumlarda bu, aktif bir direnç dahi olacaktır).

Öngörülen gelecekte bu durumun değişmesi çok olası değil. Belki de, Walter Lorenz'in (2009) farklı bir tartışma bağlamında dediği gibi, gençlik çalışanları enerjilerini, bu değer çatışmasıyla savaşmaya harcamak yerine yönetmeye ve onunla baş etmeye alışmalıdır. Bence gençlik çalışması ve gençlik çalışanları başkalarının algılarını dert etmemeli ve "gençlik çalışması bir meslek midir?" ve "gençlik çalışması profesyonelleşti mi?" sorularıyla mücadeleyi daha az umursamalıdır. Bu makalenin başında bahsedilen tanıma dair unsurlara -temeldeki değerlerin önemi, görev duygusu, insan refahıyla ilgili kaygılar, sistemli öğrenme ihtiyacı- dönecek olursak, o zaman gençlik çalışması tartışmasız şekilde en önemli ve toplumsal açıdan yararlı anlamlarıyla bir meslektir. Bu etapta sorulması gereken soru: Bu çalışmanın ne tür bir meslek haline gelmesini istiyoruz?

Kaynaklar

Addison J. (1711) The Spectator Dergisi, no. 21. www.gutenberg.org/files/12030/12030-h/SV1/Spectator1.html#section21.

Avrupa Birliği Konseyi (2009) Gençlik alanında yenilenmiş işbirliği hakkındaki Konsey Kararı (2010-2018)

Avrupa Komisyonu (2009) An EU Strategy for Youth - Investing and Empowering [AB Gençlik Stratejisi - yatırım yapmak ve güçlendirmek], Brüksel, Avrupa Komisyonu COM (2009) 200 final.

Bacon F. (2010/1605) On the proficience and advancement of learning, human and divine [Öğrenmenin, insan ve kutsalın kökeni ve gelişimi üzerine], ikinci kitap "Dedication [Adanmışlık]" <http://ebooks.adelaide.edu.au/b/bacon/francis/b12a>.

Banks S. (2004), Ethics, accountability and the social professions [Etik, hesap verebilirlik ve sosyal meslekler], Basingstoke, Palgrave Macmillan.

Coussée, F., Verschelden, G., Van de Walle, T., Medlinska, M. ve Williamson, H. (der.) (2010) The history of youth work in Europe: Relevance for youth policy today, vol. 2 [Avrupa'da gençlik çalışmasının tarihi: Günümüz gençlik politikasıyla ilgisi, cilt 2], Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Coussée, F., Verschelden, G., Van de Walle, T., Medlinska, M. ve Williamson, H. (der.) (2010a) The history of youth work in Europe and its relevance for youth policy today - Conclusions [Avrupa'da gençlik çalışmasının tarihi ve günümüzdeki gençlik politikası ile ilgisi - Sonuçlar], Coussée, F., Verschelden, G., Van de Walle, T., Medlinska, M. ve Williamson, H. (der.) (2010) içinde, s. 125-36, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Coussée, F., Verschelden, G., Van de Walle, T., Medlinska, M. ve Williamson, H. (der.) (2010b) The social and pedagogical identity of youth work -Learning from two history workshops [Gençlik çalışmasının sosyal ve pedagojik kimliği - İki tarih çalıştayından çıkarımlar] Coussée, F., Verschelden, G., Van de Walle, T., Medlinska, M. ve Williamson, H. (der.) (2010) içinde, s. 137-148, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Davies B. (2009) Defined by history: youth work in the UK [Tarih tarafından tanımlanmak, Birleşik Krallıkta gençlik çalışması], Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) içinde, s. 63-85, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Devlin M. (1991) Professional youth work training in the European Community: report of a meeting of experts (Maynooth, June 1990) [Avrupa Topluğunda profesyonel gençlik çalışması eğitimi, danışmanlar toplantısı raporu (Maynooth, Haziran 1990)], Avrupa Komisyonu yayınlanmamış raporu.

Devlin M. (1994) Introduction [Giriş], Payne M. (der.) European dimensions in the training of youth and community workers. Module 1: introduction to philosophical starting points, concepts and approaches [Gençlik ve toplum çalışanlarının eğitiminin Avrupa boyutu. Modül 1: Felsefi başlangıç noktalarına, kavramlarına ve yaklaşımlarına giriş] içinde, Koblenz, Avrupa Toplum Eğitimi Merkezi.

Devlin M. (2010) Youth work in Ireland: some historical reflections [İrlanda'da gençlik çalışması, bazı tarihsel yansımalar], Coussée, F., Verschelden, G., Van de Walle, T., Medlinska, M. ve Williamson, H. (der.) (2010) içinde, s. 93-104, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Durkheim E. (1957), Professional ethics and civic morals [Profesyonel etik ve sivil ahlak], Londra, Routledge ve Kegan Paul.

Evetts J. (2006a) Short note: the sociology of professional groups. New directions [Küçük not: Profesyonel grupların sosyolojisi. Yeni yönelimler], Current Sociology, cilt 54, no. 1, s. 133-43.

Evetts J. (2006b) Trust and professionalism: challenges and occupational changes, [Güven ve profesyonellik, zorluklar ve mesleki değişimler], Current Sociology, cilt 54, no. 4, s. 515-31.

Hallstedt P. ve Högström M. (2005) Social care: a European perspective [Sosyal bakım, Avrupa perspektifi], Share P. ve McElwee N. (der.) Applied social care: an introduction for students in Ireland [Uygulamalı sosyal bakım, İrlanda'daki öğrenciler için giriş] içinde, Dublin, Gill & Macmillan, s. 17-29.

Helve H. (2009) The Finnish perspective: youth work, policy and research [Fin bakış açısı, gençlik çalışması, politikası ve araştırması], Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) içinde, s. 117-130, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Jones K., Brown J. ve Bradshaw J. (1978) Issues in social policy [Sosyal politikada konular], Londra, Routledge ve Kegan Paul.

Larson M. S. (1977) The rise of professionalism [Profesyonelliğin yükselişi], California, University of California Press.

Lauritzen P. (2005) Youth work, internal working paper [Gençlik çalışması, iç çalışma kitabı], Strasbourg, Avrupa Konseyi.

Loncle P. (2009) Youth work and policy in France [Fransa'da gençlik çalışması ve politikası] Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) içinde, s. 131-150, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Lorenz W. (2009) The function of history in the debate on social work [Sosyal çalışma tartışmalarında tarihin işlevi], Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) içinde, s. 9-28, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Macdonald K. M. (1995) The sociology of the professions [Meslekler Sosyolojisi], Londra, Sage.

Marshall T. H. (1950) Citizenship and social class, [Yurttaşlık ve Toplumsal Sınıflar], Cambridge, Cambridge University Press ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Maurice F. D. (1839) Education of the middle class [Orta sınıfın eğitimi], Londoer, J. G., Has the Church or the State the power to educate the nation? A course of lectures [Kilisenin veya devletin ulusu eğitime yetkisi var mı? Ders notları], içinde, Londra, J.G.; ve Youth work, professionalism and professionalisation in Europe [Avrupa'da gençlik çalışması, profesyonelleşme ve profesyonellik] içinde, F. Rivington/Darton ve Clark, www.archive.org/stream/haschurchorstate00maur#page/n5/mode/2up.

Millerson G. (1964) The qualifying associations: a study in professionalization [Niteleyici birlikler: Profesyonelleşmeye yönelik bir çalışma], Londra, Routledge ve Kegan Paul.

Smith T. (1980) Community work: profession or social movement? [Toplum çalışması: Meslek mi veya sosyal hareket mi?], Henderson P., Jones D. ve Thomas D. N. (der.) The boundaries of change in community work [Toplum çalışmasında değişimin sınırları] içinde, Londra, George Allen & Unwin, s. 212-27.

Teuma M. (2009) Youth work development in Malta: a chronicle [Malta'da gençlik çalışmasının gelişimi: tutanaklar], Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) içinde, s. 87-94, Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Verschelden, G., Coussée, F., Van de Walle, T. ve Williamson, H. (der.) (2009) The history of youth work in Europe: Relevance for youth policy today, vol.1 [Avrupa'da gençlik çalışmasının tarihi: Günümüz gençlik politikasıyla ilgisi, cilt 1], Strasbourg, Avrupa Konseyi Yayınları.

Wilensky H. L. (1964) The professionalization of everyone? [Herkesin profesyonelleşmesi?], American Journal of Sociology, cilt 70, no. 2, s. 137-58.

Wolf C. P. (1970) The Durkheim Thesis: occupational groups and moral integration [Durkheim Tezi: Mesleki gruplar ve ahlaki bütünleşme], Journal for the Scientific Study of Religion cilt. 9, no. 1, s. 17-32.

Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi'nin amacı, genç yurttaşların ve gençler ile çalışan sivil toplum kuruluşlarının (STK) kamusal tartışmalara ve karar alma mekanizmalarına katılımını güçlendirmektir. Aynı zamanda, gençlerin toplumsal katılımlarının desteklenmesi hedeflenmektedir.

Türkiye'de özellikle 2000'li yılların başından itibaren Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nin katkılarıyla, ama onlarla sınırlı kalmadan hayata geçmeye başlayan gençlik projelerinin oturduğu zemin aslında sivil alanın gençlik çalışmasıyla tanışma sürecinin de doğal bir uzantısıdır. Özellikle Gençlik Programı gibi finansal desteklerin katkısıyla gençlik çalışması yaygınlaşmıştır.

Avrupa coğrafyası ile ilgili gençlik çalışması tarihini ele alan makaleler bütünü'nün Türkçeye çevrilmesi özellikle gençlik politikalarının "ne" olduğu ile değil "nasıl" olduğuyla ilgilenenleri hedeflemektedir. Tartışmalara ışık tutmak ve bir fikir alışverişinin hayata geçmesine katkı sağlamak amacıyla belirli kavramların bir tarihsellik içinde tartışıldığı metinlerin Türkçeleştirildiği bu kitap özellikle gençlik politikaları ve gençlik çalışmasını gençlerin özgürleşmesi perspektifiyle ele alanlara da önemli bilgi ve deneyimler sunmaktadır.

ISBN: 978-605-399-326-1

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

Bu yayını Avrupa Birliği mali desteğiyle hazırlanmıştır. Yayının içeriğinden yalnız Yazar(lar) sorumlu olup hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.